

Les migracions intermunicipals al territori metropolità de Barcelona, 2016-2020

ESTUDIS TERRITORIALS – ÀREA DE DESENVOLUPAMENT DE POLÍTIQUES URBANÍSTIQUES

març 2022

Aquest document ha estat elaborat per la **Secció d'Estudis Territorials** de l'Àrea de Desenvolupament de Polítiques Urbanístiques de l'Àrea Metropolitana de Barcelona:

Redacció:

Ernest Ruiz i Almar
Clàudia Marco i Garcia
Anna Velasco i Relats

Dades estadístiques:

Montserrat Serrano i Martí

Col·laboradors:

Raúl Aparicio i Moreno

Març 2022

Índex

1. Definició, àmbit d'estudi i objectius.....	2
2. Metodologia, fonts estadístiques i continguts.....	3
2.1. L'Enquesta de Variacions Residencials.....	3
2.2. Les matrius de migracions intermunicipals.....	3
2.3. Les dades d'habitatge.....	4
3. Característiques de la mobilitat residencial al territori metropolità	5
3.1. La mobilitat residencial	5
3.2. Els antecedents del període 2001-2015.....	5
3.3. El perfil demogràfic de les migracions al 2016-2020	6
3.4. El perfil demogràfic de les migracions intermunicipals a la RMB 2016-2020.....	9
4. Els moviments migratoris intermunicipals al conjunt de la RMB 2016-2020	12
4.1. Saldos migratoris absoluts 2016-2020	12
4.2. Saldos migratoris entre àmbits de Catalunya 2016-2020	13
4.3. Saldos migratoris entre grups de municipis segons dimensió 2016-2020.....	13
4.4. Saldos migratoris municipals, respecte Barcelona i les Rondes 2016-2020	18
4.5. Saldos migratoris municipals, respecte Barcelona, Rondes, Resta AMB i Resta RMB 2016-2020.....	18
4.6. Saldos migratoris intermunicipals, excepte Barcelona i les Rondes 2016-2020.....	20
5. Els moviments migratoris intermunicipals als municipis metropolitans 2016-2020	22
5.1. Moviments migratoris intermunicipals 2016-2020.....	22
5.2. Saldos migratoris intermunicipals 2016-2020.....	22
6. Les dades d'habitatge al territori metropolità de Barcelona	24
6.1. Els habitatges acabats a la RMB durant el període 2001-2020.....	24
6.2. Els habitatges acabats a la RMB al quinquenni 2016-2020.....	26
6.3. L'evolució del preu mitjà de venda del m ² construït d'habitatges d'obra nova a la RMB al vintenni 2001-2020	28
6.4. El preu mitjà de venda del m ² construït d'habitatges d'obra nova a la RMB en el període 2016-2020	30
6.5. Les compravendes registrades de l'habitatge usat a la RMB entre els anys 2016-2020	32
6.6. El preu mitjà del m ² de les compravendes registrades de l'habitatge usat en el període 2016-2020	34
6.7. L'evolució del preu mitjà dels habitatges de lloguer a la RMB en el període 2005-2020.....	35
6.8. El preu mitjà dels habitatges de lloguer en el període 2016-2020	36
7. Discussió i conclusions	38
8. Bibliografia	40

Annex 1. Mapes de moviments i saldos migratoris intermunicipals 2016-2020. Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB)

Annex 2. Mapes de moviments i saldos migratoris intermunicipals 2016-2020. Municipis de la segona corona metropolitana

1. Definició, àmbit d'estudi i objectius

Les migracions són un fenomen inherent a qualsevol societat. Són una part fonamental de les dinàmiques de qualsevol territori i un dels reflexos de la situació econòmica, política i social que pot experimentar una regió i la població que l'habita. Cada migració té unes característiques específiques, però totes responen a uns trets comuns essencials: les causes que les han motivat, el tipus de migració i de migrants que les han protagonitzat, les conseqüències que han comportat i la significació que se'ls ha atribuït.

En el marc de les dinàmiques migratòries que es produeixen en l'actualitat, resulta necessari observar, a més dels moviments amb un abast geogràfic ampli que comporten desplaçaments nacionals o internacionals, aquells altres que es produeixen a l'interior d'un territori, per exemple entre els municipis de l'àrea d'influència d'una gran ciutat. Aquests, que impliquen el canvi de residència de les persones i, per tant, el seu trasllat des d'un municipi cap a un altre, s'anomenen **migracions intermunicipals** ¹.

En aquest treball s'analitzen les migracions intermunicipals a l'àrea d'influència de la ciutat de Barcelona, és a dir, aquelles que es detecten entre els municipis inclosos dins del seu territori metropolità, que es coneix amb el nom de **Regió Metropolitana de Barcelona** ² (RMB). L'elecció d'aquest territori com a espai per a l'anàlisi respon a la necessitat de copsar plenament les dinàmiques territorials i demogràfiques que en ell es donen. Per una banda, superant l'àmbit administratiu massa limitat de l'Àrea Metropolitana de Barcelona ³ (AMB) i, per una altra, fixant una extensió màxima més enllà de la qual aquestes dinàmiques són menys significatives. Pel conjunt de municipis de la RMB, s'han establert quatre agrupacions territorials d'anàlisi que faciliten l'observació detallada de les migracions: la ciutat de **Barcelona**, com a nucli central i metròpoli principal d'aquest territori; l'àmbit de les **Rondes** (12 municipis), com a l'espai delimitat per aquestes infraestructures viàries que és més proper a la ciutat central i en el qual es detecta continuïtat urbana; la **Resta AMB** (23 municipis), que inclou la resta de municipis que formen part de l'administració metropolitana de Barcelona; i la **Resta RMB** (128 municipis), que comprèn la resta de municipis de la Regió Metropolitana (figura 1).

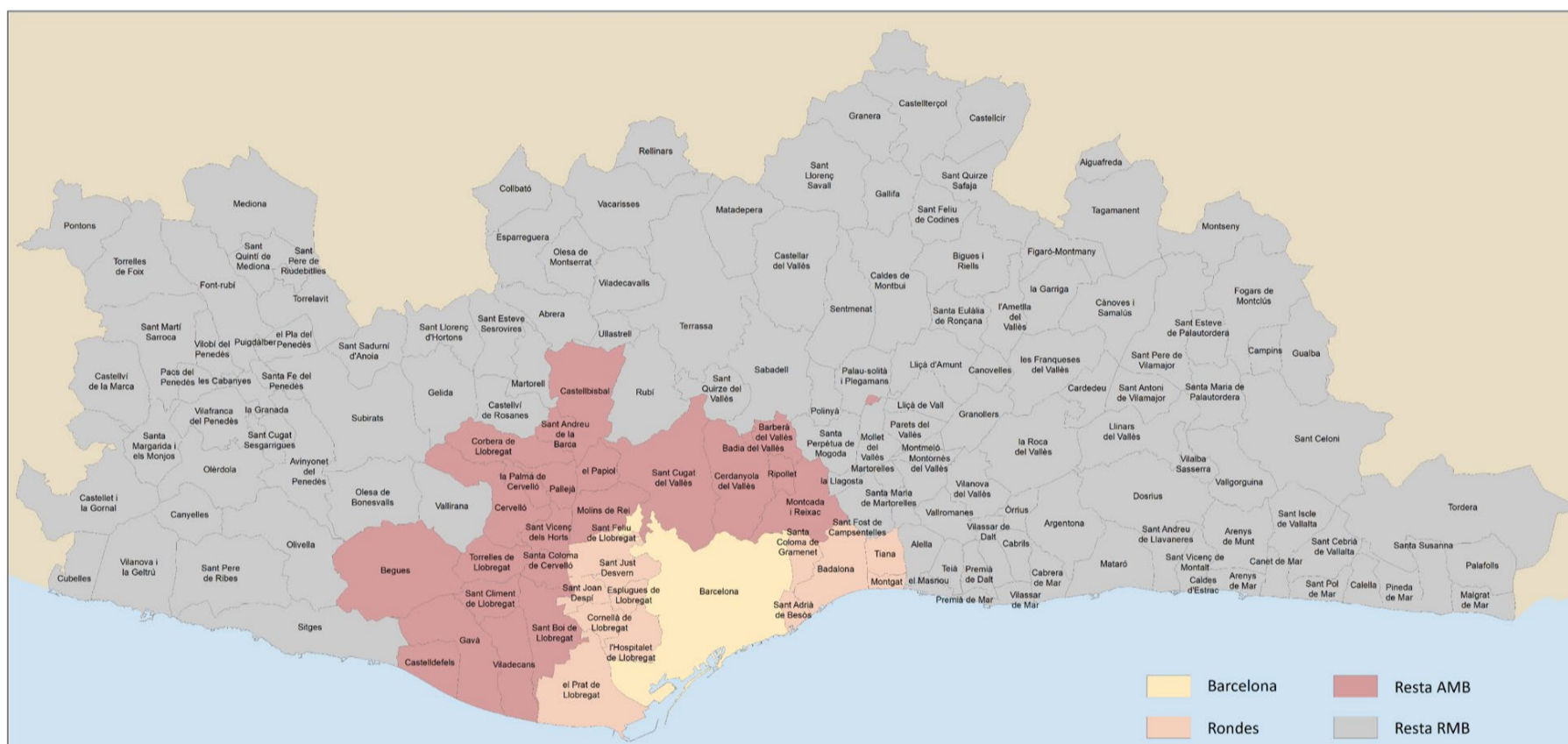

Figura 1. Municipis de la RMB segons agrupacions d'anàlisi. Elaboració pròpia.

L'objectiu principal del treball es centra en l'observació i l'anàlisi dels moviments interns de canvis de residència de la població metropolitana en aquest entorn, atenent especialment a les característiques fonamentals d'aquestes migracions: quins són els motius pels quals es produeixen aquests desplaçaments, quines són les característiques de la població que els protagonitza, quines pautes territorials és possible detectar en aquests moviments, com evolucionen al llarg del temps i com els influeixen les diferents situacions estructurals i conjunturals que s'esdevenen al territori metropolità.

A més a més, com a objectiu secundari, aquest treball vol continuar les anteriors anàlisis elaborades per la Secció d'Estudis Territorial (SET) de l'AMB als anys 2003 (Serra, 2003) i 2017-2019 (Ruiz, Velasco, 2017 i 2019) en relació a les migracions intermunicipals, de manera que el conjunt de treballs ja abasten un total de 30 anys, des de 1991 a 2020.

¹ Es denominen, també, migracions residencials o migracions per mobilitat residencial, ja que impliquen canvis de residència de la població que les protagonitza. També es poden anomenar migracions internes si es produeixen a l'interior d'un territori determinat, en aquest cas, la Regió Metropolitana de Barcelona. En aquest treball s'utilitzen, indistintament, tots aquests termes.

² La Regió Metropolitana de Barcelona és un àmbit funcional territorial que estableix el Pla Territorial General de Catalunya de l'any 1995. Està constituït per 164 municipis de les comarques de l'Alt Penedès (27 municipis), el Baix Llobregat (30 municipis), el Barcelonès (5 municipis), el Garraf (6 municipis), el Maresme (30 municipis), el Vallès Occidental (23 municipis), el Vallès Oriental (39 municipis) i el Moianès (4 municipis).

³ L'Àrea Metropolitana de Barcelona és un ens administratiu de caràcter local format per 36 municipis: Badalona, Badia del Vallès, Barberà del Vallès, Barcelona, Begues, Castellbisbal, Castelldefels, Cerdanyola del Vallès, Corbera de Llobregat, Cornellà de Llobregat, Esplugues de Llobregat, Gavà, l'Hospitalet de Llobregat, Molins de Rei, Montcada i Reixac, Montgat, Palau de Gubert, la Palma de Cervelló, el Papiol, el Prat de Llobregat, Ripollet, Sant Adrià de Besòs, Sant Andreu de la Barca, Sant Boi de Llobregat, Sant Climent de Llobregat, Sant Cugat del Vallès, Sant Feliu de Llobregat, Sant Joan Despí, Sant Just Desvern, Sant Vicenç dels Horts, Santa Coloma de Cervelló, Santa Coloma de Gramenet, Tiana, Torrelles de Llobregat i Viladecans.

2. Metodologia, fonts estadístiques i continguts

La metodologia d'aquest treball es basa en l'anàlisi exhaustiu de les fonts de dades disponibles relatives a la mobilitat residencial que es produeix al territori metropolità de Barcelona: l'**Enquesta de Variacions Residencials (EVR)** i les **matrius de migracions intermunicipals**. Aquestes fonts inclouen, per una banda, informació sobre les característiques de la població que es desplaça i els llocs des d'on i cap a on es mou i, per altra banda, dades relatives al volum de moviments migratoris de la població per canvis de residència. A més a més de les dades que proporcionen aquestes fonts, s'han analitzat **dades sobre habitatge** de l'àmbit territorial d'estudi per establir si hi ha relació entre la mobilitat residencial i factors com la construcció, les compravendes i els preus dels habitatges als municipis de la RMB. En els següents apartats es detallen els continguts de les fonts de dades i el tractament que se n'ha fet.

2.1. L'Enquesta de Variacions Residencials

L'**Enquesta de Variacions Residencials (EVR)** és una estadística que elabora l'Institut Nacional de Estadística (INE) a partir de l'explotació de la informació relativa a les altes i baixes per canvis de residència registrades als Padrons Municipals. A partir d'aquestes dades, s'obté la totalitat de les variacions residencials anuals internes (les que es produeixen entre els diferents municipis d'Espanya) i part de les externes (els moviments des de o cap a l'estranger). Per analitzar les migracions intermunicipals a la RMB s'han utilitzat, específicament i per primera vegada, les **microdades** de les EVR pels anys **2016 a 2020**.

Aquestes microdades ofereixen informació sobre les característiques concretes de cadascun dels moviments migratoris (per tant, de cada persona que migra) quant al sexe, l'edat, la nacionalitat, les característiques de lloc de naixement (província, municipi, mes i any), la província i el municipi d'alta i de baixa i la grandària d'aquest darrer. Les dades s'han processat amb l'objectiu de definir les característiques generals de les migracions i, concretament, per establir el perfil demogràfic que tenen les persones que les protagonitzen en funció del seu sexe, la seva edat i la seva nacionalitat. En relació a les dades sobre la dimensió dels municipis d'origen i destí, aquestes s'han analitzat per dues raons principals. En primer lloc, per saber des de quins i cap a quins municipis es mou la població i, en segon lloc, per conèixer el volum que representen els moviments amb l'estranger respecte el total dels moviments.

Tot i que les EVR ofereixen informació detallada de tots els moviments migratoris, cal destacar que no registren el municipi l'origen o destí de les migracions quan aquest té una població inferior als 10.000 habitants (només hi consta la província). Per contra, les matrius de migracions intermunicipals de la RMB (de les quals es parla al proper apartat), contempnen tots els orígens i destins dels moviments, inclosos els que es produeixen entre municipis de menys de 10.000 habitants.

Amb les dades de les EVR s'han elaborat un conjunt de taules i gràfics que mostren el volum dels moviments migratoris durant el quinquenni. En primer lloc, una taula amb el total de moviments migratoris esdevinguts any per any i durant tot el quinquenni, agrupats segons si es tracta de migracions internes, sortides o entrades a la RMB. Seguidament, tres gràfics que mostren el perfil demogràfic dels migrants quant al seu sexe, la seva edat i la seva nacionalitat. En tercer lloc, un gràfic de línies i una piràmide d'edats que combinen totes tres variables i que permeten veure les dinàmiques de les migracions en cada grup d'edat segons el sexe i la nacionalitat dels migrants. Finalment, dos diagrames circulars que mostren el percentatge de moviments segons la dimensió dels municipis d'origen o de destí.

2.2. Les matrius de migracions intermunicipals

Les **matrius de migracions intermunicipals** que elabora l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT) ofereixen informació sobre els moviments d'entrada i sortida de població per canvi de residència als 164 municipis que formen part de la Regió Metropolitana de Barcelona. Les dades d'aquestes matrius s'han obtingut pels anys **2016 a 2020** i s'han agrupat en un sol bloc quinquennal 2016-2020, seguint la mateixa metodologia que es va aplicar en l'anterior estudi de migracions del període 2001-2015 elaborat a l'any 2017, és a dir, recalculant els valors dels moviments d'entrada, de sortida i els saldos migratoris totals (diferència entre entrades i sortides) pels cinc anys. Respecte a l'anàlisi i la representació gràfica i cartogràfica de les dades derivades d'aquestes matrius, també s'han seguit els mateixos criteris emprats en la publicació anterior, amb l'objectiu que existeixi una continuïtat de la informació i es pugui dur a terme la comparació de les dades d'ambdós treballs.

El conjunt de gràfics i mapes derivats de les matrius de migracions intermunicipals inclouen:

- a) **Saldos migratoris absoluts 2016-2020:** aquest mapa mostra la diferència entre les entrades i les sortides de població per cada un dels municipis de la RMB. Permet veure els municipis que guanyen o perden població per mobilitat intermunicipal metropolitana i la magnitud d'aquests guanys o pèrdues.
- b) **Saldos migratoris entre àmbits de Catalunya 2016-2020:** aquest gràfic (semi-el·líptic amb vectors que mostren el volum i sentit del saldo migratori) mostra els saldos de migrants que es desplacen d'un àmbit a un altre. En aquest gràfic, a més dels principals àmbits definits per al conjunt del treball (Barcelona, Rondes, Resta AMB i Resta RMB), s'afegeix l'àmbit de la Resta de Catalunya.
- c) **Saldos migratoris entre grups de municipis segons la seva dimensió 2016-2020:** aquest gràfic representa els saldos absoluts agrupats segons la població dels municipis d'origen i destí a l'any final del quinquenni. També es mostren els saldos totals de cada grup de municipis. S'han establert cinc categories de municipis: Barcelona, municipis grans (50.000-300.000 habitants), municipis mitjans-grans (20.000-50.000 habitants), municipis mitjans-petits (5.000-20.000 habitants) i municipis petits (<5.000 habitants). Aquest gràfic es complementa amb sis mapes addicionals que mostren, respectivament, la dimensió demogràfica del municipi a l'any 2020, la variació en valors absoluts de la població municipal en els períodes 1991-2020 i 2016-2020 i la variació en valors relatius (percentatge) de la població en els mateixos anys.
- d) **Saldos migratoris municipals, respecte Barcelona i les Rondes 2016-2020:** aquest mapa de diagrames circulars de sectors mostra el volum de població que rep cada municipi de la RMB des de la ciutat de Barcelona i l'àmbit de les Rondes. No es mostren les dades de cap dels municipis d'aquests dos àmbits per millorar la visualització.

- e) **Saldos migratoris municipals, respecte Barcelona, Rondes, Resta AMB i Resta RMB 2016-2020:** aquests mapes de diagrames circulars de sectors mostren el volum de migrants a cada municipi de la RMB segons l'àmbit d'origen de la població (Barcelona, Rondes, Resta AMB, Resta RMB). Per millorar la visualització, en un mapa es mostren els moviments als 36 municipis que formen part de l'AMB i, en un altre, els moviments als 128 municipis restants de la RMB.
- f) **Saldos migratoris intermunicipals, excepte Barcelona i les Rondes 2016-2020:** aquest mapa mostra els saldos migratoris (fluxos) entre els municipis de la RMB excloent, per una millor lectura, els àmbits de Barcelona i les Rondes. Els saldos es representen com a línies que connecten els municipis emissors i receptors de població. El gruix de la línia, indica el volum del saldo i el color, el sentit del flux. Des del municipi emissor, la línia es dibuixa en color taronja i expressa pèrdua de població i, per tant, saldo negatiu. Fins el municipi de destí, la línia és de color verd i expressa guany de població, és a dir, saldo positiu. En aquest mapa s'han exclòs els saldos quinquennals inferiors a 25 migrants.

Adicionalment, s'han elaborat un conjunt de mapes, recollits a l'Annex 1 i a l'Annex 2, pels 36 municipis que formen part de l'àmbit administratiu de l'AMB i els 8 més importants de la segona corona metropolitana, ja sigui per la seva condició de capitals comarcals en el cas de Granollers, Mataró, Sabadell, Terrassa, Vilafranca del Penedès i Vilanova i la Geltrú, com per les dinàmiques migratòries que generen i la seva significació en l'entorn territorial de la RMB, en el cas de Martorell i Mollet del Vallès. Per a cada un d'ells hi ha dos mapes:

- a) **Moviments migratoris intermunicipals 2016-2020:** mitjançant diagrames circulars de sectors expressen el volum total de moviments (entrades i sortides) als municipis esmentats respecte de la resta de municipis de la RMB. No es representen els moviments migratoris dels municipis que tenen tant les entrades com les sortides inferiors a 25 persones pel període 2016-2020.
- b) **Saldos migratoris intermunicipals 2016-2020:** mostren els saldos per cada municipi mitjançant línies en les quals el seu gruix varia proporcionalment segons el volum del saldo i el seu color canvia segons el saldo sigui positiu (color verd) o negatiu (color taronja). En aquests mapes no es mostren el saldos quinquennals inferiors a 25 migrants.

2.3. Les dades d'habitatge

Respecte de les dades d'habitatge, en aquest treball s'han analitzat les referents a **habitatges acabats, preus de venda d'obra nova, compravendes registrades i preus de l'habitatge usat i preus de lloguer** de tots els anys del període objecte d'estudi. Aquestes dades, que provenen de l'Estadística de Certificats Finals d'Obra que elabora el Col·legi d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació de Catalunya i de les dades que proporciona el Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, s'han tractat com es detalla tot seguit.

Les dades anuals **d'habitatges acabats** es presenten per a les quatre agrupacions territorials d'anàlisi definides en aquest treball (Barcelona, Rondes, Resta AMB i Resta RMB) pel període 2001-2020 amb l'objectiu de poder copsar més àmpliament les dinàmiques de la construcció al territori metropolità en els darrers vint anys. Respecte dels municipis de la RMB, es presenten sumades pel conjunt del quinquenni 2016-2020 per tal d'obtenir el total d'habitatges construïts a cadascun d'ells. S'ha procedit de la mateixa manera amb els municipis de l'AMB amb més de 1.000 habitatges acabats durant el període establert i amb les principals ciutats metropolitanas de la segona corona.

Quant al **preu mitjà de venda del m² construït d'habitatges d'obra nova**, per a les quatre agrupacions territorials d'anàlisi el període observat s'ha allargat, també, des de l'any 2001 fins a l'any 2020. Pels municipis de l'AMB s'ha calculat el preu mitjà de venda del m² construït dels habitatges d'obra nova pel període 2016-2020. Adicionalment i pels anys 2016 a 2020, s'han observat amb detall les tres ciutats metropolitanas més poblades (Badalona, Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat), les localitats de l'AMB amb el preu de venda d'obra nova més alt (Esplugues de Llobregat) i les vuit ciutats de la segona corona metropolitana.

Les **compravendes registrades de l'habitatge usat** es mostren pel període 2016 a 2020 mitjançant un mapa dels municipis metropolitanas que les representa sumades per cadascun d'ells, un gràfic dels municipis de l'AMB amb més de 3.000 compravendes realitzades i un altre gràfic per les ciutats metropolitanas.

El **preu mitjà del m² de les compravendes de l'habitatge usat** s'ha analitzat pels anys 2016-2020 pels 164 municipis de la RMB i s'han observat amb detall les tres ciutats metropolitanas més poblades (Badalona, Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat), les localitats de l'AMB amb el preu de venda d'habitatge usat més alt (Castelldefels, Sant Just Desvern i Sant Cugat del Vallès) i les vuit ciutats de la segona corona metropolitana.

Respecte del **preu mitjà dels habitatges de lloguer**, per les quatre agrupacions territorials d'anàlisi el període analitzat també s'ha allargat des de l'any 2005 (el primer pel qual es disposa de dades) a l'any 2020. També, s'ha calculat el preu mitjà de lloguer mensual dels anys del quinquenni 2016-2020 i de tots els municipis de la Regió Metropolitana. Igualment pels anys 2016 a 2020 s'han observat novament amb detall les tres ciutats metropolitanas més poblades (Badalona, Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat), les localitats de l'AMB amb el preu mitjà de lloguer mensual més alt (Sant Cugat del Vallès i Sant Just Desvern) i les vuit ciutats de la segona corona metropolitana.

3. Característiques de la mobilitat residencial al territori metropolità

3.1. La mobilitat residencial

La mobilitat residencial està vinculada a diversos processos de transició familiar, a la qualitat de vida de les persones, a l'accés a l'habitatge i a altres qüestions relacionades a la situació econòmica. Es defineix en funció d'aquests motius, de les característiques de la població que la protagonitza i de les pautes territorials que tenen aquests moviments.

La mobilitat residencial respon, fonamentalment, al conjunt de circumstàncies vitals que experimenta la població que la protagonitza. Acostuma a estar **vinculada a diversos processos de transició familiar** relacionats amb l'emancipació dels joves del nucli familiar originari, a la formació de noves parelles, al naixement de fills o a la consolidació familiar. Totes elles són circumstàncies que poden generar la necessitat d'un canvi d'habitatge que pot anar associat a un canvi de lloc de residència. Tanmateix, aquestes circumstàncies no són les úniques responsables de les migracions intermunicipals, sinó que n'hi ha d'altres **relacionades amb la qualitat de vida de les persones**, que hi tenen molt a veure. Aquestes es vinculen a qüestions de millora de l'estatus social, de millora de l'habitatge, de millora de l'entorn mediambiental o social, de la proximitat al treball o a la família. També, n'hi ha que **tenen a veure amb l'accés a l'habitatge**, és a dir, a la relació que s'estableix entre la capacitat de les famílies d'adquirir o llogar un habitatge en un lloc determinat, l'oferta d'habitatges de compra o lloguer que hi pugui haver en un territori i als preus a què aquests immobles de compra o lloguer s'ofereixin al mercat. Totes aquestes circumstàncies vitals que caracteritzen la mobilitat residencial es troben fortament condicionades per **qüestions vinculades a la situació econòmica**, que actuen transversalment sobre la resta de factors i poden alterar profundament el comportament d'aquests moviments de població.

A més d'aquests motius generals als quals respon la mobilitat intermunicipal, hi ha una sèrie d'aspectes addicionals que la defineixen i que ja han estat mencionats anteriorment: les **característiques de la població** que la protagonitza (sexe, edat i nacionalitat, que es deriven de la informació que proporcionen les EVR), les **pautes territorials** que tenen aquests moviments (sobre els que informen les mateixes enquestes i les matrius de migracions) i l'impacte que tenen sobre elles les diferents **situacions estructurals i conjunturals** que s'esdevenen al territori metropolità (estructura demogràfica, situació econòmica general, habitatges construïts, compravendes, preus dels habitatges, rendes de la població).

La combinació en major o menor mesura de tots aquests elements fan que la mobilitat residencial no sigui sempre la mateixa, sinó que variï al llarg del temps i, per tant, s'hagi d'**observar la seva evolució** a partir de l'anàlisi cronològica de les dades disponibles. En els apartats següents s'analitzaran totes elles. En primer lloc, es farà un breu resum dels antecedents de la mobilitat residencial al període 2001-2015 i, en segona instància, es farà una anàlisi detallada de les migracions al quinquenni 2016-2020.

3.2. Els antecedents del període 2001-2015

En el període 2001-2015, els moviments migratoris intermunicipals al territori metropolità de Barcelona es van caracteritzar per una **disminució progressiva del seu volum**, amb una davallada de la intensitat dels saldos al llarg dels anys.

Al primer quinquenni (2001-2005), la mobilitat residencial va experimentar un gran creixement en la seva intensitat i en el nombre de municipis que experimentaven aquest fenomen, seguint la tendència dels anys 1990. En general, els municipis del nucli central de la regió (Barcelona i Rondes) eren els que perdien més població. En total, hi havia 20 municipis en tot l'àmbit que tenien saldos negatius, mentre que 144 tenien saldos positius. Al període 2006-2010 hi va haver una disminució dels valors dels saldos, tot i que es mantenien els patrons territorials del quinquenni anterior i el nombre de municipis amb saldos positius i saldos negatius també era el mateix. A l'últim quinquenni (2011-2015), es va registrar una baixada molt significativa dels moviments, amb els centres metropolitans que perdien menys població i les perifèries que rebien menys migrants interns. El saldos negatius es donaven a 50 municipis (30 més que als períodes anteriors) i els 114 restants els tenien positius.

Aquesta dinàmica migratòria va ser producte de dos factors fonamentals vinculats, en primer lloc, a l'**evolució de l'estructura demogràfica** i, en segon lloc, al **factor conjuntural de crisi econòmica** que el territori de la RMB va experimentar.

Respecte de l'evolució de l'estructura demogràfica, es va produir una disminució progressiva del nombre de persones susceptibles de participar en els moviments migratoris intermunicipals. Per una banda, degut a l'arribada a les edats en què la mobilitat és més intensa de les generacions buides, aquelles nascudes a partir de mitjans de la dècada dels anys 70. Per una altra banda, per la disminució de la mobilitat dels estrangers que arribaven en menor nombre, es trobaven assentats definitivament o retornaven als seus països d'origen.

En relació a la situació de crisi econòmica, la Gran Recessió va dificultar qualsevol projecte de vida que es volgués emprendre, entre els quals s'inclouien els canvis de lloc de residència. En una situació d'atur i temporalitat laboral molt elevades i salaris decreixents que comportaven una gran precarietat, vulnerabilitat i desigualtat, la possibilitat d'accedir a un habitatge o de protagonitzar canvis d'habitatge es va veure molt limitada, especialment entre els joves i els immigrants que eren, al mateix temps, els potencials protagonistes d'aquests moviments poblacionals i dos dels grups de ciutadans que més patien la crisi. A aquesta situació, es va afegir l'aturada del mercat immobiliari que no va ser aliè a la crisi econòmica, la qual va fer disminuir la construcció d'habitatges i va dificultar encara més la possibilitat de canviar de residència.

3.3. El perfil demogràfic de les migracions al 2016-2020

Del total de moviments migratoris, un 26% són de caràcter intern i un 73% són de caràcter extern. Segons el sexe, els homes tenen un paper lleugerament més rellevant en el conjunt de les migracions. Per edats, es detecta més intensitat entre els 25 anys i els 35 anys i segons la nacionalitat, l'espanyola suposa un 47% i l'estrangera, en el seu conjunt, un 53%.

Com ja s'ha mencionat anteriorment, l'objectiu fonamental d'aquest treball és observar amb detall les migracions intermunicipals a l'interior del territori de la RMB. Tot i això, s'ha considerat oportú iniciar aquesta anàlisi amb una breu introducció a les **característiques generals de tots els moviments migratoris**, és a dir, els que tenen el seu origen o destí a la RMB. Així doncs, en aquest apartat s'analitzen les **migracions internes**, pròpiament dites (les que l'origen i el destí són municipis de la RMB), però també les **migracions externes** (quan o bé l'àmbit d'origen o el de destí se situï fora de la RMB, és a dir, a la resta de la província de Barcelona, la resta de Catalunya, la resta de l'estat i l'estranger).

Aquesta anàlisi, efectuada a partir de les dades de les EVR que faciliten informació sobre el perfil demogràfic dels migrants (sexe, edat, nacionalitat) i els llocs d'origen i destí on es produeixen les migracions (municipi i la seva dimensió, província i estranger), s'ha dut a terme, també, per veure si hi ha diferències significatives entre el conjunt de moviments i els propis de la RMB.

En el període 2016-2020, els canvis de residència a la RMB sumen un total de 2.013.479 moviments migratoris (figura 2). D'aquests, 530.933, un 26,37%, es van produir entre els municipis de la regió (migracions internes) i 1.482.546, un 73,63%, entre municipis de la RMB i altres àmbits (migracions externes). D'aquest darrer grup, 634.195 (31,50%) són de moviments de sortida i 848.351 (42,13%) d'entrada.

Moviments migratoris a la RMB 2016-2020	2016	2017	2018	2019	2020	2016-2020	2016-2020 (%)
migracions internes	99.826	102.714	110.704	115.920	101.769	530.933	26,37%
sortides RMB*	115.856	132.015	126.290	139.971	120.063	634.195	31,50%
entrades RMB*	154.004	171.369	184.795	206.212	131.971	848.351	42,13%
TOTAL	369.686	406.098	421.789	462.103	353.803	2.013.479	100,00%

Figura 2. Moviments migratoris a la RMB 2016-2020. Elaboració pròpia a partir de les dades de les EVR.
*Els moviments amb origen (sortides) o destí (entrades) en municipis de la RMB de menys de 10.000 habitants consten en aquest grup, sempre que el municipi d'interacció sigui de la RMB i tingui més de 10.000 habitants.

A la mateixa figura 2 es pot observar l'evolució anual dels moviments en el període d'anàlisi. Les dades mostren el creixement progressiu del nombre de migracions entre els anys 2016 i 2019 tant pel que fa als moviments interns, com a les entrades cap la RMB des d'altres àmbits. En canvi, les sortides des de la regió presenten oscil·lacions anuals. En tots tres casos, el valor màxim es dona l'any 2019 amb 115.920 moviments interns, 139.971 sortides i 206.212 entrades, que suposen un total de 462.103 moviments. Com mostra la mateixa figura, a l'any 2020 es produeix una disminució generalitzada dels moviments respecte els registrats als anys previs, reflex de l'aturada global establerta durant la pandèmia, que dificultava fortament els moviments de la població. Tanmateix, tot i aquesta aturada, els valors per al 2020 superen els del 2016 quant a migracions internes i sortides de la RMB. Això implica que, els mesos en què les restriccions ho han permès, la població s'ha mogut intensament. Les entrades, tot i que continuen sent intenses, són les que han disminuït més, probablement perquè s'han vist afectades per l'aturada de les arribades externes a la RMB conseqüència dels tancaments de fronteres i les fortes restriccions per a viatjar.

Quant a les migracions internes, objecte d'estudi d'aquest treball, es pot observar el seu creixement progressiu al llarg dels primers quatre anys del període i el seu retrocés el 2020 degut, novament, a la pandèmia, però mantenint-se a nivells similars als dels anys 2016 i 2017. Si s'observen les dades detalladament, es veu clarament que els augments més destacats d'aquests moviments es produeixen l'any 2018 (+7.990) i el 2019 (+5.216). En el marc del conjunt de moviments de tot el període, cal destacar de nou que les migracions internes només representen un 26,37% del total de moviments registrats per les EVR mentre que el 73,63% restant són moviments entre la regió i altres àmbits.

Pel que fa al **perfil demogràfic** de tots aquests moviments de població (interns i externs) al conjunt del quinquenni, el que s'observa és el següent (figura 3):

- Quant al sexe, un 48,71% dels migrants són dones i un 51,29% són homes. En el total de migracions, aquests sempre representen un percentatge més gran que les dones. En el global del període 2016-2020, la diferència percentual és d'un 1,29%. Segons la nacionalitat la proporció entre ambdós sexes varia notablement (figura 4).
- Pel que fa l'edat, es produeix un pic molt intens en edats d'adults-joves entre els 25 anys i els 35 anys essent el pic màxim als 28 anys. També hi ha un pic secundari en edats infantils de 0 a 4 anys, conseqüència de l'arrossegament que causa el moviment dels adults-joves (pares i mares dels infants). A les edats al voltant dels 75 anys, s'adverteix un lleuger repunt atribuïble a les situacions de dependència que experimenta aquesta població i que provoquen el desplaçament d'aquest col·lectiu per agrupament familiar o per canvi de residència a llars per a gent gran.
- En relació a la nacionalitat, els moviments protagonitzats per persones de nacionalitat espanyola representen un 47,06% del total. Els moviments de persones estrangeres pugen fins el 52,94%, distribuïts de la següent manera: Amèrica, 21,06%; Unió Europea, 11,55%; Àsia i Oceania, 10,06%; Àfrica, 7,39%; Rest a d'Europa, 2,87%; i altres nacionalitats, 0,01%.

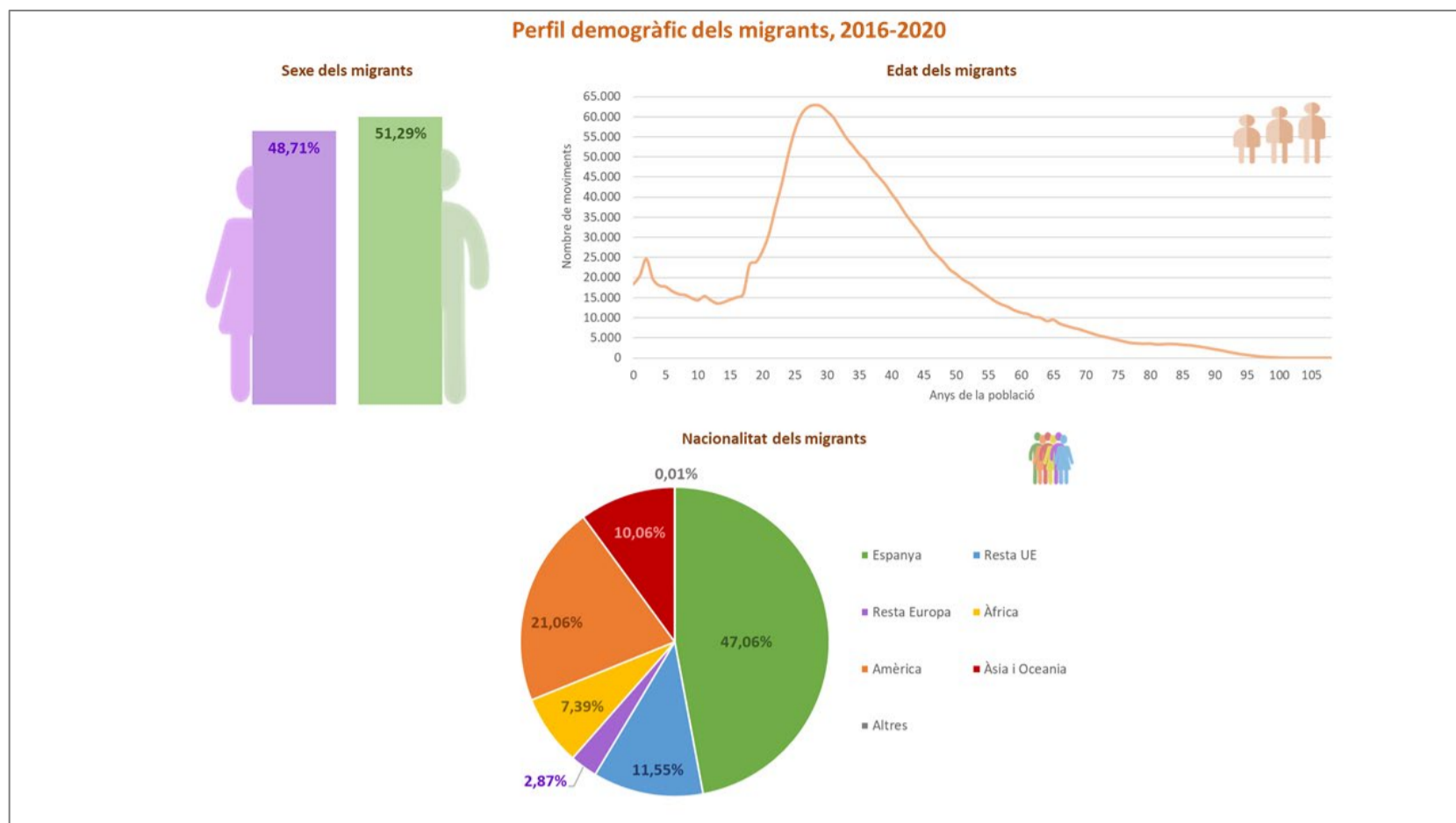

Figura 3: Perfil demogràfic (sexe, edats i nacionalitats) dels migrants, 2016-2020. Elaboració pròpia a partir de les dades de les EVR.

Si s'analitzen aquestes tres variables conjuntament, és possible observar les següents característiques (figura 4):

- El nombre més gran de desplaçaments es dona en la població espanyola. El volum de moviments que fan les dones i els homes d'aquest grup és similar i, en tots dos casos, representen un 23% del total de moviments. Les dues corbes per sexe mostren dos pics d'intensitat, un de principal en les edats d'adults-joves (25-34 anys) i un de secundari en les edats infantils (0-4 anys), atribuïbles als processos d'emancipació, formació i ampliació de les famílies. Les dones espanyoles es desplacen en major nombre en edats més joves que els homes, especialment entre els 20 i el 29 anys. A partir dels 35 anys els moviments femenins disminueixen ràpidament la seva intensitat, però es recuperen a partir dels 75 anys degut a una major esperança de vida i als desplaçaments a residències o llars familiars per motius de dependència. Els homes de nacionalitat espanyola es comencen a moure més tard i ho fan menys intensament que les dones, però en un rang d'edats més ample, especialment entre els 25 anys i 44 anys, i no mostren cap repunt en edats avançades.
- Els moviments de població estrangera representen un 25,1% del total en el cas de les dones i un 27,8% en els homes. Hi ha diferències significatives segons la nacionalitat dels migrants, tant pel que fa a la proporció entre sexes, com a la distribució per edats.
- En el cas de la població americana, la mobilitat de les dones és més alta que la dels homes en totes les edats i representa el 11,9% del total, mentre que la dels homes és un 9,1%, la qual cosa suposa una diferència de 2,8 punts percentuals. La corba de distribució per edats presenta moviments més intensos des dels 20 anys fins el 39 anys, amb un pic màxim en tots dos casos al grup d'edat de 25-29 anys.
- Pel que fa les persones amb nacionalitat de la UE, hi ha més moviments migratoris entre els homes (6,1%) que entre les dones (5,5%). Tot dos sexes presenten un patró de distribució per edats similar al de la població espanyola: les dones fan un pic més alt i concentrat en edats més joves (20-34 anys) i els homes ho fan més tard però allargant el període de mobilitat (25-44 anys).
- La mobilitat dels homes amb nacionalitat als països d'Àsia i Oceania és molt superior a la de les dones del mateix origen. Els primers representen un 6,3% i les segones un 3,7%. L'inici de la mobilitat es produeix entre els 15 i els 19 anys en ambdós sexes i disminueix especialment a partir dels 40 anys.
- En el cas de les persones africanes també hi ha una diferència important entre els dos sexes (5,0% els homes; 2,4 % les dones) i a diferència de la resta de col·lectius, no hi ha un pic tant clar sinó que el volum es manté similar entre els 15 i els 40 anys. Cal destacar, especialment, que la mobilitat d'homes s'inicia a edats molt joves, entre 15 i 20 anys, amb una pujada sobtada que arriba abans que en qualsevol altre nacionalitat i que pot tenir relació amb la qüestió dels menors no acompanyats.
- Pel que fa a les persones provinents de la resta d'Europa, hi ha un 0,3% més de dones que d'homes, amb una mobilitat més intensa entre els 25 i els 39 anys però sense un pic destacable com en altres casos.

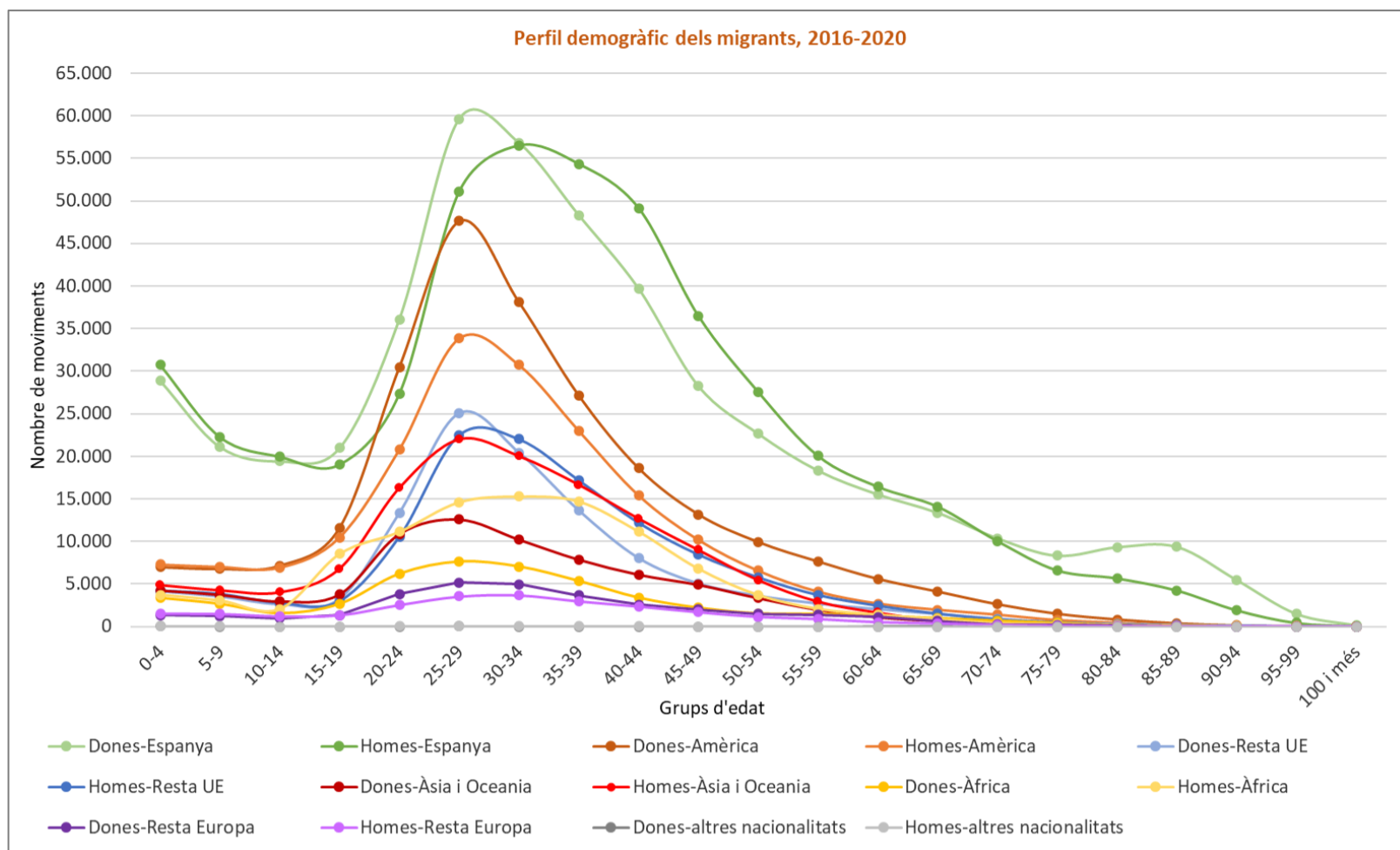

Figura 4. Perfil demogràfic combinat (sexe, edat i nacionalitat) dels migrants, 2016-2020. Elaboració pròpia a partir de les dades de les EVR.

Si s'observa la piràmide de població que inclou totes tres variables (figura 5), s'aprecia que en la població infantil (de 0 a 14 anys) el volum principal de migració el té la població espanyola amb 142.300 infants i, amb menor presència, els infants estrangers amb un total de 111.331 infants. Entre els 15 anys i els 59 anys els estrangers tenen un pes molt rellevant, superant en el seu conjunt als migrants espanyols sent així un 14,76% més de la població entre aquesta franja d'edats. A partir dels 60 anys, la mobilitat està protagonitzada, majoritàriament, per persones de nacionalitat espanyola.

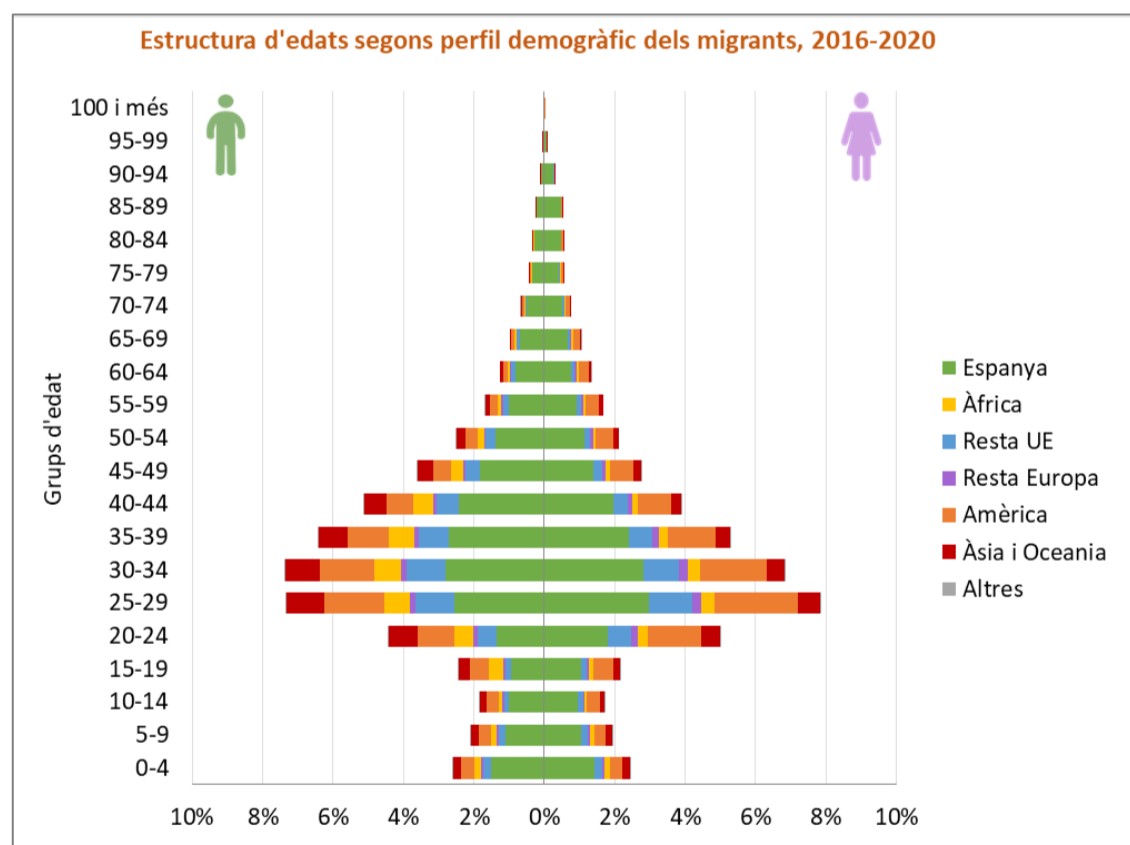

Figura 5. Estructura d'edats segons perfil demogràfic dels migrants, 2016-2020. Elaboració pròpia a partir de les dades de les EVR.

Respecte de les dades sobre la dimensió dels municipis d'origen o destí, aquestes són especialment significatives perquè permeten apreciar què suposa el volum de moviments amb l'estranger respecte el total dels moviments. A la figura 6, es pot veure que el 27,24% dels moviments es produeixen amb origen a l'estranger, això implica 548.488 desplaçaments amb destinació a un municipi de la RMB i 275.643 (un 13,69%) en la direcció contrària, és a dir, amb origen a la RMB i destí a l'estranger. Això suposa que un 40,93% d'aquests moviments (824.131 moviments dels 2.013.479) són entre la RMB i l'estranger, essent molt superiors els d'entrada a la regió que no pas els de sortida, la qual cosa provoca que el saldo sigui positiu en les entrades des de fora de l'estat per l'àmbit d'estudi.

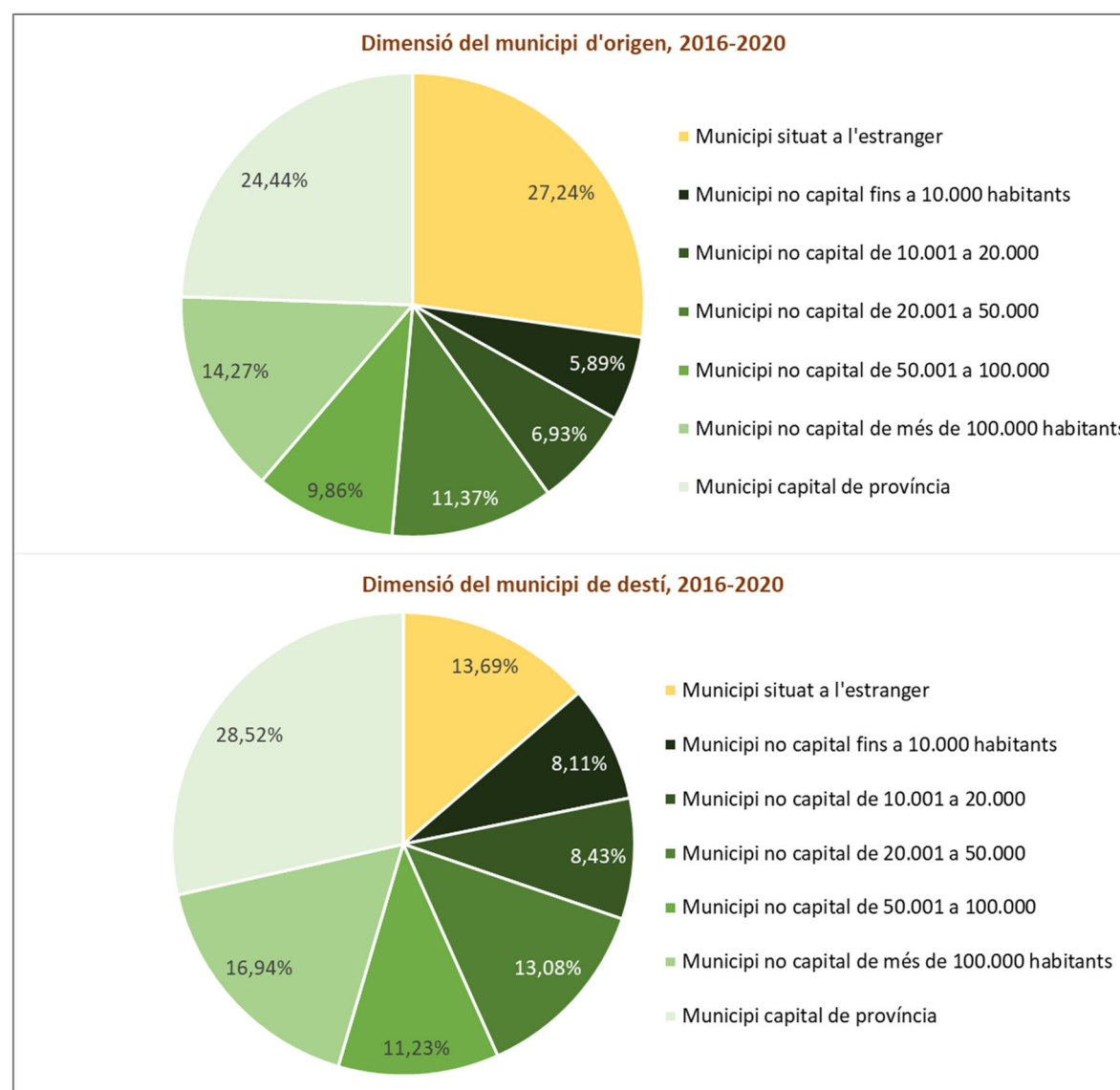

Figura 6. Dimensió dels municipis d'origen i destí. Elaboració pròpia a partir de les dades de les EVR.

3.4. El perfil demogràfic de les migracions intermunicipals a la RMB 2016-2020

El perfil demogràfic de les migracions internes a la RMB es caracteritza per un lleuger major pes de les dones, una franja d'edat compresa entre els 25 anys i els 45 anys i un predomini de la nacionalitat espanyola que representa un 68% del total.

A continuació, s'analitzen les migracions intermunicipals a l'interior del territori de la RMB, és a dir, les que tenen l'origen i el destí en municipis d'aquest àmbit. Seguint l'estructura d'anàlisi anterior, s'analitza el **perfil demogràfic dels migrants** (sexe, edat i nacionalitat) a partir de les dades de les EVR (on no consten les migracions internes on l'origen i/o el destí es produeix en un municipi de menys de 10.000 habitants de la RMB⁴).

En el període 2016-2020, a la RMB s'han produït 530.933 moviments migratoris, un 26,37% del total. El perfil demogràfic de tots els moviments de la població metropolitana és el següent (figura 7):

- Les dones representen el 50,07% dels migrants i els homes un 49,93%. En les migracions internes metropolitanes, tot i que el volum és molt similar, són les dones les que representen un percentatge major respecte dels homes en el conjunt del període.
- Quant a les edats, els volums més importants de moviments es donen també en els adults joves, però en aquest cas, el pic no és tan concentrat, és a dir, és més ample, anant aproximadament dels 25 als 45 anys (més de 10.000 moviments). El pic màxim d'intensitat es produeix entre els 27 i els 35 anys, sent l'edat de 31 anys la que registra més moviments. S'observa un pic secundari molt destacat en edats infantils (especialment dels 0 als 4 anys) i també es pot observar un lleuger augment en edats molt avançades (a partir dels 78 anys, aproximadament.). Com s'ha comentat amb anterioritat, els moviments a aquestes edats van molt vinculats als processos d'emancipació, formació i ampliació de les famílies i, en el cas de les edats avançades, a processos de dependència.
- Els moviments protagonitzats per persones de nacionalitat espanyola són més de dos terços del total, un 68,45%. Els moviments de persones estrangeres són el 31,5% restant. Això implica que, quan se centra l'atenció als canvis de residència dins de la RMB, tot i que els migrants amb nacionalitat espanyola són majoritaris, la població de nacionalitat estrangera continua tenint un paper molt important ja que és un col·lectiu amb alta mobilitat residencial, especialment, als primers anys des de l'arribada des dels llocs d'origen. Quant a grups de nacionalitats, Espanya va seguida d'Amèrica, d'Àsia i d'Oceania, la UE (excepte els anys 2016 i 2019 que Àfrica la supera), d'Àfrica i de la Resta d'Europa.

⁴ Dels 164 municipis de la RMB, 73 tenen més de 10.000 habitants i 91 en tenen menys de 10.000. Tot i així, els 73 municipis més grans concentren un total de 4.852.155 persones l'any 2020, representant un 92,84% del total de la població metropolitana, mentre que els 91 més petits aglutinen 374.227 habitants i representen tan sols el 7,16% de la població de la RMB.

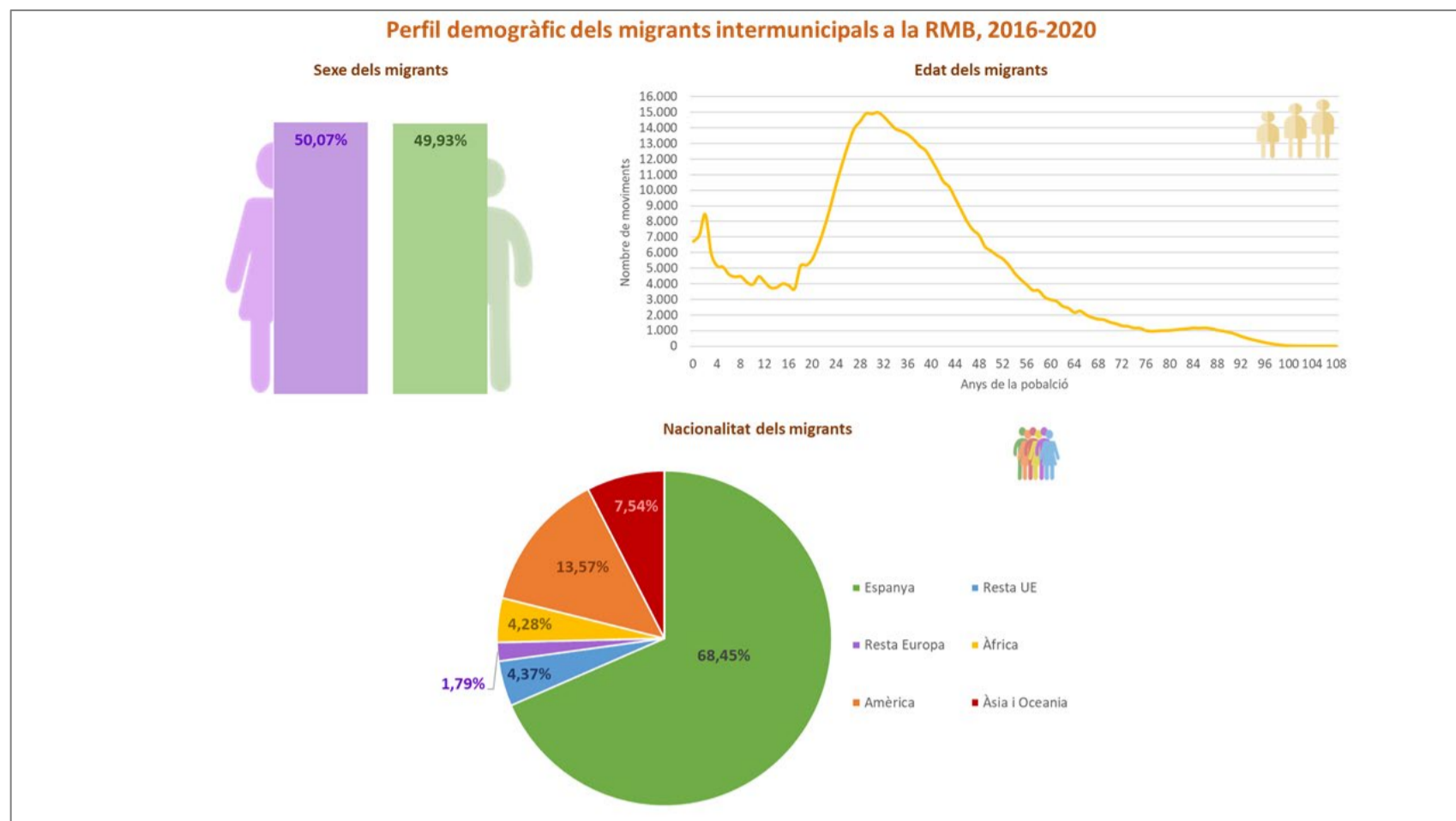

Figura 7. Perfil demogràfic (sexe, edats i nacionalitats) dels migrants intermunicipals a la RMB, 2016-2020. Elaboració pròpia a partir de les dades de les EVR.

Si s'observen les dades de sexe, edat i nacionalitat combinades, s'aprecien diferències rellevants (figura 8):

- Les persones amb nacionalitat espanyola són el grup predominant amb molta diferència. Tot i que el nombre d'homes i dones és similar, presenten diferències en els patrons de mobilitat. Les dones joves mostren un pic més concentrat i en edats més primerenques que els homes, especialment entre els 25 i els 39 anys. Els homes mostren un pic més tardà, però més ample i fins a edats més grans, especialment intens entre els 30 i els 44 anys. El repunt en edats avançades (entre els 75 i els 94 anys) s'observa només en el cas de les dones espanyoles.
- Els moviments de població estrangera representen, tal com s'ha dit anteriorment, un 31,55% en total, dels quals un 15,74% són dones i un 15,81% són homes.
- Els americans són el grup més important en els dos sexes, i les dones representen un 8,16% del total de moviments (més de la meitat del 15,74% dels de la població estrangera) mentre que els homes són un 5,41% del total. Per edats, ambdós sexes presenten gran mobilitat dels 20 als 39 anys, sent molt més intensa la de les dones.
- Entre les persones de nacionalitat asiàtica, els homes tenen molta més mobilitat residencial que les dones, i aquesta es produeix entre els 20 i els 44 anys, especialment.
- Els homes i dones de la UE es mouen especialment entre els 25 i els 44 anys. Les dones ho fan amb més intensitat en edats més primerenques i els homes representen un volum major a partir dels 35 anys.
- En el cas dels africans, els homes tenen una mobilitat superior que les dones i són el col·lectiu que inicia primer l'augment de la mobilitat ja que ho comencen a fer als 15 anys i es mouen amb intensitat fins als 44 anys.
- Entre les persones de la resta d'Europa presenten més mobilitat les dones, i ambdós sexes es mouen especialment entre els 25 i els 39 anys.

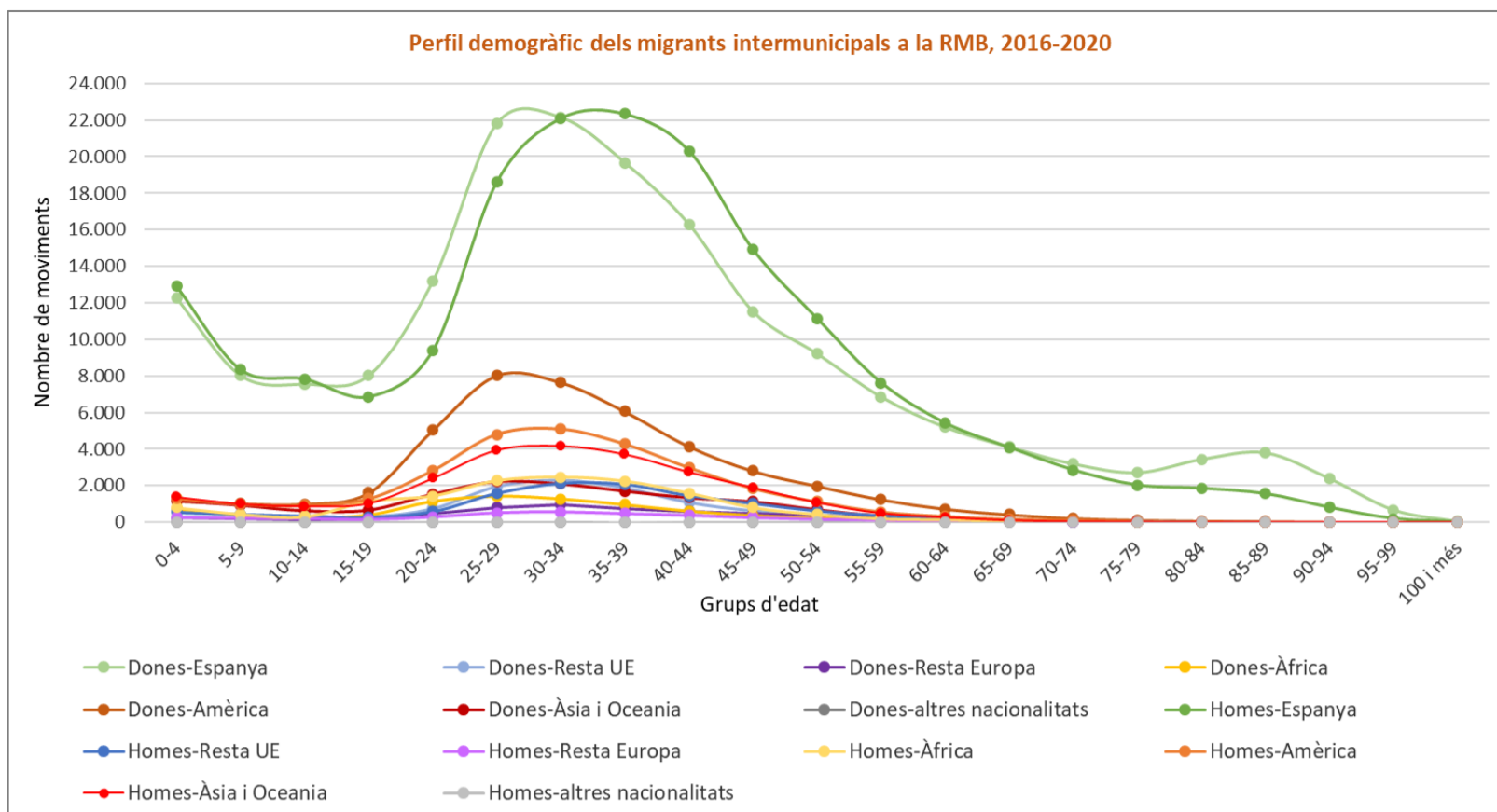

Figura 8. Perfil demogràfic combinat (sexe, edat i nacionalitat) dels migrants intermunicipals a la RMB, 2016-2020. Elaboració pròpia a partir de les dades de les EVR.

A l'analitzar les mateixes dades a partir de l'estructura de la població representada en la piràmide (figura 9), s'aprecia que la població amb nacionalitat espanyola és la dominant en les migracions intermunicipals i que la franja de població amb major mobilitat residencial és la formada pels adults joves, especialment aquells d'entre 25 i 44 anys. Per grups d'edat, s'observen les següents situacions:

- Els infants i adolescents (0-19 anys) tenen un pes similar en els dos sexes i, tot i que la majoria són de nacionalitat espanyola, hi tenen certa presència tots els grups de nacionalitats, especialment, l'americana, l'asiàtica i l'africana.
- La franja de 20 a 24 anys, tot i ser adults joves, presenta un augment de la mobilitat però molt menor que a les franges següents. Les dones representen un volum més alt, destacant especialment el cas de les dones espanyoles i les americanes, fet que concorda amb l'inici de la mobilitat residencial previ a la dels homes que s'ha observat en els apartats anteriors. El pes de la població estrangera és similar entre homes i dones però les proporcions varien notablement: mentre que entre les dones dominen les americanes amb molta diferència, entre els homes el pes es reparteix més entre americans, asiàtics i africans.
- La franja d'edat amb més mobilitat, la de 25 a 44 anys, també és la que té major proporció de població estrangera tot i que els espanyols continuen sent més nombrosos. Les dones es mouen més intensament que els homes entre els 25 i els 29 anys mentre que els homes ho fan en major volum que les dones entre els 30 i els 44. De nou, entre la població estrangera femenina, les dones amb nacionalitat dels països d'Amèrica són les que dominen, seguides de lluny per les de la UE i les asiàtiques, mentre que, entre els homes, els americans i asiàtics presenten volums similars, seguits d'africans i ciutadans de la UE.
- Tot i que a partir dels 35 anys el volum comença a disminuir, és a partir dels 45 on es veu la disminució més gran. Dels 45 als 59 anys el pes de la població estrangera sobre la de nacionalitat espanyola decreix notablement i a partir dels 65 anys el seu pes esdevé anecdòtic.
- Els homes representen una major proporció que les dones entre els 30 i els 64 anys, mentre que aquestes tenen més pes entre els 15 i els 29 i a partir dels 65 anys, moment en què es produeix un repunt de la mobilitat d'aquest col·lectiu per situacions de dependència que només es dona en les dones amb nacionalitat espanyola.

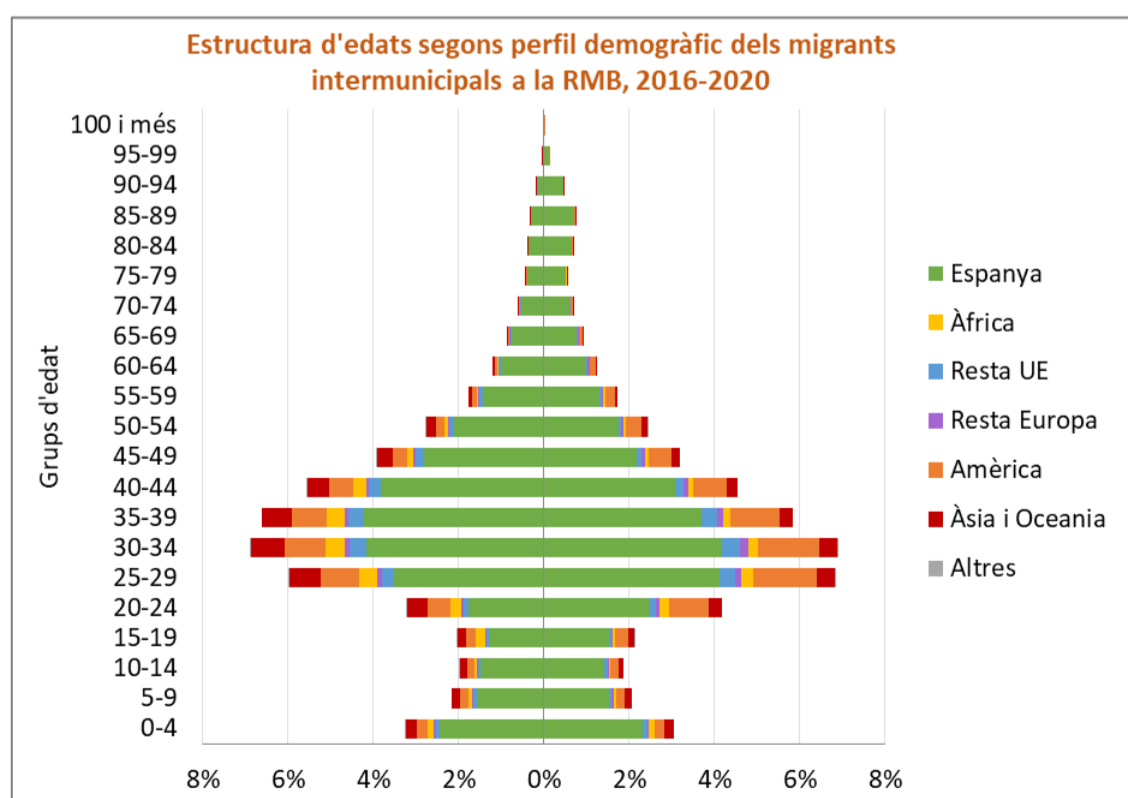

Figura 9. Estructura d'edats segons perfil demogràfic dels migrants intermunicipals a la RMB, 2016-2020. Elaboració pròpia a partir de les dades de les EVR.

4. Els moviments migratoris intermunicipals al conjunt de la RMB 2016-2020

En els apartats que venen a continuació, es du a terme una descripció detallada de les característiques de les migracions intermunicipals a la RMB que es deriven de l'anàlisi de les dades de les matrius de migracions pels anys objecte d'estudi. La descripció s'acompanya d'un seguit de gràfics i mapes que permeten veure com són els moviments de població durant el període 2016-2020.

4.1. Saldos migratoris absoluts 2016-2020

Les dades dels saldos migratoris absoluts mostren que Barcelona i alguns municipis grans de l'àmbit de les Rondes són els que perden més població mentre que, en general, la resta de municipis de l'àrea metropolitana i la RMB en guanyen.

En el mapa de la figura 10 és possible observar la situació dels saldos migratoris absoluts en el període 2016-2020. Per una banda hi ha municipis que mostren elevats saldos negatius per migracions internes, com és el cas de Barcelona que perd més de -10.000 habitants, Santa Coloma de Gramenet i l'Hospitalet de Llobregat que perden entre -2.000 i -5.000 habitants i Mollet del Vallès en perd entre -500 i -2.000 persones. A aquest grup de municipis amb pèrdues més intenses, se n'hi afegeixen 10 més que experimenten davallades menors: Esplugues de Llobregat, Sant Adrià de Besòs, Cerdanyola del Vallès, Badia del Vallès, Santa Perpètua de Mogoda, la Llagosta i Parets del Vallès que perden entre -100 i -500 habitants; i Barberà del Vallès, Polinyà i Montmeló que tenen un saldo negatiu baix, de fins a -100 persones.

Per altra banda, la resta dels 150 municipis que formen part de la RMB tenen saldos positius. Els valors més intensos es situen en municipis concrets del Baix Llobregat, el centre del Vallès Occidental, l'extrem sud del Garraf i alguns municipis puntuals del Vallès Oriental i el Maresme. Els dos municipis amb valors més elevats són les co-capitals del Vallès Occidental, Terrassa i Sabadell, amb un saldo positiu d'entre 2.000 i 5.000 persones. La resta de municipis tenen un saldo positiu d'entre 0 i 2.000 persones: 35 d'ells entre 500 i 2.000 persones; 79 entre 100 i 500 persones; i 37 entre 0 i 100 persones.

Si es compara el mapa de 2016-2020 amb els elaborats pels períodes anteriors compresos entre els anys 2001 i 2015 (Ruiz, Velasco, 2017), es pot observar que la tendència a l'atenuació dels saldos detectada al quinquenni 2011-2015 s'atura i es torna a una situació similar a la que hi havia al quinquenni 2006-2010: els saldos són més intensos i n'hi ha molts més de positius. També destaca significativament el fet que alguns municipis que perdien molta població, especialment entre els anys 2001 i 2010, ara passen a tenir saldos positius, com seria el cas de Badalona, el Prat de Llobregat, Cornellà de Llobregat o Granollers. Per últim, hi ha menys municipis amb saldos negatius que en els períodes anteriors, i dels 14 que ara es registren només Barcelona perd més de -10.000 habitants (perd -49.349 persones) i l'Hospitalet de Llobregat i Santa Coloma de Gramenet entre -2.000 i -5.000 persones, la qual cosa suposa que aquests tres municipis siguin els grans dispersadors de població cap a la resta de la RMB.

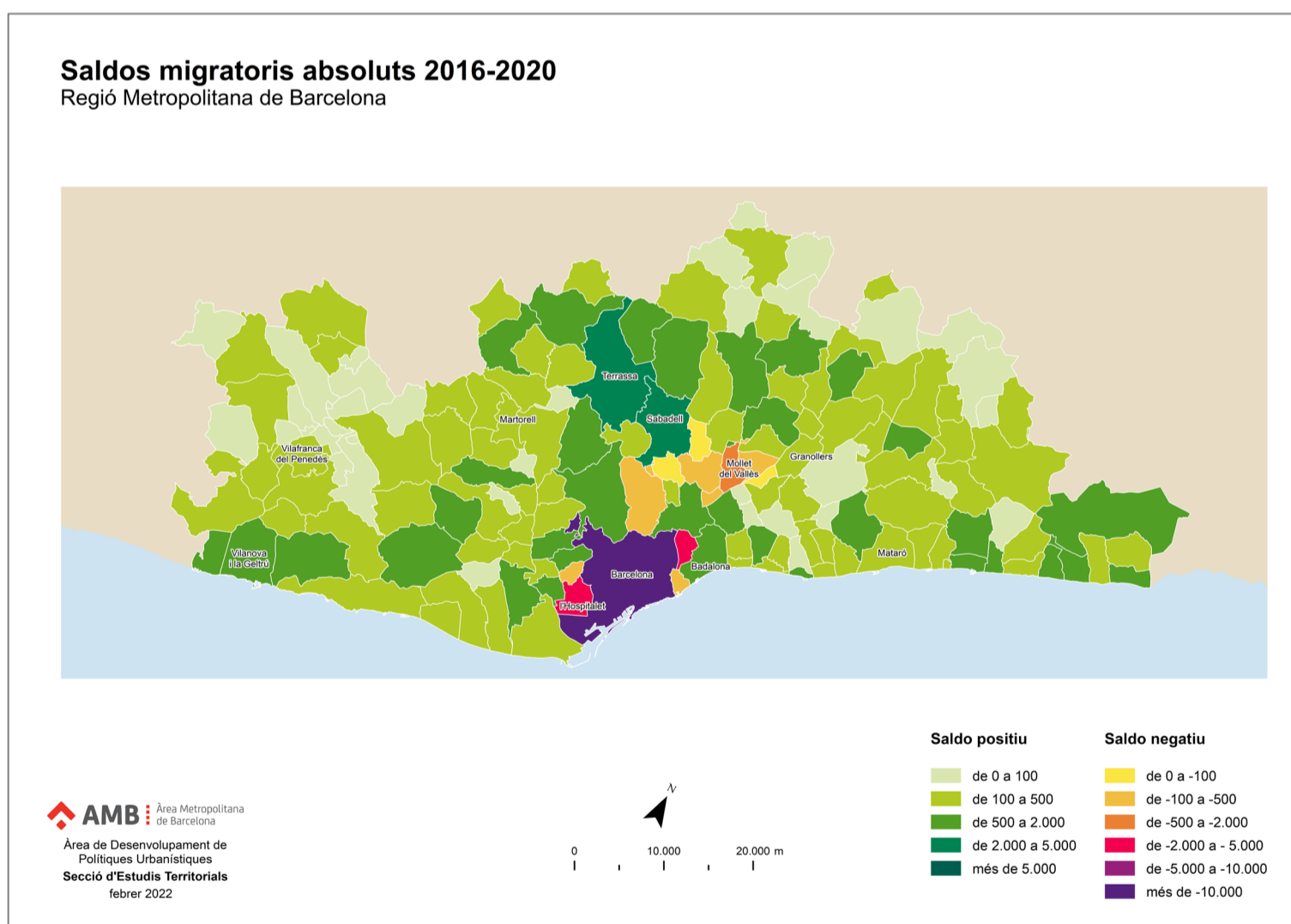

Figura 10. Saldos migratoris absoluts en el període 2016-2020. Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IDESCAT.

4.2. Saldos migratoris entre àmbits de Catalunya 2016-2020

Els moviments migratoris es reactiven. Es produeixen des del centre a la perifèria i es recuperen unes intensitats similars a les que hi havia al quinquenni 2006-2010.

Les dades dels saldos entre àmbits de Catalunya (figura 11) mostren la **reactivació dels fluxos migratoris intermunicipals** que hi ha hagut en el darrer quinquenni, recuperant un patró de relació entre àmbits i un nivell del volum de moviments similar al del quinquenni 2006-2010. Quant a la relació entre els diversos àmbits, els moviments es tornen a produir del centre cap a la perifèria i el saldo més destacat és el que es produeix entre la ciutat de Barcelona i la resta de la RMB (22.000 persones), seguit pel que hi ha entre Barcelona i els municipis de les Rondes (16.000 persones) i el que es genera entre les Rondes i la Resta Regió (12.000 persones). Pel que fa als saldos totals dels àmbits, destaca especialment el cas de la ciutat de Barcelona que gairebé recupera la intensitat dels anys 2006-2010, període on es produeix l'esclat de la crisi econòmica de 2008, amb un saldo negatiu de -60.393 persones. Les Rondes mantenen el saldo negatiu però no tenen un increment tan gran de les pèrdues com la capital amb uns valors una mica superiors als del quinquenni 2011-2015. El saldo dels municipis de la resta de l'AMB es manté positiu però disminueix respecte el període anterior 2011-2015, mentre que la resta de la RMB i de Catalunya augmenten molt el seu saldo positiu però sense arribar als nivells del quinquenni 2006-2010.

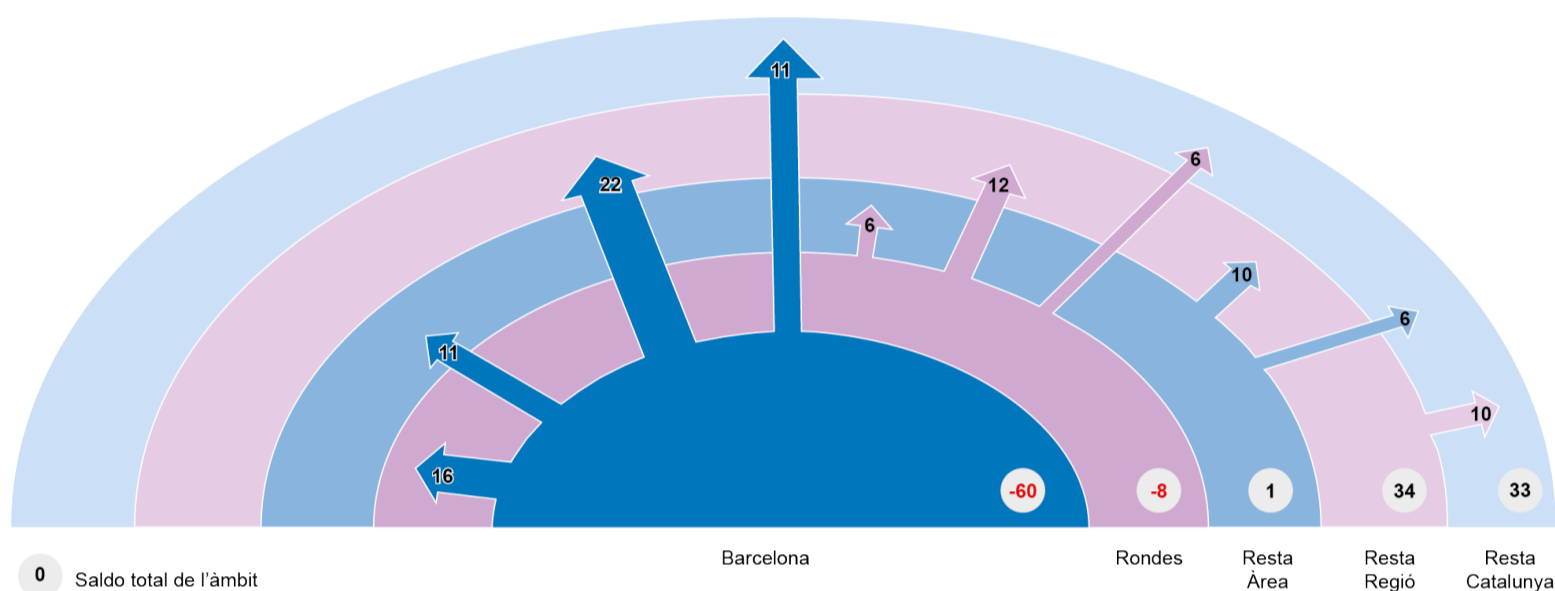

Figura 11. Saldos migratoris entre àmbits de Catalunya 2016-2020 (milers de persones). Elaboració pròpia.

4.3. Saldos migratoris entre grups de municipis segons dimensió 2016-2020

Els desplaçaments de població continuen produint-se des dels municipis centrals grans cap als municipis perifèrics més petits. Els màxims receptors són els municipis mitjans-petits. En els darrers cinc anys ha continuat baixant el nombre de municipis petits i mitjans-petits i ha augmentat el de municipis mitjans-grans.

A la RMB a l'any 2020, hi havia 59 municipis petits (menys de 5.000 habitants), 62 municipis mitjans-petits (de 5.000 a 20.000 habitants), 25 municipis mitjans-grans (de 20.000 a 50.000 habitants), 17 municipis grans (de 50.000 a 300.000 habitants) i 1 de molt gran, la ciutat de Barcelona, amb més de 300.000 habitants. En el període 2016-2020 ha disminuït lleugerament el nombre de municipis petits i mitjans-petits i ha augmentat el de mitjans-grans (figura 12).

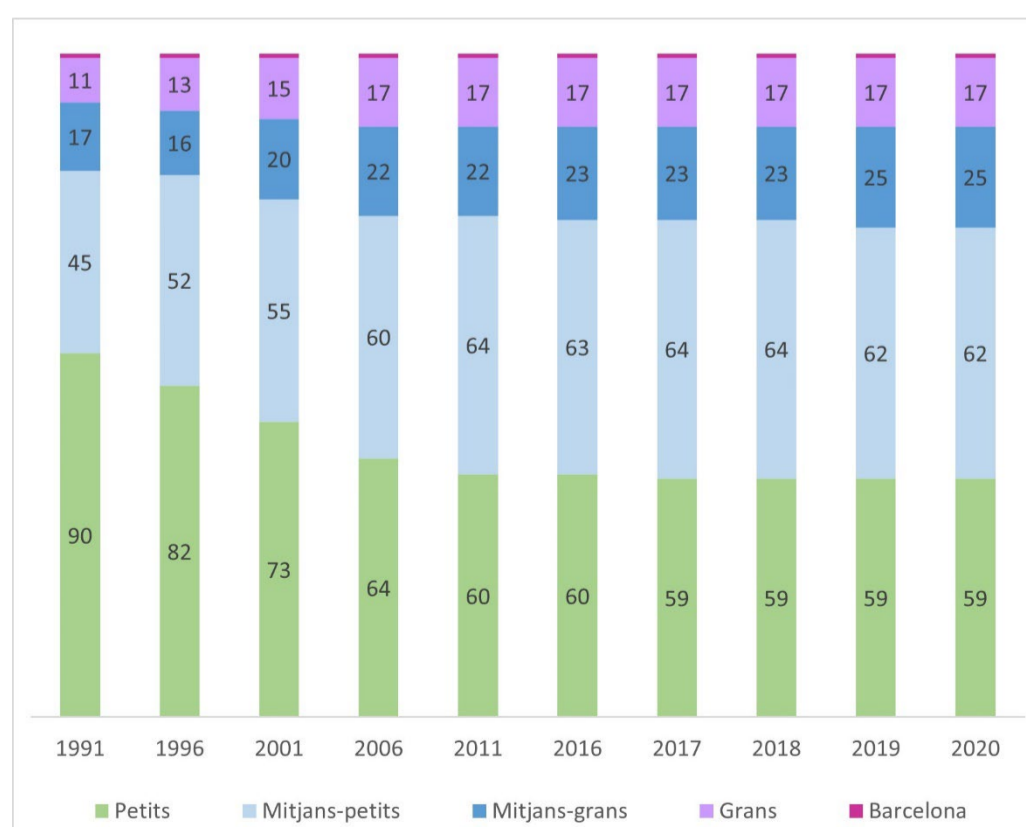

Figura 12. Evolució del nombre de municipis segons la seva dimensió demogràfica. Elaboració pròpia a partir de les dades de població municipal de l'IDESCAT.

L'anàlisi del saldo migratori entre els municipis classificats segons la seva dimensió demogràfica (figura 13), mostra, de nou, una reactivació respecte del quinquenni anterior 2011-2015, així com uns patrons similars als prèviament detectats (des dels municipis centrals grans cap als perifèrics petits).

La relació de **Barcelona** amb la resta de grups de municipis continua sent negativa amb tots els grups, recuperant una intensitat similar a la del període 2006-2010, amb un saldo de -49.349 persones. La relació més forta de la ciutat és, de nou, la que té amb els municipis grans d'entre 50.000 i 300.000 habitants (-23.193 persones), seguida pels municipis mitjans-petits d'entre 5.000 i 20.000 habitants (-12.292 persones), els municipis mitjans-grans d'entre 20.000 i 50.000 persones (-11.575 persones) i, per últim, pels municipis petits de menys de 5.000 habitants (-2.286 persones). Com a canvi respecte els períodes anteriors 2001-2005 i 2006-2010, s'observa que la diferència entre el volum de persones que marxen a municipis mitjans-petits i les que van als mitjans-grans és menor i tendeix a assemblar-se a la del període 2011-2015.

Els **municipis grans** només tenen saldo positiu amb Barcelona (23.193 persones) mentre que perden cap a la resta d'àmbits, en primer lloc amb els municipis mitjans-petits (-11.224 persones), a continuació amb els mitjans-grans (-4.138 persones) i, finalment, amb els petits (-2.721 persones). El saldo total dels municipis grans és positiu, sent el més elevat de tots els quinquennis analitzats des de l'any 2001 amb 5.110 persones. Això es deu, entre altres factors, al fet que la reactivació de les migracions des de la ciutat de Barcelona ha estat molt més intensa que en la resta d'àmbits.

El tercer grup, el dels **municipis mitjans-grans** (20.000-50.000 habitants), és el que rep població dels grups de municipis més grans (en primer lloc de Barcelona amb 11.575 persones i, en segon lloc, dels municipis de més de 50.000 habitants amb 4.138 persones) i en perd cap als més petits (concretament, amb els mitjans-petits en perd -3.755 i, seguidament, amb els petits en perd -1.618 persones). El seu saldo es manté positiu en 10.340 persones. Aquesta xifra queda molt per darrera de la del quinquenni 2001-2005 (24.888) en -14.548 persones, però supera la dels quinquennis 2006-2010 (8.671) en 1.669 persones i la de 2011-2015 (6.671) en 3.669 persones.

El grup dels **municipis mitjans-petits** té un saldo positiu amb els grups més grans que el precedeixen (27.274 persones) i negatiu amb els municipis petits (-909 persones). A diferència dels períodes anteriors, la relació més intensa no la manté amb els municipis grans, sinó amb la ciutat de Barcelona. Continua sent el grup que té el saldo positiu més alt amb 26.365 persones.

Els **municipis petits** presenten saldos positius amb la resta de grups, i tenen un saldo global positiu de 7.534. El saldo més elevat li arriba dels municipis grans (2.721 persones), seguits de Barcelona (2.286 persones), els mitjans-grans (1.618 persones) i els mitjans-petits (909 persones).

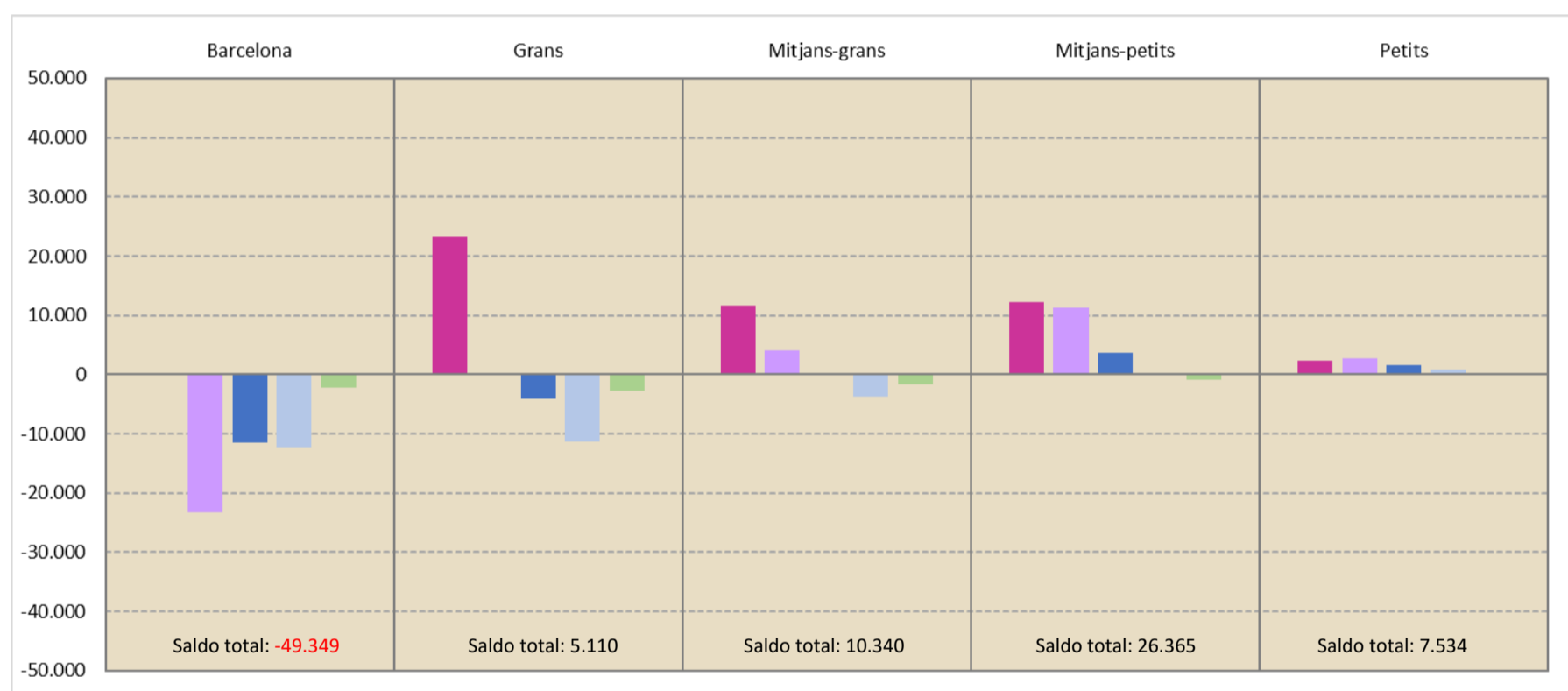
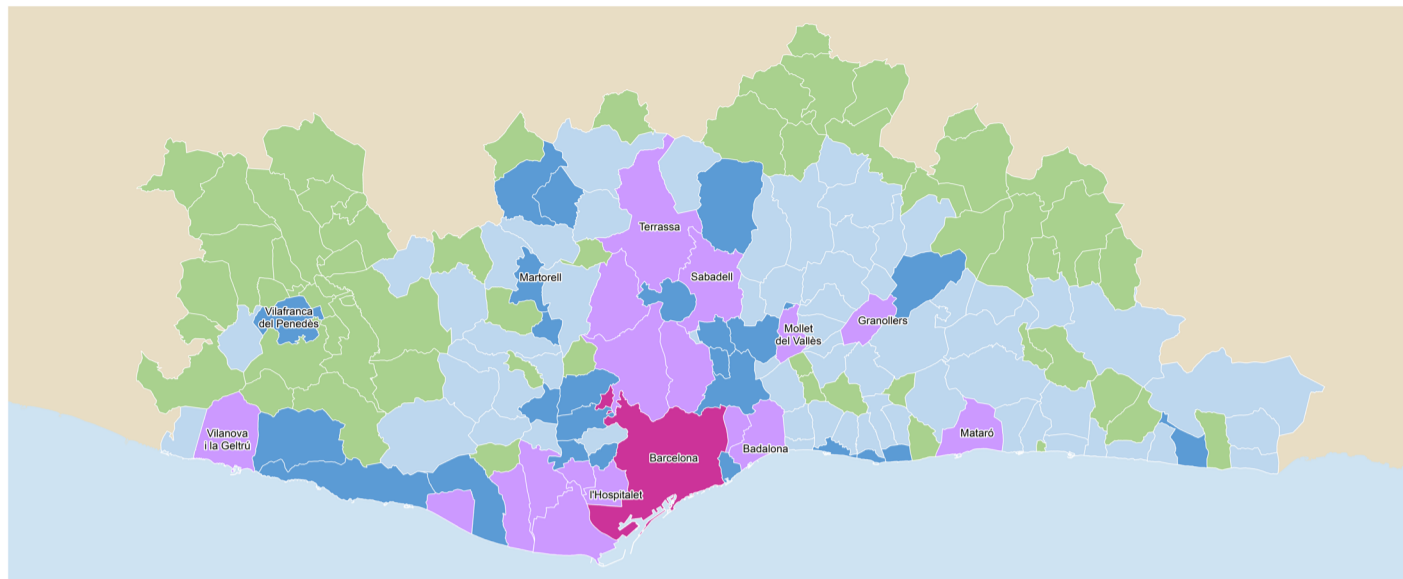

Figura 13. Saldos migratoris entre grups de municipis segons dimensió 2016-2020. Elaboració pròpia.

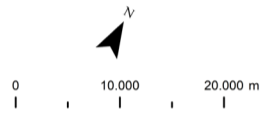
Seguint el mateix esquema que en el treball de migracions intermunicipals 2001-2015 (Ruiz, Velasco, 2017), els gràfics dels saldos migratoris entre grups de municipis segons dimensió, s'acompanyen d'un seguit de mapes que mostren els municipis de la RMB classificats segons la seva dimensió demogràfica a l'any 2020 i segons les variacions absolutes i relatives entre els anys 1991 i 2020 amb el detall específic de quinquenni 2016-2020. Aquestes representacions evidencien les variacions de població esdevingudes en aquests municipis, faciliten la identificació dels que canvien de categoria (disminució del nombre de municipis petits i augment dels mitjans) i permeten entendre millor les conseqüències d'algunes dinàmiques migratòries (figures 14, 15, 16, 17 i 18). Aquests mapes també permeten veure la importància de les migracions externes a la RMB, com en el cas de la ciutat de Barcelona on en els últims 5 anys es produeix un gran augment de població absoluta de 55.436 persones, atribuïble a aquestes migracions exteriors que compensen la pèrdua de població de -49.349 habitants per migracions internes. Així, la població d'aquesta ciutat passa dels 1.608.746 habitants al 2016 als 1.664.182 habitants al 2020, una xifra que supera el valor registrat al padró de 1991 (1.643.542 habitants) que, fins ara, havia estat la més alta dels darrers 30 anys.

Municipis segons dimensió demogràfica, 2020

Regió Metropolitana de Barcelona

AMB : Àrea Metropolitana de Barcelona
Àrea de Desenvolupament de Polítiques Urbanístiques
Secció d'Estudis Territorials
febrer 2022

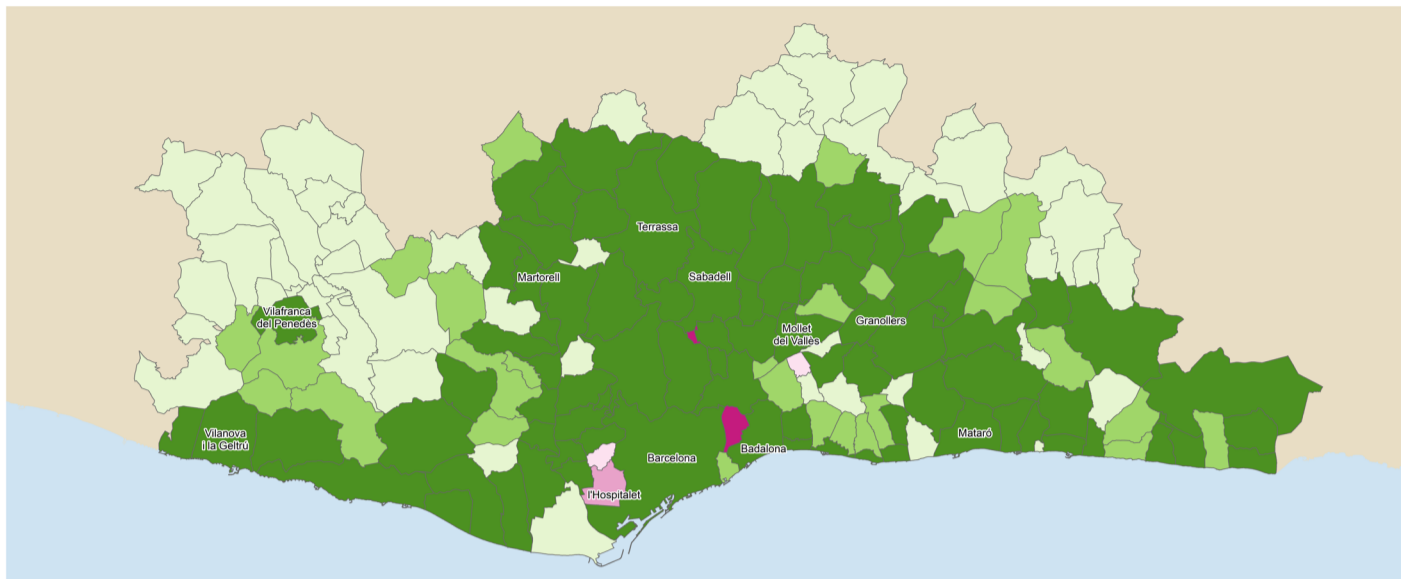

Municipis segons dimensió

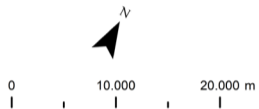
- Petits (menys de 5.000 hab.)
- Mitjans-Petits (5-20.000 hab.)
- Mitjans-grans (20-50.000)
- Grans (50-300.000 hab.)
- Barcelona

Figura 14. Municipis segons dimensió demogràfica, 2020. Elaboració pròpia.

Variació de la població municipal, 1991-2020
Regió Metropolitana de Barcelona

AMB : Àrea Metropolitana de Barcelona
Àrea de Desenvolupament de Polítiques Urbanístiques
Secció d'Estudis Territorials
febrer 2022

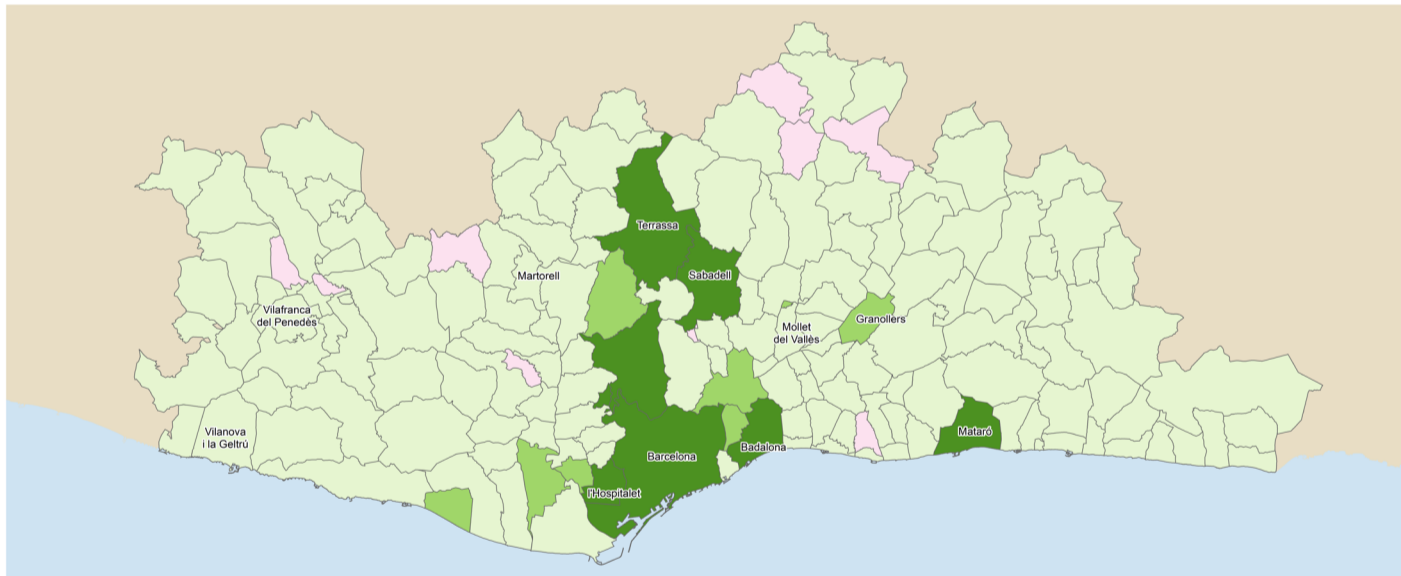

Variació de la població (nombre d'habitants)

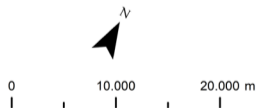

Figura 15. Variació de la població municipal, 1991-2020. Elaboració pròpia.

Variació de la població municipal, 2016-2020
Regió Metropolitana de Barcelona

AMB : Àrea Metropolitana de Barcelona
Àrea de Desenvolupament de Polítiques Urbanístiques
Secció d'Estudis Territorials
febrer 2022

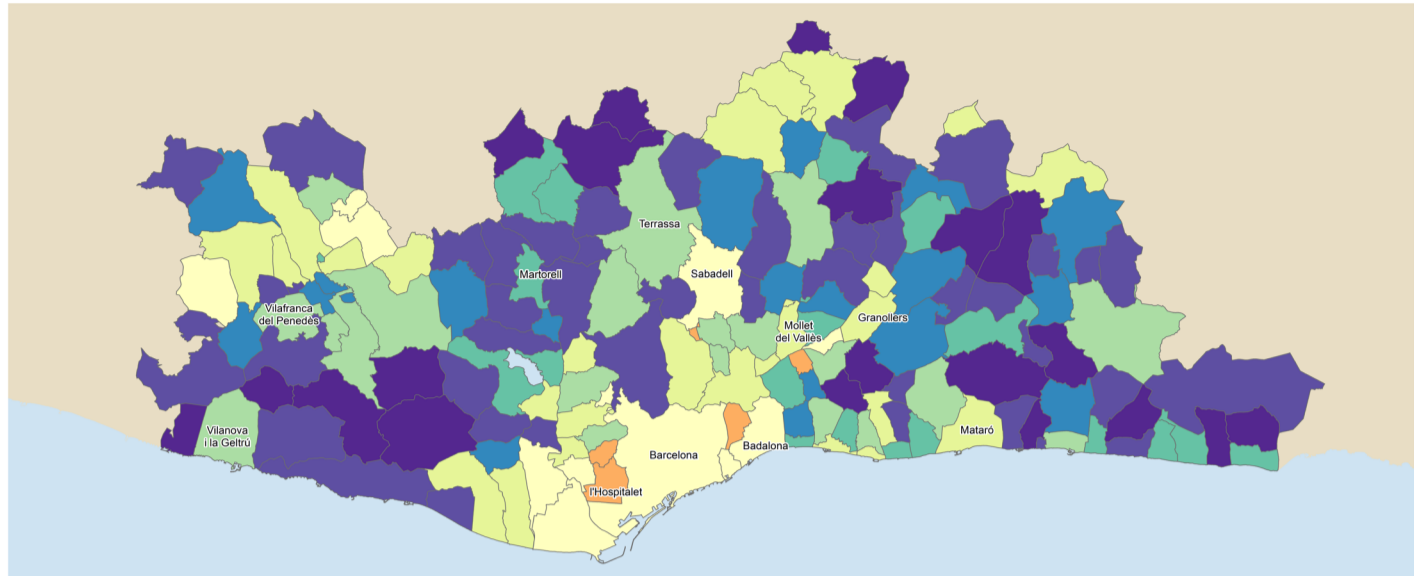
Variació de la població (nombre d'habitants)

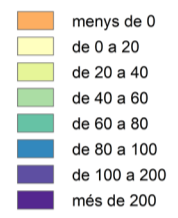
Figura 16. Variació de la població municipal, 2016-2020. Elaboració pròpia.

Variació relativa de la població municipal, 1991-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Variació de la població respecte el primer any del període (%)

AMB : Àrea Metropolitana de Barcelona
Àrea de Desenvolupament de Polítiques Urbanístiques
Secció d'Estudis Territorials
febrer 2022

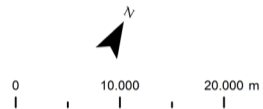
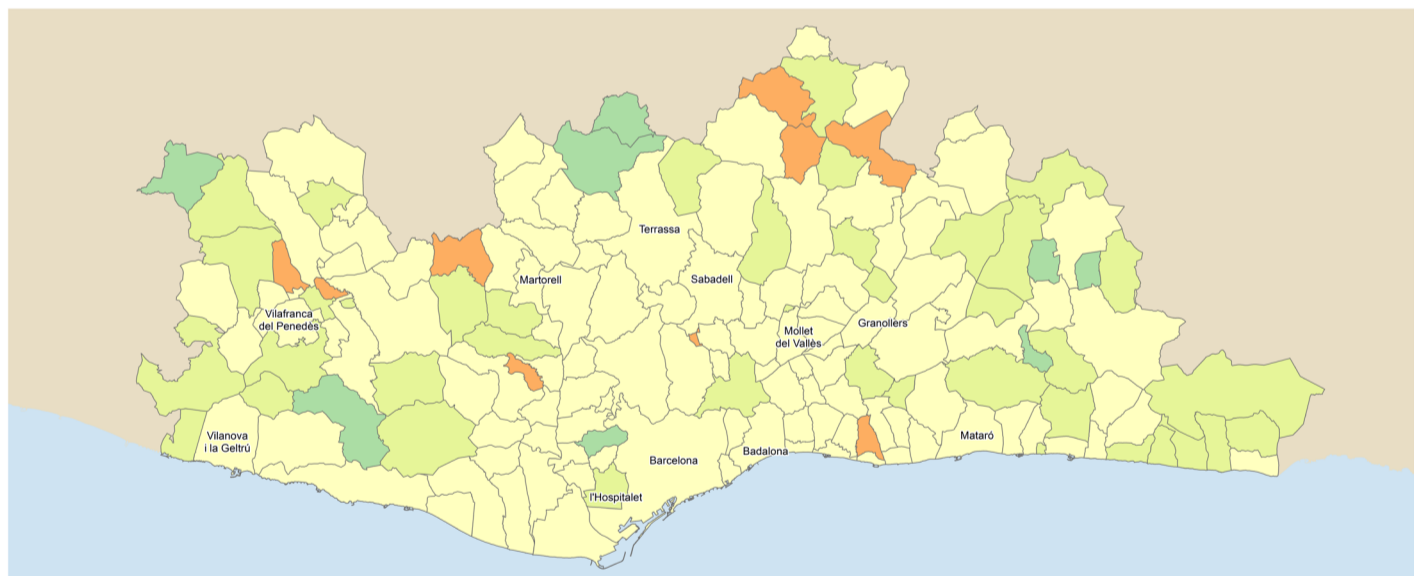

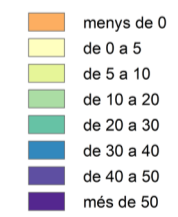
Figura 17. Variació relativa de la població municipal, 1991-2020. Elaboració pròpia.

Variació relativa de la població municipal, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Variació de la població respecte el primer any del període (%)

AMB : Àrea Metropolitana de Barcelona
Àrea de Desenvolupament de Polítiques Urbanístiques
Secció d'Estudis Territorials
febrer 2022

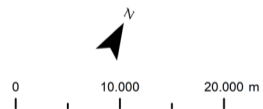

Figura 18. Variació relativa de la població municipal, 2016-2020. Elaboració pròpia.

4.4. Saldos migratoris municipals, respecte Barcelona i les Rondes 2016-2020

Barcelona continua sent l'origen principal de les migracions intermunicipals a la RMB que es generen des del nucli central metropolità. Són l'excepció diversos municipis del Baix Llobregat i uns pocs més de la resta de la RMB, que reben més població de l'àmbit de les Rondes.

Al mapa de diagrames circulars de sectors que mostra els saldos migratoris municipals respecte de la ciutat de Barcelona i l'àmbit de les Rondes (figura 19), és possible apreciar que els **moviments generats des del nucli central metropolità continuen mantenint l'estructura territorial** que ja s'advertia a l'estudi 2001-2015. Com ja succeïa anteriorment, els ciutadans d'aquesta àrea central mostren una tendència a desplaçar-se per tot arreu, encara que és possible apreciar diferències segons quin sigui el seu origen.

En termes generals, cal mencionar que els moviments són especialment intensos a la costa sud metropolitana, l'eix del riu Llobregat, el centre i sud del Vallès Occidental, el sud-est del Vallès Oriental i els municipis costaners del Maresme. Destaquen diverses ciutats de la segona corona metropolitana com Vilanova i la Geltrú, Terrassa, Sabadell o Mataró i, també, els municipis més propers al centre metropolità, com Sant Boi de Llobregat, Castelldefels, Sant Cugat del Vallès o El Masnou.

Pel que fa a l'origen dels moviments, la ciutat de Barcelona és el focus generador de més de la meitat de les entrades procedents del centre metropolità a la major part de municipis metropolitans. Entre les zones que més destaquen hi ha la comarca del Maresme, els dos Vallesos i la costa sud entre Gavà i Vilanova i la Geltrú. En són l'excepció la majoria de municipis de l'eix del riu Llobregat, que reben més població des de l'àmbit de les Rondes i alguns municipis del Vallès Oriental situats a la frontera entre aquesta comarca i el nord del Barcelonès, comunicats amb els municipis de les Rondes a través de la carretera BV-5001 que uneix Santa Coloma de Gramenet amb la Roca del Vallès.

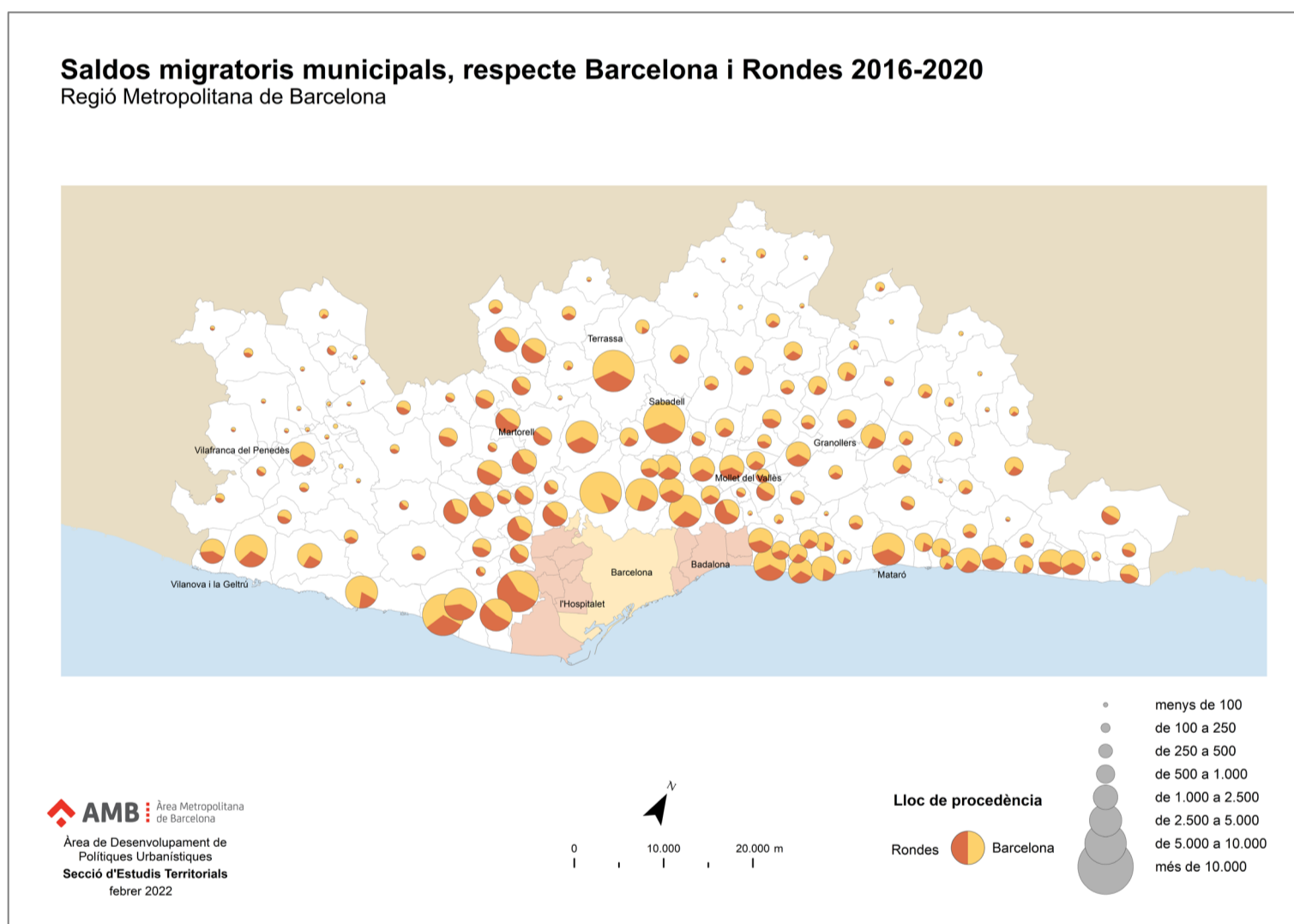

Figura 19. Saldos migratoris municipals, respecte Barcelona i Rondes 2016-2020. Elaboració pròpia.

4.5. Saldos migratoris municipals, respecte Barcelona, Rondes, Resta AMB i Resta RMB 2016-2020

A l'àmbit de l'AMB el lloc de procedència majoritari de les migracions intermunicipals, són els propis municipis que formen part dels tres àmbits que la constitueixen: Barcelona, la Rondes i les Resta AMB.

Els mapes que es mostren a continuació permeten observar el volum de les entrades a tots els municipis de la RMB, segons si el lloc de procedència és la ciutat de Barcelona, les Rondes, la Resta AMB o la Resta RMB.

Al primer mapa, que presenta les dades per l'àmbit de l'AMB (figura 20), es pot observar que el nombre més gran d'entrades als municipis que es produeixen en aquest territori és el que prové del propi àmbit metropolità, el que conformen Barcelona, les Rondes i la Resta AMB, tot i que el volum que representa cadascuna d'aquestes zones als municipis de destí va variant. Pel que fa al **pes de Barcelona**, a 9 dels 36 municipis metropolitans n'és l'origen majoritari (Castelldefels, el Prat de Llobregat, l'Hospitalet de Llobregat, Sant Just Desvern, Sant Cugat del Vallès, Montcada i Reixac, Sant Adrià

de Besòs, Santa Coloma de Gramenet i Badalona). A l'Hospitalet de Llobregat, Sant Cugat del Vallès i Sant Adrià de Besòs continua representant més de la meitat de les entrades al municipi.

Respecte a l'àmbit de les Rondes, aquesta és la relació dominant a Barcelona i té un pes molt important en els propis municipis de les Rondes (com Esplugues de Llobregat, Cornellà de Llobregat o Sant Joan Despí). Al Baix Llobregat hi té força importància, sovint més que la ciutat de Barcelona i en alguns casos és el lloc d'origen principal (Sant Boi de Llobregat, per exemple). La **Resta AMB** és l'àmbit amb menor pes a la ciutat de Barcelona però, en canvi, té un pes més rellevant als municipis del mateix àmbit metropolità, tant en el cas del Baix Llobregat com en el del Vallès Occidental. En alguns municipis de les Rondes, el pes de la Resta AMB és insignificant, sobretot als del nord de Barcelona. La **Resta RMB** és l'origen majoritari a Castellbisbal, Badia del Vallès i Barberà del Vallès, i destaca a Barcelona, als municipis del Vallès Occidental i els situats més al nord del Baix Llobregat.

Respecte el **volum total d'entrades**, destaquen amb més de 10.000 els municipis de Castelldefels, Sant Boi de Llobregat, Cornellà de Llobregat, l'Hospitalet de Llobregat, Barcelona, Sant Cugat del Vallès, Santa Coloma de Gramenet i Badalona. La resta dels municipis presenten un volum d'entrades elevat d'entre 1.000 i 10.000 entrades. Els municipis més petits de l'AMB (Sant Climent de Llobregat, la Palma de Cervelló i el Papiol) presenten un volum inferior, d'entre 500 i 1.000 persones.

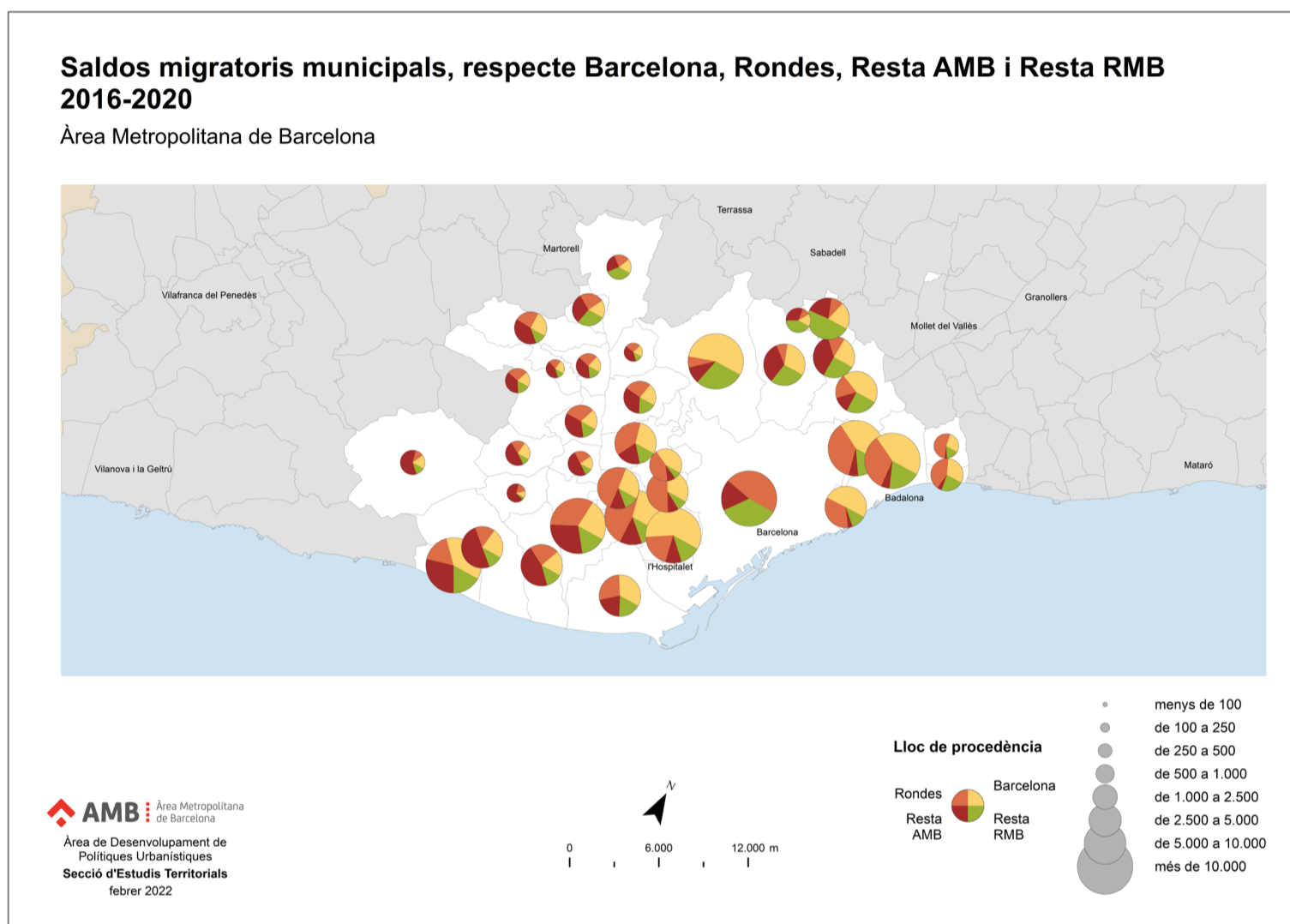

Figura 20. Saldos migratoris municipals respecte Barcelona, Rondes, Resta AMB i Resta RMB a l'Àrea Metropolitana de Barcelona, 2016-2020. Elaboració pròpia.

A l'àmbit de la Resta RMB els moviments més rellevants es produeixen entre els municipis del propi àmbit. Els volums més grans i també la major presència de migrants procedents del nucli central metropolità continuen concentrant-se als municipis més grans i a les zones que es corresponen amb els eixos de mobilitat.

Al segon mapa, que mostra les dades per l'àmbit de la Resta RMB (figura 21), les migracions amb origen als municipis de la RMB són les majoritàries a la pràctica totalitat dels municipis de les comarques de l'Alt Penedès i el Garraf, a gran part dels del Vallès Occidental, a tots els dels Vallès Oriental i a la majoria dels del Maresme.

Respecte de les **migracions provinents del conjunt de l'AMB**, aquestes són majoritàries només a 18 municipis concrets. De les comarques citades al paràgraf anterior són Cubelles i Sitges al Garraf, Gelida i Olesa de Bonesvalls a l'Alt Penedès, Terrassa, Sabadell, Rubí i Gallifa al Vallès Occidental i Alella i el Masnou al Maresme. Els vuit municipis restants són tots els de la comarca del Baix Llobregat, més al nord de la mateixa, que no formen part de l'AMB.

Quant als **volums més grans** d'entrades per migracions, aquests es concentren als grans eixos de comunicació i als gran nuclis urbans: la costa sud, Vilafranca del Penedès, l'eix del Llobregat, el nucli format per Terrassa, Sabadell i Rubí, la zona del sud i part de l'eix de la C-17 i l'AP-7 al Vallès Oriental i la costa del Maresme. Destaca el volum de més de 10.000 entrades als municipis de Rubí, Terrassa, Sabadell, Granollers i Mataró i les arribades d'entre 5.000 i 10.000 persones a Vilanova i la Geltrú, Sant Pere de Ribes, Sitges, Vilafranca del Penedès, Mollet del Vallès, Premià de Mar i Pineda de Mar.

Saldos migratoris municipals, respecte Barcelona, Rondes, Resta AMB i Resta RMB 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Figura 21. Saldos migratoris municipals respecte Barcelona, Rondes, Resta AMB i Resta RMB a la Regió Metropolitana de Barcelona, 2016-2020. Elaboració pròpia.

4.6. Saldos migratoris intermunicipals, excepte Barcelona i les Rondes 2016-2020

Al període 2016-2020 es produeix una reactivació dels fluxos migratoris, que recuperen un nivell similar als del període 2006-2010. Els patrons territorials respecte el sentit dels fluxos, els nuclis, satèl·lits i constel·lacions, els grans eixos de mobilitat i la barrera central, continuen detectant-se.

En el mapa de fluxos dels anys 2016-2020 (figura 22), on no es representen els fluxos de Barcelona i de les Rondes per la millora de la visualització, és possible advertir una dinàmica dels moviments intermunicipals que ja s'havia advertit amb anterioritat al treball publicat a l'any 2017 i altres treballs previs (Serra, 2003). El primer fet que cal destacar en el quinquenni objecte de l'actual anàlisi, és que hi ha una **reactivació de tots els fluxos** que es produeixen al territori de la RMB, que assoleixen uns nivells similars als del període 2006-2010. El segon, és que els patrons territorials es mantenen i presenten poques variacions. En aquest sentit cal destacar, novament, els següents fets:

- **Sentit dels fluxos:** els fluxos migratoris acostumen a tenir el seu origen a les zones centrals metropolitanes i es dirigeixen cap a les més exteriors, és a dir, segueixen un patró *de dins cap a fora*.
- **Nuclis, satèl·lits i constel·lacions:** al mapa es continuen visualitzant una sèrie de municipis que actuen com a nuclis de recepció i/o expulsió de població migrant de l'entorn geogràfic on es troben. Solen ser municipis de l'àmbit de la Resta RMB (segona corona metropolitana), acostumen a ser capitals de comarca i tenen un nivell de relacions molt intens amb els municipis del seu entorn. Aquests conjunts formats pels nuclis i els seus municipis satèl·lits s'han anomenat *constel·lacions municipals*. Els casos més significatius que s'aprecien al mapa són els de Vilanova i la Geltrú, Vilafranca del Penedès, Terrassa, Sabadell, Mollet del Vallès, Granollers i Mataró. Martorell, en canvi, ha perdut rellevància quant a la seva capacitat d'actuar com a nucli respecte de les dinàmiques que mostrava en els períodes anteriors.
- **Eixos:** novament s'observen una sèrie d'eixos que coincideixen amb l'existència d'elements geogràfics i d'importantes vies de comunicació que afavoreixen o dificulten la mobilitat. Es localitzen a la costa del Baix Llobregat i el Garraf, l'eix del riu Llobregat i la costa nord a la comarca del Maresme. Hi ha altres moviments a l'àmbit del Vallès Occidental per on passen la C-58 i l'AP-7 així com la continuació d'aquesta al Vallès Oriental. Als eixos del Llobregat i del Vallès hi ha una forta implantació industrial que concentra un elevat nombre de llocs de treball que poden actuar com a atractors de població.
- **Barreres:** el municipi de Barcelona actua com a barrera que separa les parts nord i sud de la RMB, entre les quals hi ha poca interacció quant a les migracions intermunicipals. Al mapa es pot apreciar que aquest efecte barrera acaba configurant tres grans *sub sistemes migratoris*: el subsistema Sud que inclou les comarques de l'Alt Penedès, Garraf i Baix Llobregat, el subsistema central amb els dos Vallesos i el subsistema Nord amb el Maresme. En aquests subsistemes es poden apreciar certes dinàmiques específiques com seria el cas de Vilafranca del Penedès que actua com un petit nucli independent dins del subsistema sud o les relacions que s'estableixen entre els subsistemes del Vallès (sobretot el Vallès Oriental) i del Maresme.

Pel que fa a la comparativa entre el quinquenni 2016-2020 i els anteriors, es detecta la reactivació de les migracions ja mencionada, però amb diferències d'intensitat segons la zona. A la costa sud (Garraf i Baix Llobregat) i al Vallès Occidental els fluxos són molt intensos i en alguns casos semblen superar els moviments del quinquenni 2006-2010 (a Rubí i Sabadell, per exemple), mentre que en altres zones com l'eix del Llobregat, el Vallès Oriental i el

Maresme, s'aprecia que es reactiva el moviment però les intensitats no són tan elevades. A l'Alt Penedès els fluxos entre Vilafranca del Penedès i els municipis del seu entorn tornen a ser d'expulsió des de la capital comarcal (a diferència del quinquenni 2011-2015 que eren a la inversa, cap a la capital comarcal) però la intensitat i quantitat dels fluxos és molt més baixa.

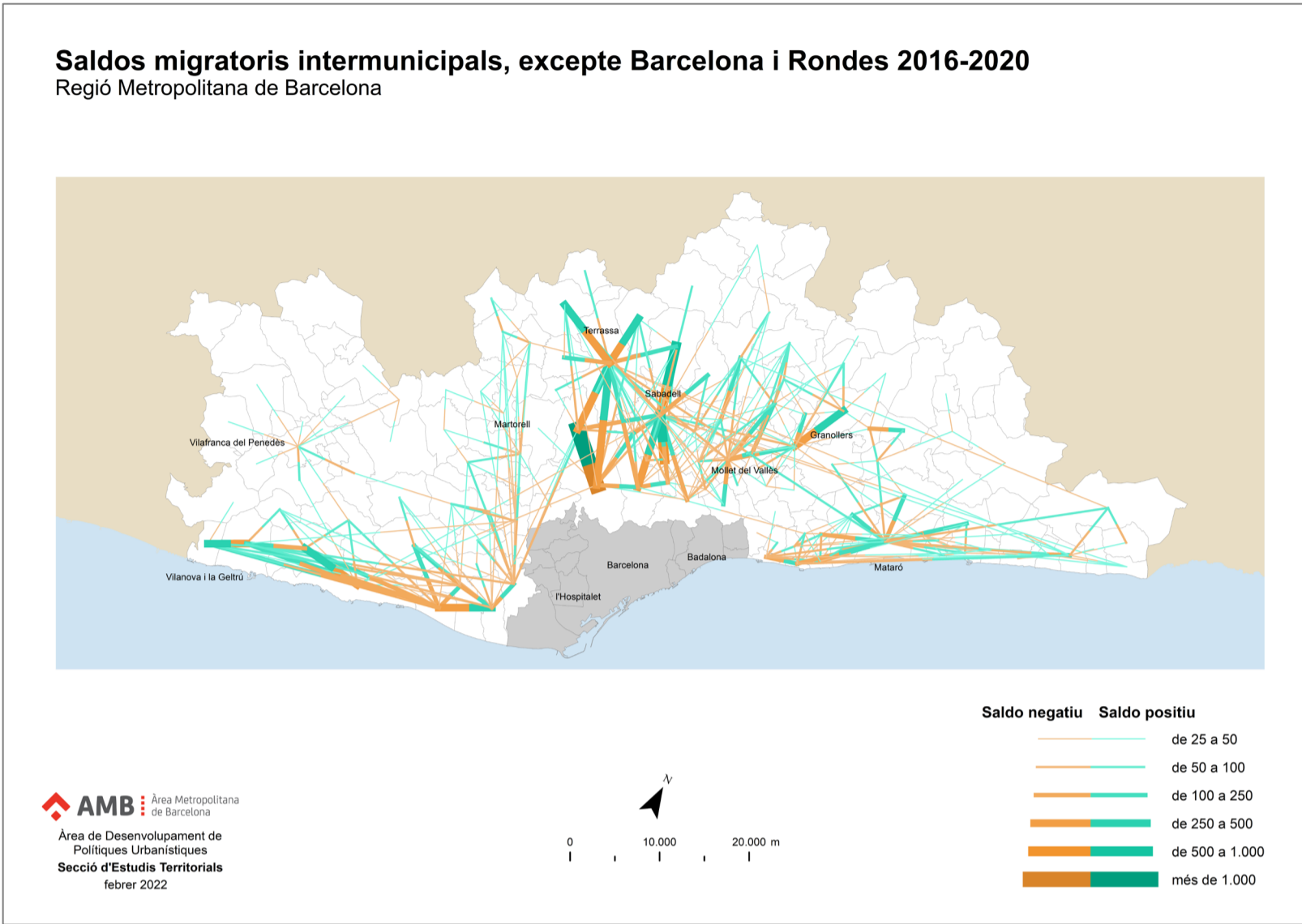

Figura 22. Saldos migratoris intermunicipals, excepte Barcelona i Rondes 2016-2020. Elaboració pròpia.

5. Els moviments migratoris intermunicipals als municipis metropolitans 2016-2020

5.1. Moviments migratoris intermunicipals 2016-2020

El conjunt de mapes de moviments migratoris intermunicipals dels 36 municipis de l'AMB (Annex 1) i dels 8 nuclis de la segona corona metropolitana (Annex 2), mostren el volum de població que es mou entre cada un d'aquests 44 municipis i els de la resta de la RMB i en quina proporció ho fan. Aquesta representació vol visualitzar el volum de moviments que es donen a cada municipi i si les entrades de població són superiors a les sortides (o viceversa), o bé si existeix l'equilibri entre els valors dels dos fluxos. A més, aquests mapes són una representació complementària a la que ofereixen els mapes de saldos migratoris que s'exposen als apartats 4.4, 4.5 i 4.6, ja que mostren la totalitat dels moviments migratoris, sempre que les entrades o les sortides siguin iguals o majors a 25 migrants en el quinquenni.

De l'anàlisi d'aquests mapes es desprèn que en la majoria dels municipis estudiats, s'observa un **patró territorial comú**. Per una banda, els volums més grans de moviments es donen amb els municipis més propers a la ciutat de Barcelona tot i que, en alguns casos, els nuclis de la segona corona metropolitana apareixen com a úniques destinacions fora de l'àmbit d'influència del municipi. Per altra banda, hi ha municipis grans i localitzats al centre com són Badalona i l'Hospitalet de Llobregat que envien població a tot arreu, sense arribar als nivells de la ciutat de Barcelona. Els moviments acostumen a respectar els patrons territorials citats en l'apartat 4.6.

5.2. Saldos migratoris intermunicipals 2016-2020

Els mapes dels saldos migratoris intermunicipals dels annexos 1 i 2, mostren el balanç entre pèrdues i guanys de població de cada un dels municipis de l'AMB i dels de la segona corona, per aquells saldos quinquennals superiors als 25 migrants. La representació cartogràfica dels saldos permet obtenir una visió gràfica esclaridora de les dades sobre l'expulsió o el guany de població d'un municipi, element clau per entendre les dinàmiques demogràfiques que es produeixen al territori de la RMB. El propi concepte de saldo migratori, però, implica que hi hagi un cert nombre de moviments d'entrada i sortida que no quedin reflectits a les representacions cartogràfiques quan aquestes entrades i sortides, tot i puguin ser molt importants, siguin al mateix temps molt similars. Així, per exemple, si un municipi A envia al llarg d'un quinquenni 1000 persones cap a un altre municipi B i al mateix temps en rep 980 del municipi B, el saldo migratori entre els dos és de -20 migrants en contra del municipi A. Com que aquest valor és inferior al llindar fixat de 25 migrants per quinquenni, el flux del saldo no apareix representat al mapa tot i ser molt significatiu. Per analitzar aquestes relacions tan intenses i, alhora, tan similars, s'han elaborat els mapes de moviments migratoris que s'han explicat a l'apartat 5.1 que, en mostrar la totalitat dels moviments, sí que permeten representar-les.

El gràfic de la figura 23 il·lustra els moviments i els saldos migratoris dels 44 municipis esmentats pel conjunt del quinquenni 2016-2020.

Més enllà de les qüestions purament relacionades amb els propis moviments migratoris, aquests mapes permeten advertir que existeixen unes dinàmiques subjacents a aquests moviments que estan vinculades a situacions estructurals i conjunturals. Aquestes són les causes que existeixen els patrons migratoris sobre els que s'ha insistit reiteradament que, per exemple, comporten l'extensió des del centre cap a la perifèria en l'efecte de la taca d'oli o que hi hagi municipis concrets amb dinàmiques pròpies. Un dels factors que permeten explicar les pèrdues i els guanys de població que es detecten als municipis del territori metropolità és la situació del mercat de l'habitatge. En els apartats que venen a continuació es duu a terme una anàlisi detallada de les seves dinàmiques.

Moviments migratoris intermunicipals 2016-2020

AMB i municipis de la segona corona

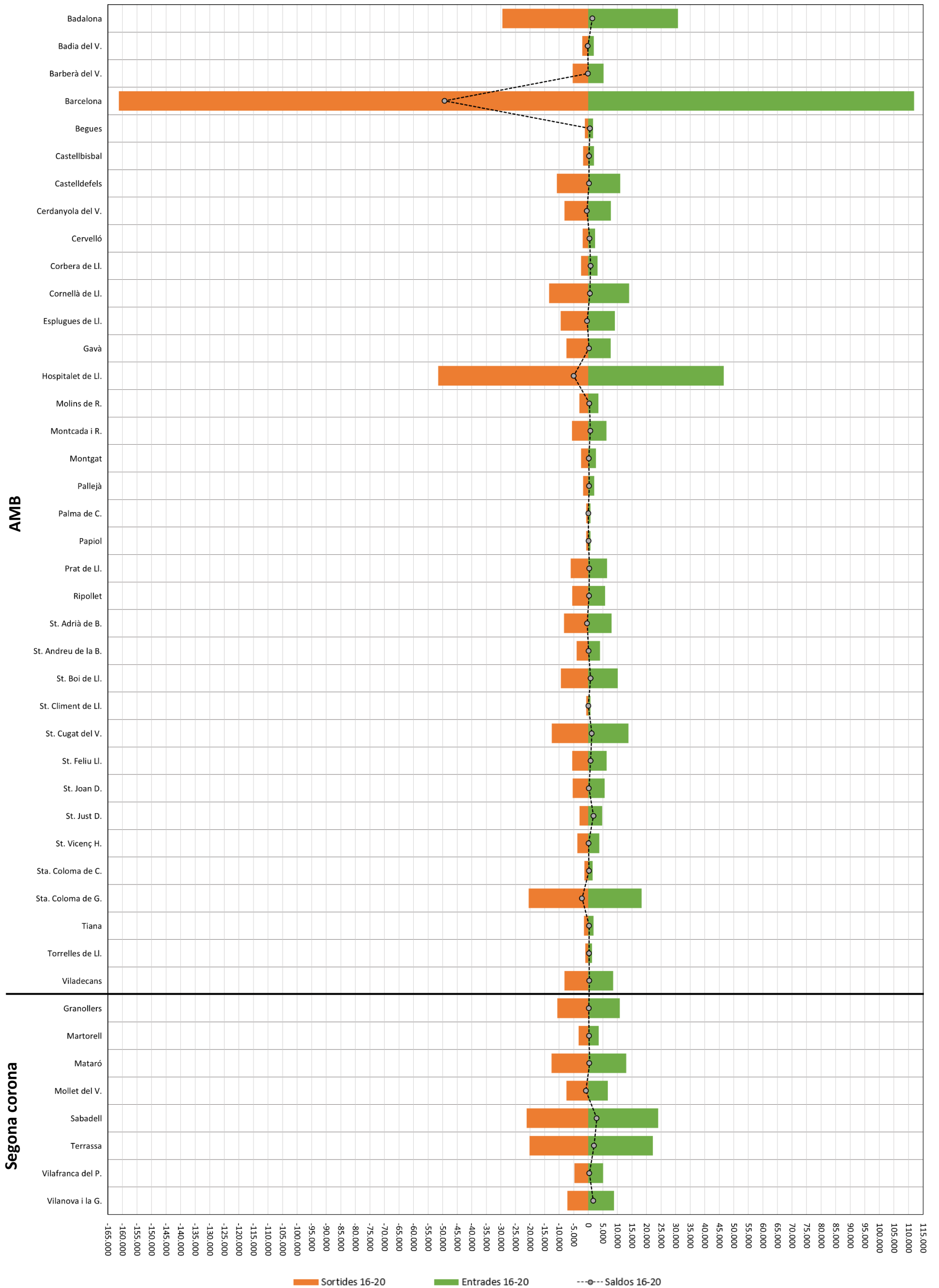

Figura 23: Moviments migratoris intermunicipals 2016-2020. AMB i municipis de la segona corona. Elaboració pròpia

6. Les dades d'habitatge al territori metropolità de Barcelona

L'habitatge és una condició *sine qua non* de les migracions intermunicipals ja que juga un doble paper al facilitar l'expulsió o l'atracció de població. Que hi hagi disponibilitat i el seu preu sigui assumible per a la ciutadania són factors claus d'aquests moviments.

La principal característica de les migracions intermunicipals és que impliquen un **canvi de residència** de la població que les protagonitza. Per a que això sigui possible, una condició *sine qua non* és que als municipis del territori on es produeix la migració hi hagi disponibilitat d'habitatges i que aquests tinguin uns preus que les persones que migren puguin assumir. Totes dues condicions juguen un doble paper respecte de les migracions perquè tant poden ser un factor generador d'expulsió de població, si no hi ha habitatges i/o els preus són molt elevats, com un factor d'atracció de població si existeixen aquests i/o els preus són més baixos.

Amb l'objectiu d'analitzar la relació que hi ha entre les migracions i l'habitatge, en aquest apartat s'observa la situació del mercat de l'habitatge a la RMB en base a les estadístiques d'habitatges acabats, als preus de venda d'obra nova⁵, a les compravendes registrades i preus de venda dels habitatges usats⁶ i els preus de lloguer mensual.

Per a l'anàlisi, s'ha considerat oportú prendre la perspectiva dels darrers vint anys⁷ per dos motius principals. Per una banda, perquè en l'estudi publicat a l'any 2017 que tractava les migracions intermunicipals al període 2001-2015 no es va tenir en compte la qüestió de l'habitatge en cap de les seves dimensions i, per altra banda, perquè aquesta perspectiva temporal permet observar la dinàmica d'un sector que en aquests anys ha passat d'una situació de bombolla immobiliària abans de l'any 2008, a una d'aturada quasi total durant la Gran Recessió i, posteriorment, a experimentar una nova fase de recuperació.

6.1. Els habitatges acabats a la RMB durant el període 2001-2020

El mercat de l'habitatge està fortament influenciat per les dinàmiques econòmiques i a la RMB en els darrers vint anys ha experimentat pujades i baixades molt destacades vinculades a les mateixes. Respecte dels habitatges acabats, és possible identificar una coincidència entre la seva localització i les dinàmiques territorials de les migracions intermunicipals.

L'evolució temporal del nombre d'habitatges acabats durant els últims vint anys queda reflectida en els dos gràfics i en els dos mapes que s'han elaborat amb les dades disponibles. El primer gràfic (figura 24) inclou tots els àmbits territorials objecte d'estudi, mentre que el segon (figura 25) mostra els tres àmbits que conformen l'AMB amb l'objectiu de poder apreciar més detalladament les variacions esdevingudes. El primer mapa (figura 26) representa les dades del període 2001-2015 per tots els municipis de la RMB i el segon fa referència als anys 2016-2020 (figura 27).

Als gràfics es pot apreciar que a l'inici del període, entre els anys 2001-2008, es va produir el gran *boom* de la construcció que va derivar en una bombolla immobiliària que va esclatar amb la crisi econòmica de 2008. A partir d'aquest any es va produir una intensa davallada especialment dràstica entre els anys 2008 i 2010. Al conjunt de la RMB (figura 24) es passa dels 30.654 habitatges construïts el 2008 als 8.943 el 2010, que suposa una baixada de -21.711 habitatges, i que s'allarga fins l'any 2014, quan s'arriba al mínim d'habitatges acabats en el període amb 1.807 habitatges a tota la regió. A partir de 2015 s'observa una reactivació lenta i progressiva, que s'intensifica especialment en aquest darrer quinquenni que s'està analitzant. Tot i que no arriba ni molt menys a les intensitats de construcció de l'inici del segle XXI, resulta evident que en els cinc anys que van des de 2016 a 2020 es produeix un canvi de tendència respecte el quinquenni anterior, especialment significatiu a les Rondes i Resta Regió.

Als àmbits que conformen l'AMB que es mostren a la figura 25, es pot apreciar que dels tres territoris considerats (Barcelona, Rondes i Resta AMB) és el de les Rondes el que registra un augment més gran d'habitatges acabats en l'últim quinquenni, mentre que la ciutat de Barcelona descendeix i la Resta AMB puja, en ambdós casos lleugerament.

Aquesta situació, en què el nombre d'habitatges acabats és més gran en aquests dos àmbits de la RMB, coincideix amb la tendència detectada a l'apartat 4.2 i la Figura 11 en què els saldos migratoris més importants que té la ciutat de Barcelona són amb les Rondes i la Resta Regió, juntament amb la dinàmica general de moviments des del centre cap a la perifèria.

⁵ Aquestes dades estan disponibles únicament pels municipis de més de 5.000 habitants. Entre els anys 2001 i 2007 manquen, també, dades d'altres municipis de la RMB per deficiències de les fonts.

⁶ Aquestes dades estan disponibles únicament pels municipis de més de 5.000 habitants.

⁷ En el cas del preu mitjà de lloguer, per manca de dades prèvies, des de 2005 a 2020. Per a les compravendes registrades i el preu mitjà del m² dels habitatges usats, s'ha tingut en compte el període 2016-2020.

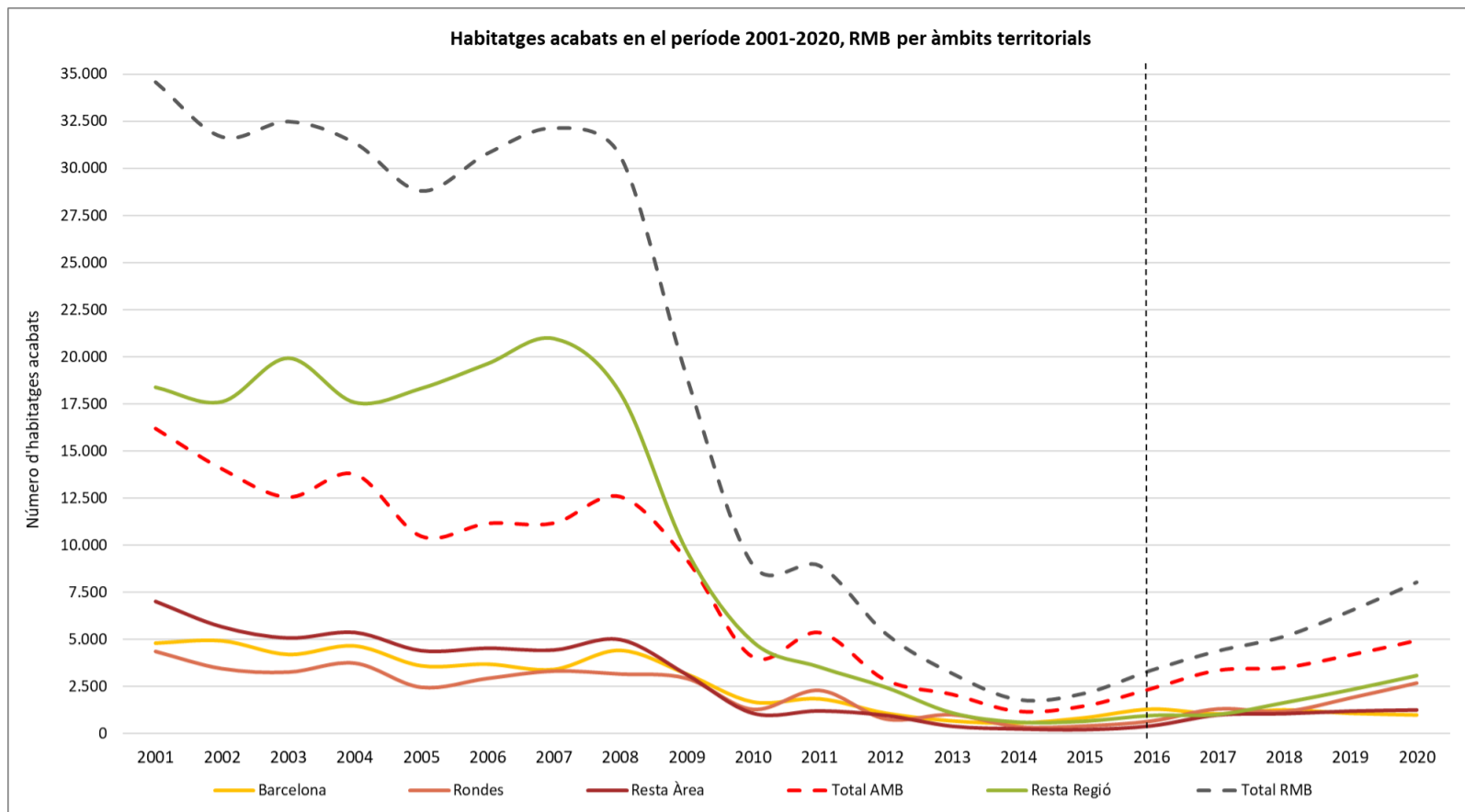

Figura 24. Habitatges acabats en el període 2001-2020, RMB per àmbits territorials. La línia de punts indica l'inici del quinquenni 2016-2020. Elaboració pròpia a partir de les dades dels Certificats Finals d'Obra del Col·legi d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació de Catalunya i del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

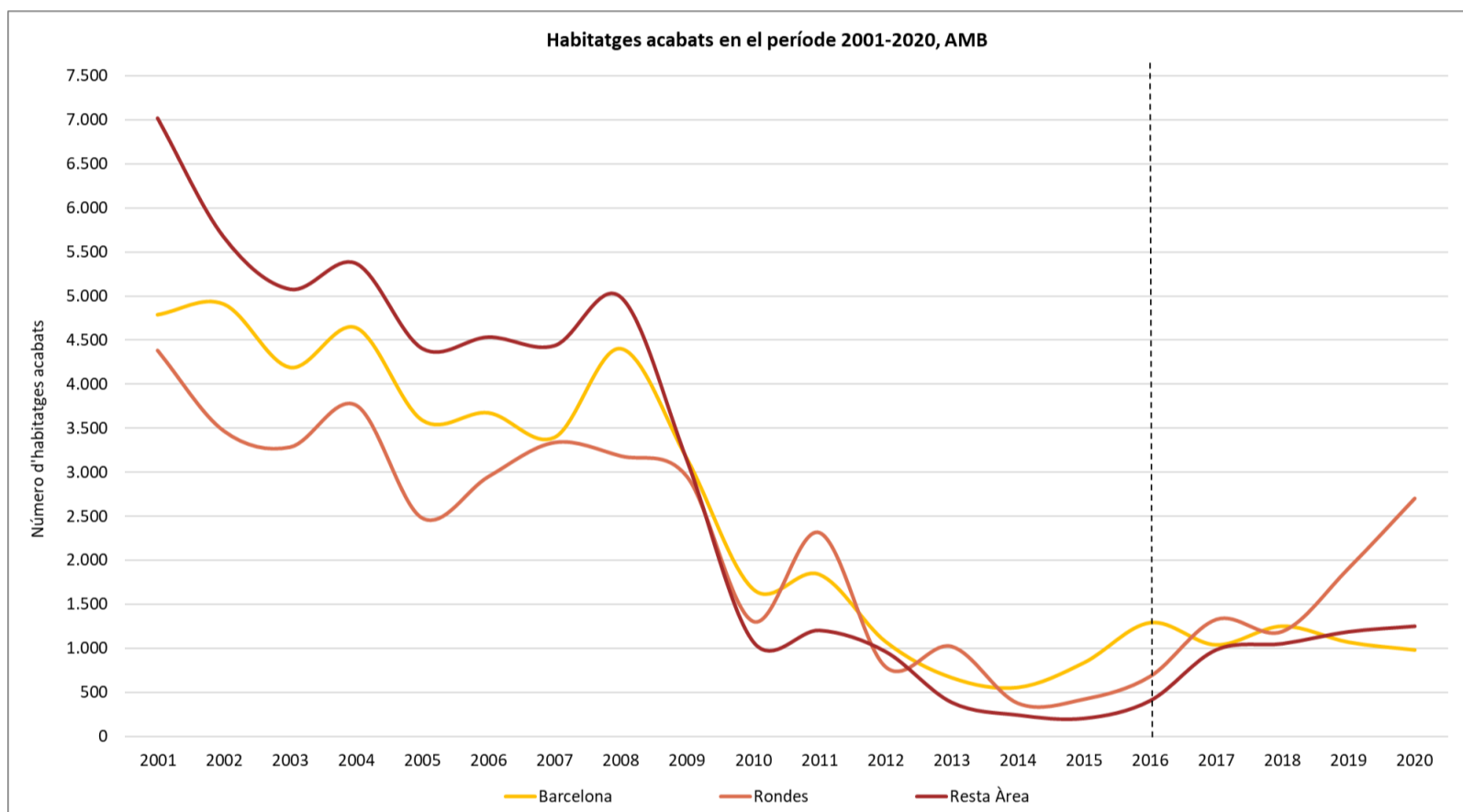

Figura 25. Habitatges acabats en el període 2001-2020, AMB. La línia de punts indica l'inici del quinquenni 2016-2020. Elaboració pròpia a partir de les dades dels Certificats Finals d'Obra del Col·legi d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació de Catalunya i del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

Al mapa de la figura 26, es poden observar els habitatges acabats en el període 2001-2015 als municipis de la RMB. En aquesta imatge, reflex del boom de la construcció esdevingut sobretot en el període 2001-2008, la majoria de municipis registren un nombre d'habitatges acabats superior a 500, amb uns màxims que arriben a superar els 10.000 en alguns casos de les comarques del Barcelonès i del Vallès Occidental. La ciutat de Barcelona és la que té més habitatges acabats al llarg d'aquests anys amb un total de 43.397 habitatges acabats i la segueixen les co-capitals del Vallès Occidental, Terrassa amb 22.811 i Sabadell amb 17.838. Altres ciutats del territori metropolità entre els 5.000 i els 10.000 habitatges acabats són Vilanova i la Geltrú, Rubí, l'Hospitalet de Llobregat, Mataró, Sant Cugat del Vallès i Badalona.

Al mapa es poden apreciar una sèrie de patrons territorials que concorden amb els que s'han mencionat prèviament a l'apartat 4.6 d'aquest treball i que fan referència als nuclis, satèl·lits i constel·lacions i als eixos que es detecten quan s'observen les migracions de la RMB, la qual cosa posa de manifest la relació existent entre els moviments de població entre municipis d'aquest àmbit i la localització dels habitatges acabats al mateix territori.

Habitatges Acabats, 2001-2015

Regió Metropolitana de Barcelona

Figura 26. Habitatges acabats en el període 2001-2015. Elaboració pròpia a partir de les dades dels Certificats Finals d'Obra del Col·legi d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació de Catalunya i del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

6.2. Els habitatges acabats a la RMB al quinquenni 2016-2020

Al període 2016-2020, el nombre més gran d'habitatges acabats a la RMB es dona al nucli metropolità, les capitals comarcals, les zones costaneres i l'eix central. Al nucli central de l'AMB, hi ha 5 municipis amb més de 1.000 habitatges acabats. D'entre les 8 ciutats de la segona corona, destaquen especialment Sabadell, Terrassa i Mataró.

Quant al període 2016-2020, a la RMB es van acabar 27.454 habitatges, dels quals 9.950 habitatges al Barcelonès (36%), la gran majoria concentrats a les ciutats de Barcelona i de Badalona, amb 5.631 (20%) i 2.162 (7,8%), respectivament. Al municipi de Sant Just Desvern es varen acabar 1.002 habitatges, que representa un 17% del total dels 5.838 habitatges acabats a la comarca del Baix Llobregat. Al Vallès Occidental, es van fer 5.369 nous habitatges, concentrant-se la majoria d'habitatges acabats a Sant Cugat del Vallès amb un total de 1.662 (30,9%), seguit dels caps de comarca, Sabadell (1.247; 23,2%) i Terrassa (733; 13,6%). Al Maresme, amb 2.478 habitatges, destaca la capital comarcal, Mataró, amb 685 habitatges acabats (27,6%). Al Vallès Oriental (1.851 habitatges acabats), Granollers compta amb 283 habitatges nous (15,2%), i la segueixen pobles mitjans-grans com La Garriga (160; 8,6%), Cardedeu (157; 8,4%) i Caldes de Montbui (137; 7,4%). Sitges és la ciutat amb més habitatges acabats del Garraf amb 661 habitatges (45,4%) respecte els 1.454 del total comarcal, mentre que Vilafranca del Penedès, amb 248 habitatges (48,2%), ho és respecte dels 514 del total de l'Alt Penedès.

En el mapa de la figura 27, es pot observar la situació dels municipis de la RMB quant a l'habitatge acabat en el període analitzat. A part dels municipis citats anteriorment, s'identifiquen de nou els patrons territorials mencionats en l'anàlisi del mapa del període 2001-2015, on destaquen el pes del nucli metropolità (Barcelona, l'Hospitalet de Llobregat i Badalona), les capitals comarcals, les zones costaneres i l'eix central.

Habitatges Acabats, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

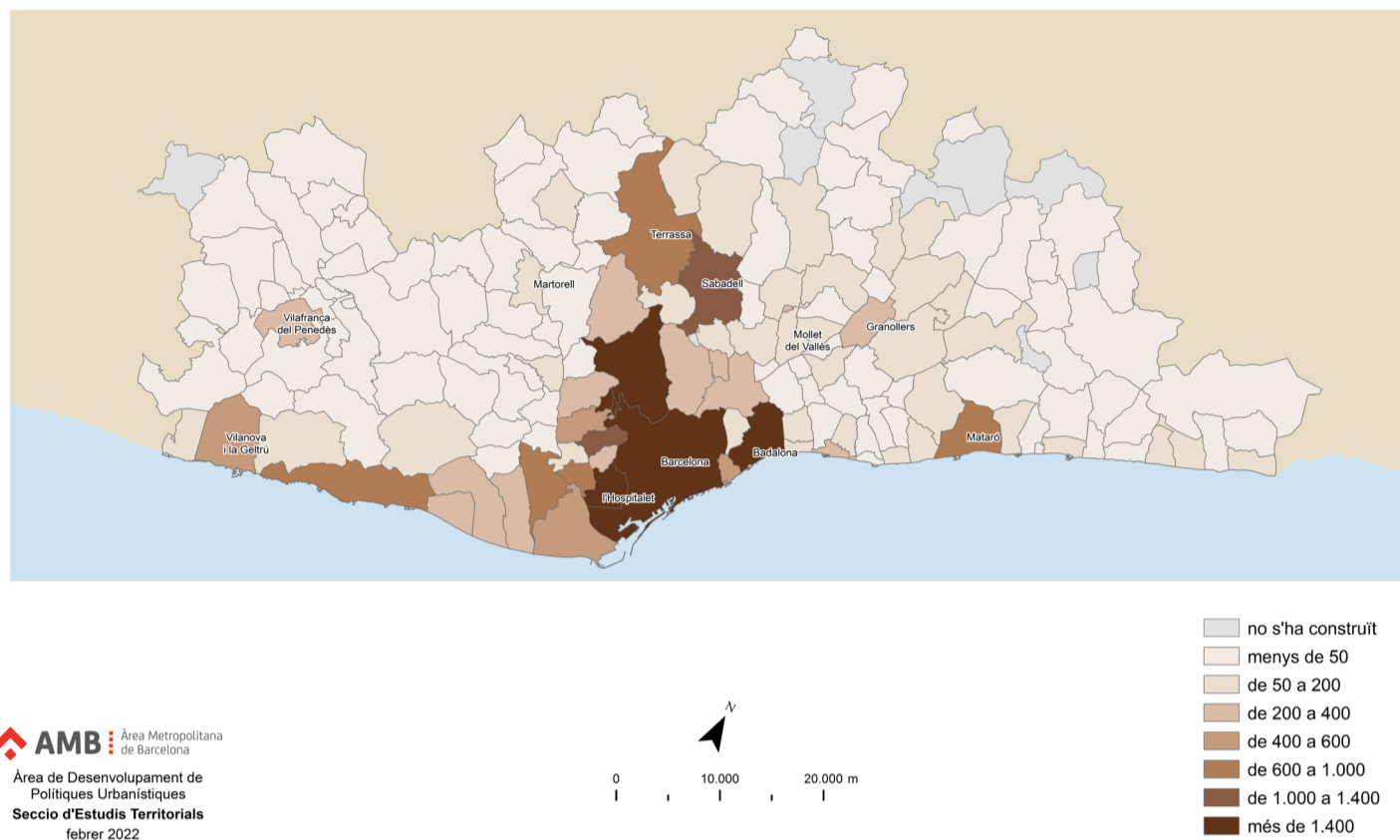

Figura 27. Habitatges acabats en el període 2016-2020. Elaboració pròpia a partir de les dades dels Certificats Finals d'Obra del Col·legi d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació de Catalunya i del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

Una qüestió que cal tenir present quan es parla de la construcció d'habitatges i s'observa el mapa anterior és la relació que existeix entre la dimensió demogràfica del municipi i el nombre d'habitatges acabats. En general, als municipis més petits, no hi ha promocions d'habitatges grans quant al nombre d'habitatges acabats, però les que s'hi produeixen poden tenir un pes relatiu molt important respecte el nombre d'habitants d'aquests municipis i, per tant, un impacte significatiu, molt més destacat que el que hi podria haver en un municipi gran. Aquest seria, per exemple, el cas de Cerdanyola del Vallès, un municipi amb 57.855 habitants on es varen construir 205 habitatges en el període 2016-2020 i el de El Masnou que compta amb 23.831 habitants i es van acabar 288 nous habitatges. Tot i que al mapa apareixen representats en la mateixa categoria, ni la relació entre població i habitatges acabats, ni els impactes que aquesta relació ocasiona, són els mateixos.

Adicionalment a l'anàlisi per municipis i àmbits territorials, s'han dut a terme dues observacions més. Per una banda, s'ha analitzat el cas dels municipis de l'AMB on al darrer quinquenni s'han acabat més de 1.000 habitatges i, per una altra, el de les 8 ciutats de la segona corona metropolitana (les sis capitals comarcals, més Martorell i Mollet del Vallès). En tots dos casos es pot observar que el nombre d'habitatges acabats ha anat en augment al llarg d'aquest període, però amb diferències molt grans a cada municipi.

Quant als municipis de l'AMB on s'han construït més de 1.000 habitatges en el conjunt del període (figura 28), aquests són Barcelona, Badalona, l'Hospitalet de Llobregat, Sant Just Desvern i Sant Cugat del Vallès. A la ciutat comtal, les xifres es mantenen com les més altes però amb un cert estancament entre els 950 i 1.250 habitatges construïts per any. Els altres municipis, tot i que presenten oscil·lacions importants, semblen mostrar una tendència a l'alça de la construcció d'habitatges, i són especialment rellevants les xifres dels anys 2019 (concretament a Sant Just Desvern i Sant Cugat del Vallès) i 2020 (a Badalona i l'Hospitalet de Llobregat).

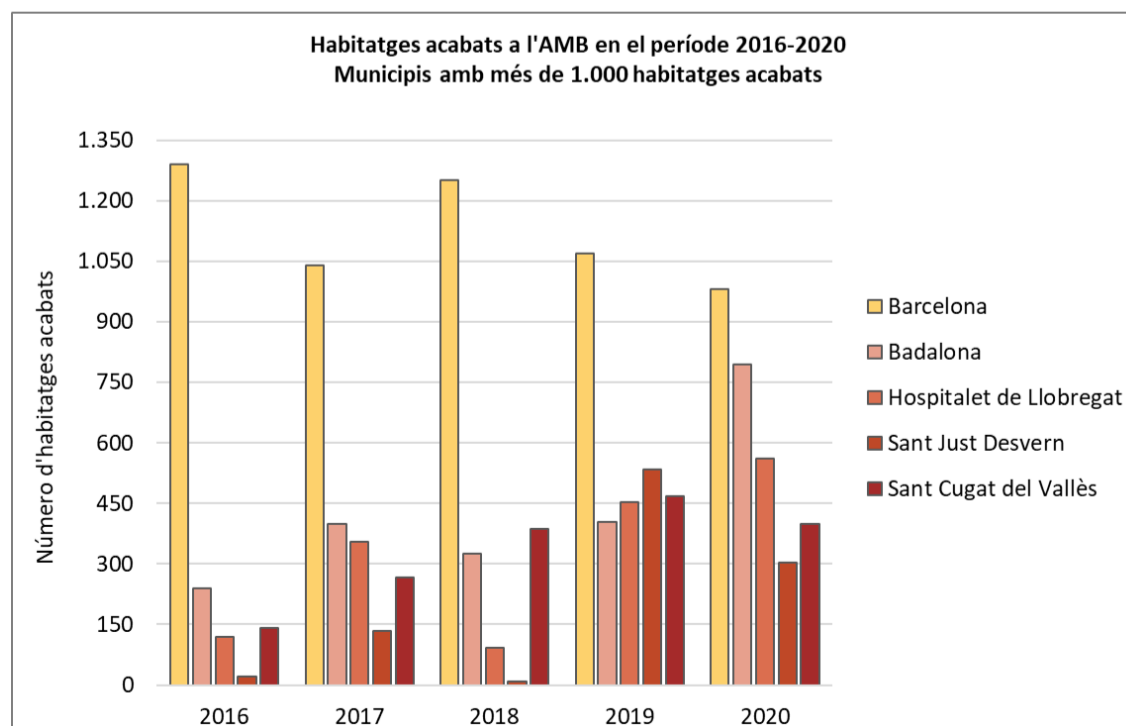

Figura 28. Habitatges acabats a l'AMB en el període 2016-2020. Municipis amb més de 1.000 habitatges acabats. Elaboració pròpia a partir de les dades dels Certificats Finals d'Obra del Col·legi d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació de Catalunya i del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

Respecte les principals ciutats de la corona metropolitana, aquestes presenten tendències i característiques molt diferents entre elles que requereixen un anàlisi individualitzat (figura 29). A Granollers, fins l'any 2018 no s'hi van acabar nous habitatges de forma destacada però en canvi els anys 2019 i 2020, l'increment sí que és molt notable. El cas de Martorell és destacable perquè a partir de l'any 2018 el nombre d'habitatge acabats tendeix a zero i no hi consta cap habitatge acabat a l'any 2020. Mataró segueix una tendència clara a l'alça en el nombre d'habitatges acabats, que s'inicia el 2017 però és especialment intensa el 2018 i 2020. Les ciutats de Mollet del Vallès i Vilafranca del Penedès presenten uns nombres d'habitatges acabats discrets fins el 2019 i una forta activació el darrer any del període. Finalment, a Vilanova i la Geltrú es reactiva l'acabament d'habitatges a partir de l'any 2017, produint-se la major intensitat al 2019.

Les dues co-capitals del Vallès Occidental, per la rellevància de les seves xifres de finalització d'habitatge i també les de les migracions intermunicipals, requereixen una menció a part. Sabadell és la ciutat on es produeix un augment més destacat dels habitatges acabats. Els anys 2018 i 2019 la reactivació en aquesta ciutat és molt més intensa en comparació amb la resta, arribant a un màxim a l'any 2020 de quasi 700 habitatges acabats. En el cas de Terrassa, l'any 2016 presentava unes xifres molt més altes que a la resta que es van atenuar els anys 2017 i 2018 i es reactiven fortament els anys 2019 i 2020, superant els 200 habitatges finalitzats cada any. El fet que aquestes dues ciutats hagin ampliat notablement el parc d'habitatge en els darrers anys, pot explicar que hagin estat uns pols de recepció de migrants procedents de la resta del territori metropolità, en especial, arribats des del nucli central com mostren els mapes de moviments i saldos migratoris intermunicipals pels anys 2016-2020 d'ambdós municipis que estan inclosos a l'annex 2.

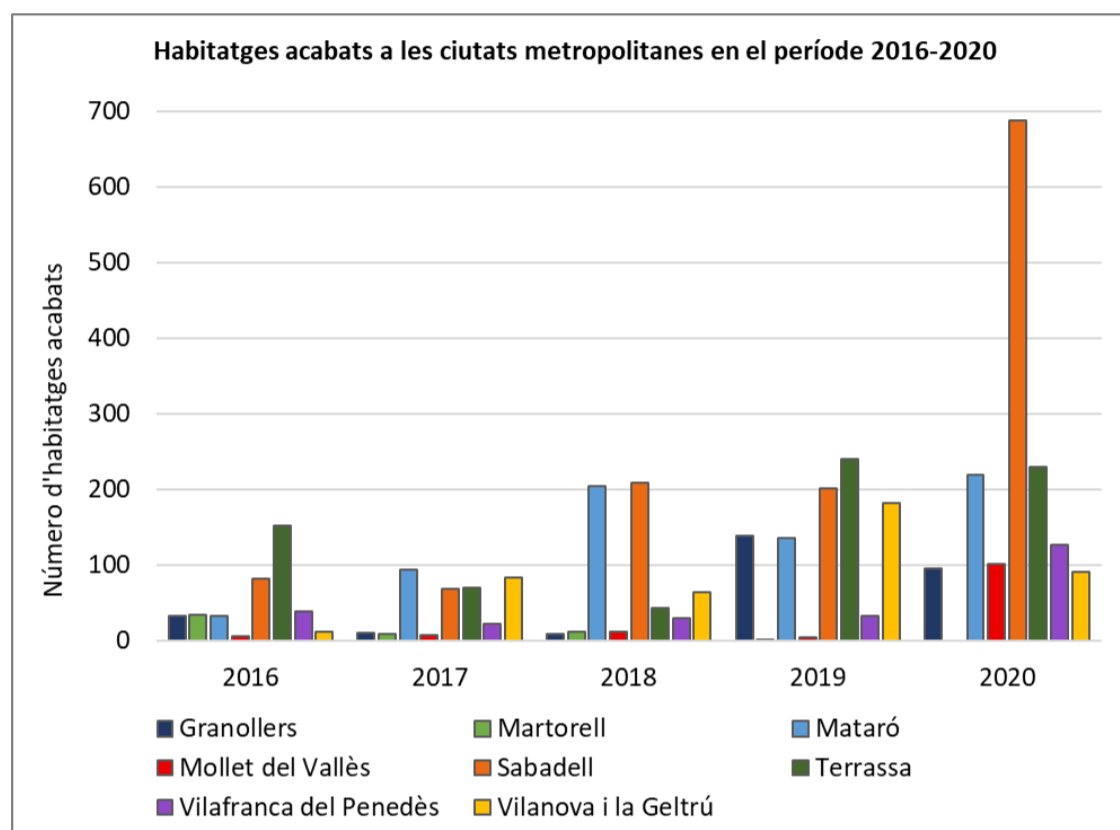

Figura 29. Habitatges acabats a les ciutats metropolitanes en el període 2016-2020. Elaboració pròpia a partir de les dades dels Certificats Finals d'Obra del Col·legi d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació de Catalunya i del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

6.3. L'evolució del preu mitjà de venda del m² construït d'habitatges d'obra nova a la RMB al vintenni 2001-2020

Al vintenni 2001-2020 els preus de venda d'obra nova presenten oscil·lacions vinculades a la situació econòmica. A partir de l'any 2015 augmenten progressivament, després de la davallada registrada durant la Gran Recessió. Els preus més alts es registren sempre a la ciutat de Barcelona i disminueixen progressivament des del centre cap a la perifèria metropolitana. Les diferències entre la ciutat i la resta de territoris són cada vegada més grans. Aquestes dues circumstàncies s'alineen amb la dinàmica centrífuga de les migracions intermunicipals.

Les dades disponibles del **preu mitjà de venda del m² construït d'habitatges d'obra nova** entre 2001 i 2020 es mostren en un gràfic lineal (figura 30) i una taula de preus que inclou referències a l'increment d'aquests (figura 31). Hi ha, a més, una anàlisi específica sobre aquest concepte pels anys 2016-2020 que inclou un altre mapa dels municipis de la RMB i una taula d'evolució dels preus per les tres ciutats més importants del nucli central metropolità, les vuit ciutats de la segona corona i del municipi de l'AMB amb els preus de venda més alts.

L'evolució del preu mitjà de venda del m² construït d'habitatges d'obra nova (figura 30) mostra que de l'any 2001 a l'any 2007 es produeix un augment accelerat i generalitzat dels preus de venda que davalla fortament a partir del 2008 amb l'esclat de la bombolla immobiliària i la crisi econòmica que la va seguir. Es produeixen dues baixades intenses, una entre els anys 2007 i 2009 i una altra de 2012 a 2013. Els preus més baixos en aquest període es donen entre 2013 i 2015, depenent de l'àmbit territorial que s'observi.

A partir de l'any 2016, els preus tornen a mostrar una clara tendència a l'alça i mantenen aquesta dinàmica fins al final del període, tot i que no assoleixen els preus màxims a què es va arribar a l'any 2007 en plena bombolla immobiliària. Cal destacar que els preus mínims del període 2001-2020 a Barcelona i les Rondes es registren a l'any 2001, mentre que a la resta de l'AMB el mínim es produeix a l'any 2014 i a la resta de la RMB, a l'any 2015.

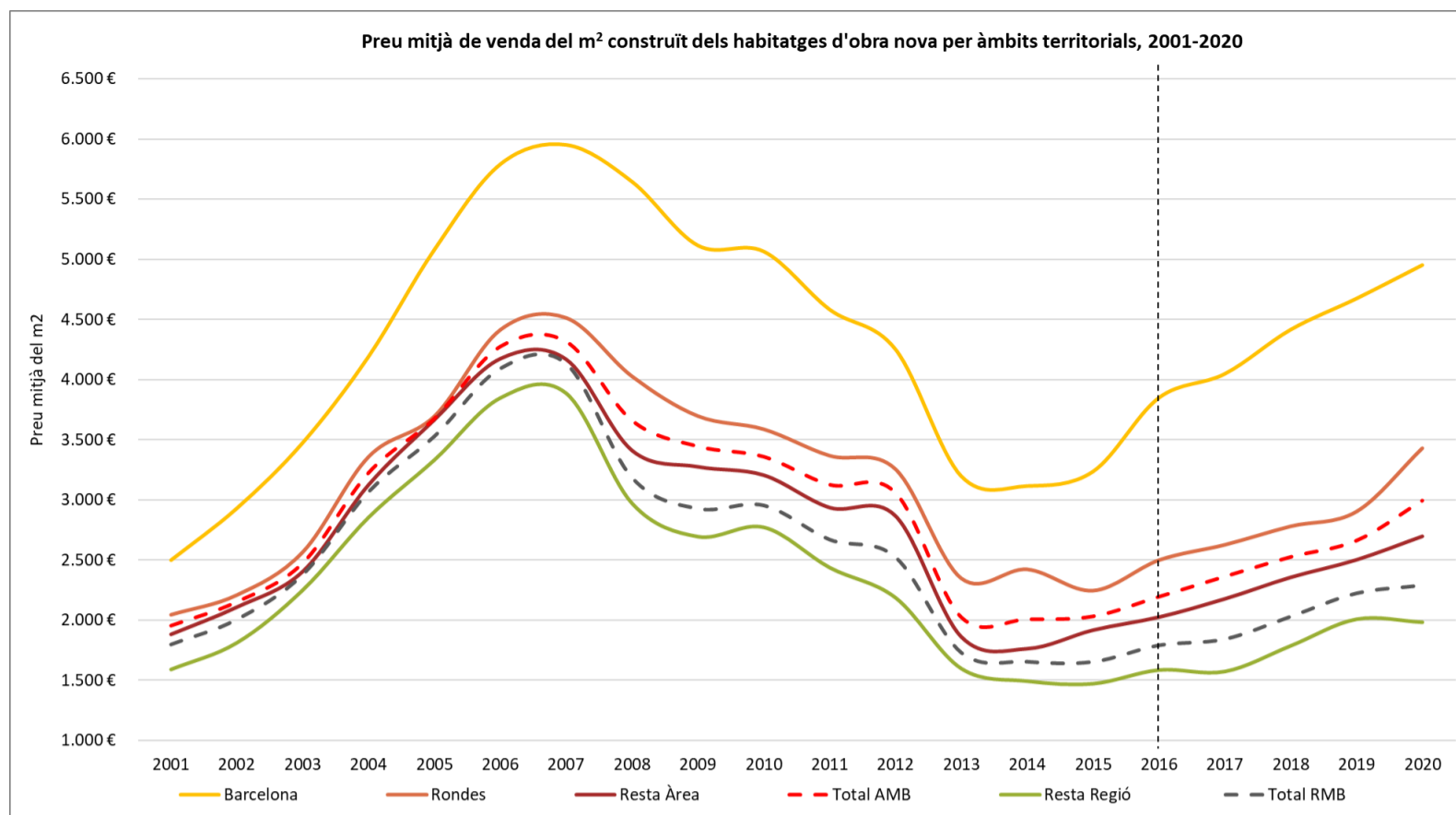

Figura 30. Preu mitjà de venda del m² construït dels habitatges d'obra nova per àmbits territorials, 2001-2020.
Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

La taula de la figura 31, mostra dues informacions. La primera part de la taula mostra l'evolució dels preus any per any en el període 2001-2020, representant de cada àmbit els preus més baixos en colors verds i els més cars en colors vermells amb l'objectiu de facilitar-ne la lectura. La segona part mostra els increments dels preus en valors percentuals i en valors absoluts, calculant-los pels períodes 2001-2020, 2001-2007 i 2016-2020.

El primer que s'observa és que el preu mitjà de venda del m² construït d'habitatges d'obra nova, augmenta progressivament des de l'any 2001 fins a l'any 2007 a tots els territoris, quan es registren els màxims dels dos decennis. Entre el 2008 i el 2015 els preus es moderen considerablement i a partir de l'any 2015-2016, de nou i de manera progressiva, augmenten encara que sense arribar als màxims assolits prèviament.

El segon que s'observa és que al llarg de tot els anys els preus disminueixen progressivament a mesura que ens allunyem de la ciutat de Barcelona, és a dir, que a més distància de la ciutat, els preus són més baixos. Barcelona és la zona on els preus són sempre més alts, seguida per les Rondes que manté la segona posició de preus durant tot el vintenni, la Resta AMB ocupa la tercera posició i la Resta RMB és sempre la quarta i té els preus més baixos.

Una tercera qüestió que cal mencionar és que les diferències de preus entre Barcelona i la resta dels àmbits s'incrementen amb el pas del temps, tot i el lleuger descens en el període entre els anys 2009 i 2015, que es correspon amb el de la Gran Recessió i que coincideix, també, amb la davallada d'habitatges acabats conseqüència de l'aturada del sector de la construcció. A l'any 2001 les diferències de preu entre Barcelona i les Rondes, la Resta Àrea i la Resta Regió eren les més baixes del vintenni i, respectivament, eren de 457 €, 671 € i 911 €. A l'any 2020 aquestes diferències són de 1.525 €, 2.256 € i 2.971 € (inclús més altes que durant els anys 2006 i 2007 quan hi havia màxims a tot arreu), la qual cosa suposa uns increments del 233,42%, el 265,64% i el 226,32 % respectivament i posa de manifest que Barcelona és on abans s'apugen els preus, sempre és el territori més car i que cada vegada ho és més respecte dels altres àmbits. Aquesta tendència torna a coincidir amb l'efecte centrífug que s'observa en les migracions intermunicipals i que ha estat detectat anteriorment en aquest treball.

Quant als increments de preus que es mostren a la taula destaquen els augments relatius del conjunt del període, que posen de manifest les grans diferències existents entre els àmbits d'anàlisi. Mentre que a Barcelona en vint anys els preus gairebé s'han doblat (98,14%), a les Rondes l'augment és d'un 67,83%, a la Resta Àrea d'un 43,25% i a la Resta Regió d'un 24,69%. Si s'observa el període 2001-2007, s'aprecia la intensitat de l'augment dels preus de venda provocat per la bombolla immobiliària, que a tots els àmbits supera el 120%. Respecte dels increments del darrer quinquenni 2016-2020, les dades mostren com en aquests anys els augments estan sent, de nou, molt significatius, situant-se a Barcelona en un 28,65%, a les Rondes en un 37,30%, a la Resta Àrea en un 33,14% i a la Resta Regió un 25,06%. L'any 2020, que requereix una menció especial pels possibles efectes de la pandèmia, ha mantingut el preu mitjà de venda del m² construït d'habitatges d'obra nova a l'alça, excepte a la Resta Regió on es registra un lleuger descens.

Evolució del preu mitjà de venda del m² construït dels habitatges d'obra nova en el període 2001-2020 per àmbits territorials						
Àmbits	Barcelona	Rondes	Resta Àrea	Total AMB	Resta Regió	Total RMB
2001	2.500 €	2.042 €	1.883 €	1.953 €	1.589 €	1.797 €
2002	2.931 €	2.206 €	2.109 €	2.151 €	1.811 €	2.005 €
2003	3.476 €	2.563 €	2.405 €	2.474 €	2.248 €	2.377 €
2004	4.193 €	3.357 €	3.125 €	3.226 €	2.853 €	3.066 €
2005	5.082 €	3.694 €	3.666 €	3.678 €	3.330 €	3.529 €
2006	5.791 €	4.412 €	4.173 €	4.278 €	3.845 €	4.092 €
2007	5.952 €	4.512 €	4.167 €	4.318 €	3.884 €	4.132 €
2008	5.646 €	4.025 €	3.410 €	3.660 €	2.969 €	3.184 €
2009	5.115 €	3.695 €	3.274 €	3.446 €	2.693 €	2.927 €
2010	5.065 €	3.585 €	3.205 €	3.360 €	2.770 €	2.953 €
2011	4.584 €	3.365 €	2.936 €	3.127 €	2.436 €	2.669 €
2012	4.252 €	3.253 €	2.866 €	3.060 €	2.185 €	2.523 €
2013	3.197 €	2.345 €	1.861 €	2.023 €	1.597 €	1.729 €
2014	3.116 €	2.420 €	1.763 €	2.006 €	1.492 €	1.653 €
2015	3.237 €	2.243 €	1.918 €	2.030 €	1.471 €	1.653 €
2016	3.850 €	2.496 €	2.026 €	2.194 €	1.584 €	1.790 €
2017	4.048 €	2.624 €	2.177 €	2.362 €	1.572 €	1.841 €
2018	4.416 €	2.778 €	2.356 €	2.525 €	1.785 €	2.029 €
2019	4.675 €	2.901 €	2.502 €	2.661 €	2.006 €	2.222 €
2020	4.953 €	3.427 €	2.697 €	2.995 €	1.982 €	2.289 €
Variació del preu del m²						
TOTAL	98,14%	67,83%	43,25%	53,37%	24,69%	27,39%
2001-2020	2.453 €	1.385 €	814 €	1.042 €	392 €	492 €
Bombolla	138,11%	120,92%	121,34%	121,15%	144,38%	129,95%
2001-2007	3.452 €	2.470 €	2.284 €	2.365 €	2.294 €	2.335 €
Quinquenni	28,65%	37,30%	33,14%	36,51%	25,06%	27,87%
2016-2020	1.103 €	931 €	671 €	801 €	397 €	499 €

Figura 31. Evolució del preu mitjà de venda del m² construït dels habitatges d'obra nova en el període 2001-2020 per àmbits territorials. Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

6.4. El preu mitjà de venda del m² construït d'habitatges d'obra nova a la RMB en el període 2016-2020

Al darrer quinquenni els preus de venda de l'obra nova augmenten significativament, seguint els patrons territorials ja identificats. El municipi amb els preus més elevats és Esplugues de Llobregat. D'entre les 12 ciutats més importants analitzades, n'hi ha 6 en les quals els preus dels habitatges augmenten més d'un 50%, destacant Mataró que arriba a doblar el preu.

Quant al preu mitjà del m² construït dels habitatges d'obra nova durant el període 2016-2020, als municipis de la RMB aquest és de 2.029 €/m². Dels 98 municipis pels quals es disposa de dades (veure nota a peu de pàgina número 5), 61 municipis es situen per sota d'aquest valor, mentre que 37 estan per sobre (figura 32).

Entre els municipis que se situen per sobre del preu de la mitjana metropolitana, la ciutat de Barcelona destaca per tenir el preu mitjà més alt de tot el territori, juntament amb Esplugues de Llobregat, amb un preu mitjà el m² de més de 4.000 €. Els segueixen Sitges i Castelldefels que se situen entre els 3.500 € i els 4.000 € el m², Cornellà de Llobregat, Sant Just Desvern, Sant Cugat del Vallès, Castellbisbal, Tiana, el Masnou i Vilassar de Mar que estan entre els 3.000 € i els 3.500 € el m² i Gavà, el Prat de Llobregat, Sant Joan Despí, Sant Feliu de Llobregat, Sant Adrià de Besòs, Cerdanyola del Vallès, Montgat, Alella, Premià de Mar, Vilassar de Dalt i Sant Pol de Mar, amb un preu d'entre 2.500 i 3.000 €/m².

De nou, apareixen els patrons territorials ja advertits anteriorment. Barcelona i alguns dels seus municipis propers constitueixen el pol de concentració dels preus més elevats, juntament amb la costa entre Sitges i Vilassar de Mar i l'eix central cap el Vallès Occidental amb municipis com Sant Cugat del Vallès, Castellbisbal i Cerdanyola del Vallès.

Preu mitjà de venda del m² construït dels habitatges d'obra nova, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

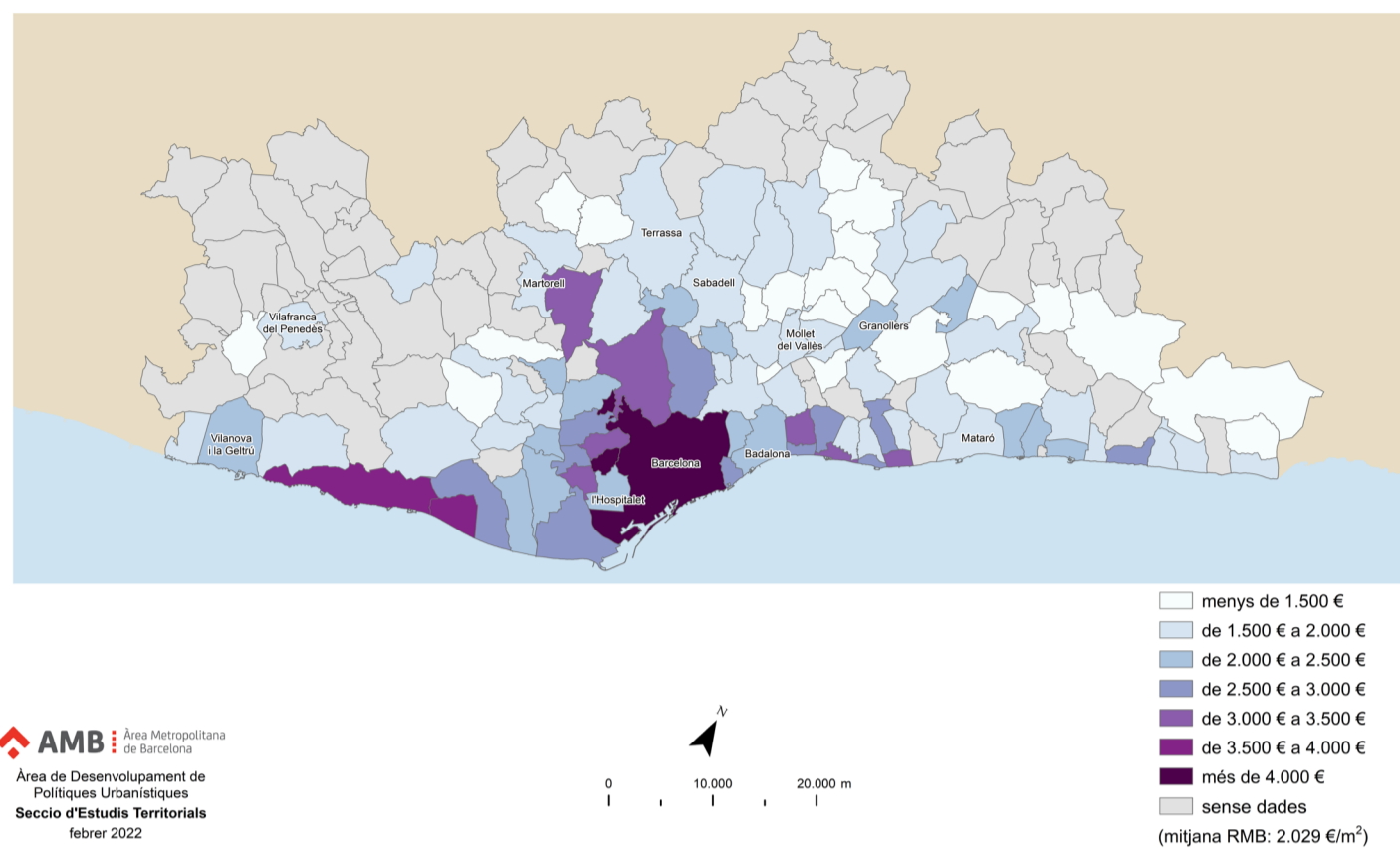

Figura 32. Preu mitjà de venda del m² construït dels habitatges d'obra nova, 2016-2020.

Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

Respecte als casos concrets de les ciutats metropolitanes (Badalona, Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat a l'AMB i els vuit nuclis de la segona corona⁸) i el de les localitats més cares de l'AMB (Esplugues de Llobregat) a la figura 33 s'observa que en el darrer quinquenni totes elles estan patint un fort augment dels preus de venda, especialment, en els últims anys del període, tot i que l'any d'inici dels increments més intensos varia força segons la ciutat. Els preus presenten diferències notables entre ciutats, així com les variacions en valors absoluts i en percentatges.

Quant als preus, els més alts es registren al darrer any, destacant especialment el cas d'Esplugues de Llobregat amb un valor de 6.542 € i de Barcelona amb 4.953 €. Respecte de les variacions, en valors absoluts els increments més alts de tot el període es troben a Esplugues de Llobregat amb 3.108 €, Mataró amb 1.260 €, Vilanova i la Geltrú amb 1.140 €, Barcelona amb 1.103 € i Terrassa amb 1.049 €. Percentualment, els augments més destacats, per sobre del 50%, es produeixen a Mataró (101,20%), Esplugues de Llobregat (90,51%), Vilanova i la Geltrú (73,47%), Terrassa (71,06%), Sabadell (55,05%) i Mollet del Vallès (52,98%). Per sota del 50% hi ha Badalona (32,65%), Vilafranca del Penedès (31,87%), l'Hospitalet de Llobregat (31,85%), Granollers (28,73%) i Barcelona (28,65%).

Preu mitjà de venda del m ² construït dels habitatges d'obra nova a les ciutats metropolitanes, 2016-2020							
Municipis	2016	2017	2018	2019	2020	Variació	
Badalona	2.089 €	2.250 €	2.254 €	2.641 €	2.772 €	682 €	32,65%
Barcelona	3.850 €	4.048 €	4.416 €	4.675 €	4.953 €	1.103 €	28,65%
Hospitalet de Llobregat, l'	2.111 €	2.284 €	2.435 €	2.445 €	2.783 €	672 €	31,85%
Granollers	2.022 €	2.548 €	2.086 €	2.367 €	2.603 €	581 €	28,73%
Martorell	sd	sd	sd	1.624 €	sd	sd	sd
Mataró	1.245 €	1.395 €	2.172 €	2.129 €	2.504 €	1.260 €	101,20%
Mollet del Vallès	1.319 €	1.466 €	1.674 €	1.672 €	2.018 €	699 €	52,98%
Sabadell	1.443 €	1.514 €	1.941 €	2.073 €	2.237 €	794 €	55,02%
Terrassa	1.477 €	1.634 €	1.780 €	2.255 €	2.526 €	1.049 €	71,06%
Vilafranca del Penedès	1.366 €	1.259 €	1.464 €	1.664 €	1.802 €	435 €	31,87%
Vilanova i la Geltrú	1.551 €	1.777 €	2.483 €	2.765 €	2.690 €	1.140 €	73,47%
Municipis amb preu del m ² construït més car de l'AMB							
Esplugues de Llobregat	3.434 €	2.648 €	3.586 €	4.097 €	6.542 €	3.108 €	90,51%

Figura 33. Preu mitjà de venda del m² construït dels habitatges d'obra nova a les ciutats metropolitanes, 2016-2020.

Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

⁸ Excepte en el cas de Martorell pel qual només es disposa de dades de l'any 2019.

6.5. Les compravendes registrades de l'habitatge usat a la RMB entre els anys 2016-2020

El nombre de compravendes més gran es registra a les principals ciutats metropolitanes. Destaca la costa sud, el nucli metropolità i l'eix del Vallès. Sabadell, Terrassa i Mataró tornen a destacar a la segona corona com a mercats immobiliaris molt dinàmics.

Les dades disponibles de les **compravendes registrades de l'habitatge usat** en el quinquenni 2016-2020 s'analitzen amb un mapa per tots els municipis de la RMB segons el número de compravendes registrades d'habitatge usat (figura 34) i dos gràfics de barres. Aquests es refereixen, per una banda, als municipis de l'AMB amb més de 3.000 compravendes registrades (figura 35) i, per altra banda, les compravendes de l'habitatge usat a les vuit ciutats de la segona corona metropolitana (figura 36). Respecte les dades del preu mitjà del m² de les compravendes de l'habitatge usat, es mostren pels 164 municipis de la RMB pels anys mencionats anteriorment (figures 37 i 38).

La figura 34 mostra les compravendes registrades d'habitatge usat entre l'any 2016 i l'any 2020 pels 164 municipis de la Regió Metropolitana de Barcelona. Del total de municipis, 70 registren menys de 1.000 compravendes d'habitatge usat, 35 més de 1.000 compravendes registrades i pels 59 restants no hi ha dades disponibles perquè són municipis de menys de 5.000 habitants.

El primer que s'observa és que totes les capitals de comarca i les ciutats metropolitanes principals registren més de 1.000 compravendes durant el període. Situant-se entre les 1.000 i les 2.000 compravendes hi ha Vilafranca del Penedès, Martorell i Mollet del Vallès, entre les 2.000 i 4.000 se situen Vilanova i la Geltrú i Granollers i, amb més de 4.000 compravendes Barcelona, l'Hospitalet de Llobregat, Badalona, Sabadell, Terrassa, i Mataró.

En segon lloc, quan s'observa el conjunt del territori, es detecta de nou un major volum de compravendes d'habitatges usats en certes zones com la costa sud des del Garraf fins al Barcelonès i el nucli metropolità que s'estén des de la ciutat de Barcelona cap al centre del Vallès Occidental fins a Terrassa, Sabadell i Castellar del Vallès. La major part de municipis d'aquestes zones registren més de 1.000 compravendes en el període 2016-2020 (exceptuant Sant Quirze del Vallès i Badia del Vallès). Fora d'aquests dos àmbits hi ha municipis puntuals que també registren més de 1.000 compravendes com Sant Feliu de Llobregat, Esparreguera, Olesa de Montserrat, Premià de Mar i Pineda de Mar. La resta de municipis presenten volums de compravendes inferiors a 1.000 habitatges usats en el conjunt del període però, en molts casos, aquest volum és destacable si es té en compte la dimensió poblacional i del parc d'habitatges existents en el municipi.

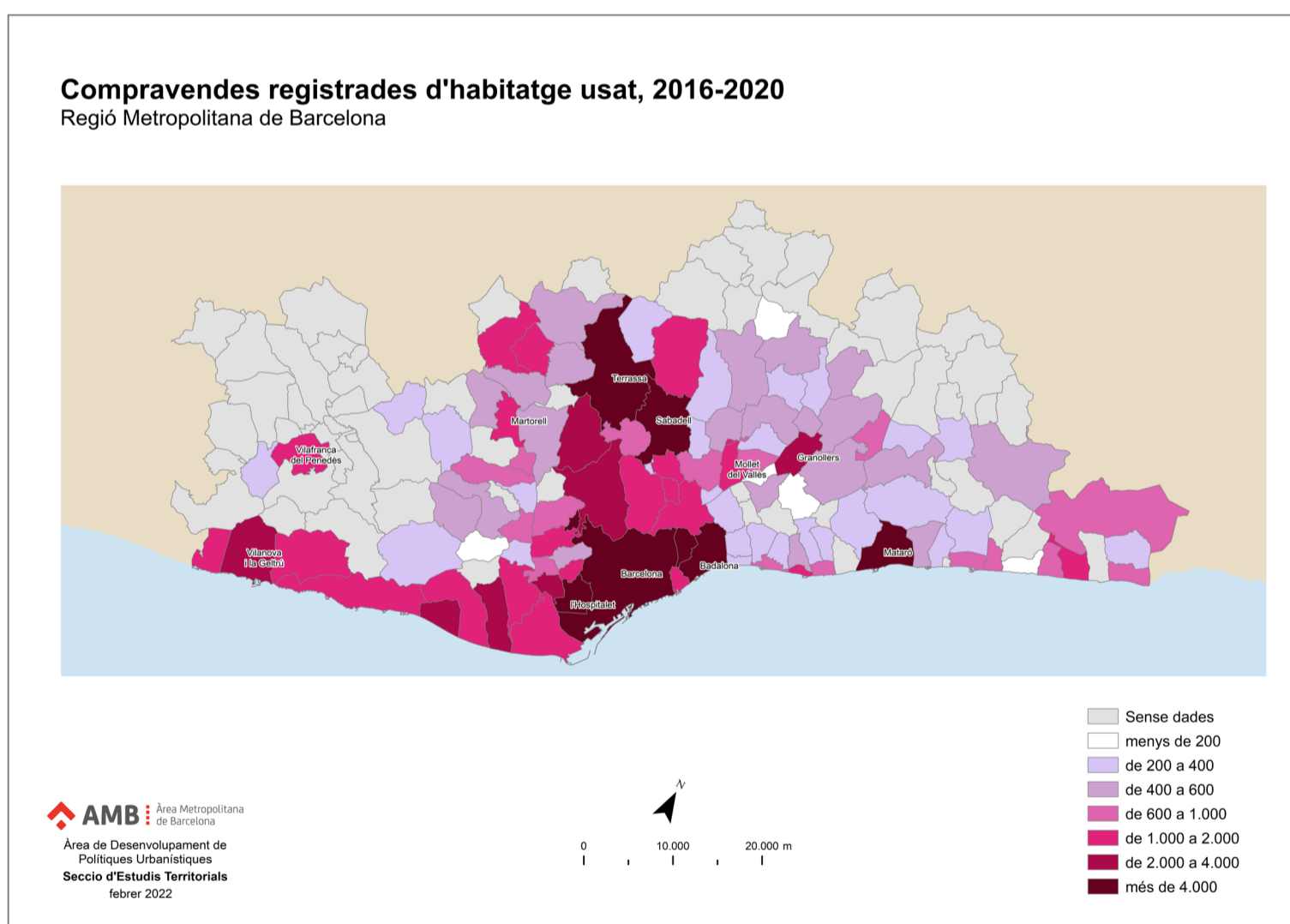

Figura 34. Les compravendes registrades de l'habitatge usat en el període 2016-2020.
Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

A la figura 35, s'observen els sis municipis de l'AMB on s'han registrat més de 3.000 compravendes en el conjunt del període, en aquest cas, Barcelona, Badalona, Castelldefels, l'Hospitalet de Llobregat, Sant Cugat del Vallès i Santa Coloma de Gramenet. A la ciutat de Barcelona es registra el nombre de compravendes d'habitatges usats més elevat amb 14.511 vendes l'any 2017 que descendeixen progressivament fins a 8.983 compravendes l'any 2020. El total del període 2016-2020 a Barcelona es registren 61.596 compravendes d'habitatges usats, seguida de l'Hospitalet de Llobregat (10.347), Badalona (7.498), Santa Coloma de Gramenet (4.175), Sant Cugat del Vallès (3.189) i Castelldefels (3.156). De nou, Barcelona i alguns dels seus municipis propers constitueixen el pol de concentració amb els registres més alts en quant a les compravendes d'habitatge usat en el territori de l'AMB.

En relació al nombre de compravendes registrades a tots els municipis de la RMB, cal tenir en compte el vincle que hi ha entre el nombre d'habitatges totals del municipi i el nombre de compravendes registrades, en el sentit que se suposa que a més habitatges totals existents, més potencial de compravenda hi ha.

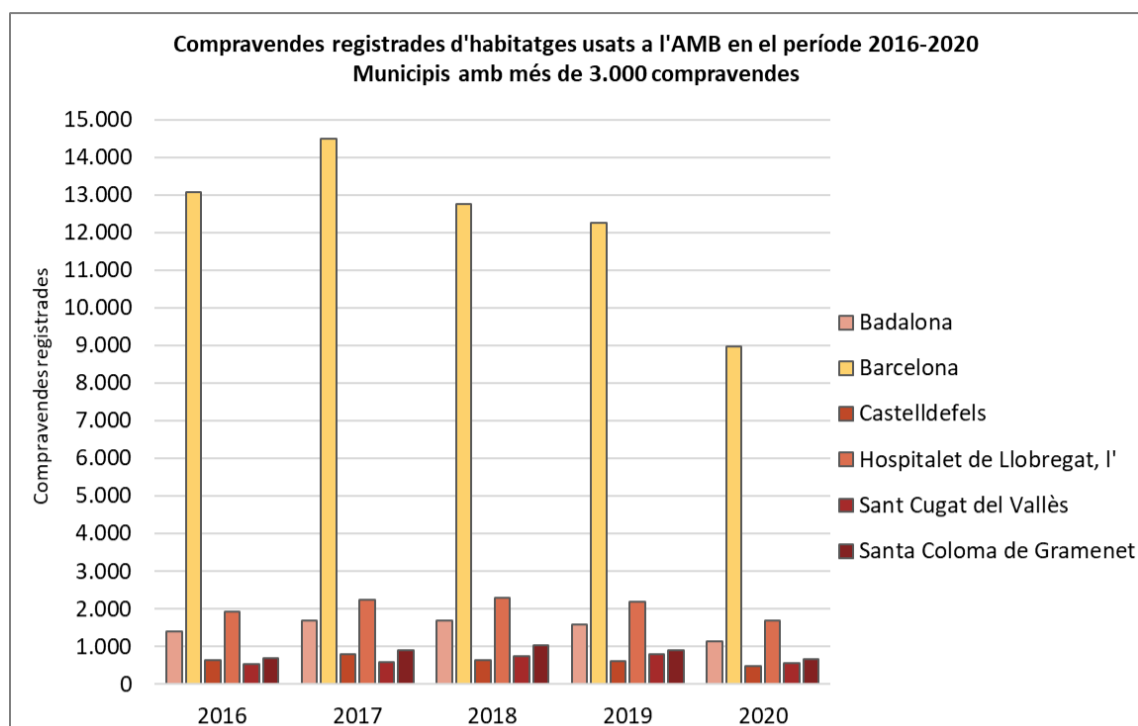

Figura 35. Compravendes registrades d'habitatges usats a l'AMB en el període 2016-2020 en municipis de més de 3.000 compravendes registrades. Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

Les principals ciutats de la corona metropolitana (figura 36) segueixen una tendència similar, registrant el pic màxim de compravendes d'habitatge usat els anys 2018 i 2019, excepte el municipi de Vilafranca del Penedès que ho fa l'any 2017. El cas de Mataró és destacable perquè a l'any 2019 es registren 1.158 compravendes d'habitatge usat, 300 compravendes més respecte l'inici del període.

De la mateixa manera que succeïa respecte del nombre d'habitatges acabats, Terrassa i Sabadell tornen a registrar les xifres més altes de compravendes d'habitatge usat del territori metropolità durant el quinquenni 2016-2020, amb 11.284 i 9.198 compravendes respectivament. Terrassa és la ciutat on es produeix un augment més destacat de les compravendes d'habitatge usat, arribant al màxim a l'any 2018 amb 2.529 compravendes. En el cas de Sabadell, és a l'any 2017 quan es dona la xifra més alta amb 2.021 compravendes. Aquesta circumstància torna a mostrar el dinamisme d'aquests dos mercats immobiliaris i la capacitat potencial d'atracció de migrants d'ambdues ciutats.

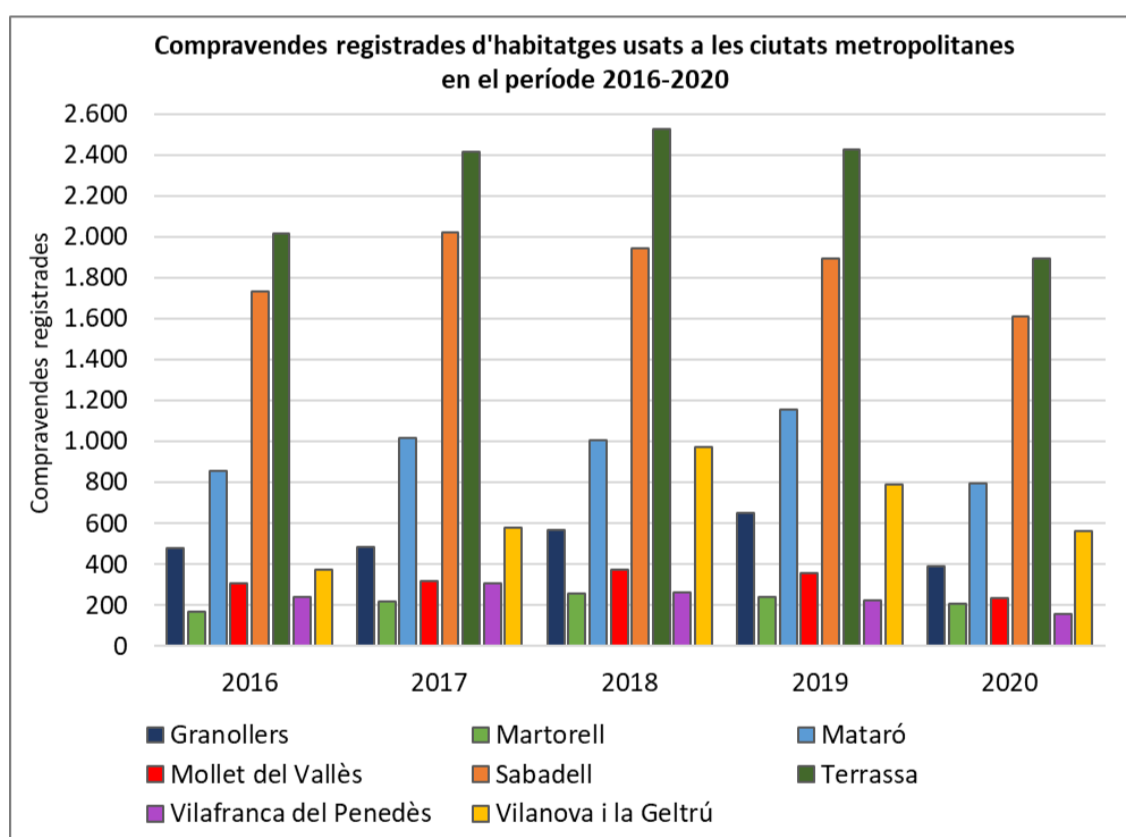

Figura 36. Compravendes registrades d'habitatges usats a les ciutats metropolitanas en el període 2016-2020. Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

Respecte de les xifres de l'any 2020, cal mencionar que en aquest any s'observa una disminució ben significativa del nombre de compravendes registrades d'habitatge usat a tots els municipis. Aquest fet, es pot explicar en el context de la situació pandèmica causada per la Covid-19 que ha frenat aquest mercat.

6.6. El preu mitjà del m² de les compravendes registrades de l'habitatge usat en el període 2016-2020

El preu mitjà de les compravendes d'habitatge usat també augmenta sensiblement entre els anys 2016 i 2020. El nucli central, l'eix entre Barcelona i el Vallès Occidental i les costes nord i sud són els territoris on aquests preus són més alts.

Respecte el preu del m² de les compravendes registrades de l'habitatge usat entre l'any 2016 i l'any 2020, la mitjana als municipis de la RMB és de 1.937 €/m². Pels municipis de més de 5.000 habitants pels quals es disposen dades, 65 municipis es situen per sota d'aquesta mitjana, mentre que 40 estan per sobre. Entre els municipis que se situen per sobre del preu de la mitjana metropolitana, el municipi de Sitges és el que destaca per tenir el preu del m² més alt de tot el territori amb més de 4.000 €. Barcelona és la segona ciutat amb preu mitjà més alt de compravenda amb 3.791 €. La segueixen Sant Cugat del Vallès entre els 3.500 i 4.000 €/m², Sant Just Desvern i Castelldefels entre els 3.000 i 3.500 €/m² i Sant Joan Despí, Gavà, Vilassar de Mar, Alella, Esplugues de Llobregat, Montgat, Tiana, el Masnou, Sant Pol de Mar i Sant Vicenç de Montalt entre els 2.500 i 3.000 €/m².

Al mapa que mostra els preus del m² de les compravendes registrades (figura 37) no queden tan ben definits els patrons territorials que s'han esmentat anteriorment, tot i que sí que s'observen algunes coincidències: el pes de Barcelona i alguns municipis del nucli central (Esplugues de Llobregat, Sant Just Desvern i Sant Joan Despí) que s'enfila cap al Vallès Occidental per Sant Cugat del Vallès, la línia de costa sud amb Sitges, Castelldefels i Gavà destacant per damunt dels municipis del seu entorn i la línia de costa nord, especialment a la zona del baix Maresme amb els municipis de Tiana, Montgat, Alella i el Masnou.

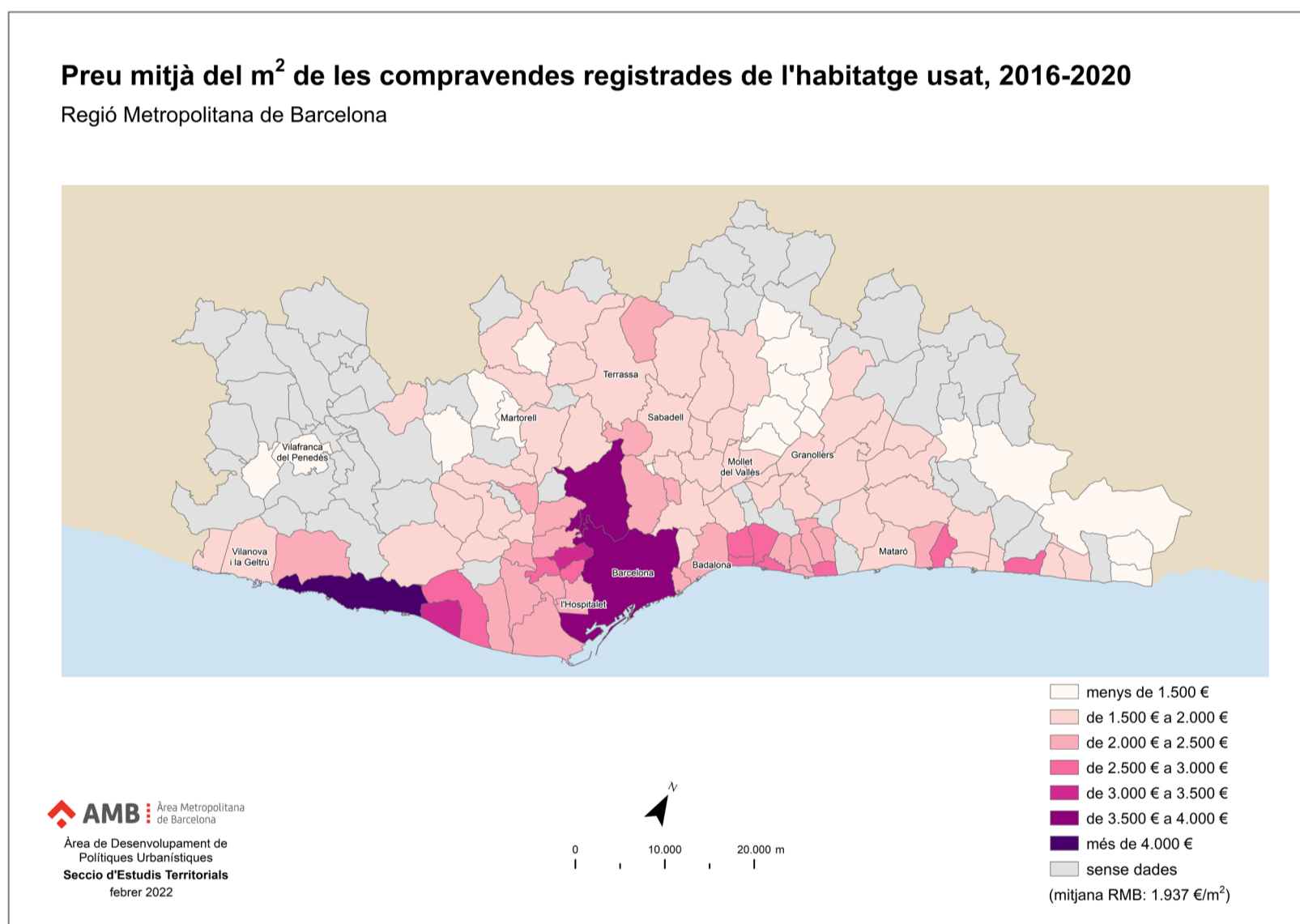

Figura 37. Preu mitjà del m² de les compravendes registrades de l'habitatge usat en el període 2016-2020.
Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

A la figura 38, es pot observar l'evolució del preu de venda del m² construït dels habitatges usats a les ciutats metropolitanes i als municipis amb els preus més elevats de l'AMB, així com la variació absoluta i relativa d'aquestes xifres. Quant als preus, els més alts es registren al darrer any, destacant especialment la ciutat de Barcelona amb un valor de 4.067 €, seguida de Sant Cugat del Vallès amb 3.761 €, Castelldefels amb 3.645 € i Sant Just Desvern amb 3.286 €. Respecte de les variacions, en valors absoluts els increments més alts es donen a la ciutat de Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat amb 901 € i 905 € respectivament. Van seguides, de nou, dels tres municipis amb el m² construït d'habitatge usat més car de l'AMB amb 775 € a Castelldefels, 707 € a Sant Just Desvern i 686 € a Sant Cugat del Vallès. Percentualment, l'augment de preus és generalitzat a totes les ciutats pujant entre un 22% i un 43% exceptuant les ciutats de Terrassa i l'Hospitalet de Llobregat que superen el 50%, entre l'any 2016 i l'any 2020.

Preu mitjà del m ² de les compravendes d'habitatge usat a les ciutats metropolitanes, 2016-2020							
Municipis	2016	2017	2018	2019	2020	Variació	
Badalona	1.665 €	1.836 €	2.032 €	2.237 €	2.337 €	671 €	40,31%
Barcelona	3.167 €	3.714 €	3.948 €	4.058 €	4.067 €	901 €	28,45%
Hospitalet de Llobregat, l'	1.634 €	1.915 €	2.190 €	2.424 €	2.539 €	905 €	55,39%
Granollers	1.540 €	1.546 €	1.812 €	1.901 €	1.982 €	442 €	28,69%
Martorell	1.194 €	1.301 €	1.564 €	1.595 €	1.705 €	511 €	42,79%
Mataró	1.709 €	1.665 €	1.782 €	2.136 €	2.240 €	531 €	31,08%
Mollet del Vallès	1.559 €	1.682 €	1.793 €	1.873 €	1.993 €	434 €	27,87%
Sabadell	1.486 €	1.592 €	1.859 €	2.044 €	2.085 €	599 €	40,28%
Terrassa	1.222 €	1.363 €	1.541 €	1.732 €	1.891 €	669 €	54,68%
Vilafranca del Penedès	1.108 €	1.250 €	1.245 €	1.522 €	1.570 €	463 €	41,78%
Vilanova i la Geltrú	1.636 €	1.813 €	2.038 €	2.106 €	2.281 €	644 €	39,38%
Municipis amb preu del m ² de les compravendes d'habitatge usat més car de l'AMB							
Castelldefels	2.870 €	2.990 €	3.273 €	3.480 €	3.645 €	775 €	27,02%
Sant Just Desvern	2.578 €	3.384 €	3.623 €	3.634 €	3.286 €	707 €	27,44%
Sant Cugat del Vallès	3.075 €	3.351 €	3.704 €	3.629 €	3.761 €	686 €	22,30%

Figura 38. Preu mitjà del m² de les compravendes registrades de l'habitatge usat a les ciutats metropolitanes, 2016-2020. Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

6.7. L'evolució del preu mitjà dels habitatges de lloguer a la RMB en el període 2005-2020

El mercat de lloguer és el que acaba donant accés a l'habitatge a les persones que no tenen suficient capacitat econòmica per accedir al mercat de compra. Els preus de lloguer tornen a mostrar la sensibilitat del sector de l'habitatge envers la conjuntura econòmica i la dinàmica territorial centre-perifèria anteriorment descrita.

L'observació de l'evolució dels preus de lloguer és un element molt important en l'anàlisi de les dades d'habitatge en relació amb les migracions, perquè el mercat del lloguer és el que acaba donant accés a aquest dret a una part significativa de la població que no té la capacitat econòmica suficient per adquirir un habitatge en règim de propietat, ja sigui d'obra nova o usat.

Les dades disponibles sobre els preus de lloguer pels anys 2005 a 2020 es mostren en un gràfic lineal (figura 39) i una taula de preus (figura 40) que inclou dues referències a la variació d'aquests, per tot el període i pel quinquenni 2016-2020. Addicionalment, s'inclou una anàlisi específica sobre els preus mitjans dels habitatges de lloguer als anys 2016-2020 mitjançant un mapa de preus mitjans pels municipis de la RMB (figura 41) i una taula d'evolució dels preus per les tres ciutats més importants del nucli central metropolità, les vuit ciutats de la segona corona i els dos municipis de l'AMB amb els preus de lloguer més alts (figura 42).

L'evolució del preu mitjà de lloguer dels habitatges (figura 39) mostra que aquests augmenten progressivament des de l'any 2005 fins a l'any 2008. En aquest moment, la tendència es trenca, novament, com a conseqüència de l'esclat de la bombolla immobiliària i de la crisi econòmica posterior. La davallada de preus es perllonga fins als anys 2013-2014 quan s'inicia una recuperació progressiva, intensa i accelerada dels preus que superen àmpliament els màxims assolits a l'any 2008, fins arribar a l'any 2020 on, en alguns àmbits, s'observa una desacceleració, probablement deguda a la situació pandèmica. Un element que cal destacar al respecte del preu mitjà del lloguer és el cas de la ciutat de Barcelona al quinquenni 2016-2020 perquè la corba d'evolució dels preus que es donen en aquest municipi, cada vegada s'allunya més de les de la resta d'àmbits metropolitanos. Aquesta circumstància és la mateixa que s'ha mencionat quan s'ha tractat la qüestió dels preus de venda d'obra nova, és a dir, que a Barcelona és on els preus pugen abans, és el territori on els preus són més alts i on cada vegada ho són més, ampliant progressivament la diferència respecte dels altres territoris.

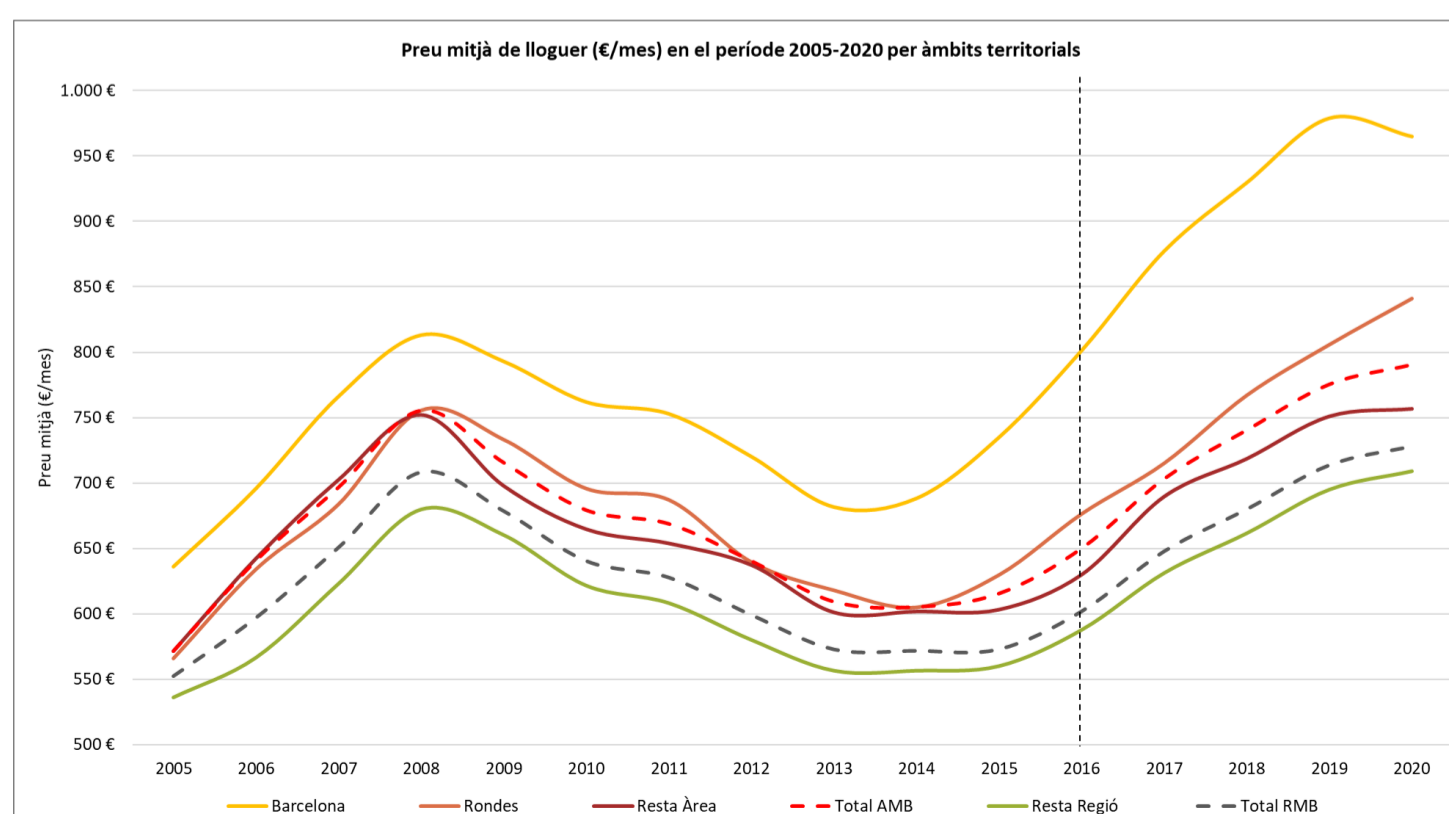

Figura 39. Preu mitjà de lloguer (€/mes) en el període 2005-2020. Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

La taula de la figura 40, té dues parts. La primera presenta l'evolució dels preus any per any pel període 2005-2020 i mostra acolorits en tons verds els valors més baixos i en tons vermells els valors més alts de cada àmbit. La segona part mostra las variacions de preus en valors percentuals i en valors absoluts, calculats pels setze anys entre 2005 i 2020 i pel cinc entre 2016 i 2020.

En primer lloc, s'observa que el preu mitjà de lloguer augmenta des de l'any 2005 fins el 2008 a tots els territoris. Entre el 2009 i el 2014 es produeix una davallada d'aquests i, a partir de l'any 2015 i de manera contundent els preus tornen a augmentar fins a superar els màxims de l'any 2008 a tots els territoris.

En segon lloc, de nou s'observa l'efecte que genera la ciutat de Barcelona que marca el ritme de les fluctuacions a l'alça dels preus. La ciutat és el primer àmbit que inverteix la tendència a la reducció dels preus iniciant l'augment a partir de l'any 2014, mentre que la resta dels àmbits ho fan a partir de 2015. En el cas de les Rondes l'increment de preus a partir d'aquesta data segueix un ritme similar al de Barcelona mentre que a la Resta de l'Àrea i la Resta de la Regió els augments són més moderats, registrant els més significatius a partir de l'any 2016.

En tercer lloc, es continua observant que les diferències de preus entre Barcelona i la resta dels àmbits s'incrementen amb el pas del temps, tot i la lleugera davallada entre els anys 2009 i 2015 que, com s'ha mencionat en els apartats anteriors, coincideix amb el període de crisi econòmica. A l'any 2005 les diferències de preu entre Barcelona, les Rondes, la Resta Àrea i la Resta Regió eren les més baixes del període i, respectivament, eren de 70 €, 65 €, i 100 €. A l'any 2020 aquestes diferències són de 124 €, 208 €, i 256 € i suposen uns increments del 77%, del 220% i del 150%. Les diferències més altes, però, es donen a l'any 2019 amb 173 €, 228 € i 284 € (147%, 250% i 184%), la qual cosa assenyala el refredament de preus de l'any 2020 que ja s'ha evidenciat anteriorment amb el cas de les compravendes d'habitatges usats.

Respecte les variacions dels preus de lloguer que es mostren a la segona part de la taula, destaquen els augments relatius entre els anys 2005 i 2020 que reflecteixen, una altra vegada, l'efecte d'onada expansiva des del centre a la perifèria. A tots els àmbits l'augment se situa per sobre del 30%, destacant Barcelona amb un increment del 51,70%, les Rondes amb un 48,54%, la Resta Àrea amb un 32,48% i a la Resta Regió amb un 32,29%.

Respecte del darrer quinquenni, el percentatge d'increment dels preus de lloguer és superior el 20% en tots els àmbits. En aquest cas, l'àmbit de les Rondes és el que registre la variació percentual més alta amb un 24,30%, seguida de la Resta Regió amb un 20,65%, Barcelona amb un 20,40% i la Resta Àrea amb un 20,15%.

Evolució del preu mitjà de lloguer (€/mes) de 2005 a 2020 per àmbits territorials						
Àmbits	Barcelona	Rondes	Resta Àrea	Total AMB	Resta Regió	Total RMB
2005	636 €	566 €	571 €	572 €	536 €	553 €
2006	696 €	634 €	642 €	641 €	567 €	597 €
2007	766 €	684 €	703 €	697 €	623 €	651 €
2008	813 €	756 €	752 €	756 €	680 €	708 €
2009	793 €	733 €	698 €	716 €	660 €	678 €
2010	762 €	696 €	665 €	679 €	622 €	640 €
2011	753 €	687 €	654 €	669 €	608 €	628 €
2012	720 €	640 €	637 €	641 €	580 €	599 €
2013	682 €	618 €	601 €	609 €	557 €	573 €
2014	688 €	605 €	602 €	605 €	557 €	572 €
2015	735 €	630 €	603 €	616 €	560 €	573 €
2016	801 €	677 €	630 €	650 €	588 €	602 €
2017	877 €	715 €	690 €	704 €	631 €	648 €
2018	930 €	767 €	719 €	741 €	662 €	680 €
2019	979 €	806 €	751 €	776 €	695 €	714 €
2020	965 €	841 €	757 €	791 €	709 €	728 €
Variació del preu de lloguer						
2005-2020	51,70%	48,54%	32,48%	38,32%	32,29%	31,75%
	329 €	275 €	186 €	219 €	173 €	175 €
2016-2020	20,41%	24,30%	20,15%	21,60%	20,65%	20,92%
	164 €	164 €	127 €	140 €	121 €	126 €

Figura 40. Evolució del preu mitjà de lloguer (€/mes) de 2005 a 2020 per àmbits territorials. Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

6.8. El preu mitjà dels habitatges de lloguer en el període 2016-2020

Pel que fa als darrers 5 anys, el preus del lloguer augmenten sostingudament al llarg del període. Respecte de les ciutats metropolitanes més importants, els municipis amb el lloguer més elevat i les 8 ciutats de la segona corona, els augments varien entre el 20% i el 30%.

El preu mitjà de lloguer a la RMB entre l'any 2016 i l'any 2020 és de 661 € al mes (figura 41). Dels 164 municipis que es troben al territori metropolità, 87 se situen per sota de la mitjana, 74 per sobre i, per 3 municipis no es disposen de dades (Santa Fe del Penedès, Granera i Gallifa).

Entre els municipis que se situen per sobre del preu de la mitjana metropolitana, el municipi de Sant Vicenç de Montalt, al Maresme, té el preu de lloguer més alt de tota la RMB per damunt dels 1.200 €/mes. El segueixen 6 municipis més que són Sant Just Desvern (Baix Llobregat), Sant Cugat del Vallès (Vallès Occidental), Vallromanes (Vallès Oriental), Alella, Teià i Cabriels (Maresme) que se situen entre els 1.000 €/mes i 1.200 €/mes. Entre els 800 €/mes i 1.000 €/mes hi ha 18 localitats, on destaca la ciutat de Barcelona i, a més a més, hi ha els municipis de Canyelles, Sitges i Olivella (Garraf);

Begues, Castelldefels, Gavà, Esplugues de Llobregat i Collbató (Baix Llobregat); Matadepera (Vallès Oriental); l'Ametlla del Vallès (Vallès Oriental); Tiana, Montgat, el Masnou, Premià de Dalt, Vilassar de Mar, Cabrera de Mar i Sant Andreu de Llavanes (Maresme). Els municipis on el lloguer és superior a 800€/mes són 25.

La franja de municipis situats al voltant de la mitjana, és a dir, entre els 600€/mes i els 800€/mes, és la que engloba més municipis amb un total de 79, repartits per tot el territori, destacant especialment a la meitat sud del Garraf, la comarca del Baix Llobregat, el Vallès Occidental i el Vallès Oriental, la zona central del Maresme i altres municipis puntuals com l'Hospitalet de Llobregat, Sant Adrià de Besòs i Badalona al Barcelonès.

Hi ha 57 municipis amb preus inferiors a la mitjana que se situen, principalment, a l'Alt Penedès, les zones més allunyades del nucli metropolità a la resta de comarques i alguns municipis de la zona del riu Besòs del Vallès i el Barcelonès (incloent Ripollet, Montcada i Reixac i Santa Coloma de Gramenet, de l'AMB) i la majoria d'ells (54 localitats) tenen un preu de lloguer que se situa entre 400 €/mes i 600 €/mes. Només 3 municipis tenen un preu del lloguer inferior a 400€/mes, que són Pontons i Sant Quintí de Mediona a l'Alt Penedès i Badia del Vallès al Vallès Occidental.

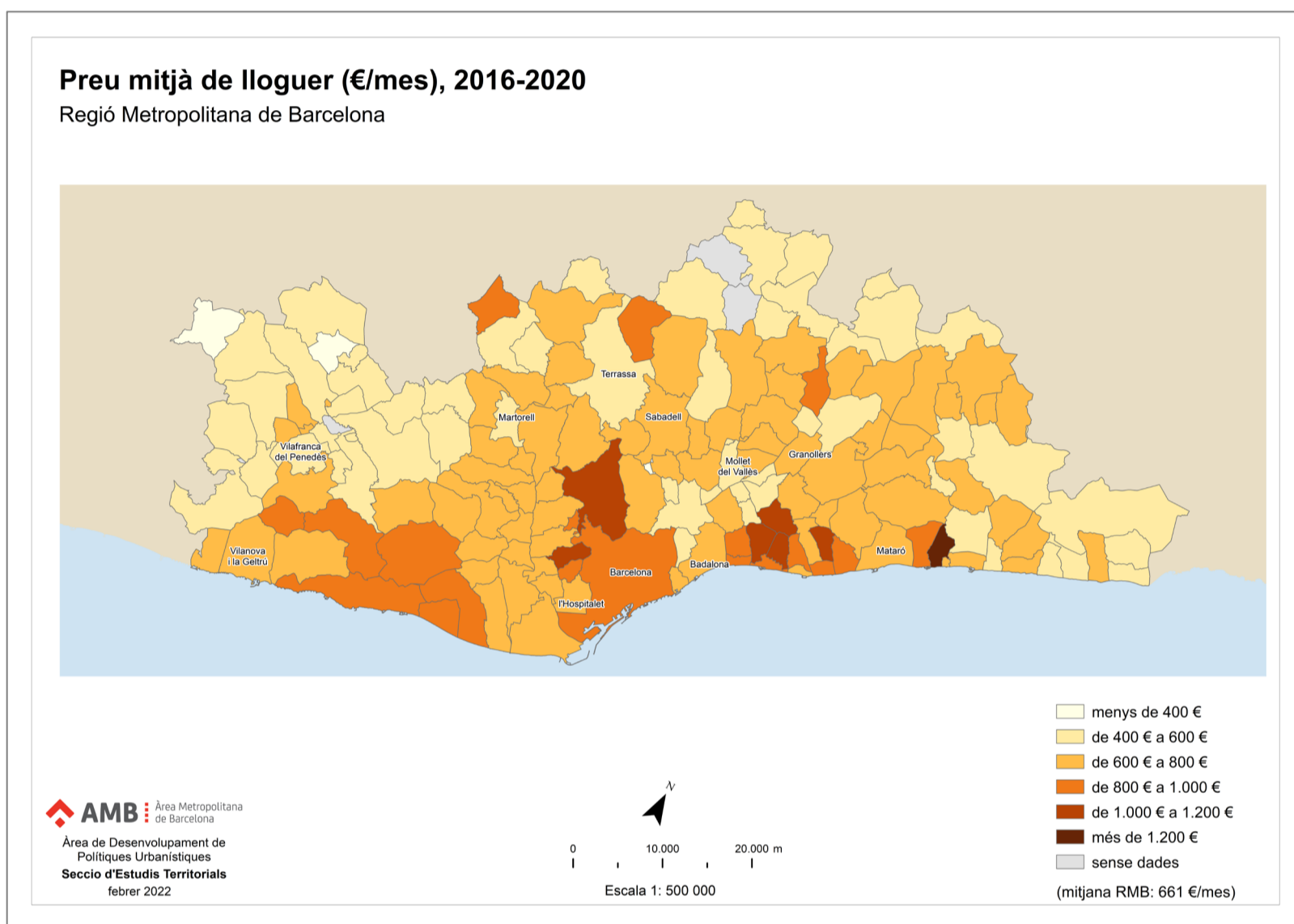

Figura 41. Preu mitjà de lloguer (€/mes) en el període 2016-2020. Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

Pel que fa als casos concrets de les ciutats metropolitanes (Badalona, Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat a l'AMB i els vuit nuclis de la segona corona) i el de les localitats més cares de l'AMB (Sant Just Desvern i Sant Cugat del Vallès) a la figura 42 es mostra que totes elles presenten augments relatius dels preus de lloguer d'entre un 20% i un 30% en el quinquenni d'anàlisi. En valors absoluts, els increments més alts es donen a Sant Just Desvern i Sant Cugat del Vallès amb 248 € i 182 €. Les segueixen Barcelona (164 €), Badalona (157 €), Granollers (155 €), l'Hospitalet de Llobregat (148 €), les co-capitals del Vallès Occidental (142 €), Vilafranca del Penedès (136 €), Mollet del Vallès i Vilanova i la Geltrú (134 €), Martorell (125 €) i Mataró (114 €). Respecte als preus de lloguer mensuals, els més elevats tornen a ser els de Sant Just Desvern amb una mitjana de 1.252 € i els de Sant Cugat del Vallès amb 1.178 €.

Preu mitjà de lloguer (€/mes) a les ciutats metropolitanes, 2016-2020						
Municipis	2016	2017	2018	2019	2020	Variació
Badalona	580 €	638 €	689 €	719 €	737 €	157 € 27,01%
Barcelona	801 €	877 €	930 €	979 €	965 €	164 € 20,41%
Hospitalet de Llobregat, l'	555 €	608 €	653 €	697 €	703 €	148 € 26,70%
Granollers	531 €	582 €	633 €	664 €	686 €	155 € 29,13%
Martorell	501 €	555 €	575 €	592 €	626 €	125 € 25,00%
Mataró	540 €	577 €	629 €	653 €	654 €	114 € 21,19%
Mollet del Vallès	517 €	559 €	603 €	647 €	651 €	134 € 25,91%
Sabadell	542 €	589 €	633 €	673 €	684 €	142 € 26,19%
Terrassa	481 €	526 €	561 €	615 €	623 €	142 € 29,49%
Vilafranca del Penedès	445 €	491 €	519 €	562 €	582 €	136 € 30,66%
Vilanova i la Geltrú	543 €	583 €	632 €	648 €	678 €	134 € 24,72%
Municipis amb el lloguer més car de l'AMB						
Sant Cugat del Vallès	996 €	1.096 €	1.150 €	1.134 €	1.178 €	182 € 18,25%
Sant Just Desvern	1.003 €	892 €	1.059 €	1.092 €	1.252 €	248 € 24,76%

Figura 42. Preu mitjà de lloguer (€/mes) a les ciutats metropolitanes, 2016-2020.

Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

7. Discussió i conclusions

Les **migracions intermunicipals** a la RMB durant el quinquenni 2016-2020 han experimentat una **reactivació** respecte les registrades al període 2011-2015 amb una **tornada al dinamisme** que ja s'havia produït en períodes previs i el **retorn als patrons territorials preexistents**. Després de l'aturada que van experimentar les migracions durant els anys més intensos de la crisi econòmica, el nombre de moviments entre municipis ha arribat els darrers cinc anys a les 530.933 persones. Una lleugera majoria d'aquestes són dones, amb unes edats compreses entre els 25 anys i els 45 anys (amb pics secundaris en altres edats, especialment infants i dones en edat avançada) i majoritàriament de nacionalitat espanyola amb una presència important de població estrangera. Respecte del perfil demogràfic dels migrants, és possible detectar diferències en el comportament migratori quan es combinen les variables de sexe, edat i nacionalitat. En general, el perfil dels migrants concorden amb els motius principals que defineixen aquestes migracions, vinculats als processos de transició familiar que es produeixen en edats joves, a la millora de la qualitat de vida, a la disponibilitat d'habitatge i a la situació econòmica.

Des del punt de vista territorial, aquestes migracions es defineixen per produir-se des del **centre a la perifèria** amb l'esmentada **recuperació d'intensitats**, des del **municipis més grans cap als més petits**, especialment cap als mitjans-petits que tenen una població entre els 5.000 habitants i els 20.000 habitants que són els màxims receptors de població. La ciutat de **Barcelona és la que registra l'expulsió de població més intensa**, que es reparteix per tot el territori metropolità destacant, sobretot, els municipis més propers a la ciutat com per exemple, Badalona, l'Hospitalet de Llobregat, Castelldefels o Sant Cugat del Vallès i els municipis de la segona corona com Sabadell i Terrassa.

Respecte dels municipis que conformen l'àmbit de les Rondes es troba, per una banda, el cas de les ciutats de l'Hospitalet de Llobregat, Badalona i Santa Coloma de Gramenet. **L'Hospitalet de Llobregat** genera un volum migratori molt important, com a segona ciutat de Catalunya que és, amb saldos negatius i amb una vinculació més intensa amb aquells territoris que se situen al sud de la RMB, respectant l'efecte barrera que genera la gran ciutat central. **Badalona**, amb saldo positiu, i **Santa Coloma de Gramenet**, amb saldo negatiu, també tenen una intensitat migratòria molt alta, especialment amb municipis del nord de la RMB. Per altra banda, altres municipis significatius del **Baix Llobregat** (Cornellà de Llobregat, el Prat de Llobregat, Sant Feliu de Llobregat, Sant Joan Despí, Esplugues de Llobregat) reben població des dels municipis centrals i n'expulsen cap als seus entorns propers. El cas de Sant Just Desvern és destacable perquè només rep població i no n'expulsa, igual com passa amb altres municipis petits eminentment residencials com Santa Coloma de Cervelló, Cervelló, la Palma de Cervelló, Torrelles de Llobregat, el Papiol, etc.

En l'àmbit de la Resta AMB, **Sant Cugat del Vallès** és el municipi més significatiu quant als seus moviments migratoris intermunicipals. Aquesta ciutat té un saldo positiu de més de 1.000 moviments migratoris procedents de la ciutat de Barcelona i, a la vegada, registra un saldo negatiu de més de 1.000 moviments al municipi de Rubí i, en menor mesura a altres municipis de la mateixa comarca com Terrassa, Sabadell, Sant Quirze del Vallès o Cerdanyola. Sant Cugat del Vallès entre els anys 2001 i 2015, presentava unes dades semblants a aquest període 2016-2020, però ara, d'una manera molt més intensa.

Pel que fa a les **vuit ciutats metropolitanes**, totes elles registren saldos positius procedents de Barcelona i Rondes i a la vegada, també registren saldos negatius cap a municipis propers, generant **satèl·lits i constel·lacions**. Les co-capitals del Vallès Occidental, **Sabadell i Terrassa**, són les protagonistes en aquest sentit perquè registren uns fluxos molt intensos provinents de la ciutat de Barcelona, les Rondes i la Resta AMB superant els 1.000 moviments migratoris. En canvi, el flux de saldos negatius és molt menys destacat en direcció a altres municipis propers o altres ciutats metropolitanes de la segona corona. Una situació similar, però menys intensa, és la que registra **Mataró** que rep molta població des del centre de la RMB i el Sud de la comarca del Maresme i expulsa cap als seus municipis veïns que es troben més al nord.

Respecte dels **habitatges acabats** i els seus preus, a la RMB es detecten diversos municipis que apareixien com a **destacats nuclis de construcció** de nous habitatges, els preus dels quals són més assequibles que els de la ciutat central. Aquest seria el cas de **Badalona**, de les ciutats vallesanes de **Sabadell i Terrassa** o de **Mataró** al Maresme, que resulten ser municipis amb un mercat immobiliari molt dinàmic i que, com ja s'ha dit, són receptors de migrants intermunicipals provinents del centre. Una altra circumstància que es percep és que, en general, si l'habitatge és més car o més barat a un determinat municipi ho és tan si l'habitatge és nou, usat o de compra i lloguer, la qual cosa indica que un mercat més o menys tensat, ho està en la seva totalitat. Quant als preus més alts, aquests s'observen a la zona costanera des del Garraf al sud del Maresme i a l'eix central des de Barcelona cap a Sant Cugat del Vallès. Les zones amb els preus més baixos se situen a l'Alt Penedès i a les zones més allunyades del nucli central metropolità. També es veu que tant **els municipis amb preus elevats**, com els municipis amb preus més baixos, **si disposen d'habitatges reben població**. En el primer grup se situen, per exemple, Sant Cugat del Vallès, Sant Just Desvern i Sitges, els quals presenten dinàmiques migratòries positives que inclús es van mantenir durant el quinquenni 2011-2015 quan es van frenar la majoria de moviments intermunicipals, la qual cosa podria indicar que aquests municipis atrauen població amb un nivell de renda suficientment elevat per no veure condicionades les seves expectatives de mobilitat residencial, ni pels preus dels habitatges, ni per les situacions conjunturals adverses.

En relació a la ciutat de **Barcelona**, és en aquest municipi on els **preus s'enfilen més ràpidament i intensament**. Aquest desalineament progressiu del mercat de l'habitatge de la ciutat respecte dels altres àmbits és conseqüència de diversos factors vinculats a l'efecte de capitalitat en el context urbà global on els efectes de l'especulació immobiliària juguen un paper fonamental (habitatges turístics, entrada al mercat de grans fons d'inversió immobiliària). Aquesta situació, perceptible en altres metròpolis arreu del món, té uns impactes molt importants en les dinàmiques del mercat de l'habitatge de les ciutats, creant-se **grans desequilibris entre l'oferta i la demanda** en un mercat on operen actors que provoquen increments de preus al generar expectatives de beneficis extraordinaris als propietaris i on, a més a més, no hi ha habitatges assequibles (per exemple a causa de la manca de parc públic) a les possibilitats econòmiques de la població que pateix les conseqüències derivades de les crisis recurrents que generen desigualtat.

La **divergència creixent**, té dues conseqüències. Per una banda, crea una situació en què l'accés a l'habitatge a la ciutat central és cada vegada més difícil, inaccessible a una part de la població que és veu geogràficament postergada (Guilluy, 2019) quan és obligada a migrar per cercar un nou lloc on anar a viure lluny del centre i, així, s'introdueix un nou element de divisió social. Per una altra banda, provoca que els preus de venda d'habitatges de nova construcció, usat i de lloguer pugin a les ciutats més properes de les Rondes i la Resta Àrea en un **efecte de taca d'oli** que s'estén progressivament **des del centre de la ciutat de Barcelona cap a la perifèria** (un cas exemplificador és el de Sant Cugat de Vallès que, a més de rebre població de la ciutat central, n'expulsa intensament cap a Rubí, la ciutat més propera amb preus d'habitatges molt més baixos). Qui pateix les conseqüències d'aquesta situació és la població que es troba involucrada en algun procés de transició familiar (per exemple per l'emancipació dels joves i la formació de noves

llars) i cerca un habitatge, quan observa que les seves expectatives de canvi es veuen frustrades perquè l'habitatge passa a ser entès com un bé econòmic del que, per tant, s'esperen les plusvàlues corresponents, una situació que és incompatible i xoca frontalment amb el dret a l'habitatge que es reconeix a la ciutadania.

Una qüestió que és molt significativa i que cal mencionar respecte els fenòmens migratoris intermunicipals, és la seva vinculació a les **situacions estructurals i conjunturals** que co-existeixen en cada moment a la RMB. No es pot obviar en la seva anàlisi el substrat territorial en què es produeixen, que s'ha anat construint amb els anys i és el resultat d'un **model de planificació i desenvolupament urbanístic** determinat que va prioritzar la dispersió i la mobilitat privada, la pròpia **estructura demogràfica de la població** que hi habita i que canvia progressivament o la **situació econòmica** concreta que pugui existir a cada moment i que acaba afectant a la ciutadania transversalment en totes les dimensions de la seva vida, inclosa la relativa a les migracions residencials.

Així, per exemple, si durant el període 2001-2015 els canvis en l'estructura demogràfica de la població metropolitana i la situació conjuntural derivada de la crisi que va afectar el sector de la construcció i a la situació econòmica de la població, semblaven inaugurar un moment de transició des d'un model metropolità basat en la descentralització-dispersió que afavoria una ocupació dispersa de baixa densitat del territori, cap a un model de recentralització-reurbanització cap als municipis compactes i els nuclis centrals metropolitans, ara sembla de nou que **es reprèn la dinàmica de moviments intensos centrífugs** en un context on l'estructura de la població manté una tendència similar a la prèvia, però la dinàmica econòmica ha canviat.

Precisament, l'observació dels **condicionants econòmics** permet entendre molt bé la disminució de les migracions intermunicipals als anys 2011-2015, quan les rendes disponibles de la ciutadania i el mercat de l'habitatge van viure una fase de regressió severa, que van dificultar les possibilitats de canviar de lloc de residència, tant des del punt de vista de les condicions amb que fer-ho, com al lloc on anar a viure o al règim de tinença de l'habitatge al que es podia accedir. De la mateixa manera permet comprendre com al quinquenni 2016-2020 les migracions residencials es reactiven de la manera que ho fan, perquè és durant aquest període quan es recupera relativament l'economia. Per una banda, quan una part de la població torna a tenir els nivells de renda previs a la crisi i, per l'altra, quan la construcció d'habitatges es reactiva, acompanyada d'una pujada de preus sempre més intensa al centre i, successivament, cap a la perifèria.

La **suburbanització del territori metropolità**, ara per ara, **continua produint-se** vinculada a aquests processos estructurals i conjunturals. Les situacions problemàtiques que comporten aquestes dinàmiques d'expulsió d'un centre que es inaccessible per una part de la població que es veu obligada a traslladar la seva residència fora del nucli central metropolità com a conseqüència, entre d'altres, de la doble condició de l'habitatge com a bé i com a dret, únicament podran ser resoltes si es produeixen **accions polítiques i legislatives** suficientment sòlides i amplies que actuïn de forma combinada per **garantir el dret a l'habitatge** i a **assegurar la seva disponibilitat** de manera adequada a les condicions econòmiques de tota la ciutadania. Igualment, seran indispensables replantejaments en els àmbits de la **planificació i el desenvolupament urbanístic** que ajudin a revertir aquesta situació que es produeix, no s'ha d'oblidar, en un context de crisi mediambiental global, de limitació de recursos, d'injustícia social, de dinamisme demogràfic accelerat, propis d'un capitalisme amb severes disfuncions, que s'estén geogràficament a tots els racons del planeta i no deixa d'expandir-se cap a noves esferes amb els objectius fonamentals de l'acumulació, el creixement, el consum sense límits i la mercantilització de totes les coses.

8. Bibliografia

Guilluy, C. (2019). No society. El fin de la clase media occidental. Taurus. Barcelona

Ruiz, E., Velasco, A. (2017). Les migracions intermunicipals al territori metropolità de Barcelona, 2001-2015. Secció d'Estudis Territorials. Àrea Metropolitana de Barcelona. Disponible a http://www3.amb.cat/repositori/Estudis%20territorials/migracions_internes_metropolitanes_2001_2015_TOT.pdf

Ruiz, E., Velasco, A. (2019). Las migraciones intermunicipales en el territorio metropolitano de Barcelona, 2001-2015. Posición, núm. 1. instituto de Investigaciones Geográficas (INIGEO). Universidad de Luján. Disponible a https://716132a6-9cf5-45de-baee-6a15e46210f7.filesusr.com/ugd/df634b_9d21ff1849bc40e99e90be6067d40fdb.pdf

Ruiz, E. Marco, C. (2021). Característiques de la renda a l'Àrea Metropolitana de Barcelona 2018 per seccions censals. Secció d'Estudis Territorials. Àrea Metropolitana de Barcelona. Disponible a Secció d'Estudis Territorials. https://docs.amb.cat/alfresco/api/-default-public/alfresco/versions/1/nodes/9872e427-6463-4187-97be-1a6f8a376425/content/informe_renda_amb_2018.pdf?attachment=false&mimeType=application/pdf&sizeInBytes=28893921

Serra, J. (dir.) (2003). El territori metropolità de Barcelona. Dades bàsiques, evolució recent i perspectives. Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

**Annex 1. Mapes de moviments i saldos migratoris intermunicipals 2016-2020.
Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB)**

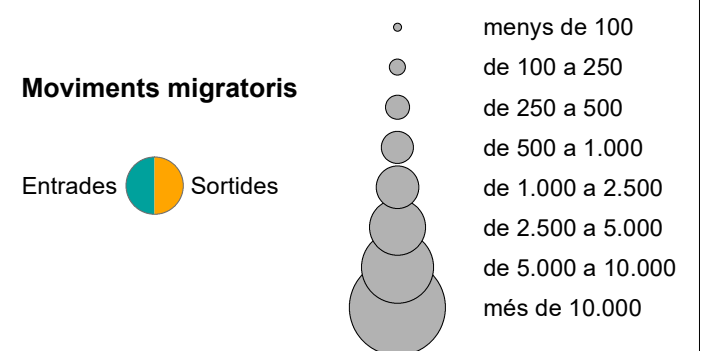
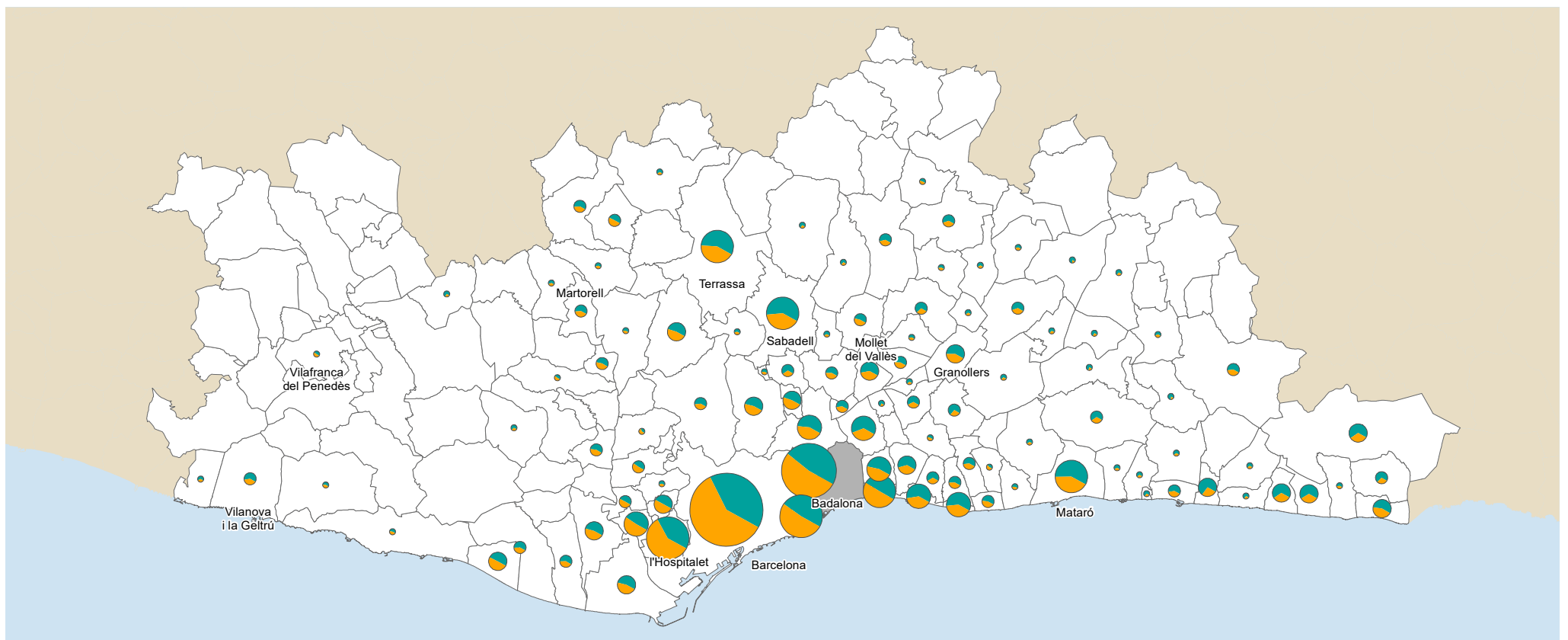
Badalona
Badia del Vallès
Barberà del Vallès
Barcelona
Begues
Castellbisbal
Castelldefels
Cerdanyola del Vallès
Cervelló
Corbera de Llobregat
Cornellà de Llobregat
Esplugues de Llobregat
Gavà
Hospitalet de Llobregat, l'
Molins de Rei
Montcada i Reixac
Montgat
Pallejà

Palma de Cervelló, la
Papiol, el
Prat de Llobregat, el
Ripollet
Sant Adrià de Besòs
Sant Andreu de la Barca
Sant Boi de Llobregat
Sant Climent de Llobregat
Sant Cugat del Vallès
Sant Feliu de Llobregat
Sant Joan Despí
Sant Just Desvern
Sant Vicenç dels Horts
Santa Coloma de Cervelló
Santa Coloma de Gramenet
Tiana
Torrelles de Llobregat
Viladecans

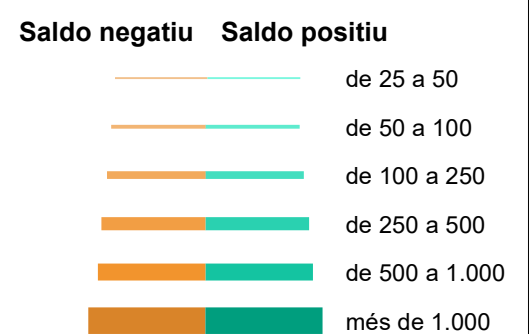
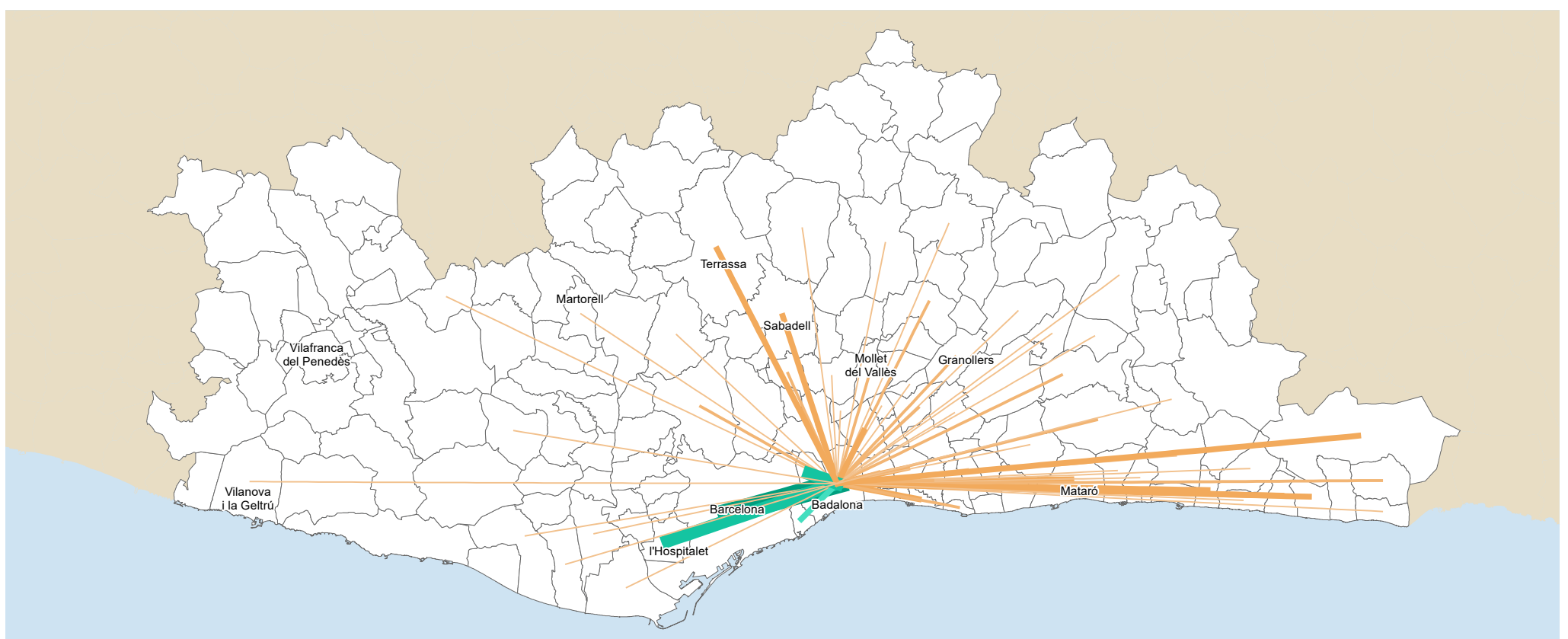
Badalona, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

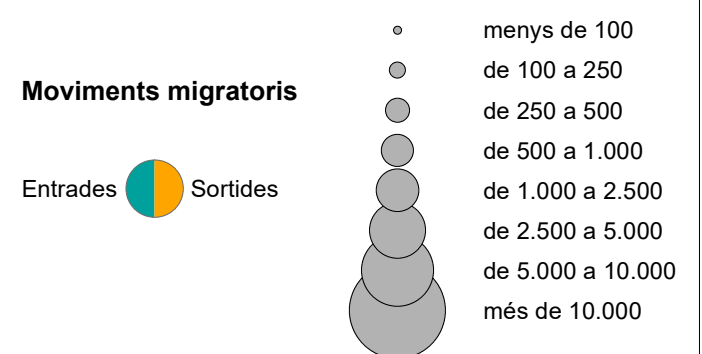
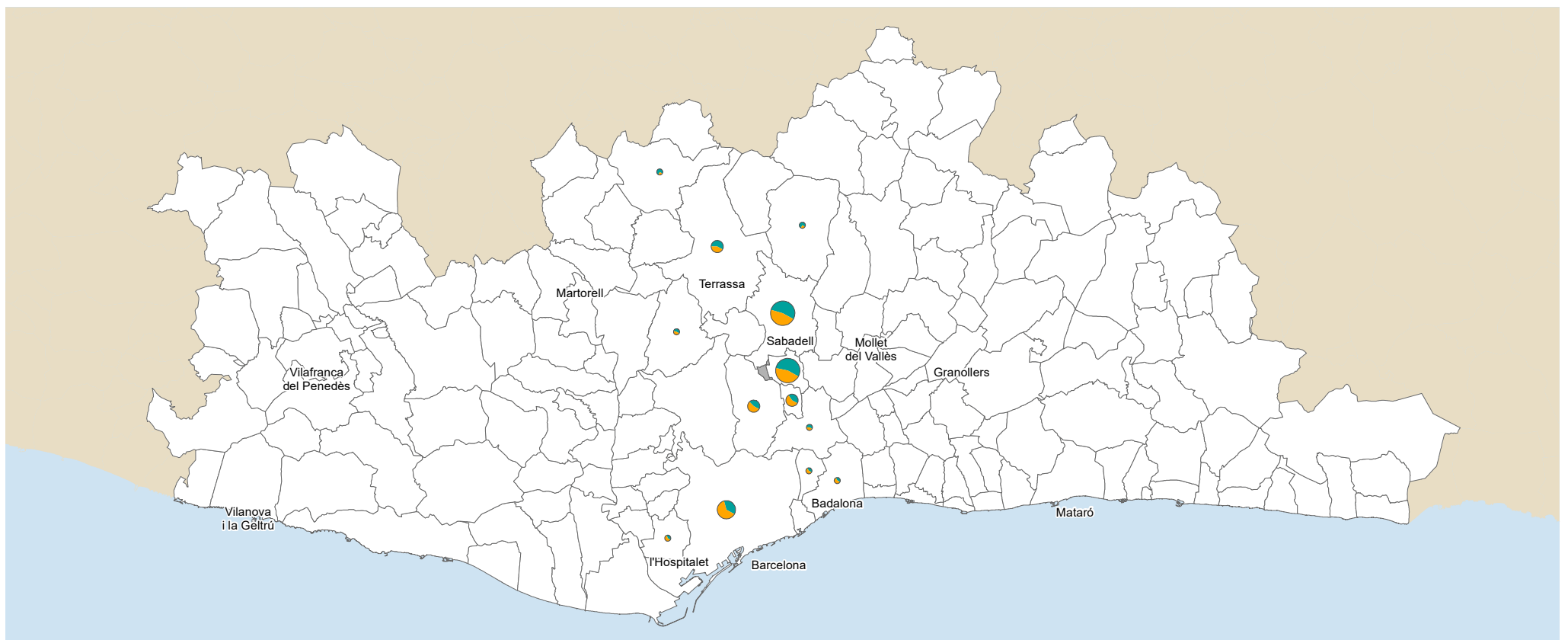
Saldos migratoris intermunicipals

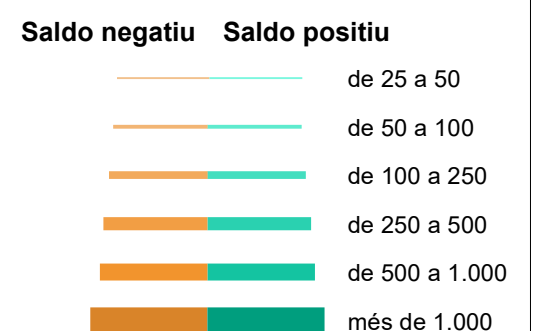
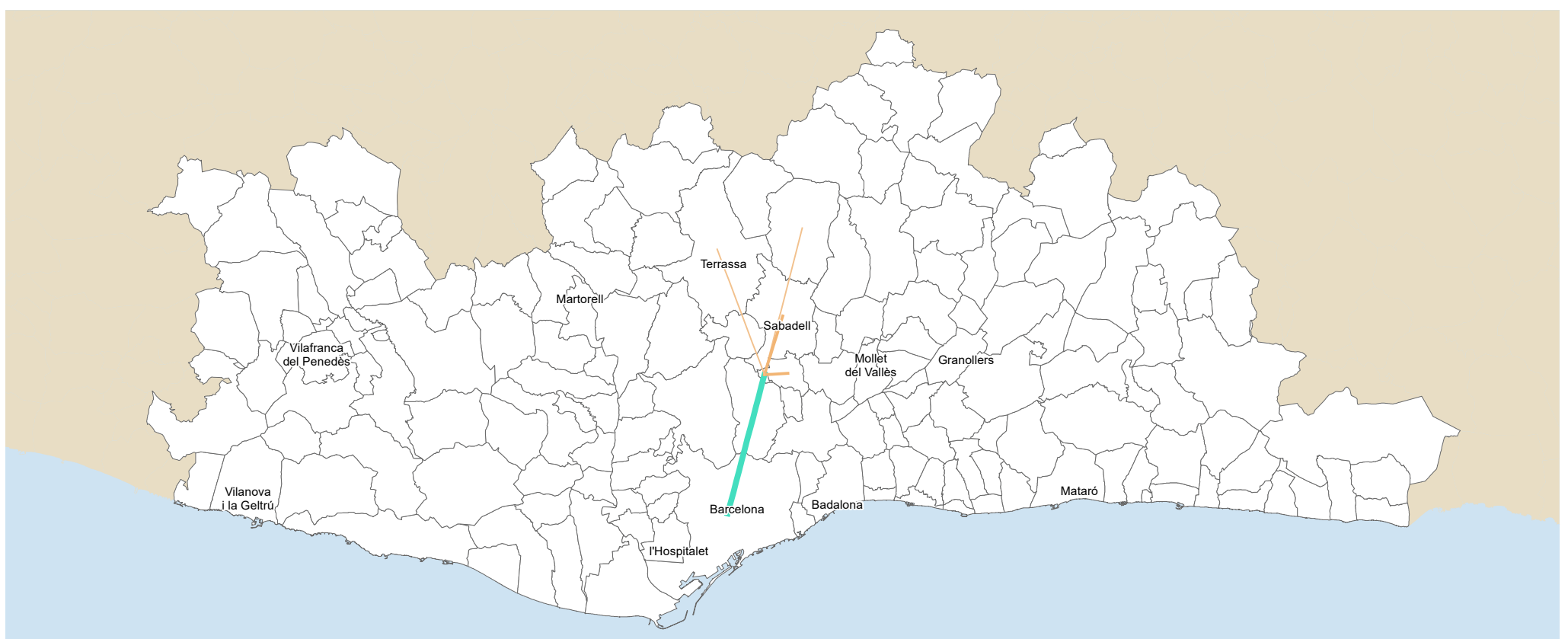
Badia del Vallès, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

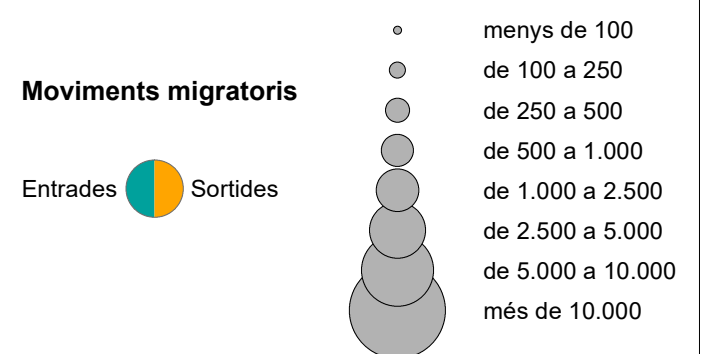
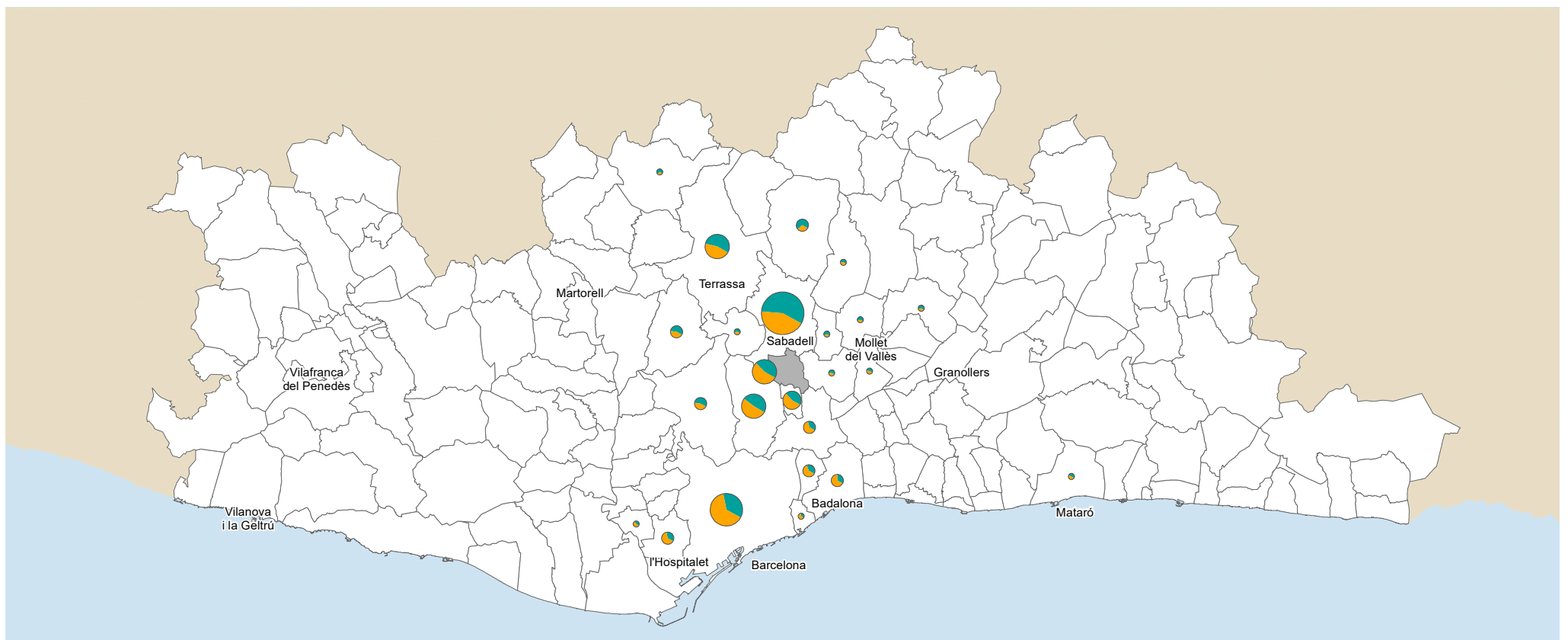
Saldos migratoris intermunicipals

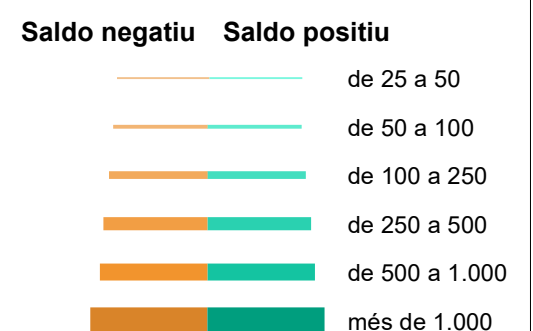
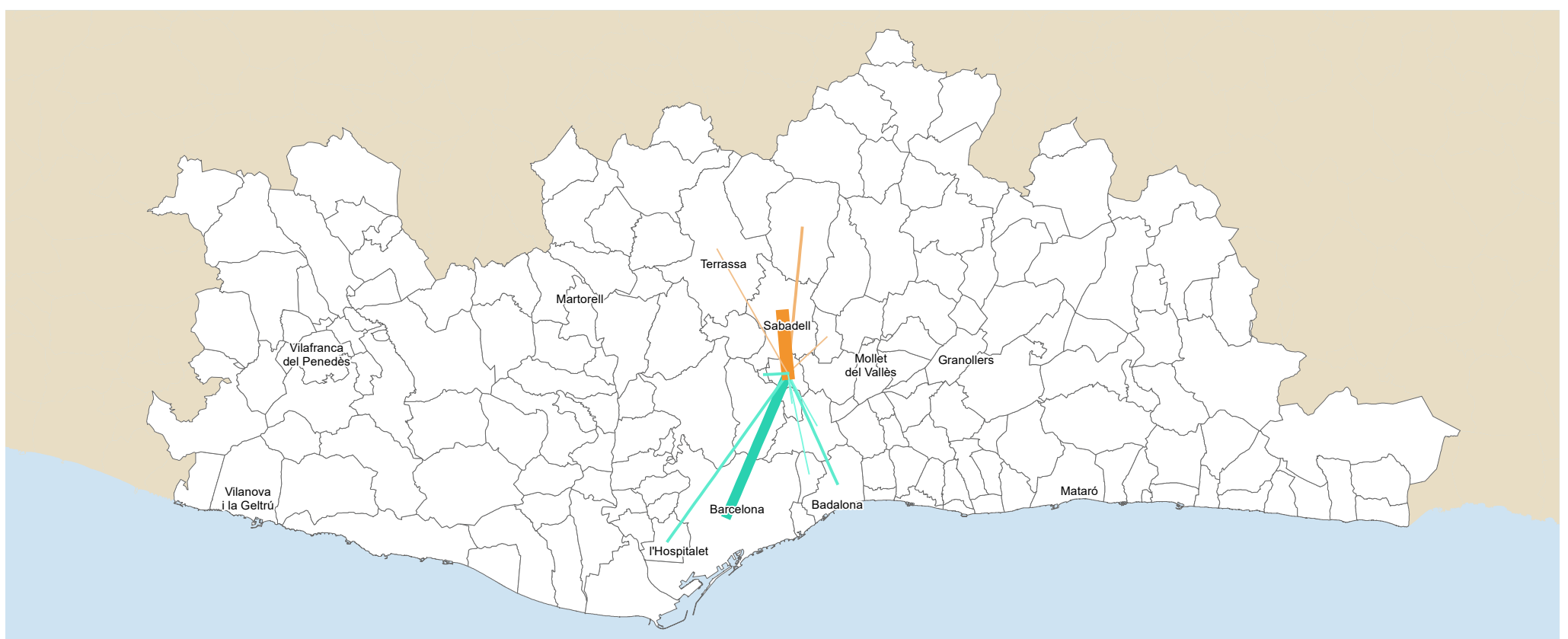
Barberà del Vallès, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

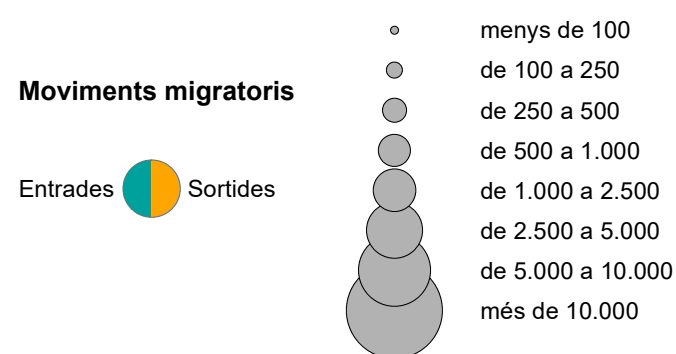
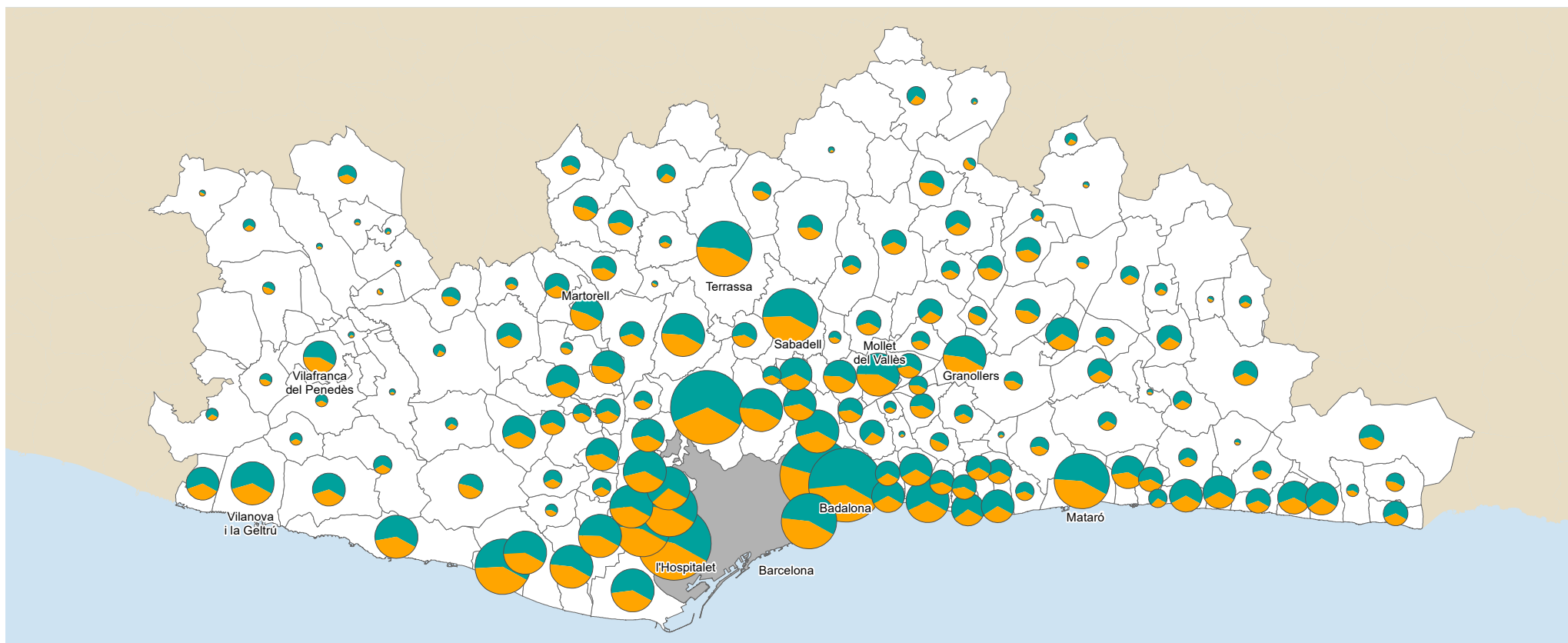
Moviments migratoris intermunicipals

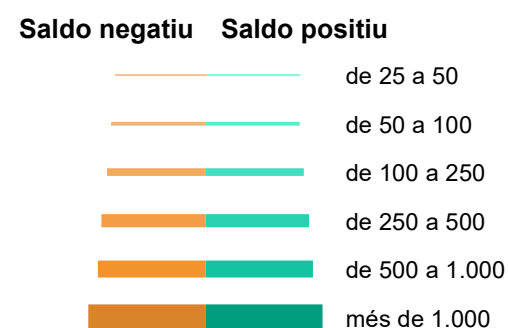
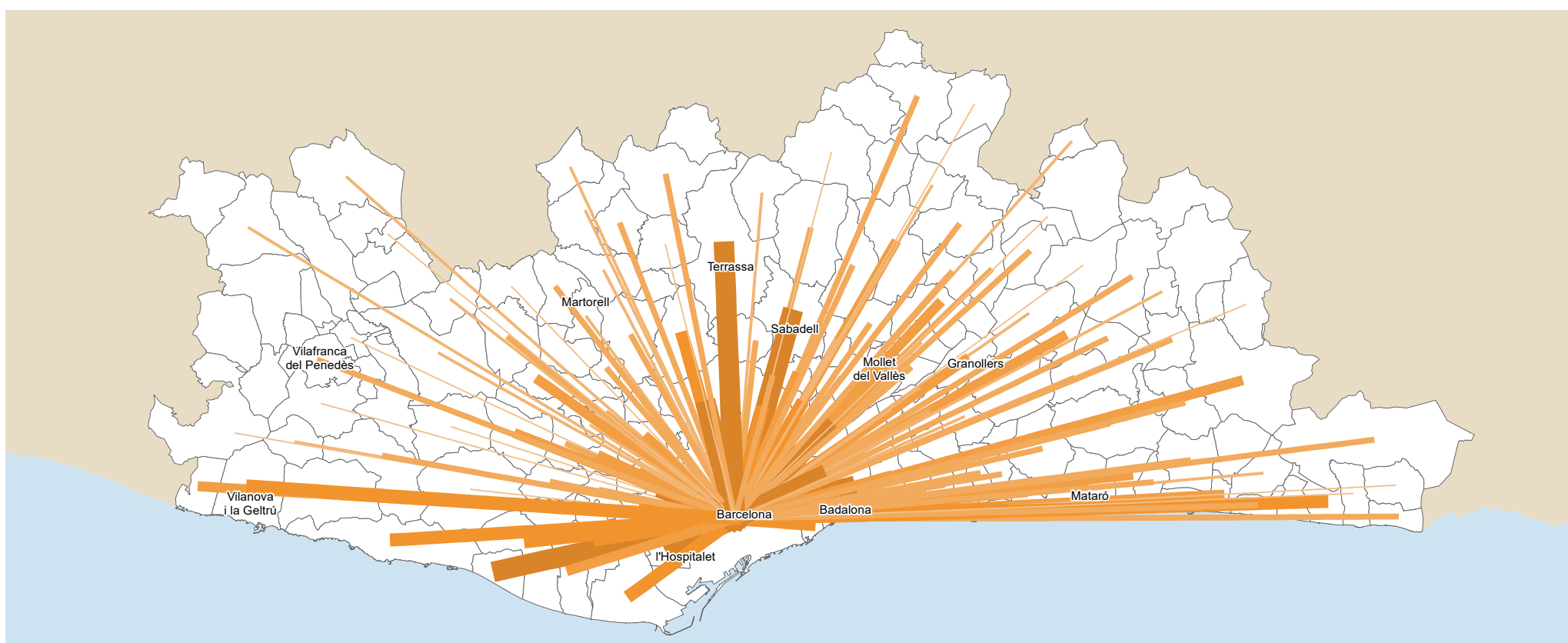
Saldos migratoris intermunicipals

Moviments migratoris intermunicipals

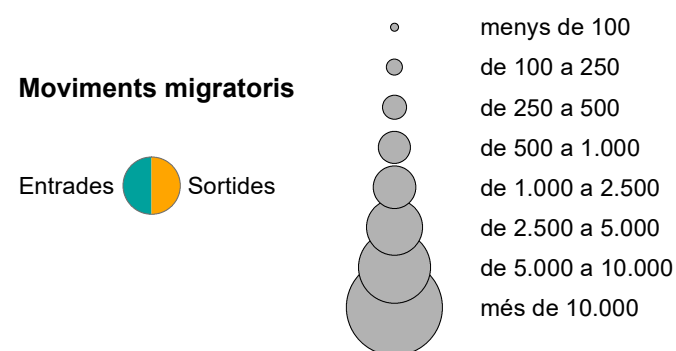
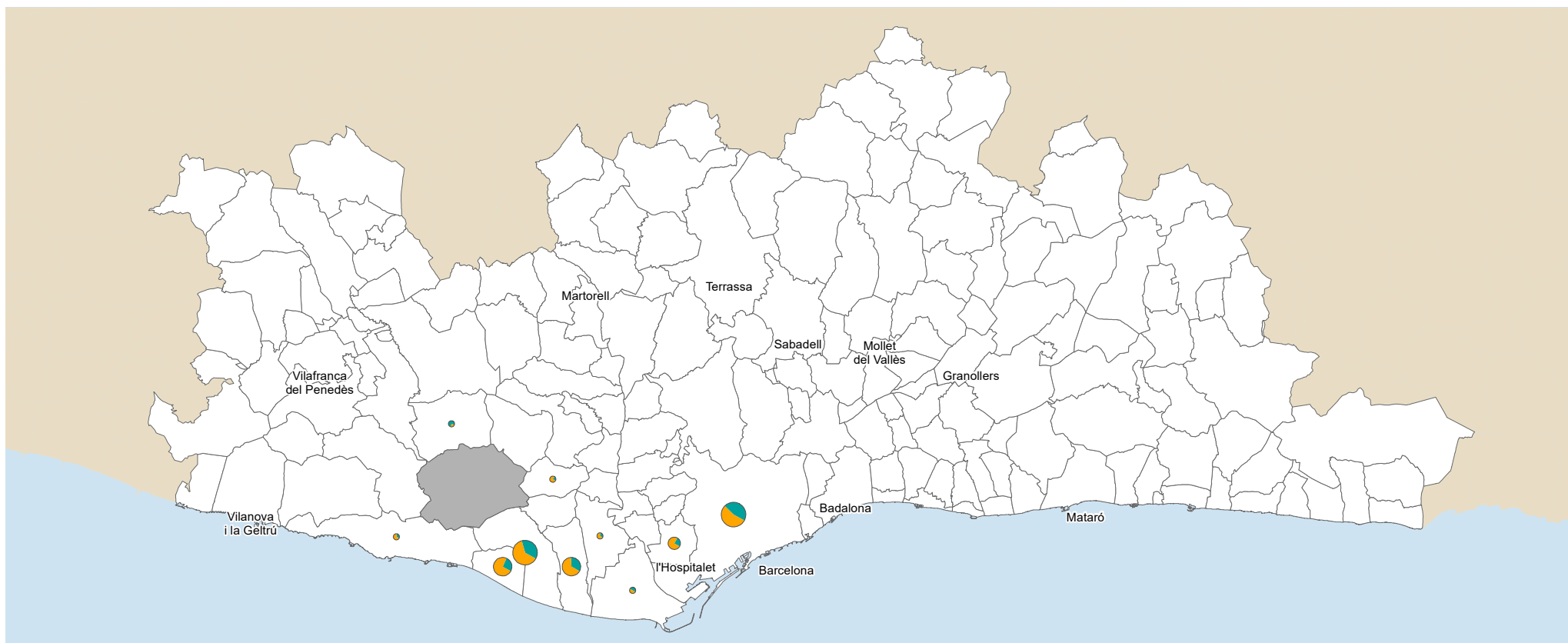
Saldos migratoris intermunicipals

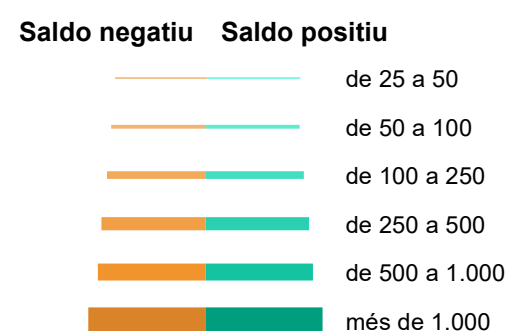
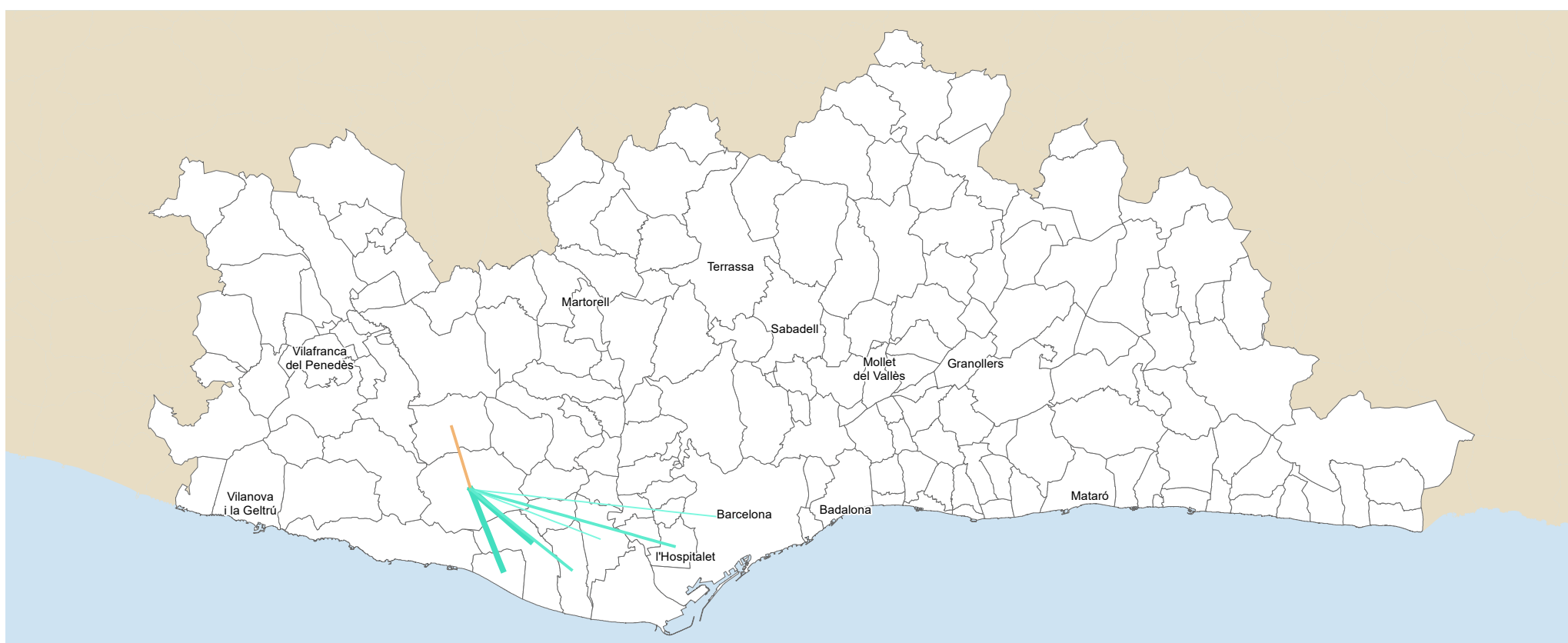
Begues, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

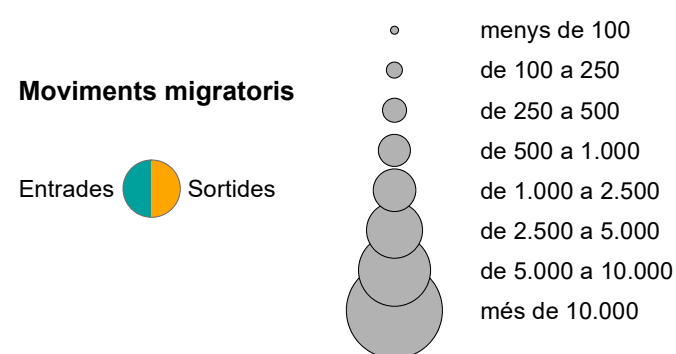
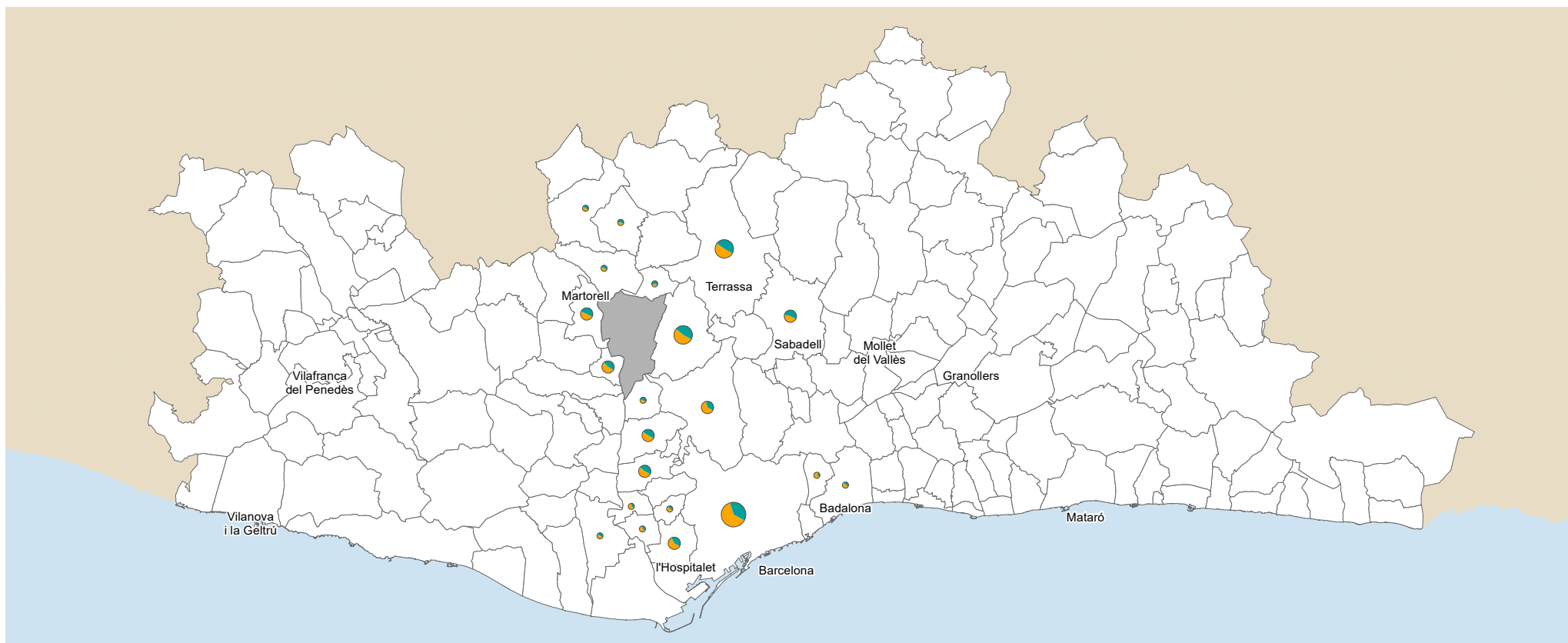
Moviments migratoris intermunicipals

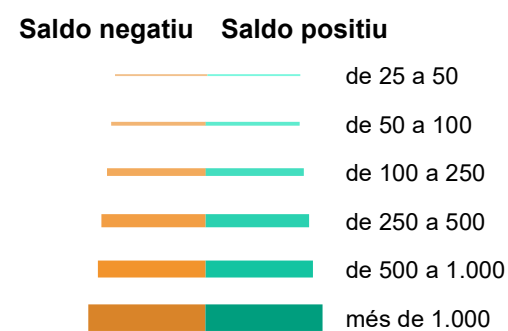
Saldos migratoris intermunicipals

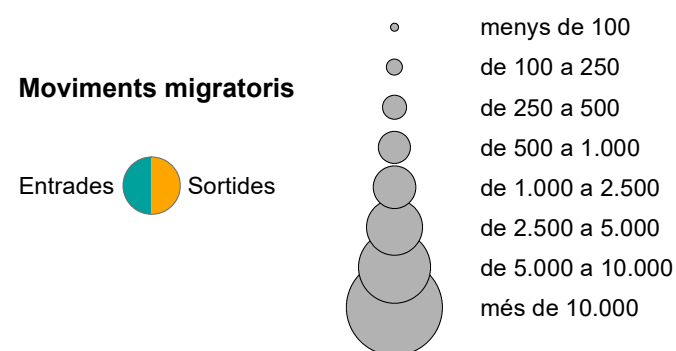
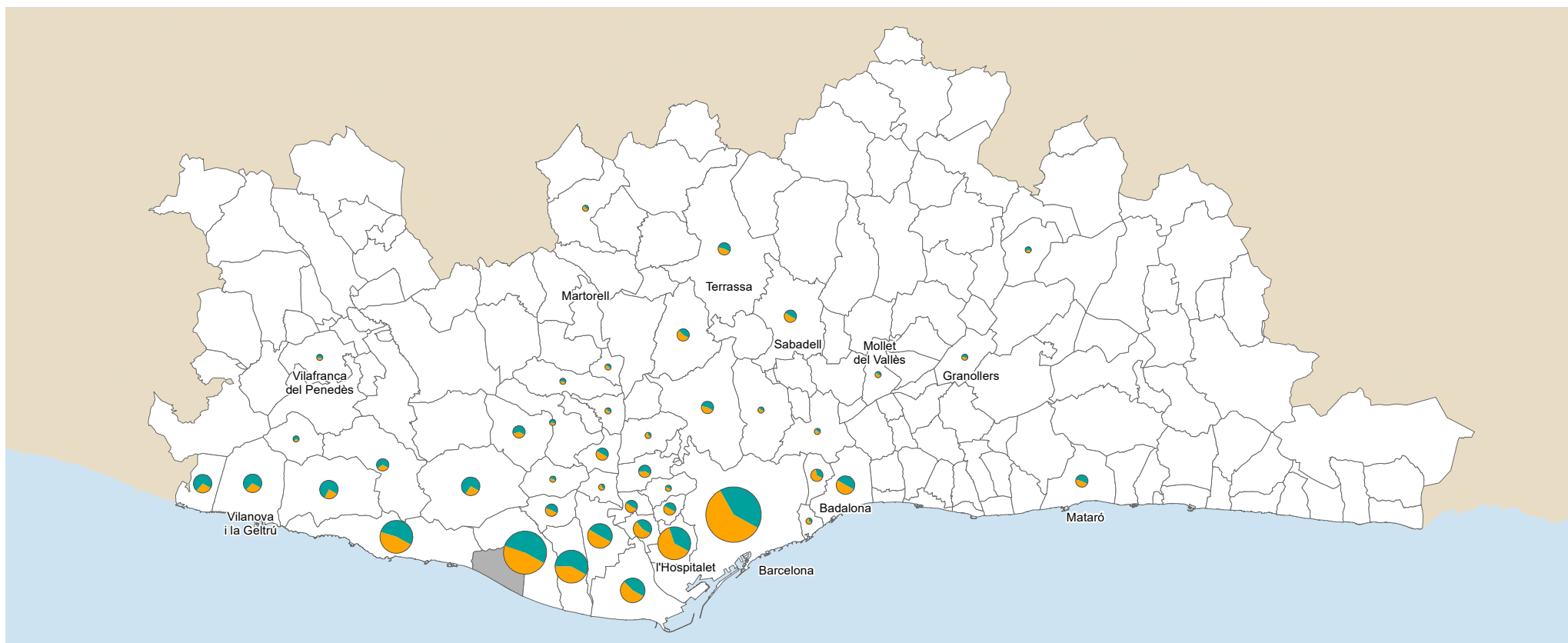
Moviments migratoris intermunicipals

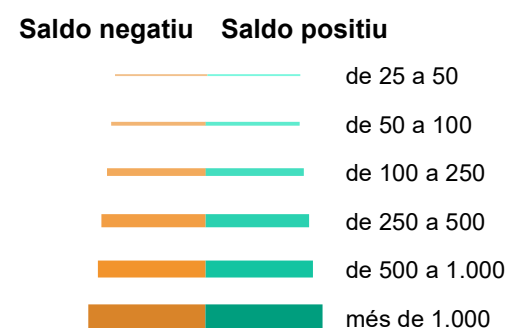
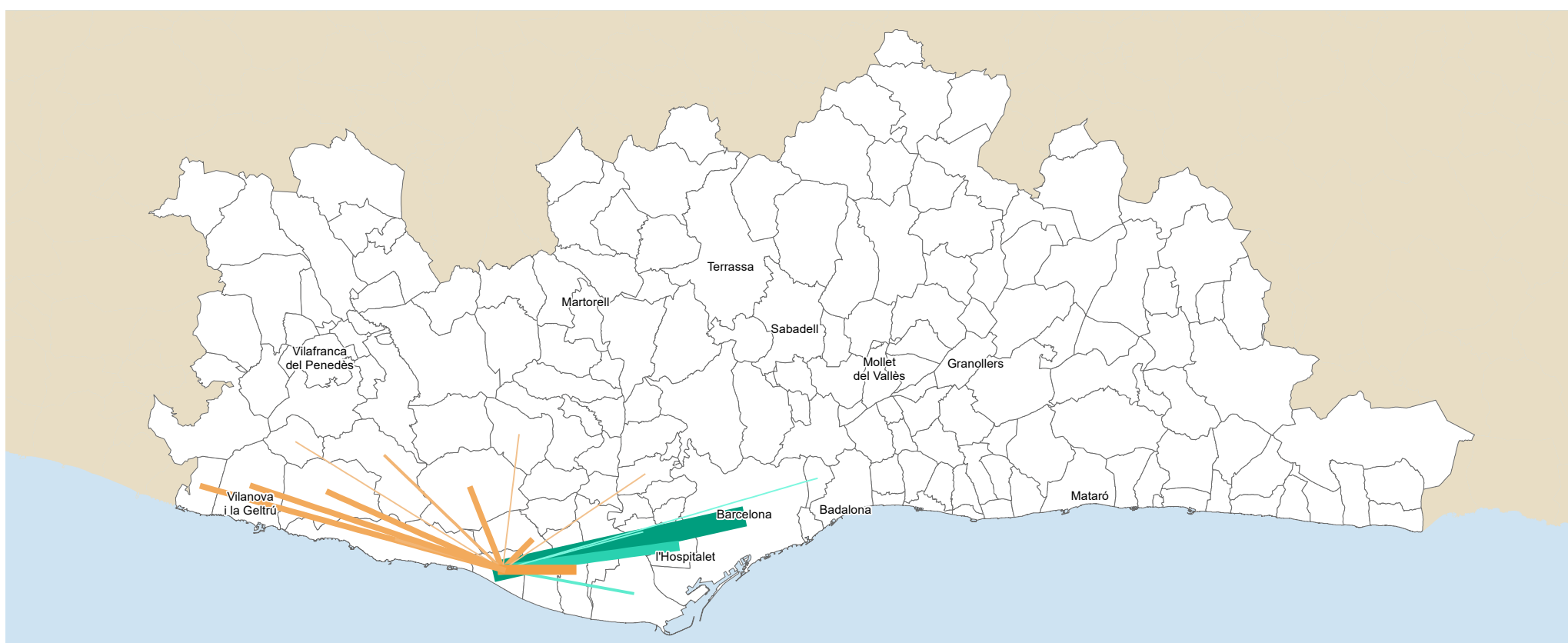
Saldos migratoris intermunicipals

Moviments migratoris intermunicipals

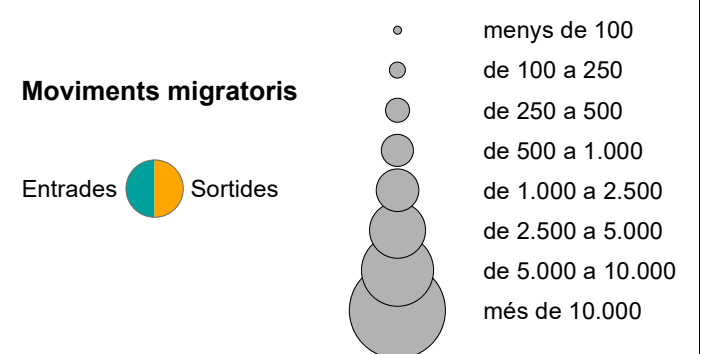
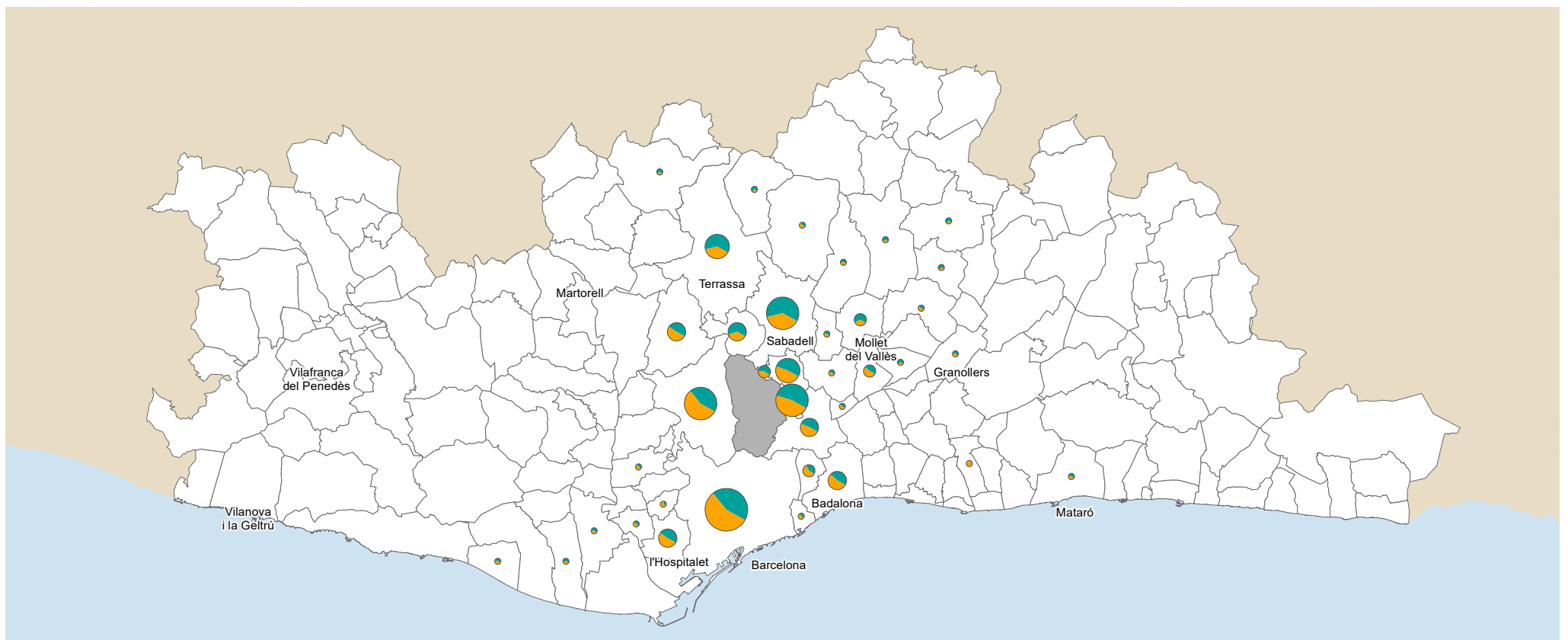
Saldos migratoris intermunicipals

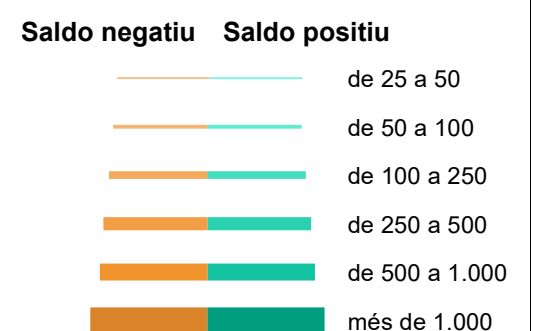
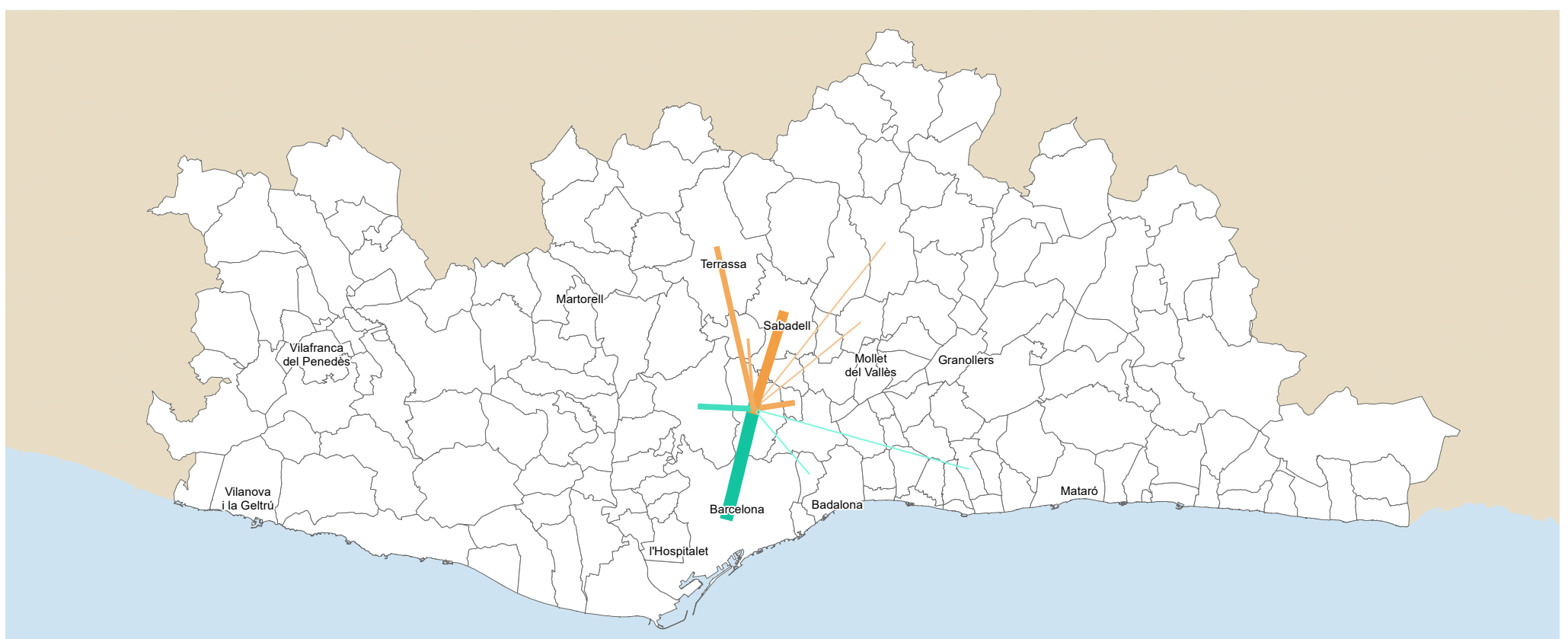
Cerdanyola del Vallès, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

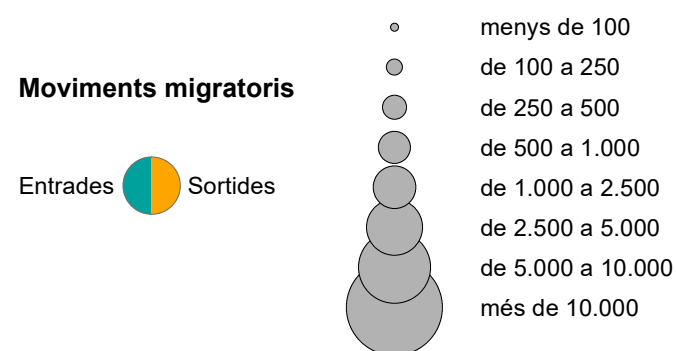
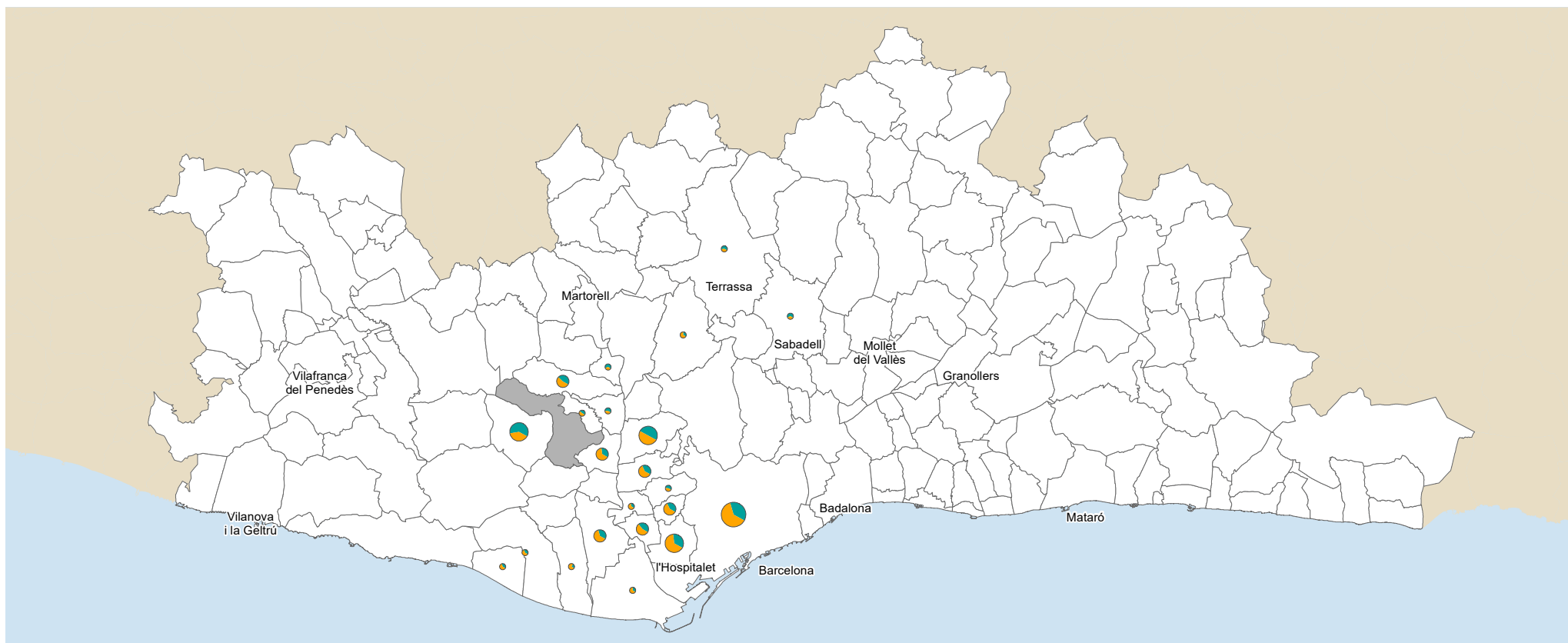
Saldos migratoris intermunicipals

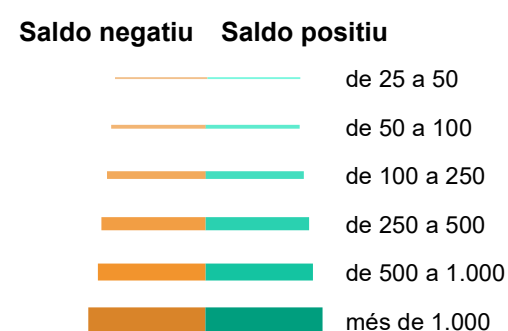
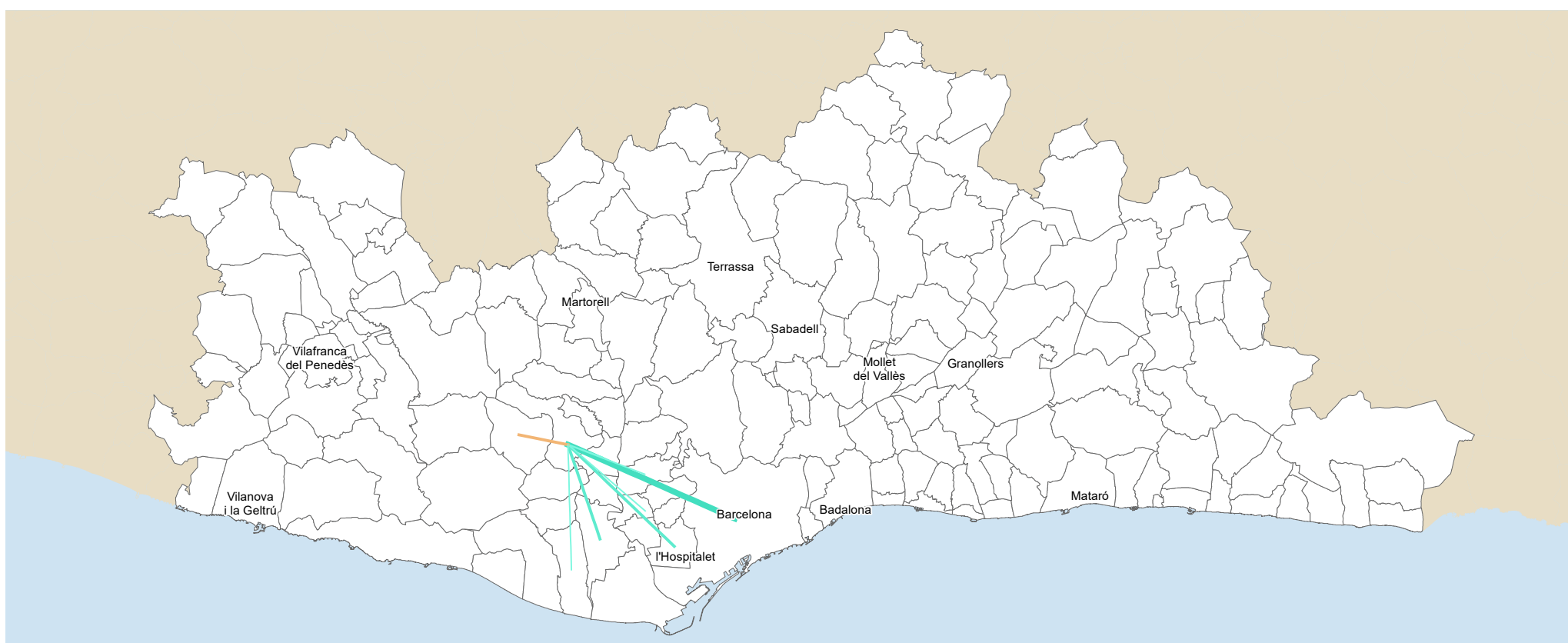
Cervelló, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

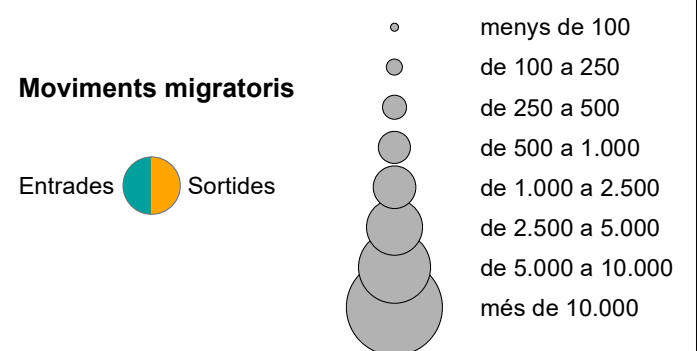
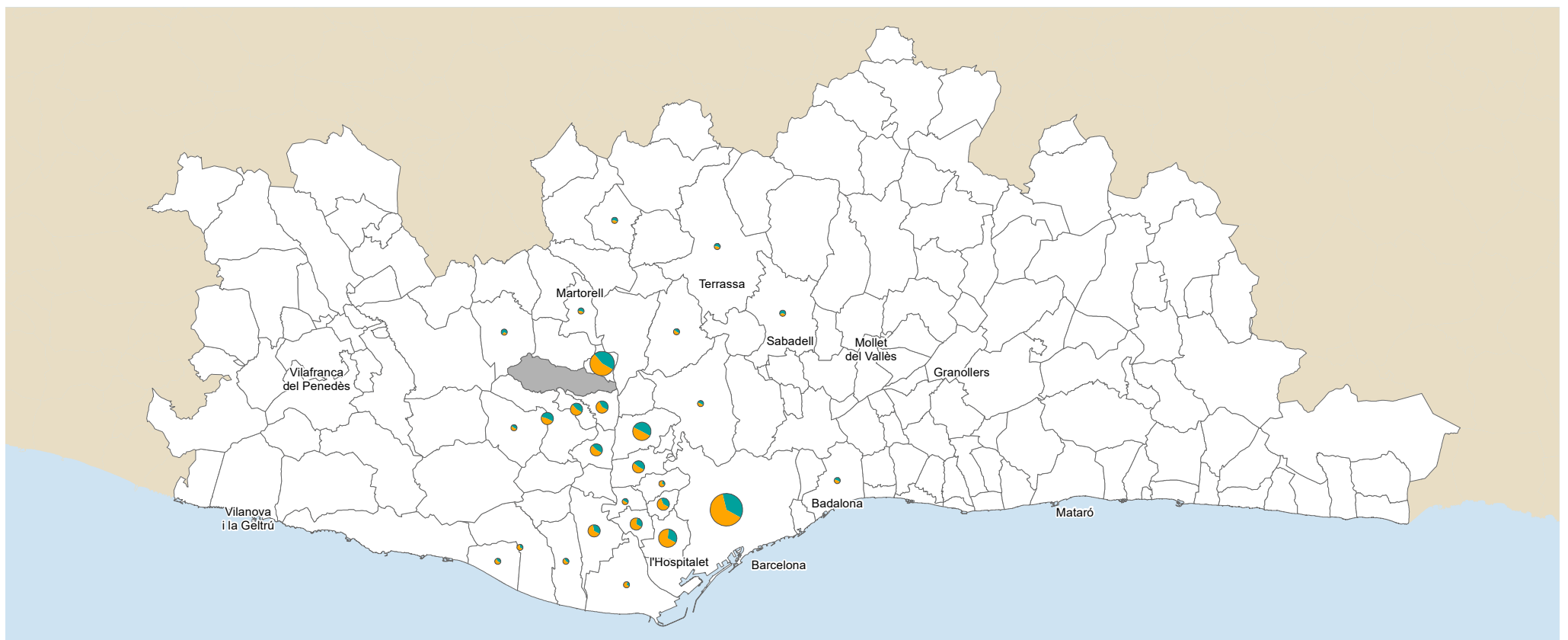
Saldos migratoris intermunicipals

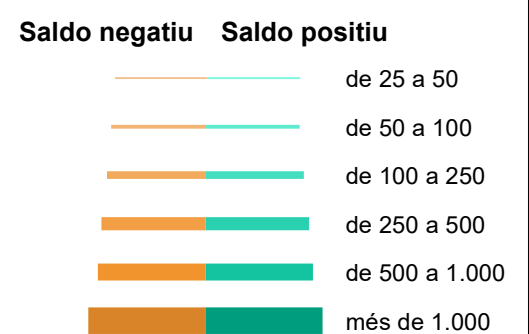
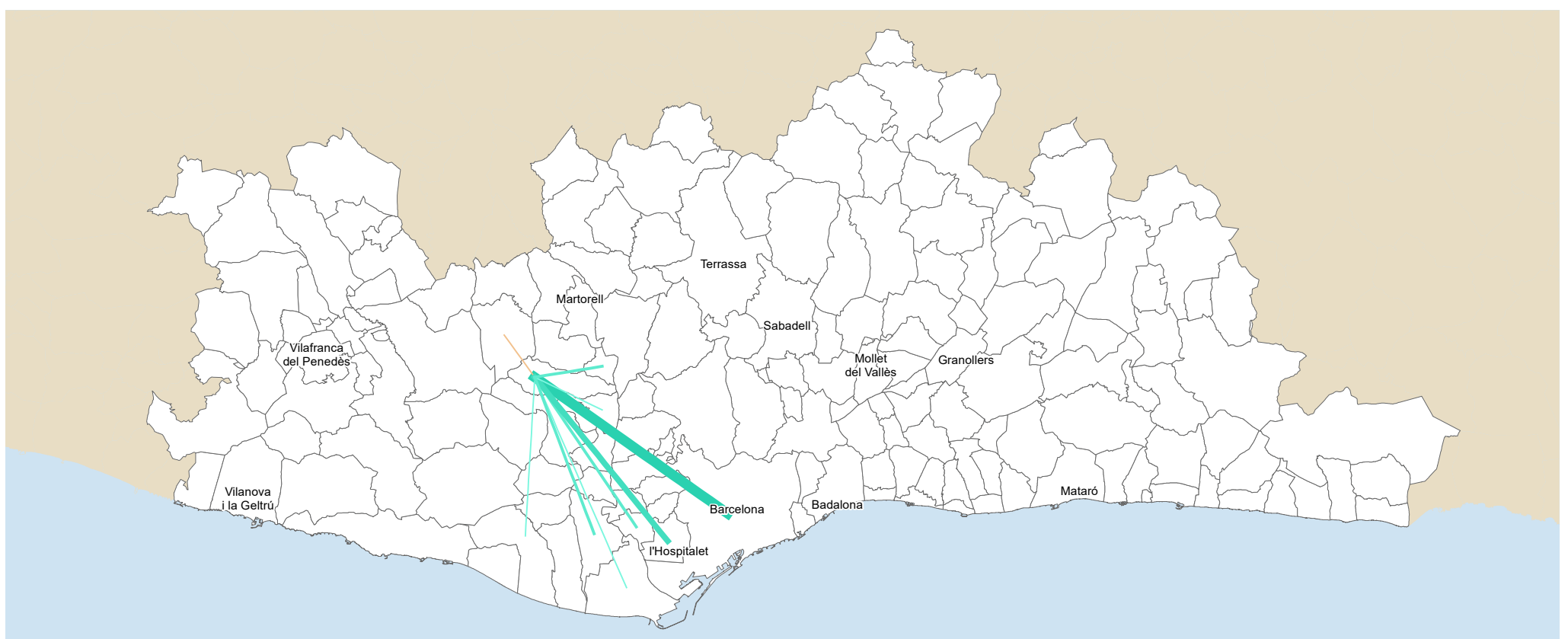
Corbera de Llobregat, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

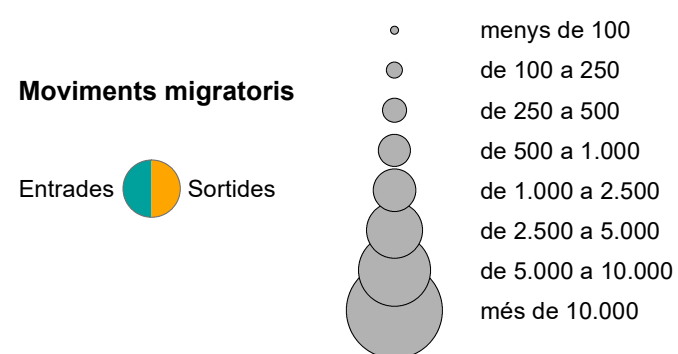
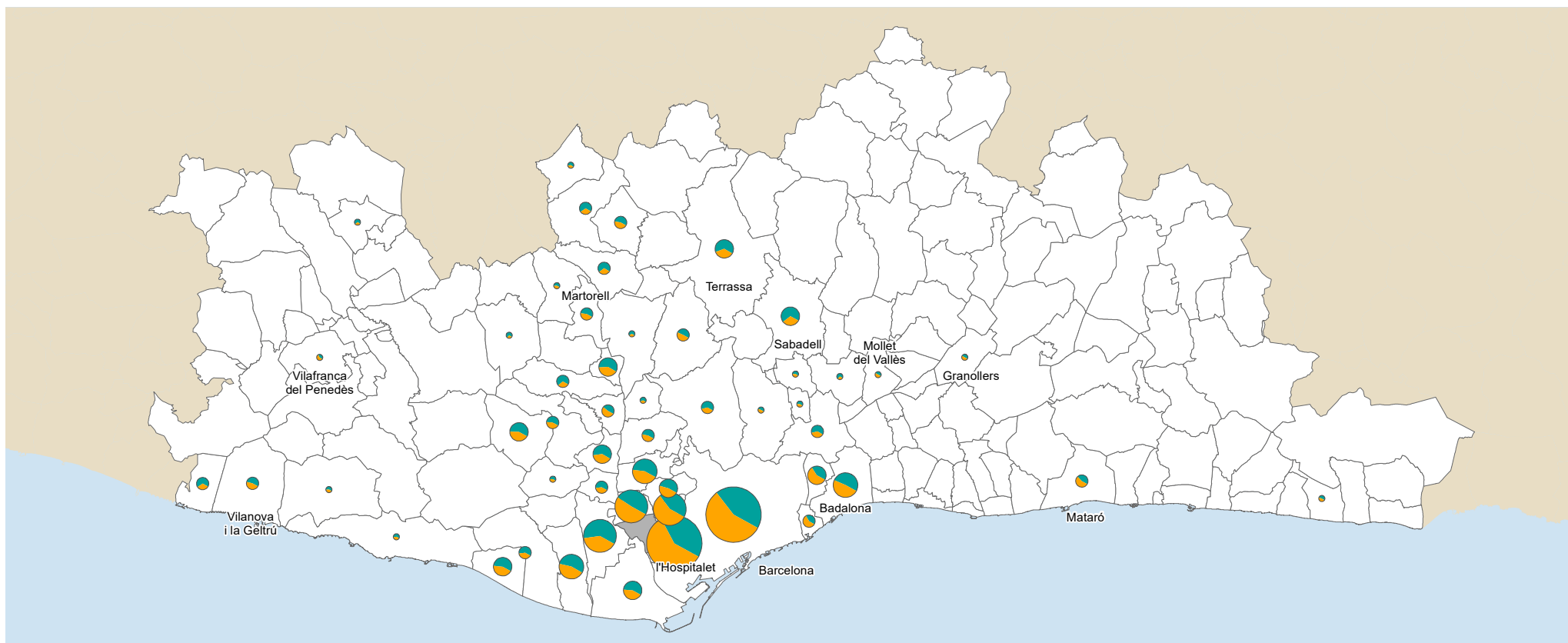
Saldos migratoris intermunicipals

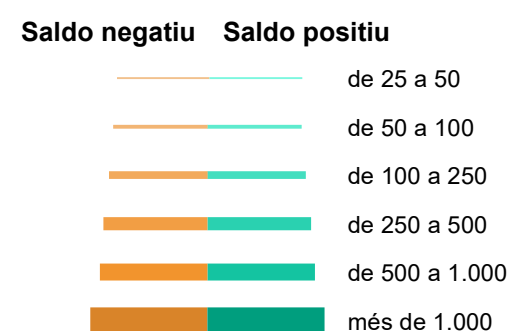
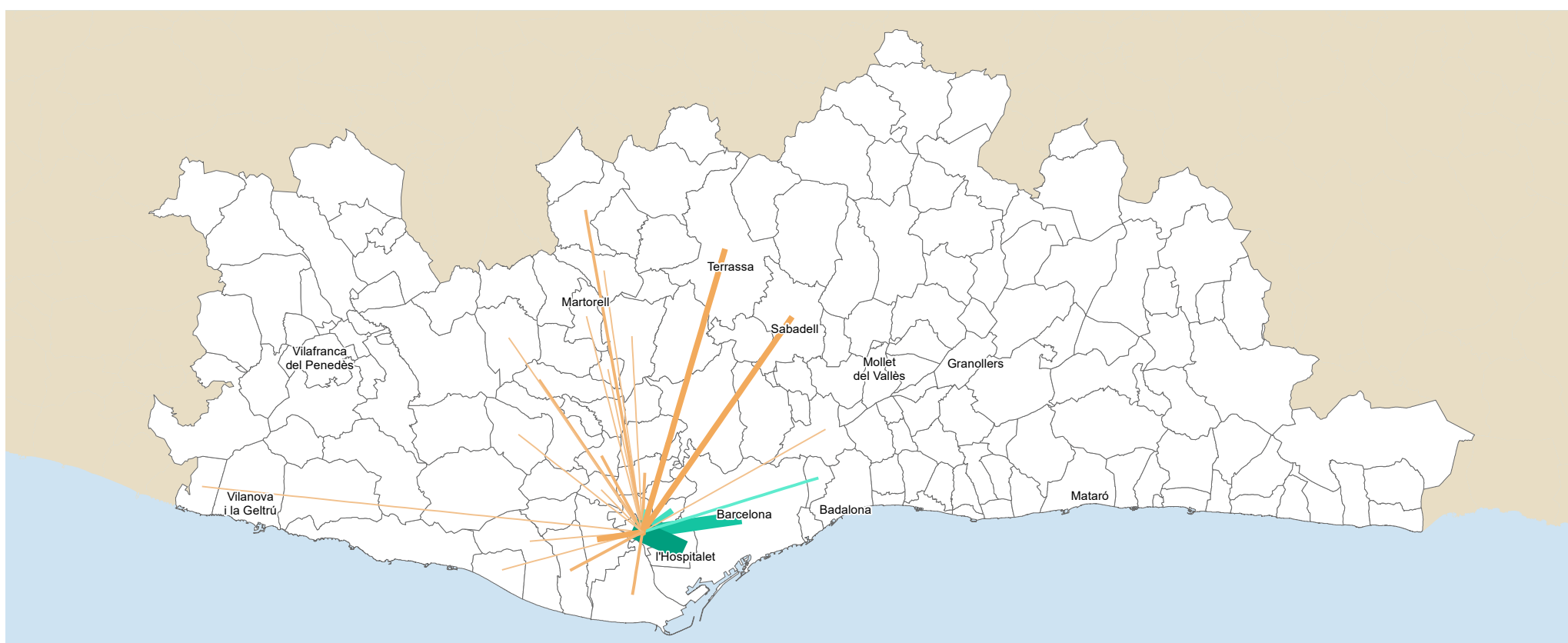
Cornellà de Llobregat, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

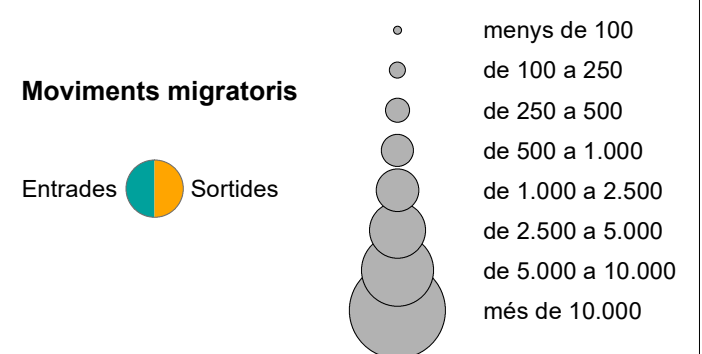
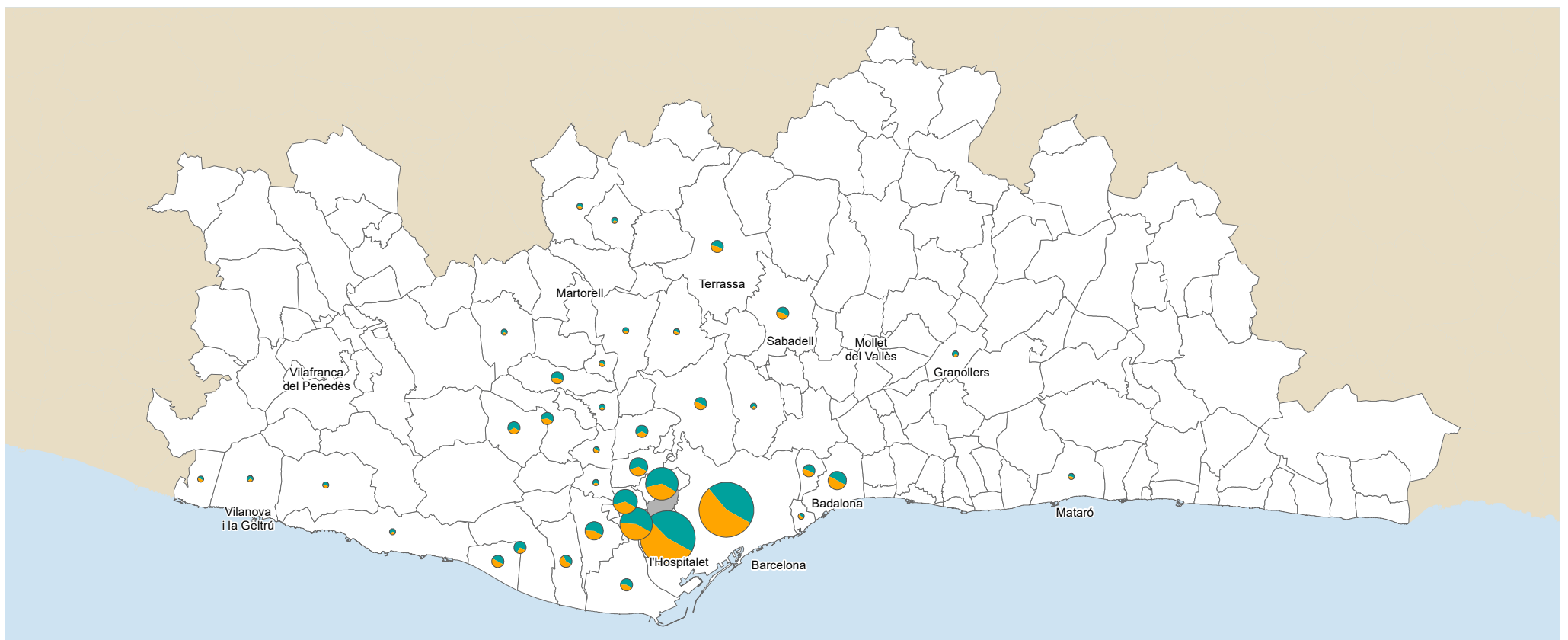
Saldos migratoris intermunicipals

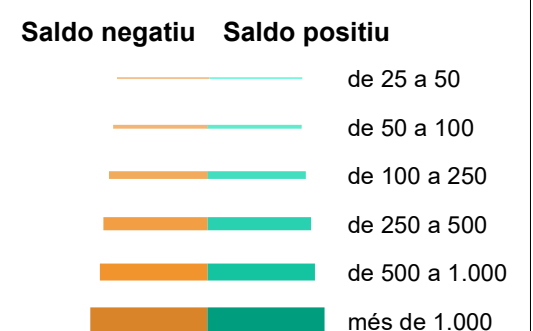
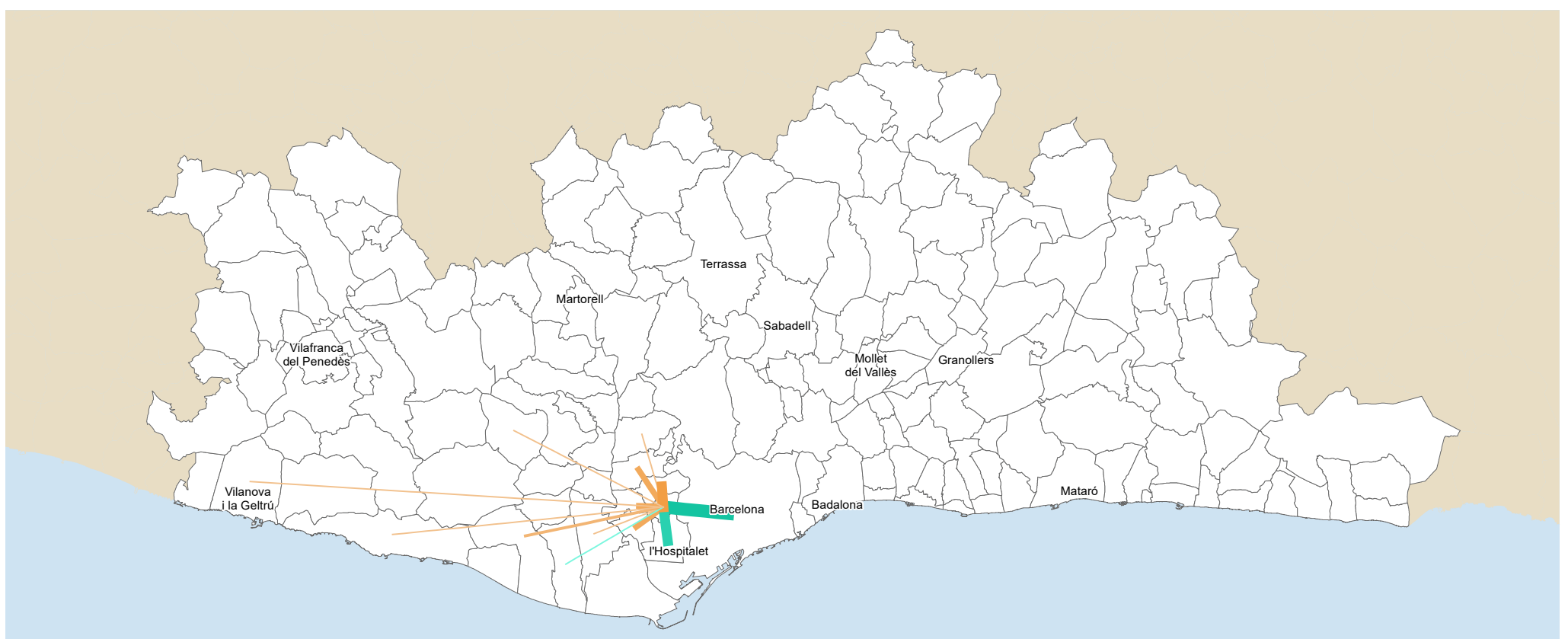
Esplugues de Llobregat, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

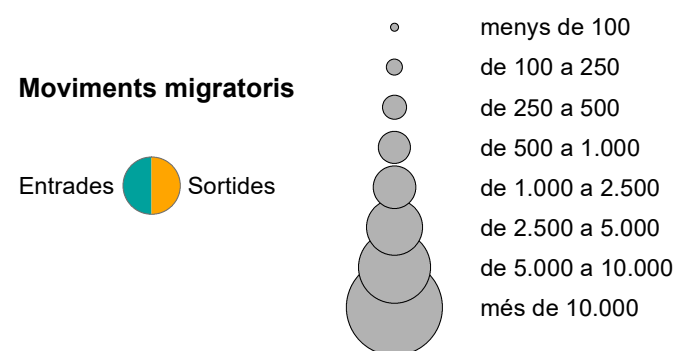
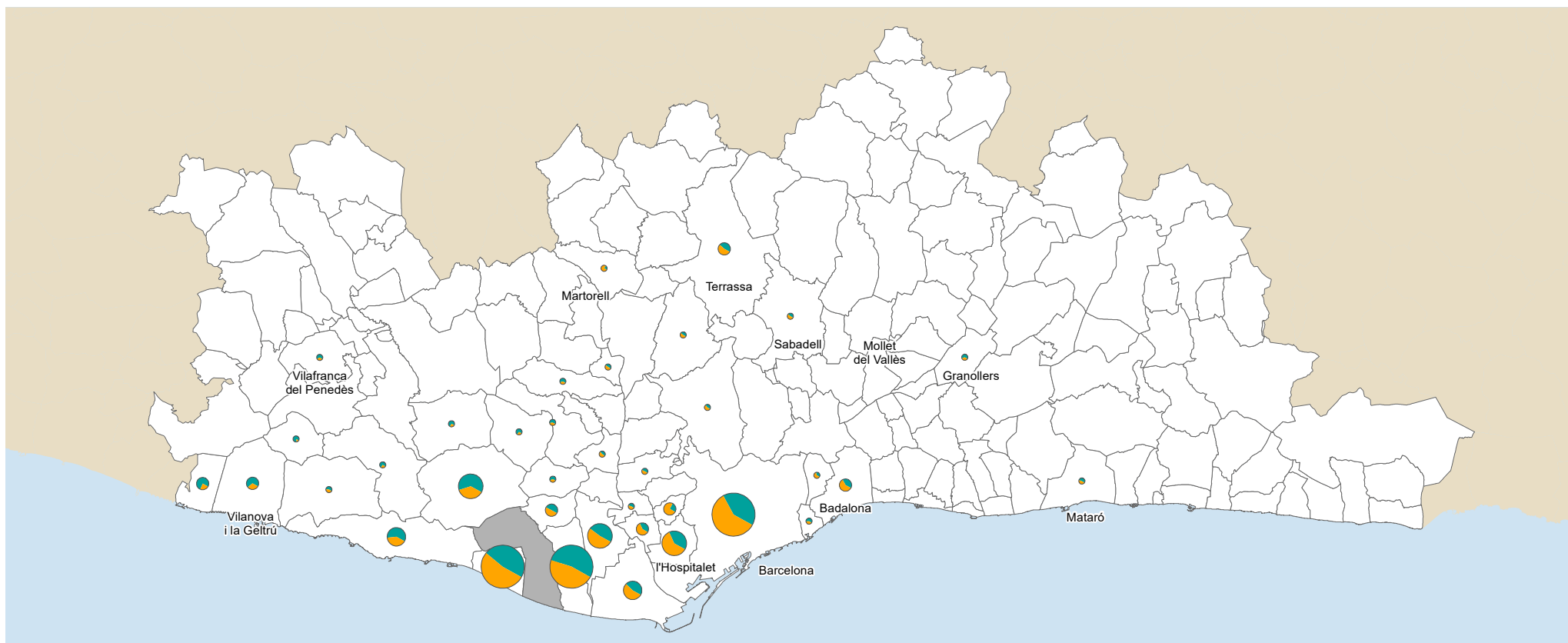
Saldos migratoris intermunicipals

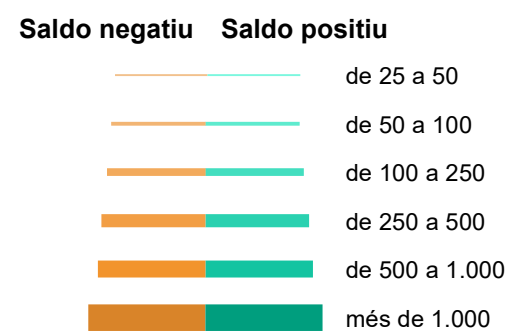
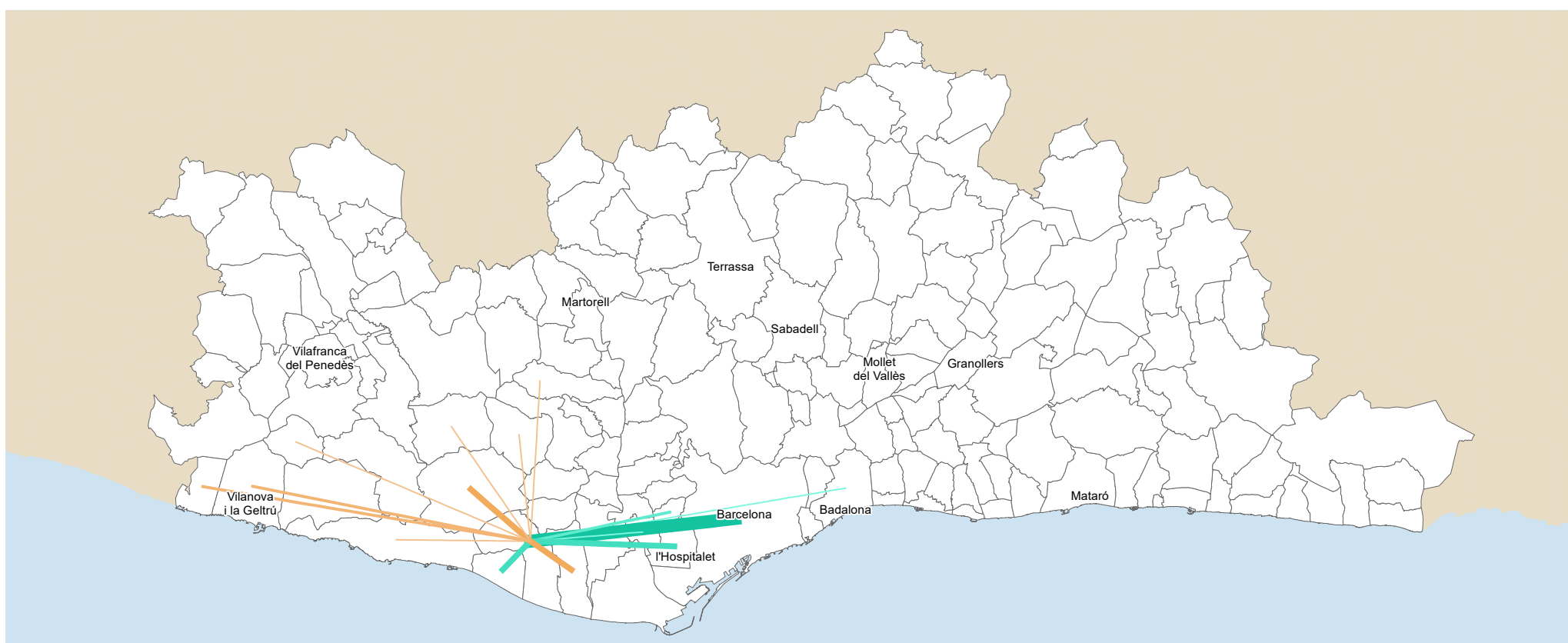
Gavà, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

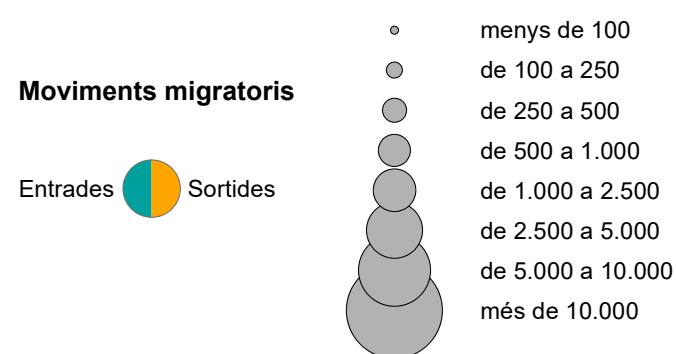
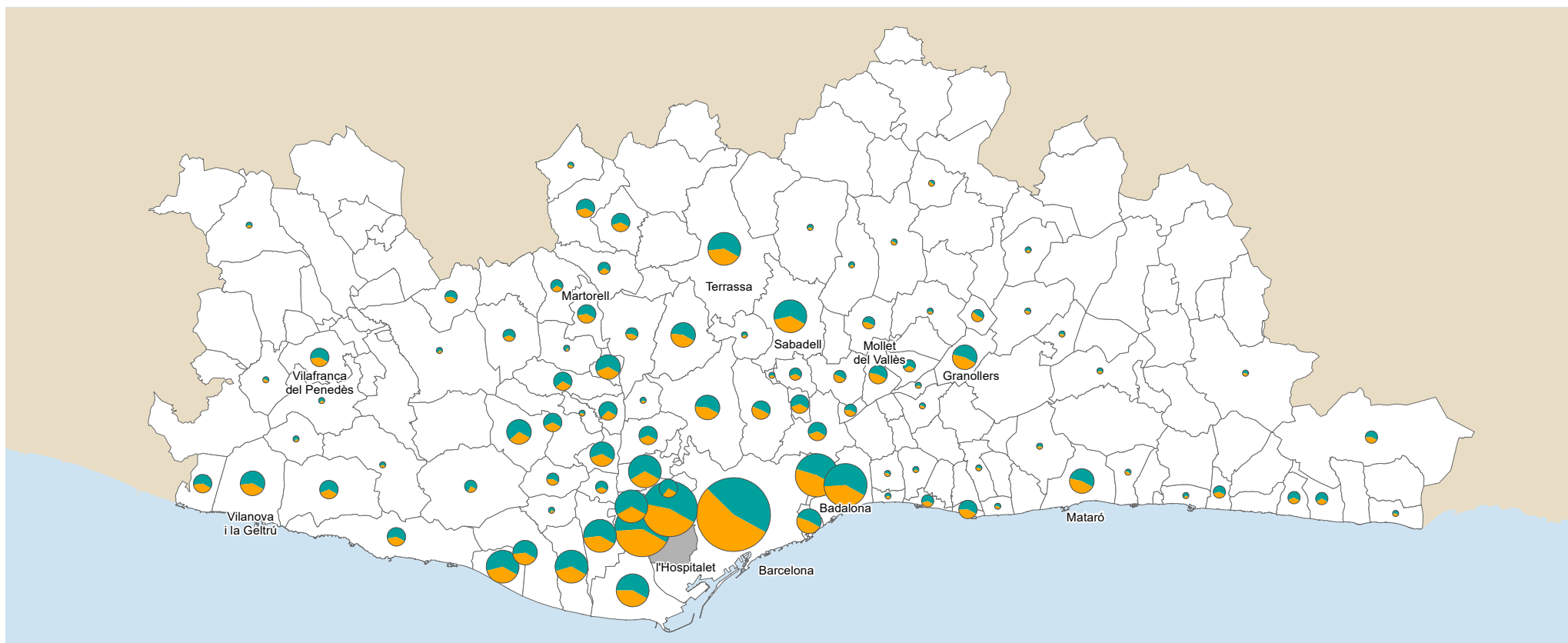
Saldos migratoris intermunicipals

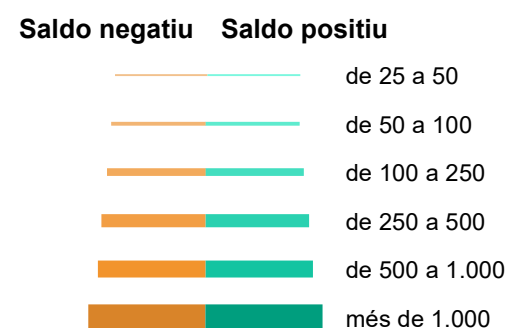
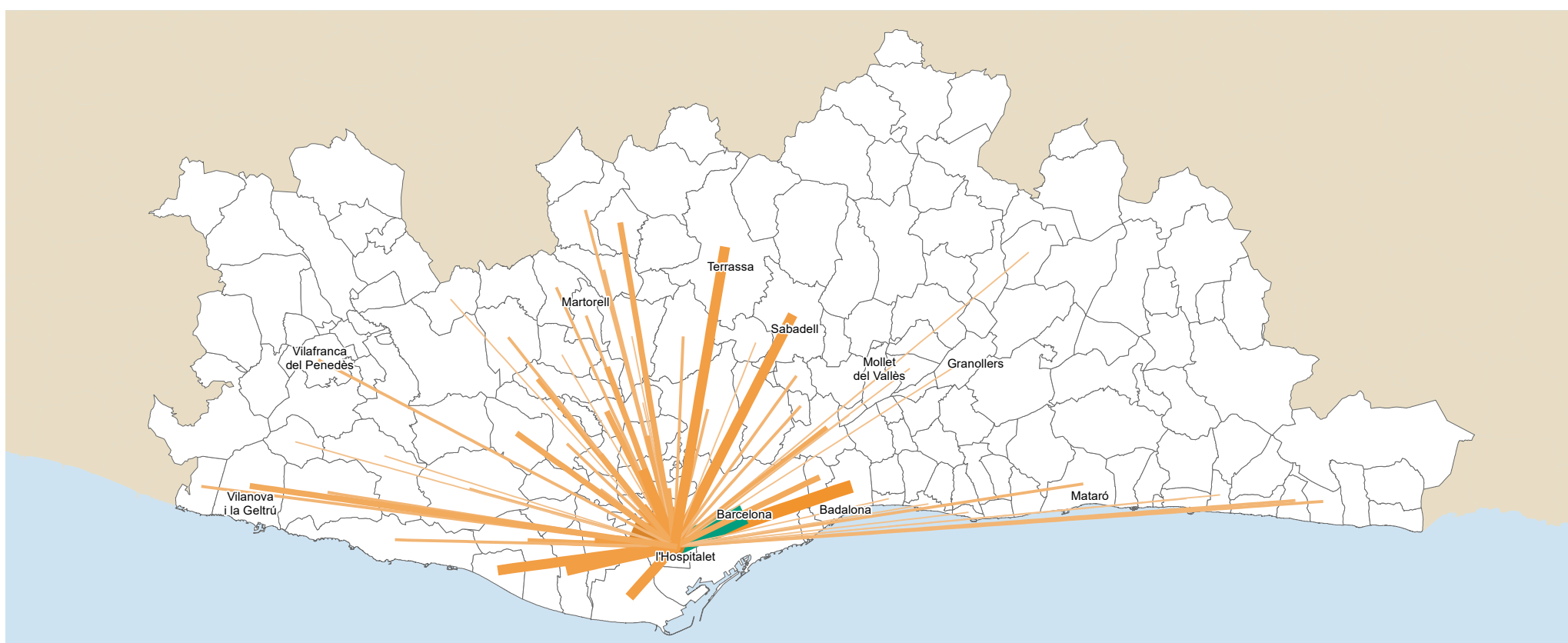
Hospitalet de Llobregat, I' , 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

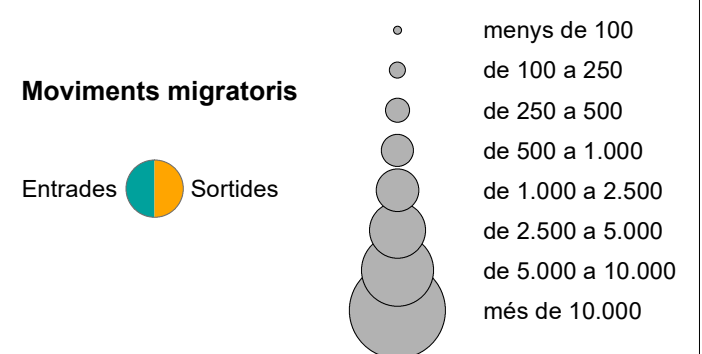
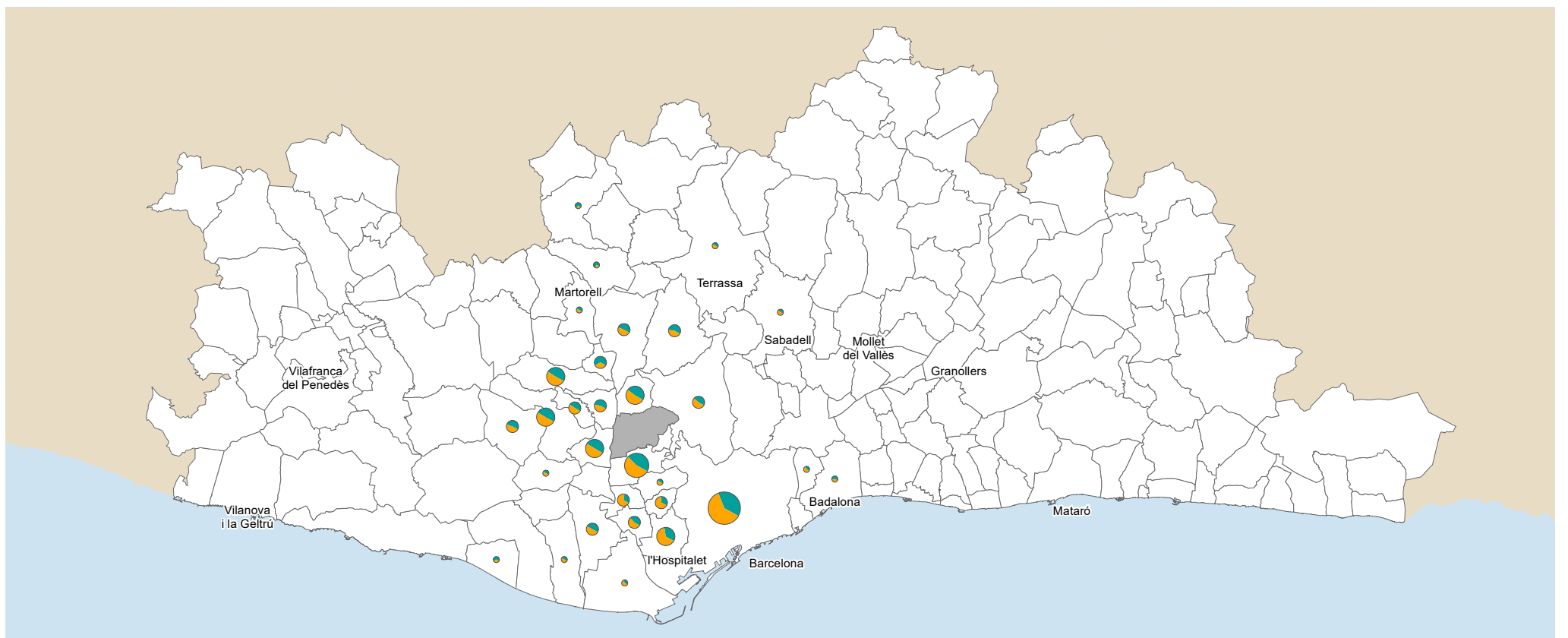
Saldos migratoris intermunicipals

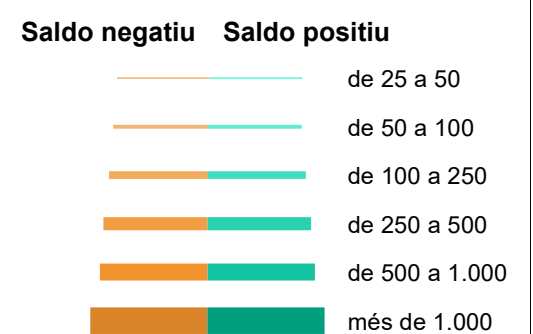
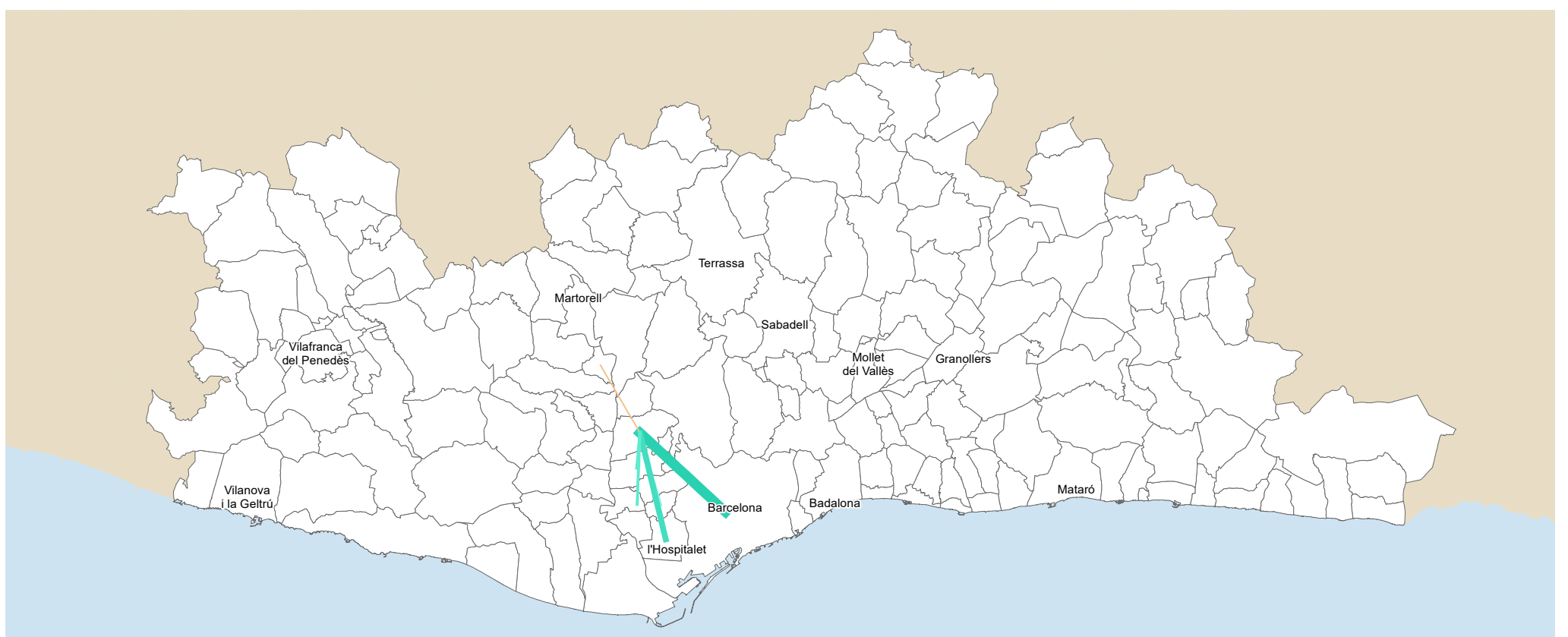
Molins de Rei, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

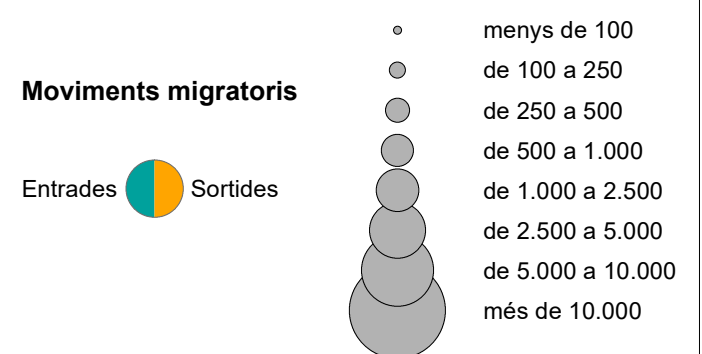
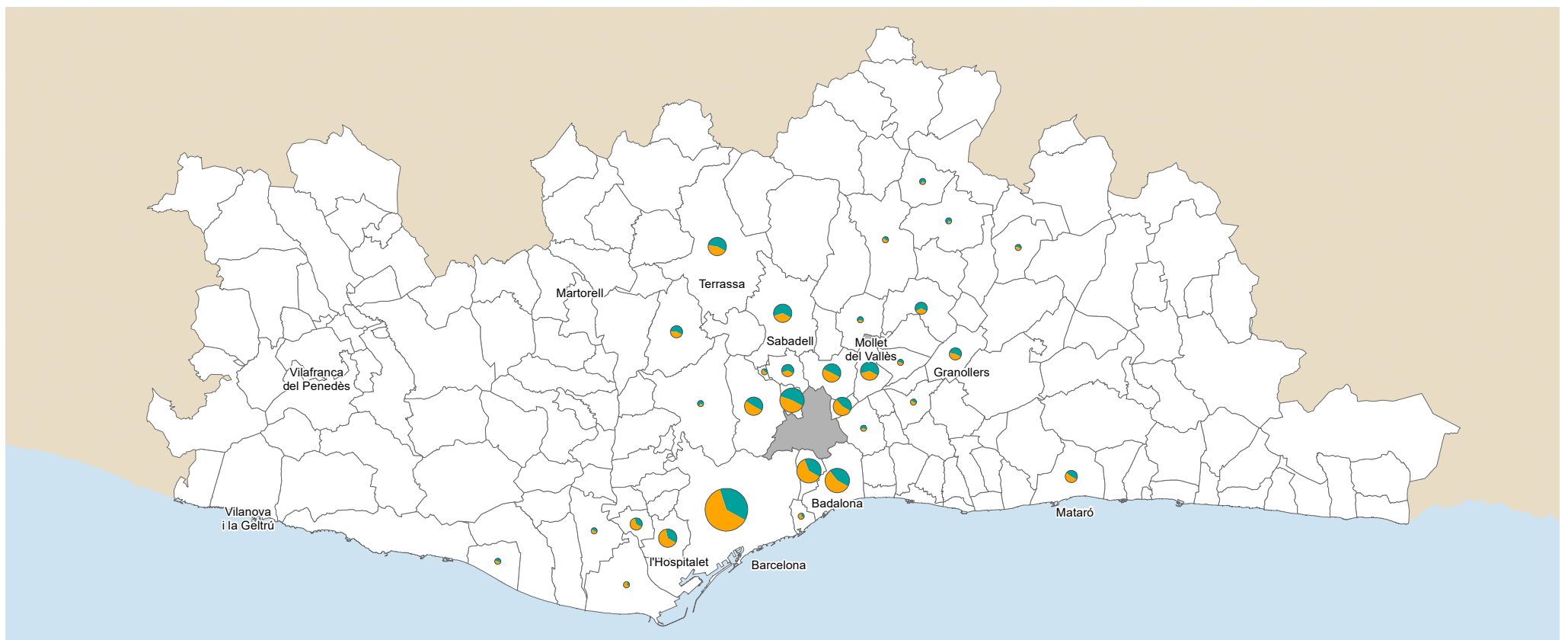
Saldos migratoris intermunicipals

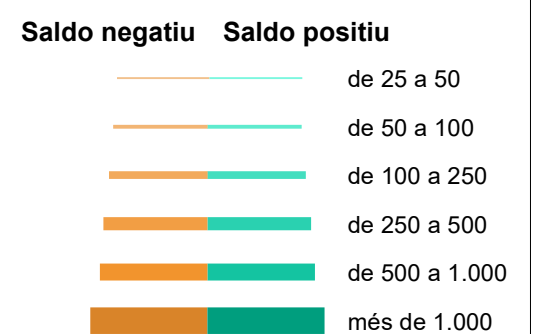
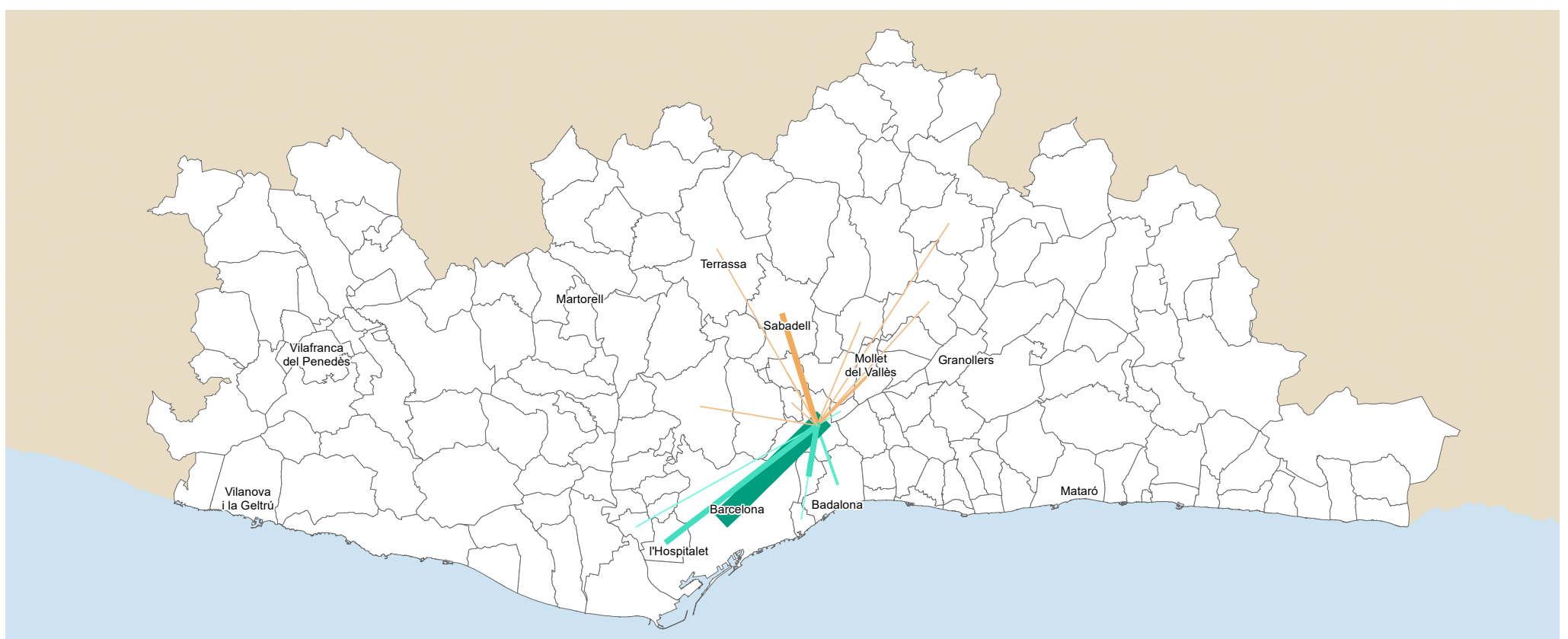
Montcada i Reixac, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

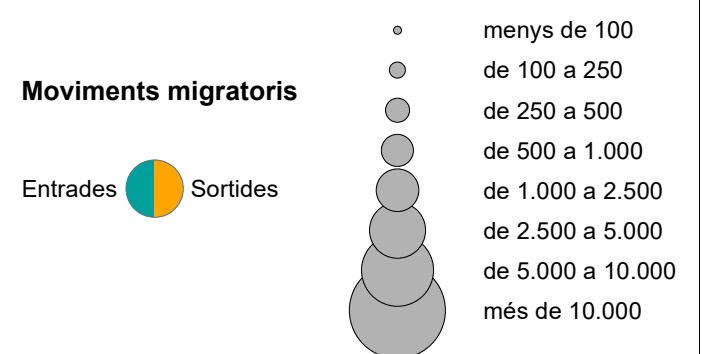
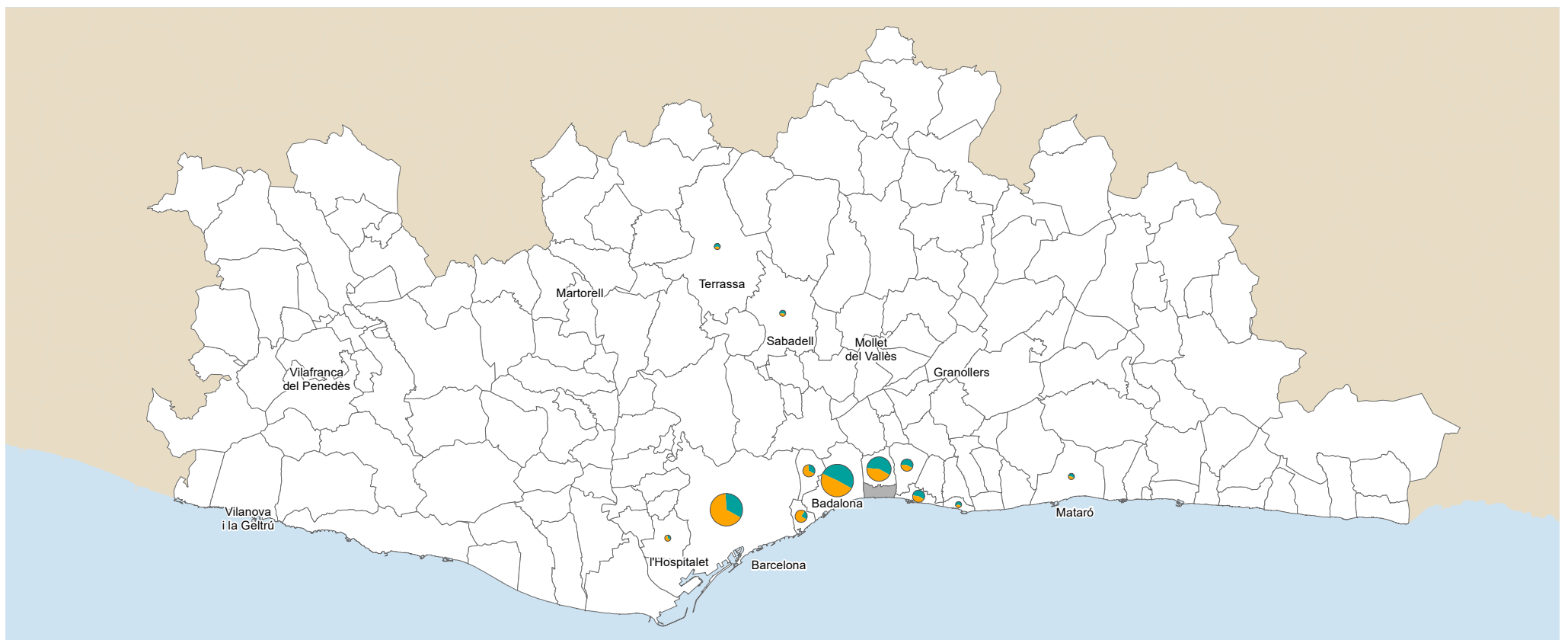
Saldos migratoris intermunicipals

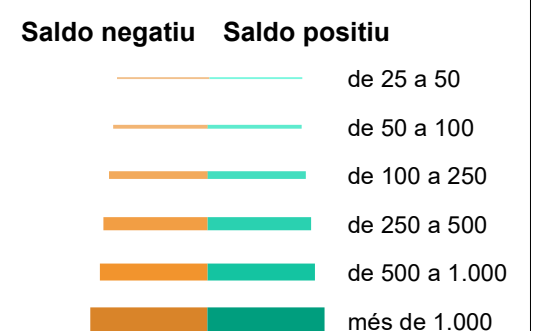
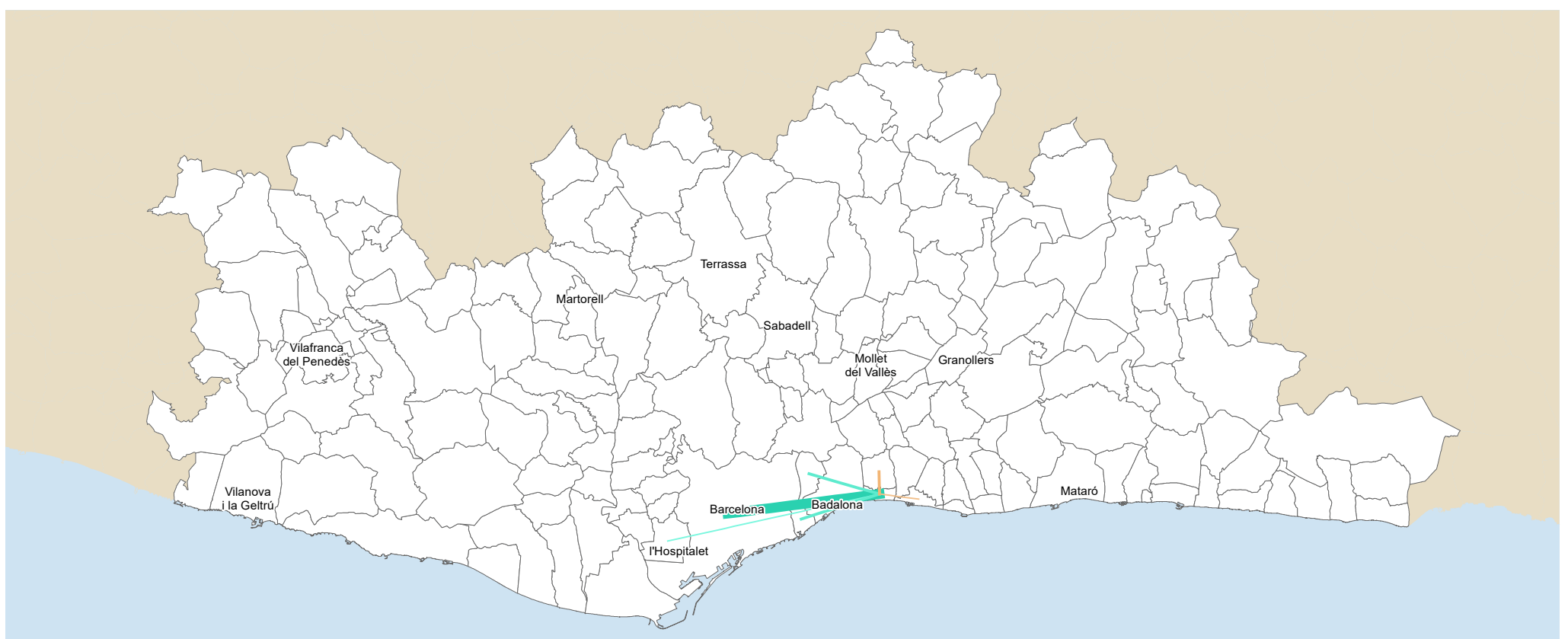
Montgat, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

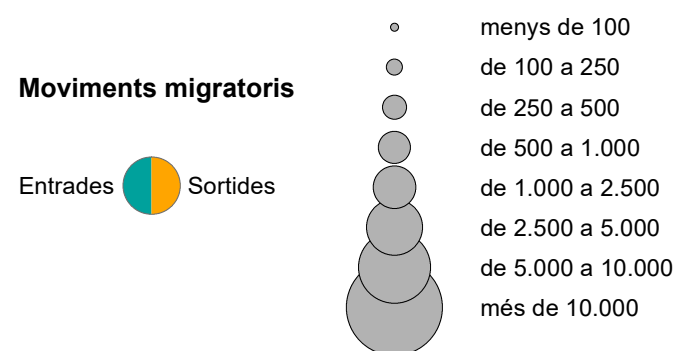
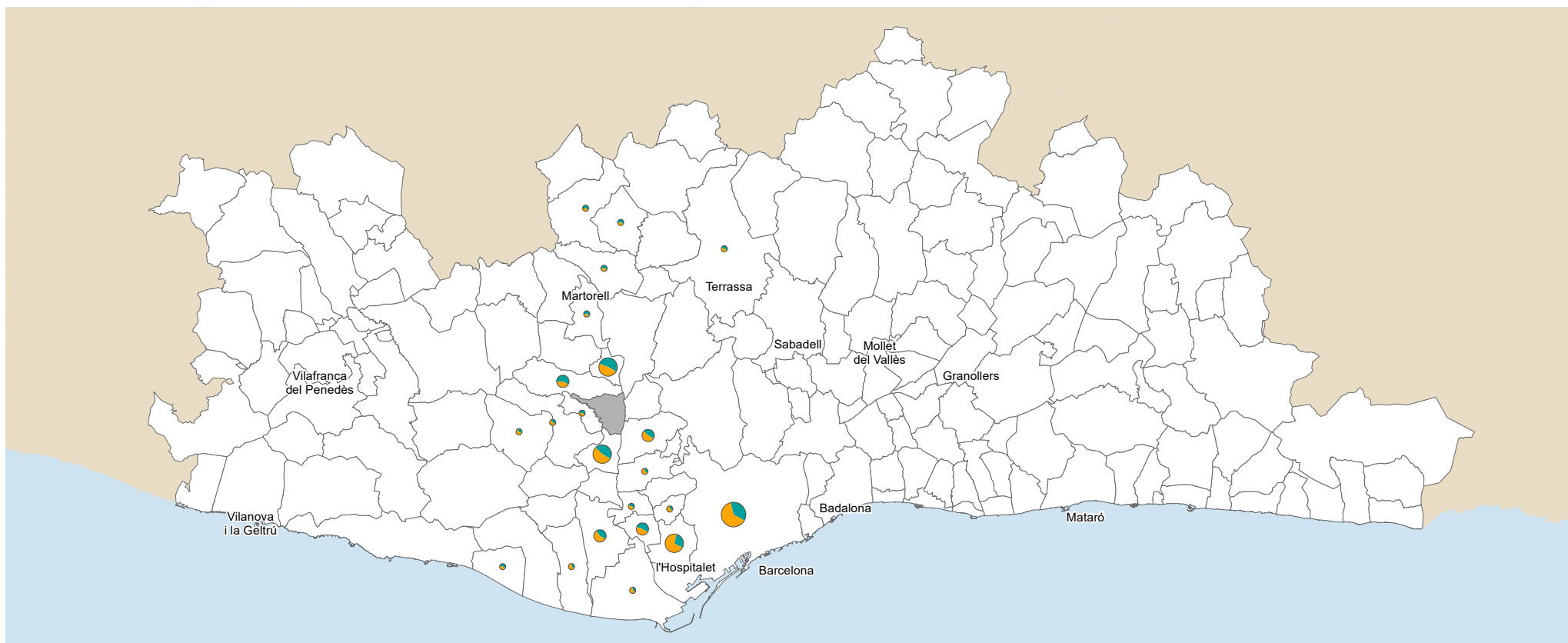
Saldos migratoris intermunicipals

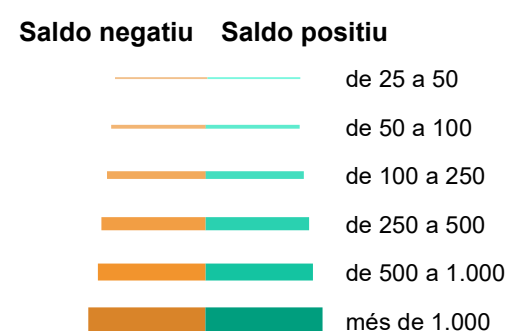
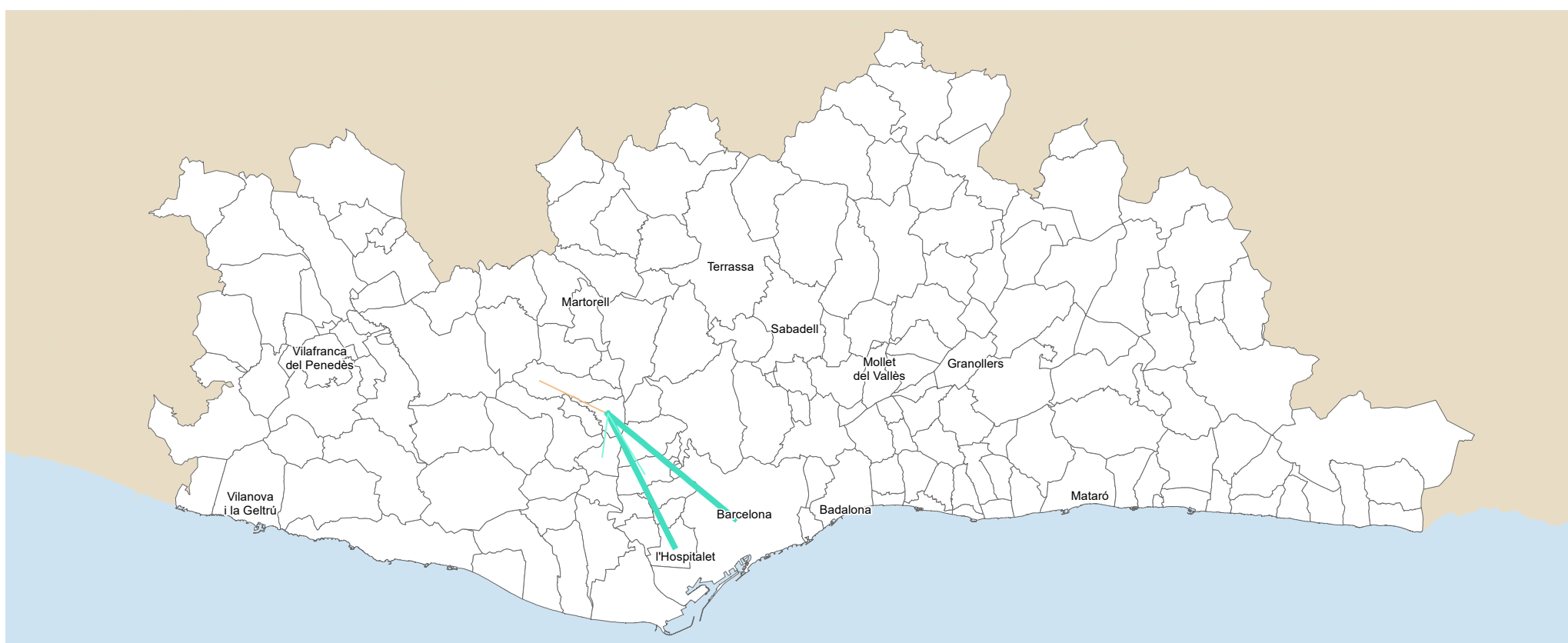
Pallejà, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

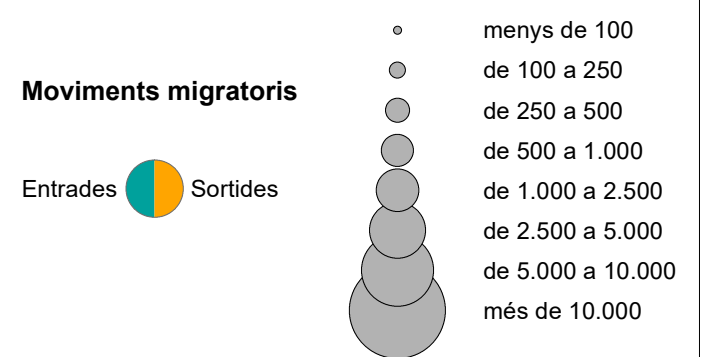
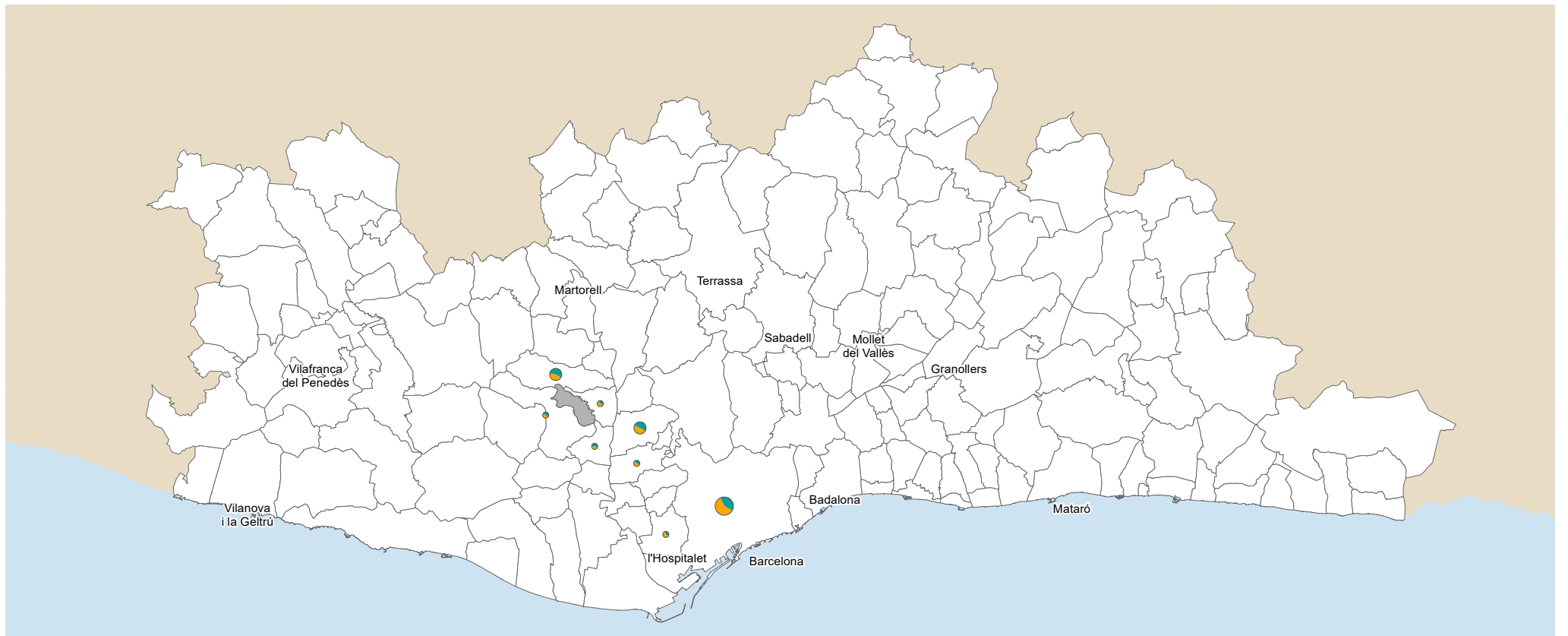
Saldos migratoris intermunicipals

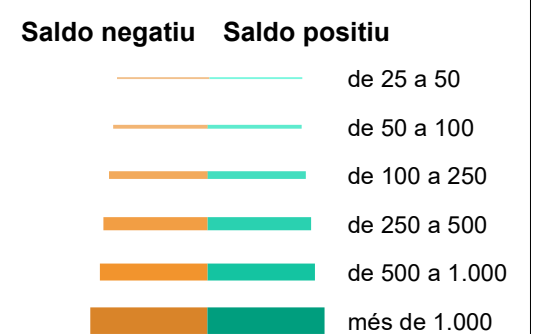
Palma de Cervelló, la , 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

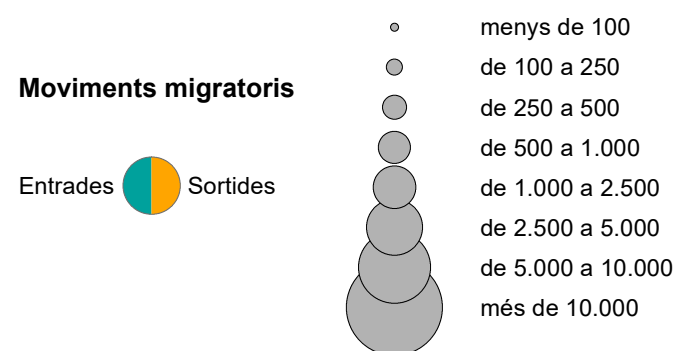
Moviments migratoris intermunicipals

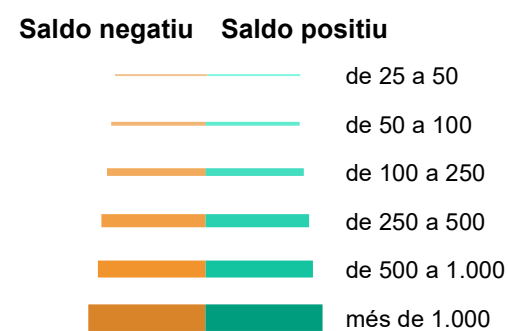
Saldos migratoris intermunicipals

Moviments migratoris intermunicipals

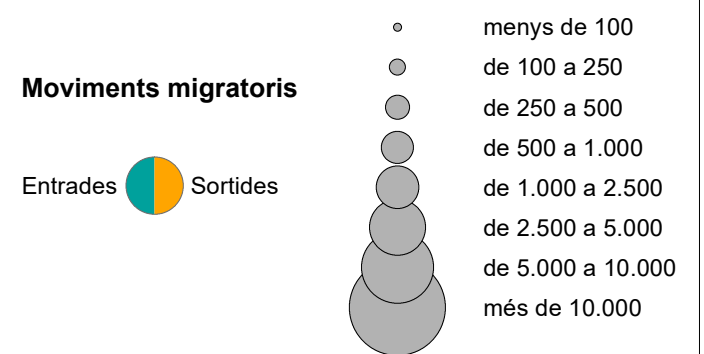
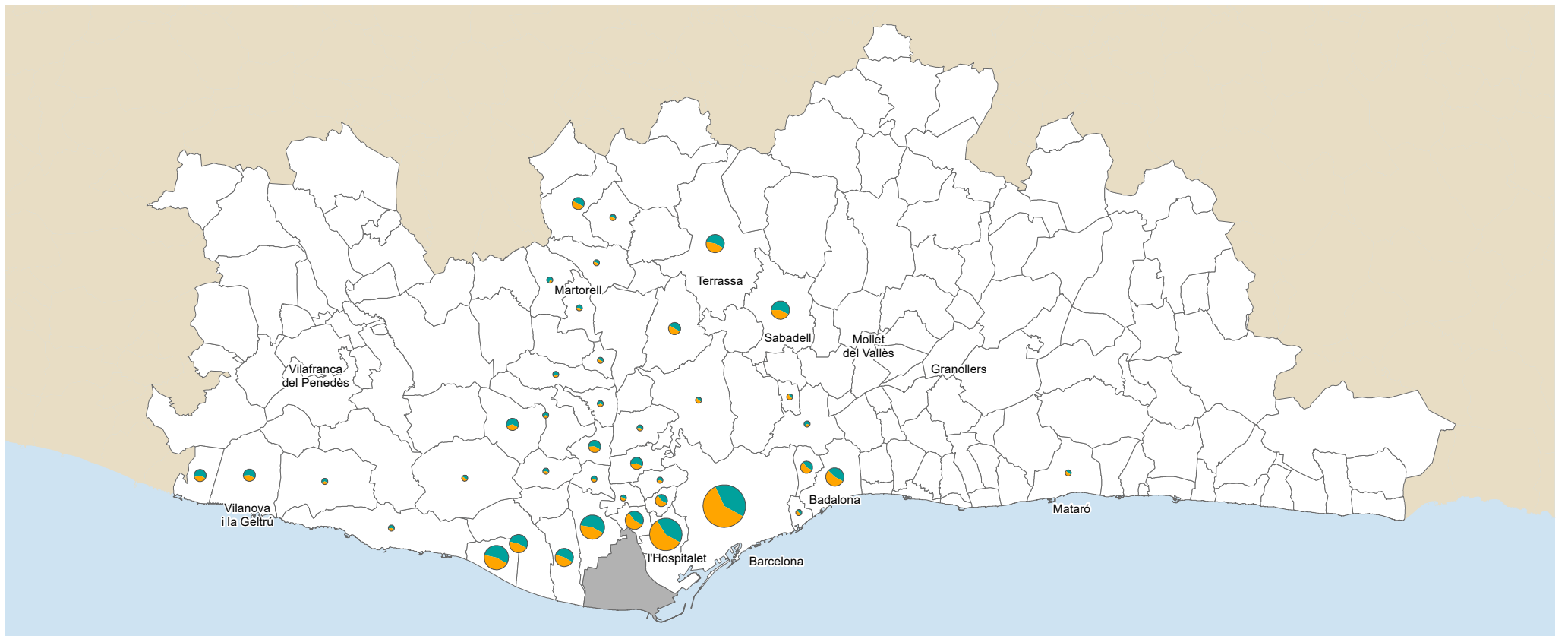
Saldos migratoris intermunicipals

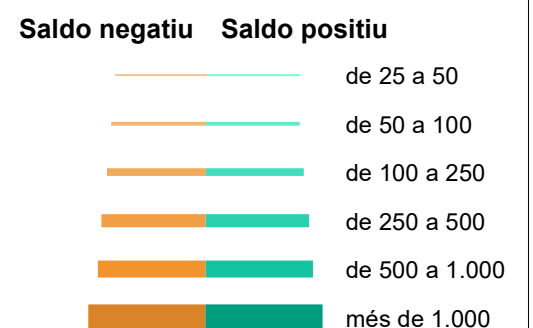
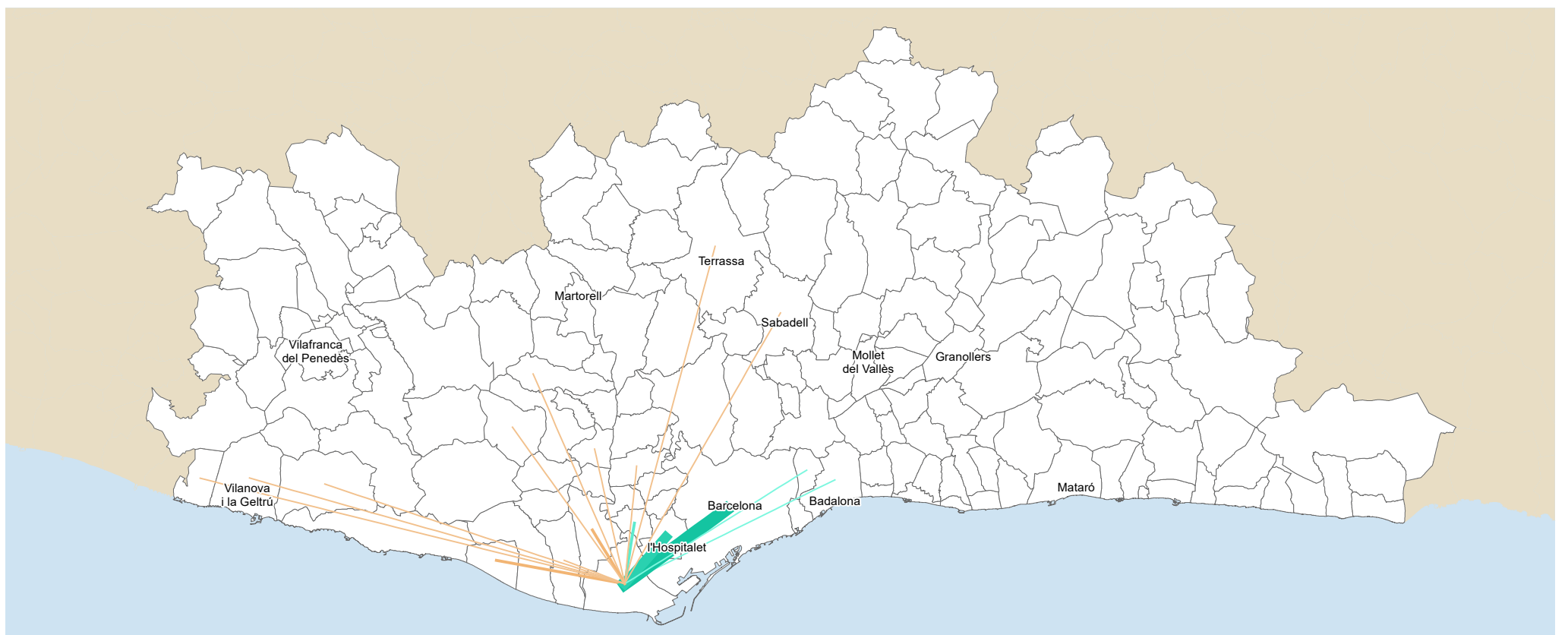
Prat de Llobregat, el , 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

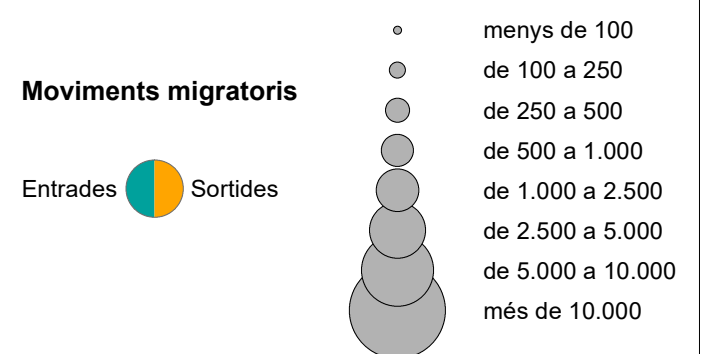
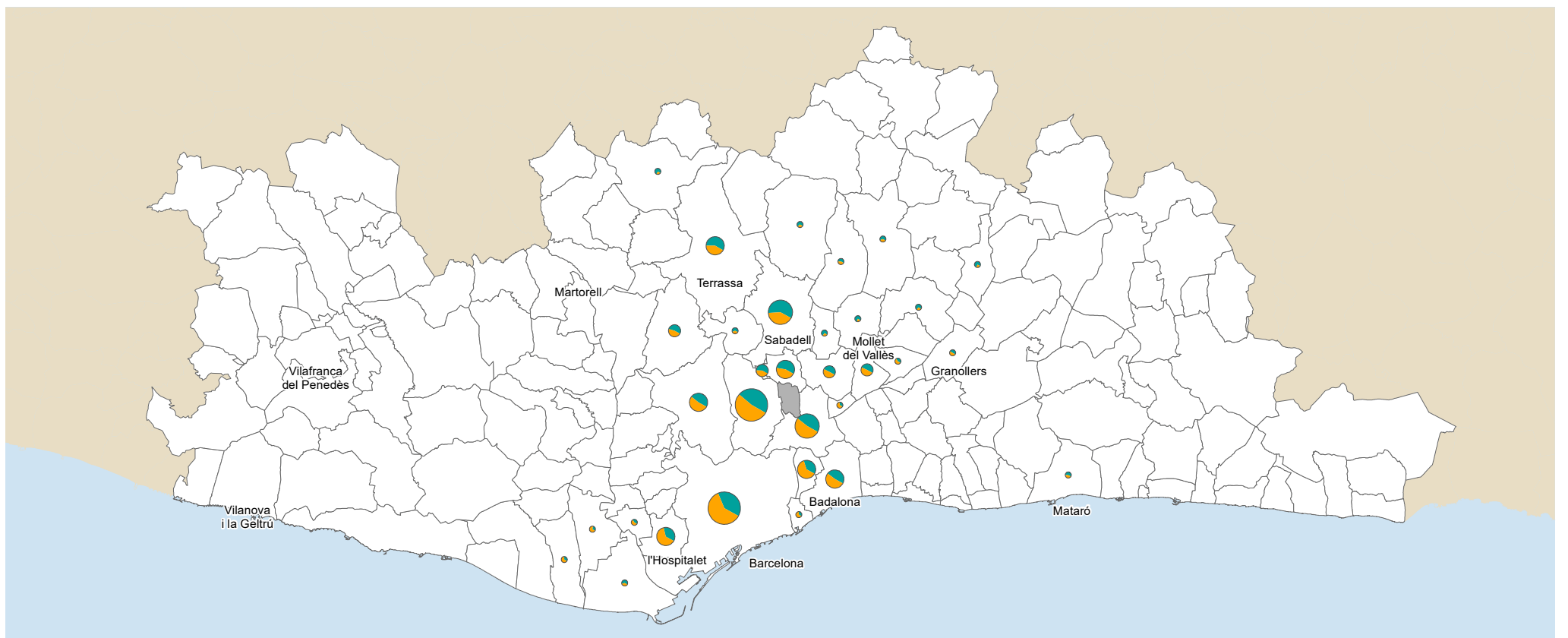
Saldos migratoris intermunicipals

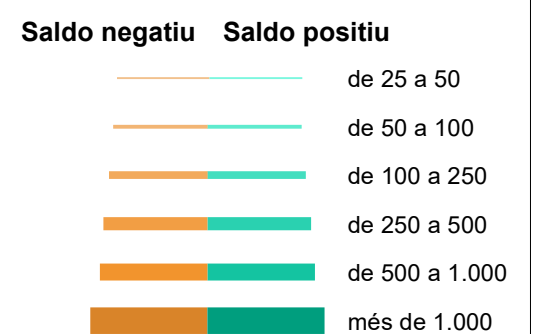
Ripollet, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

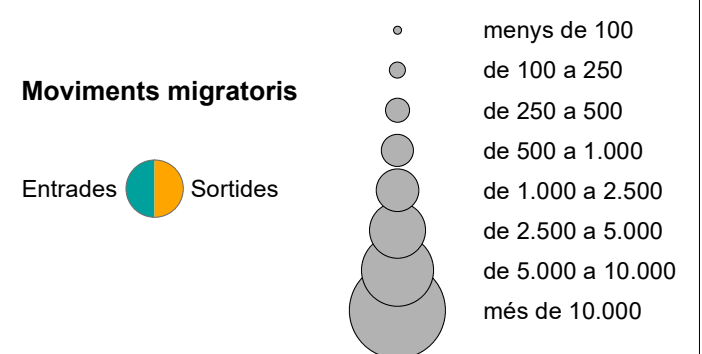
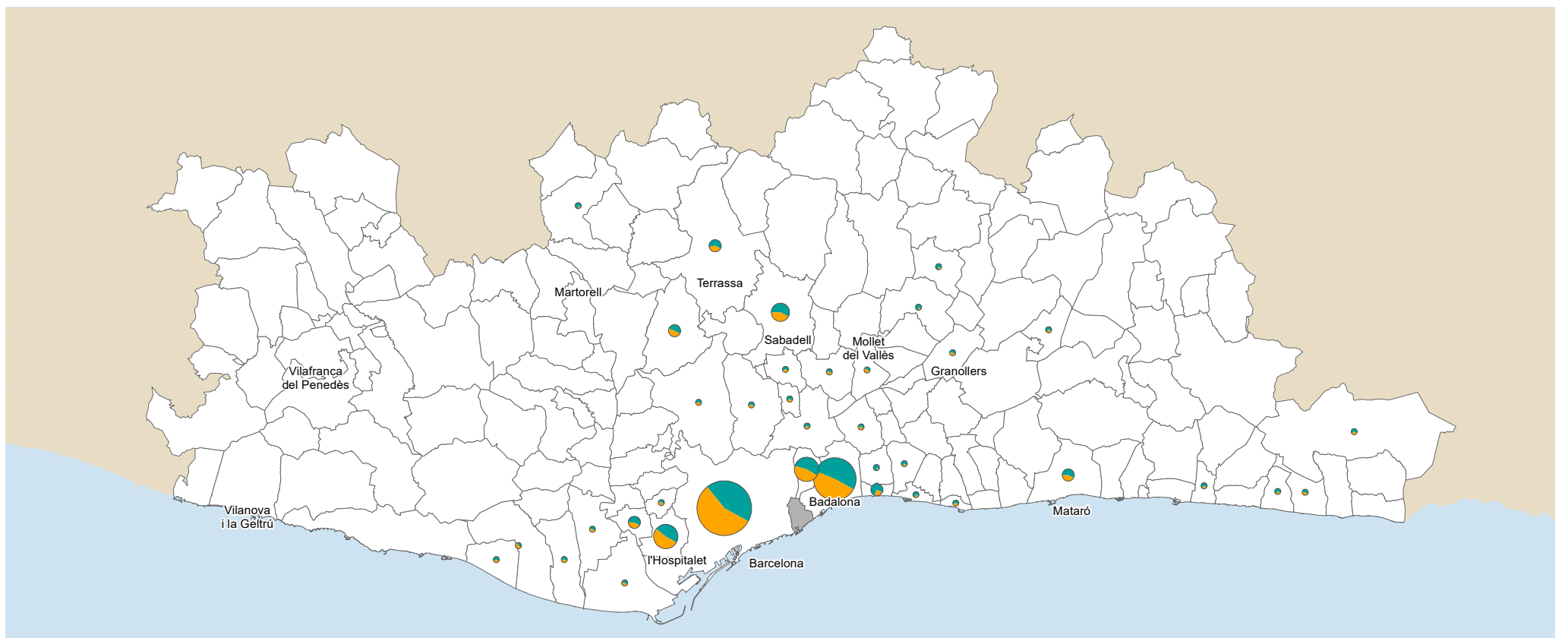
Saldos migratoris intermunicipals

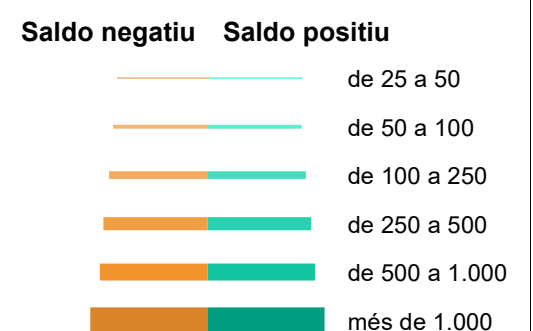
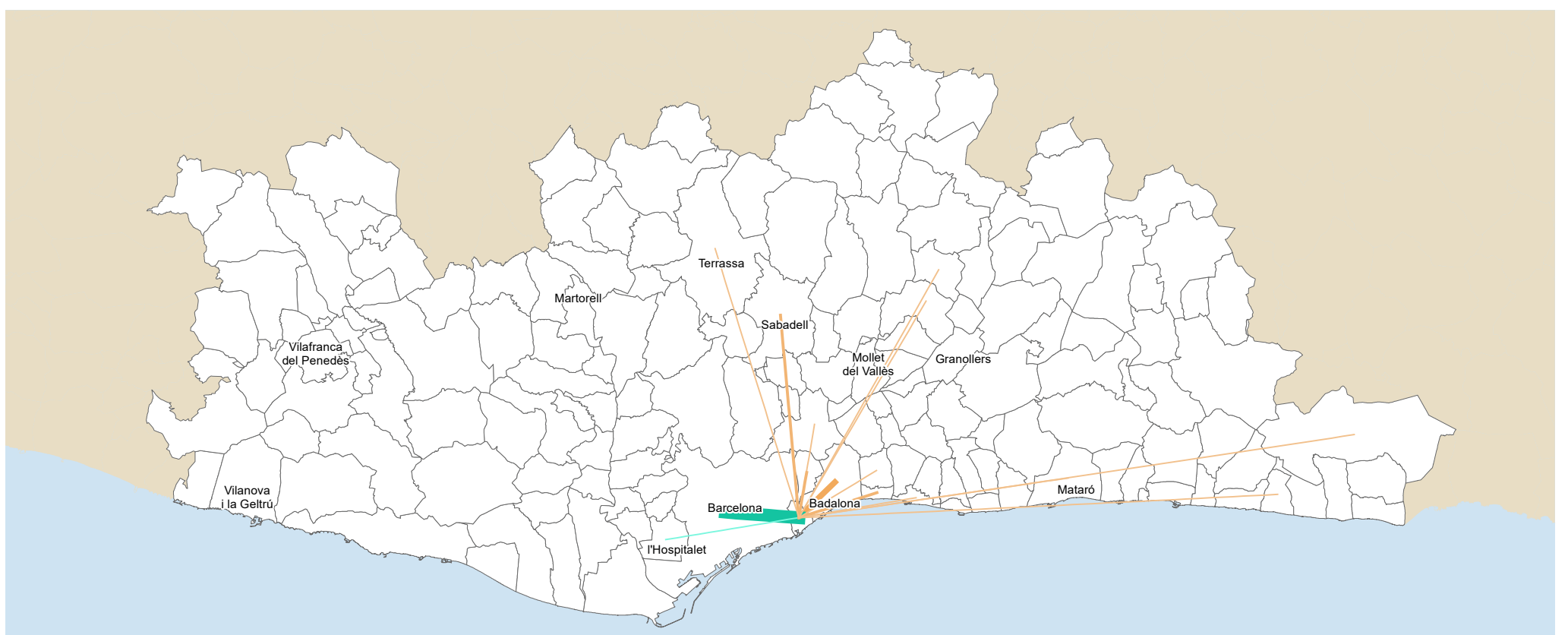
Sant Adrià de Besòs, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

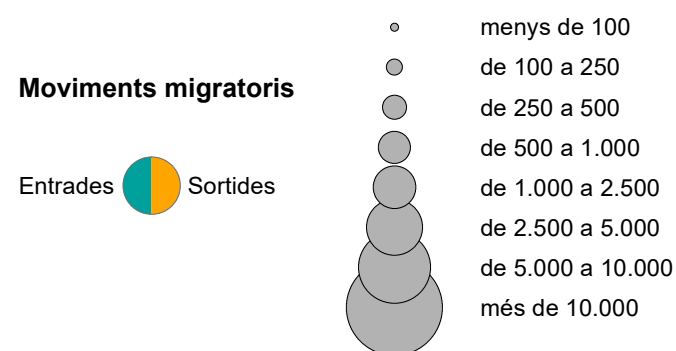
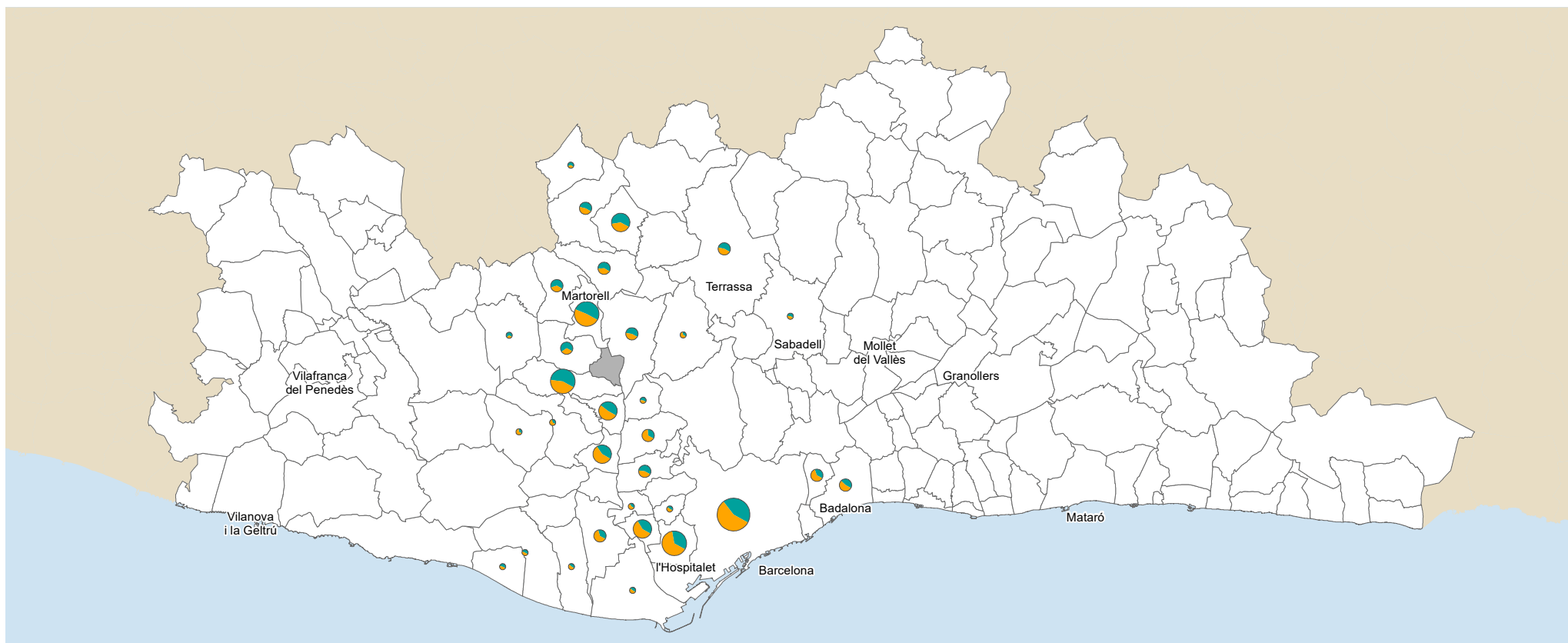
Saldos migratoris intermunicipals

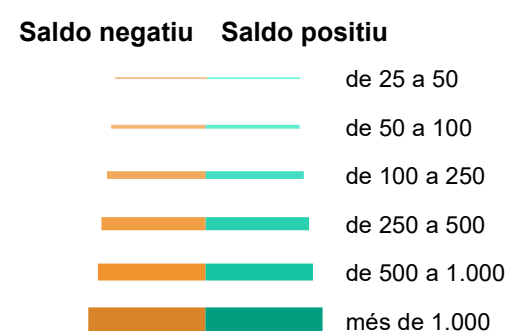
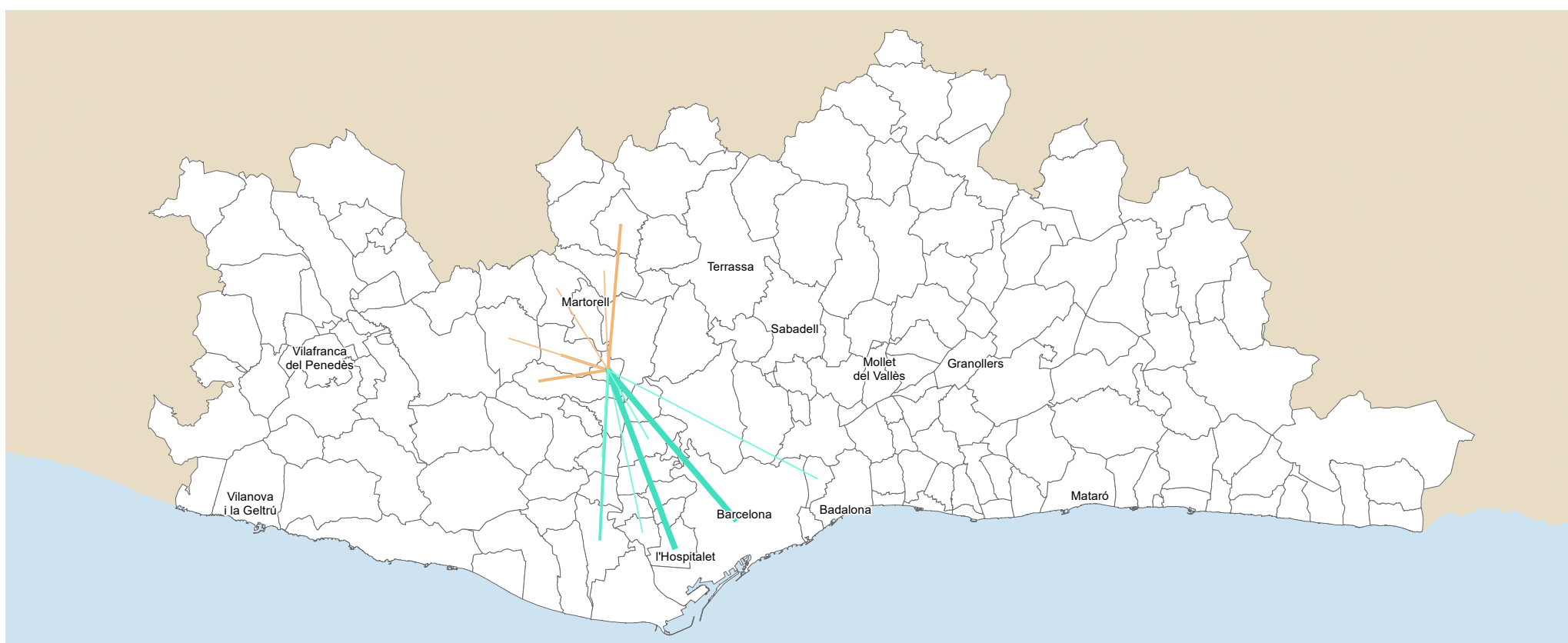
Sant Andreu de la Barca, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

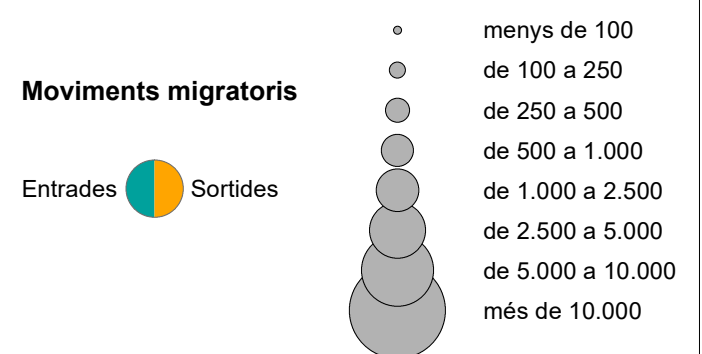
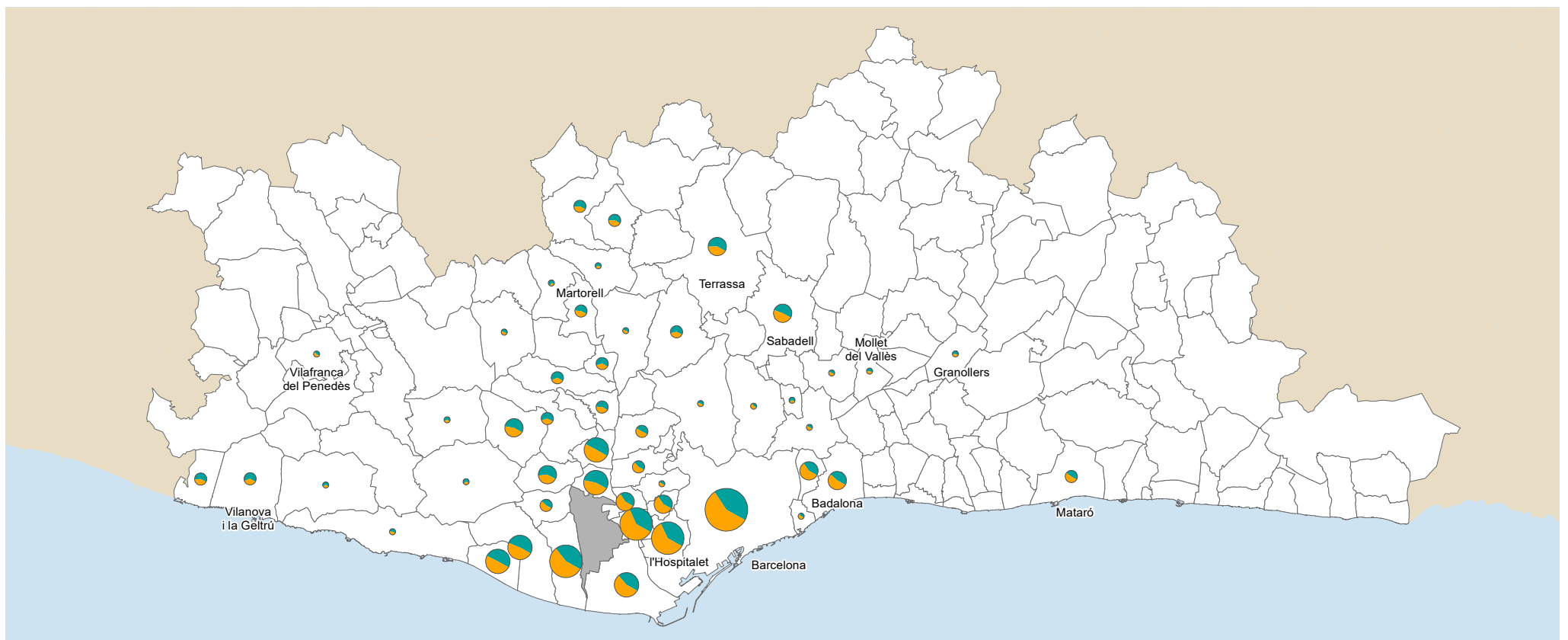
Saldos migratoris intermunicipals

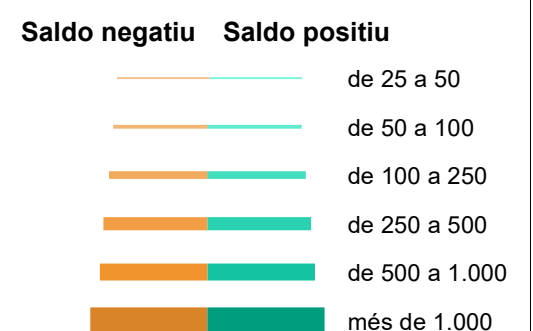
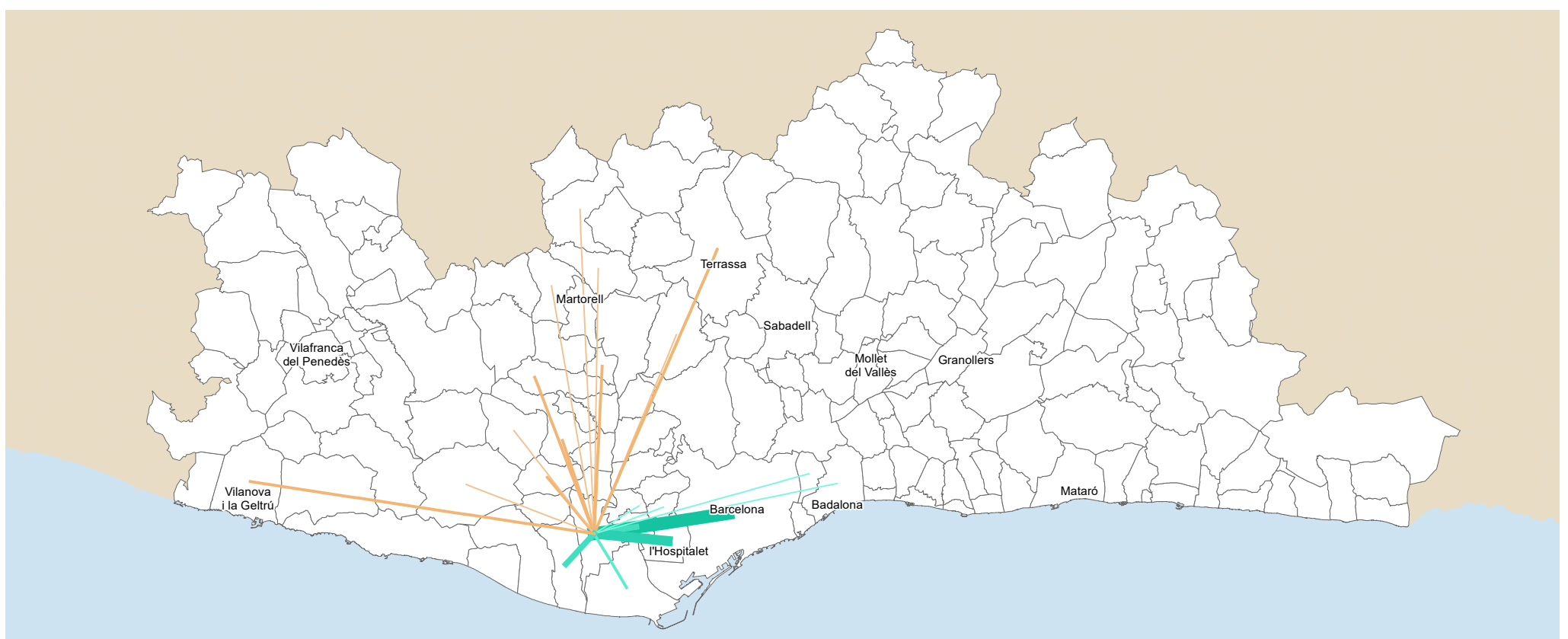
Sant Boi de Llobregat, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

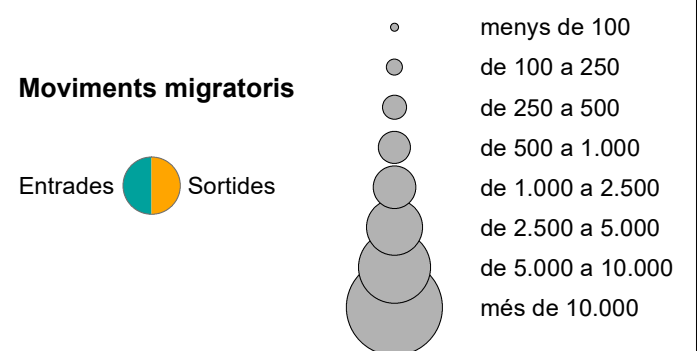
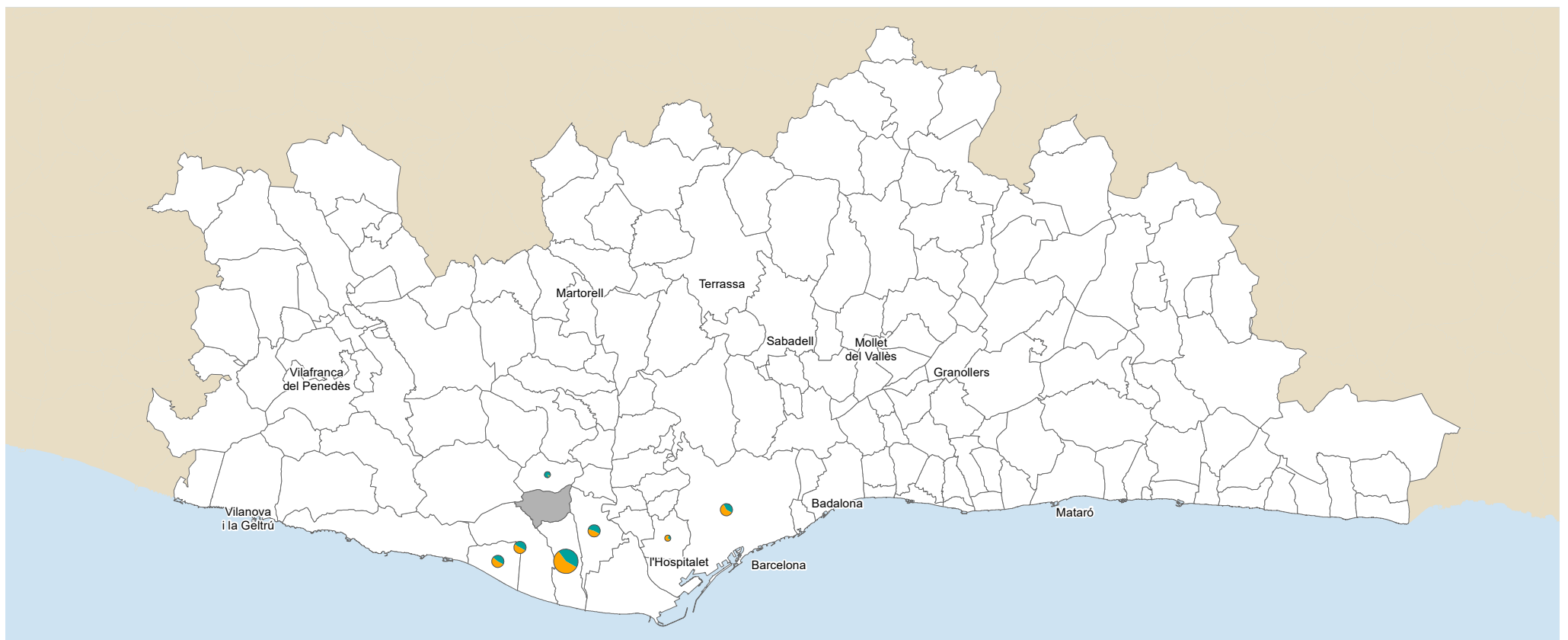
Saldos migratoris intermunicipals

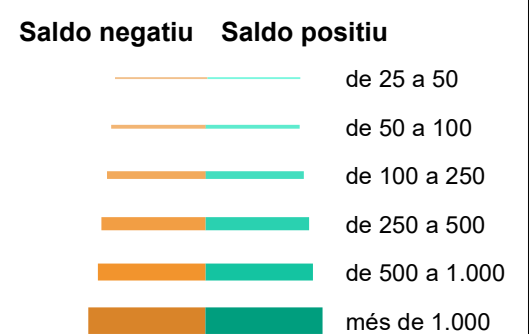
Sant Climent de Llobregat, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

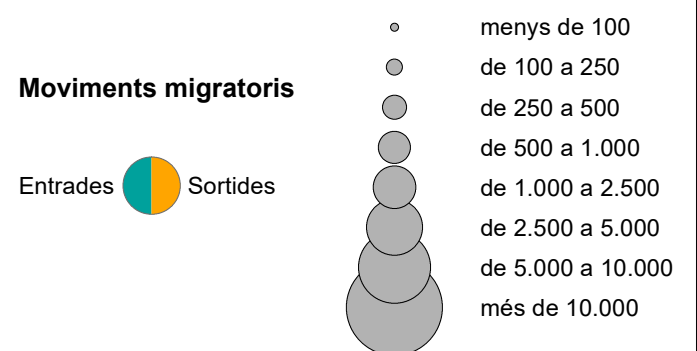
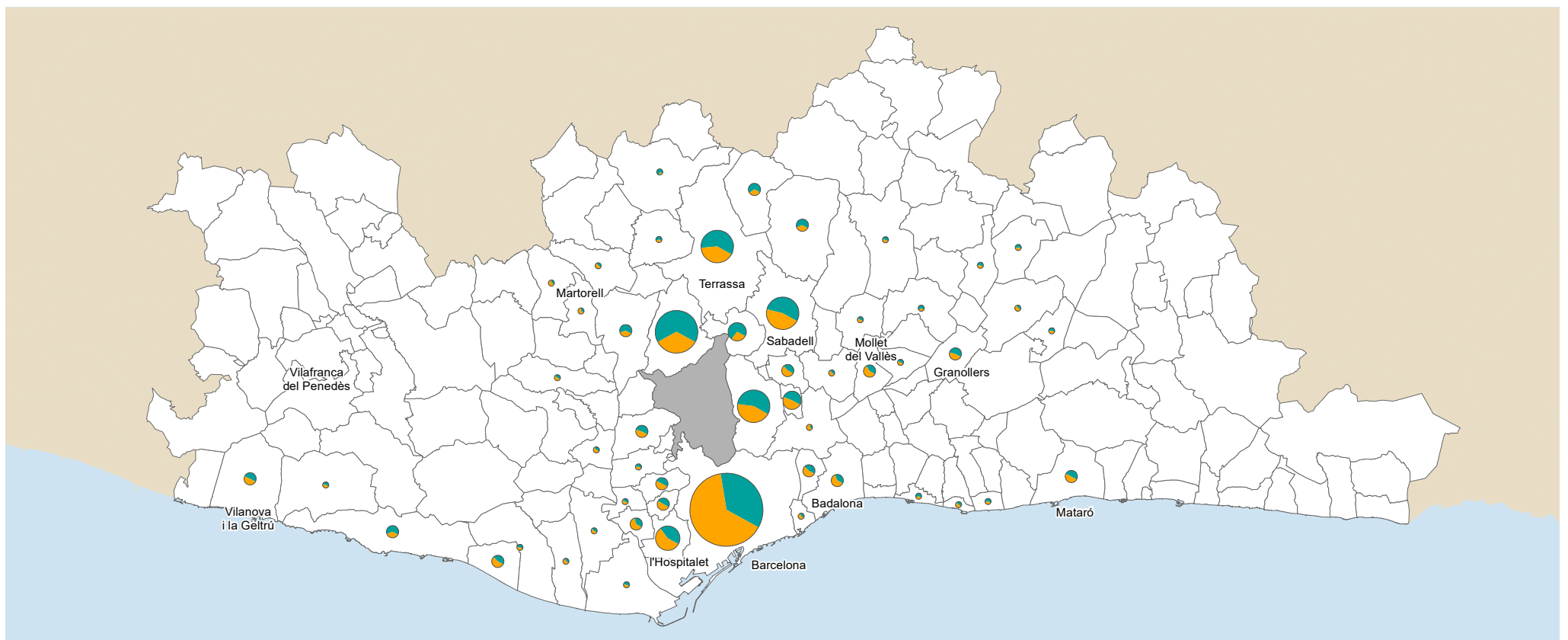
Saldos migratoris intermunicipals

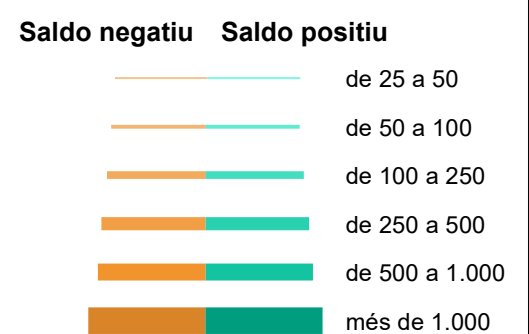
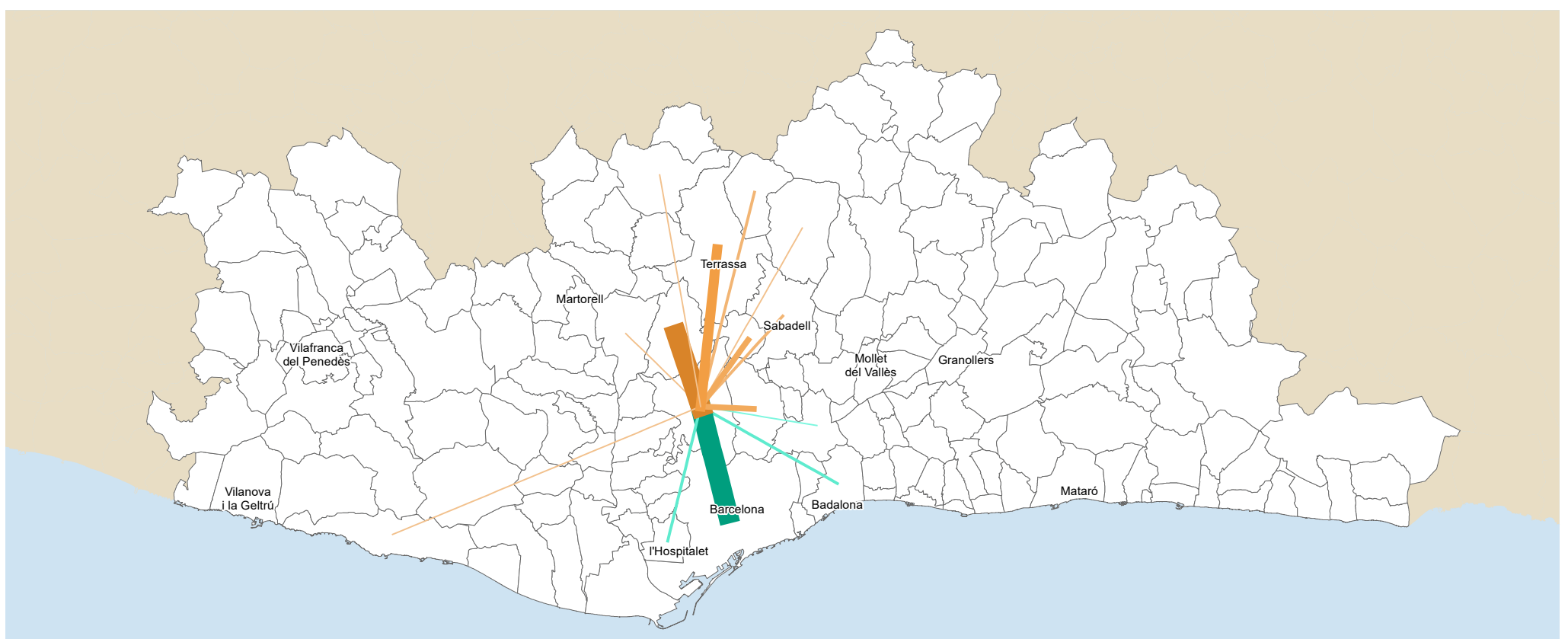
Sant Cugat del Vallès, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

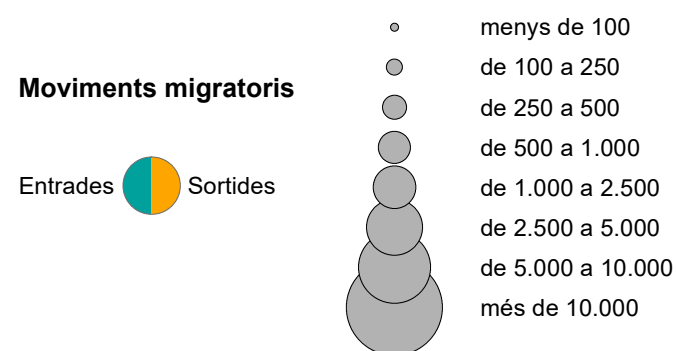
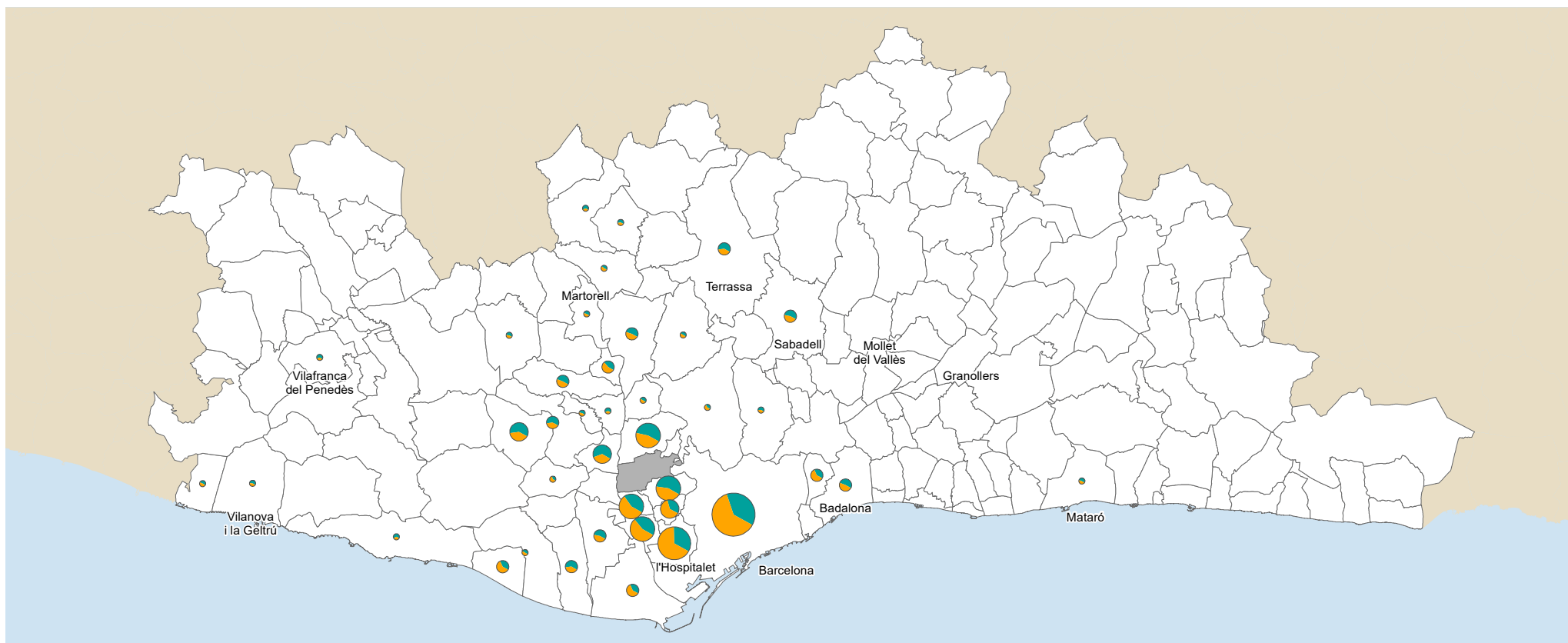
Saldos migratoris intermunicipals

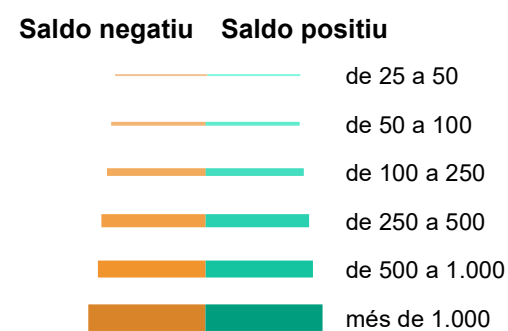
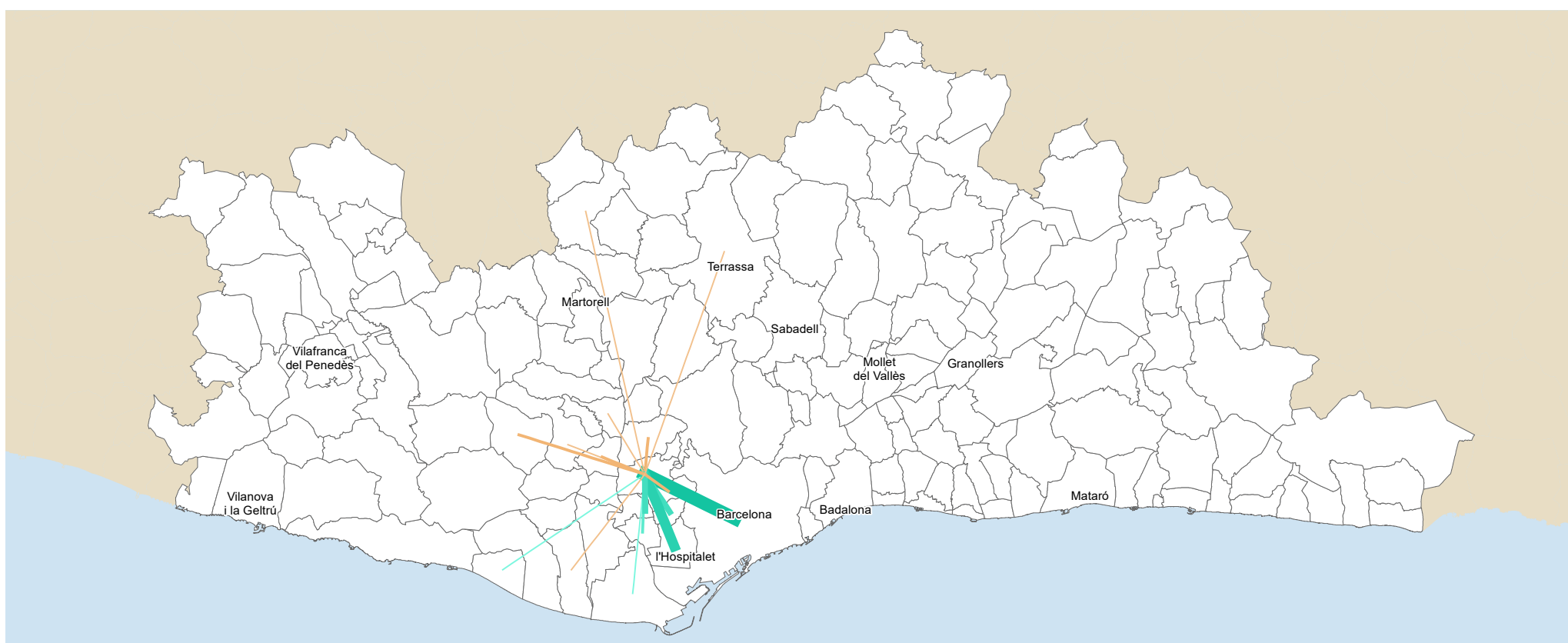
Sant Feliu de Llobregat, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

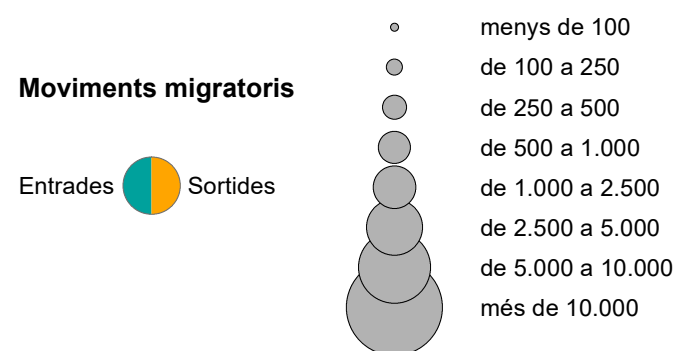
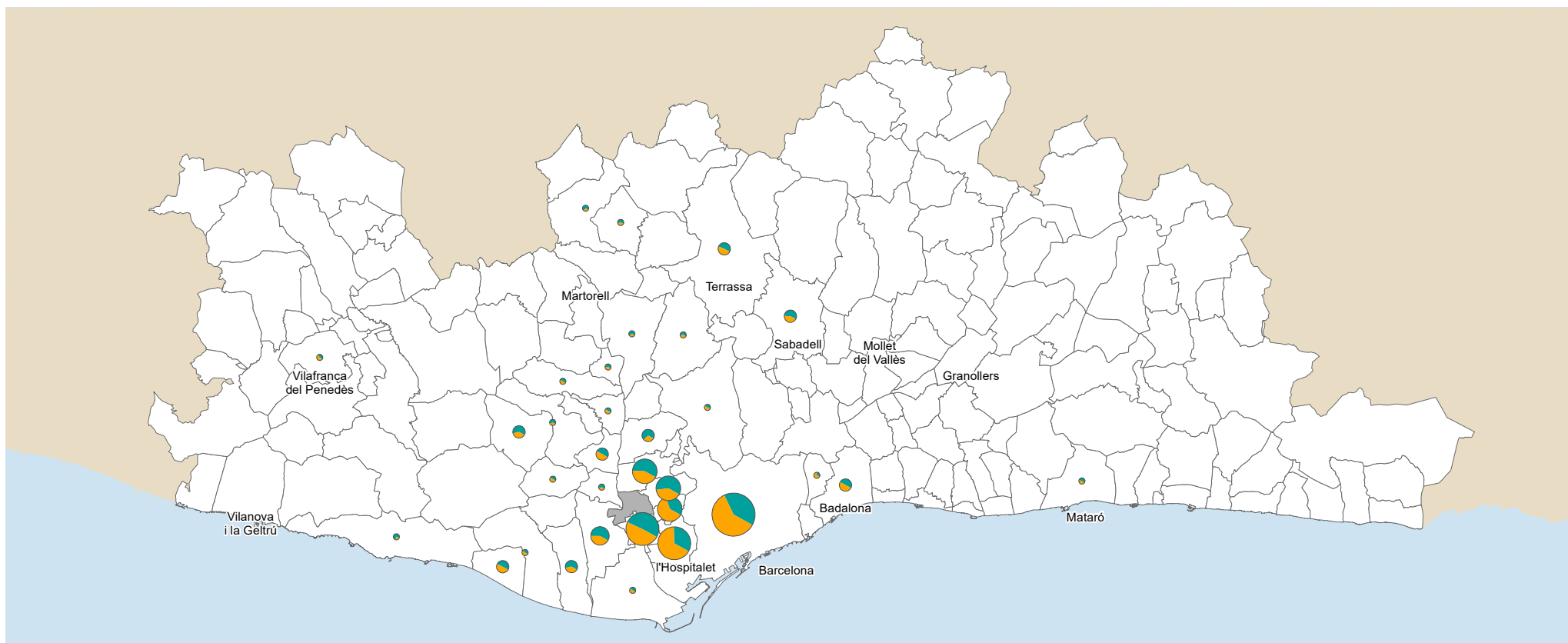
Saldos migratoris intermunicipals

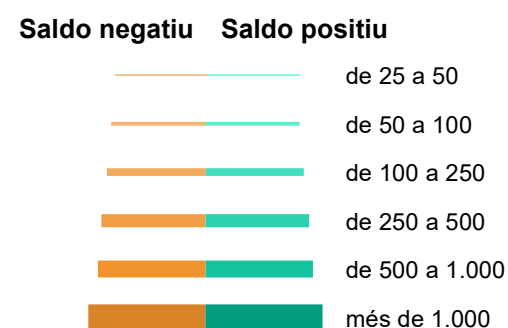
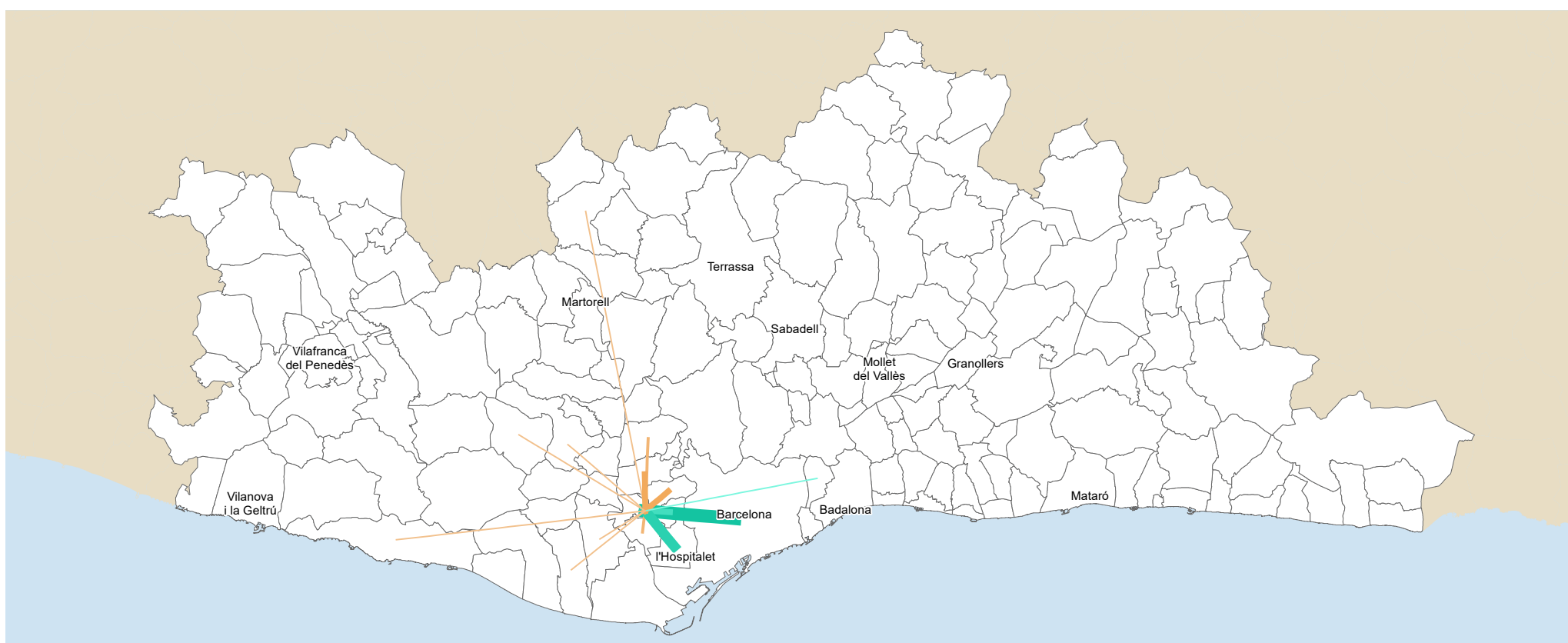
Sant Joan Despí, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

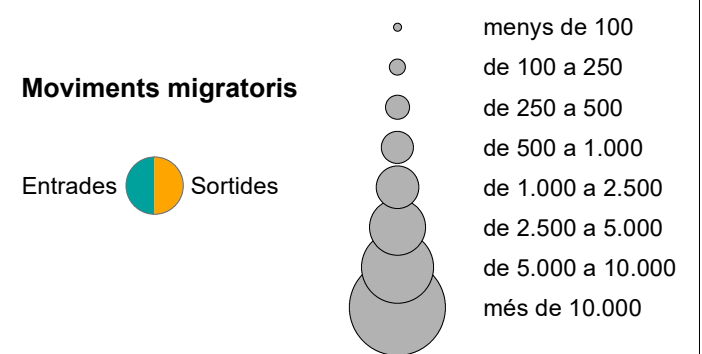
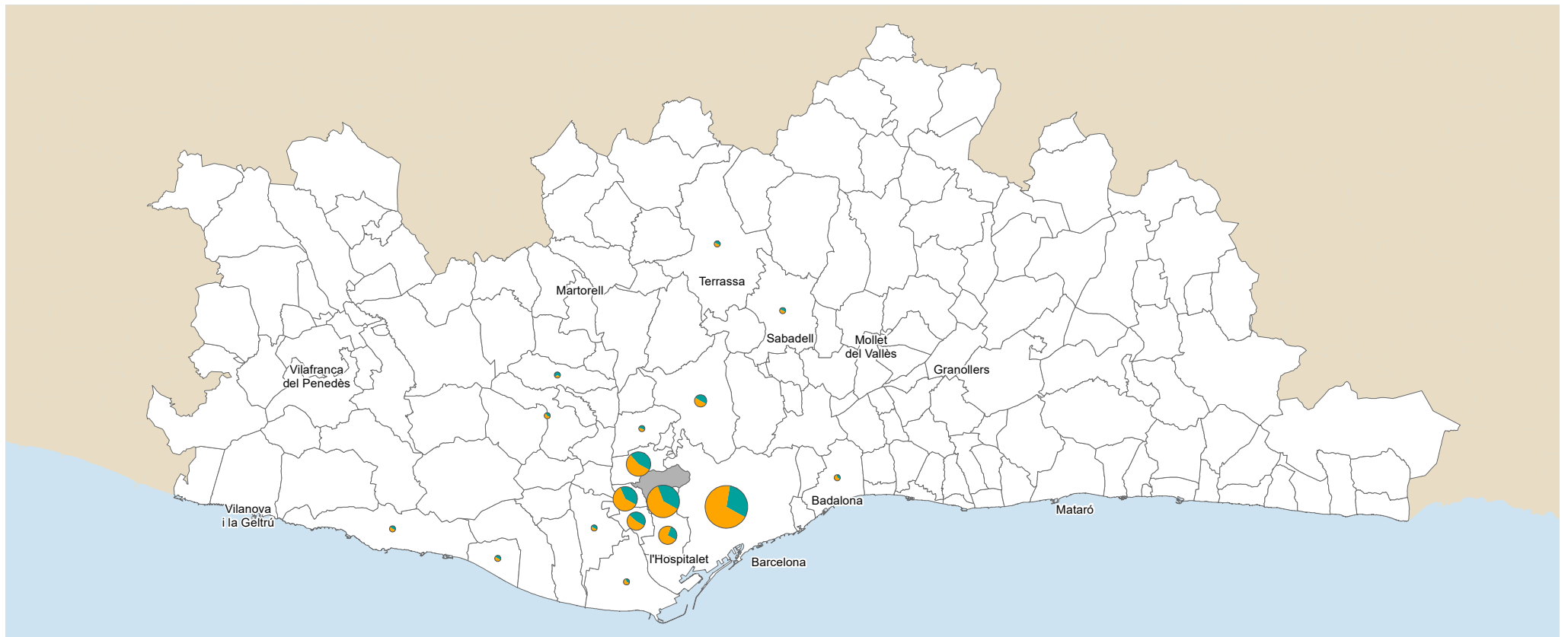
Saldos migratoris intermunicipals

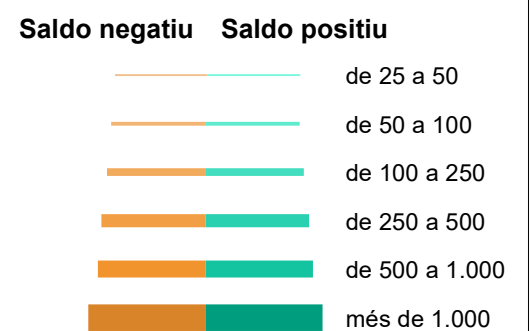
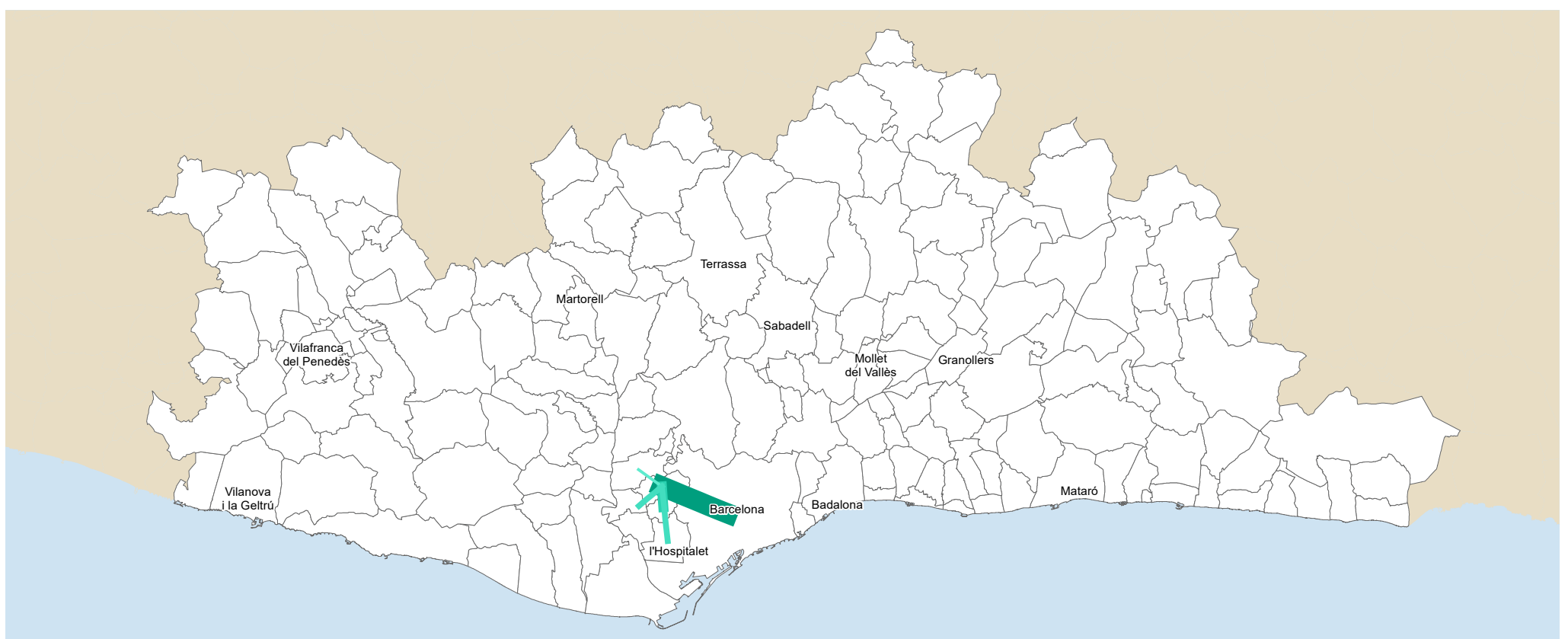
Sant Just Desvern, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

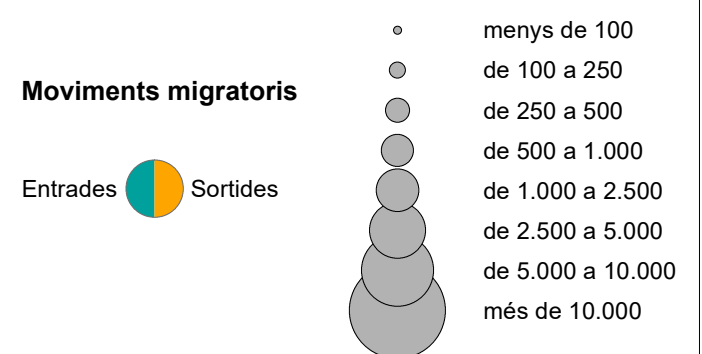
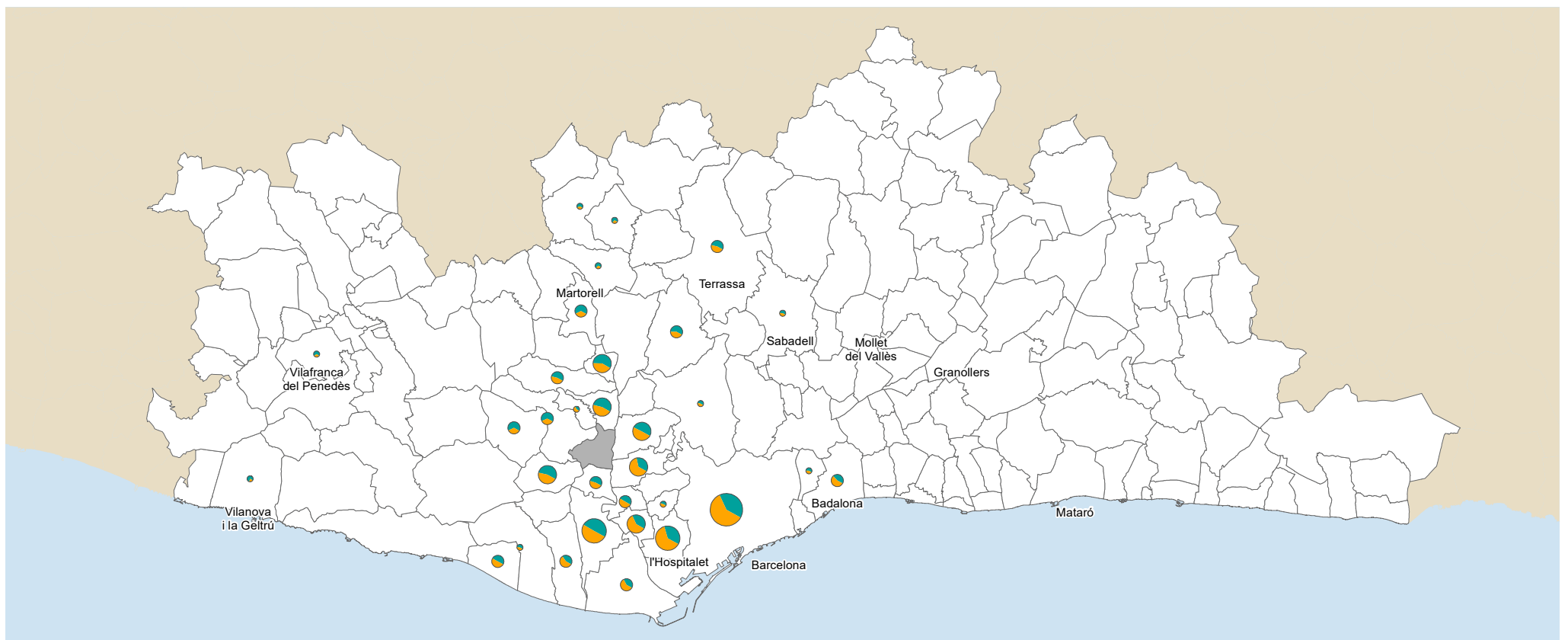
Saldos migratoris intermunicipals

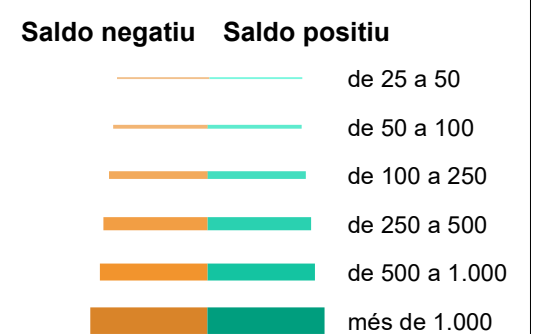
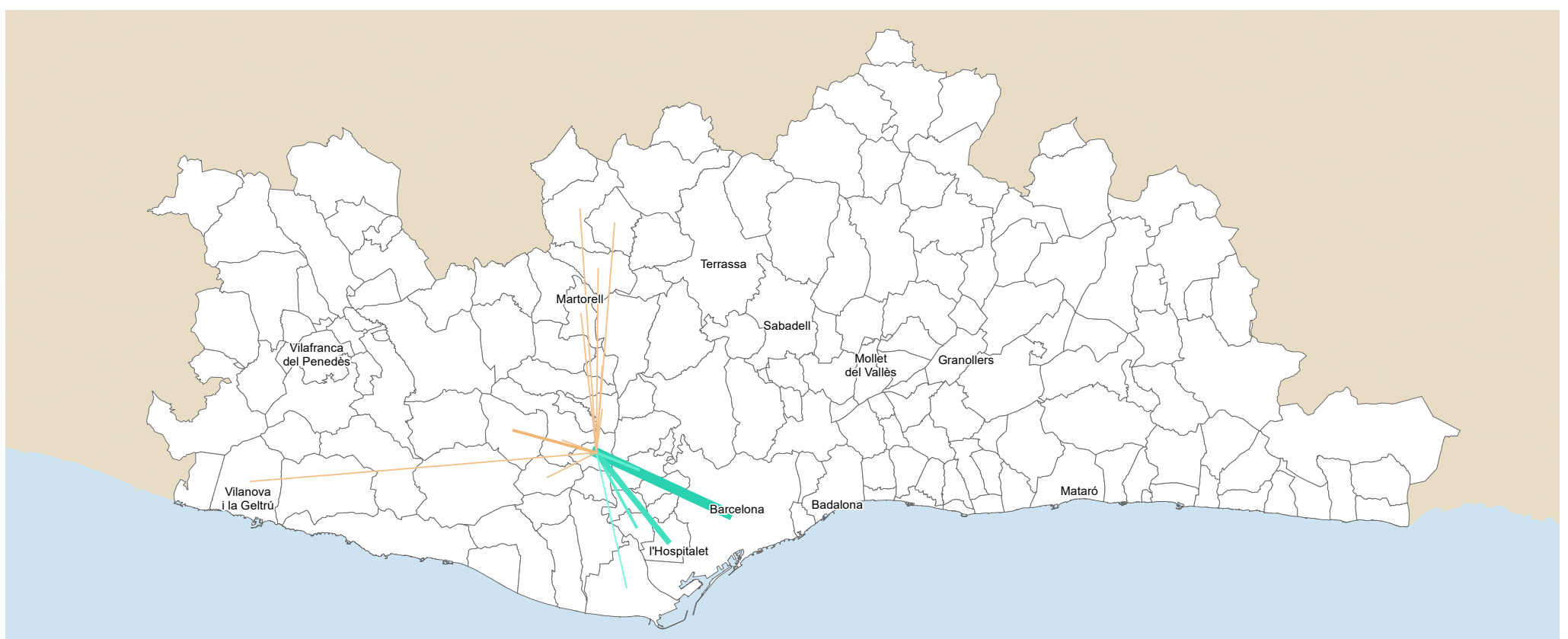
Sant Vicenç dels Horts, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

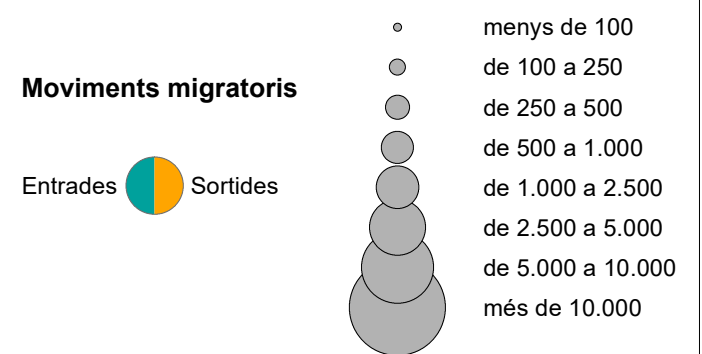
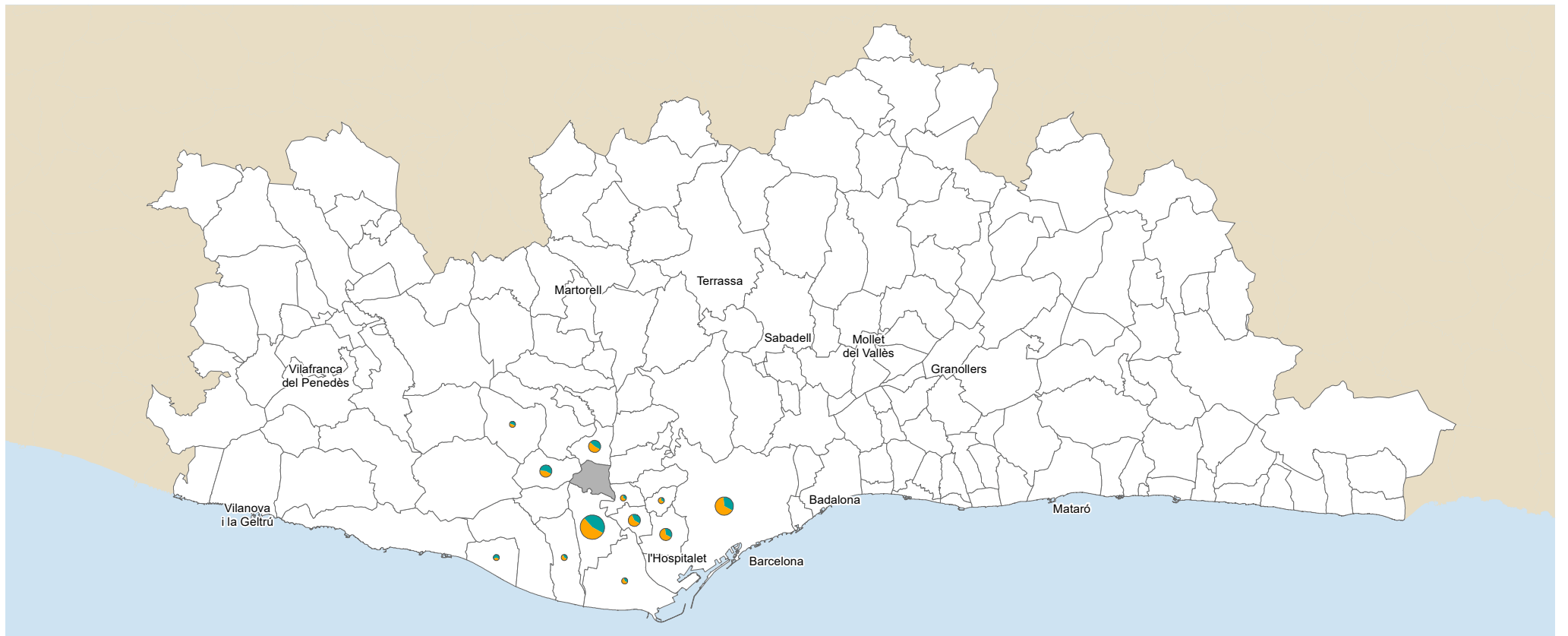
Saldos migratoris intermunicipals

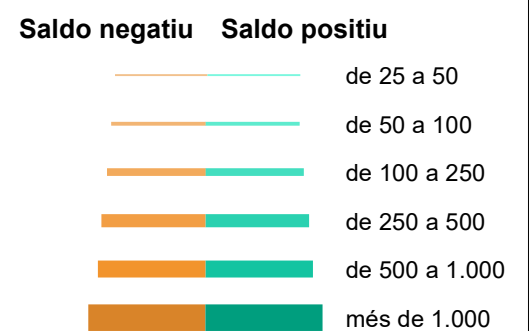
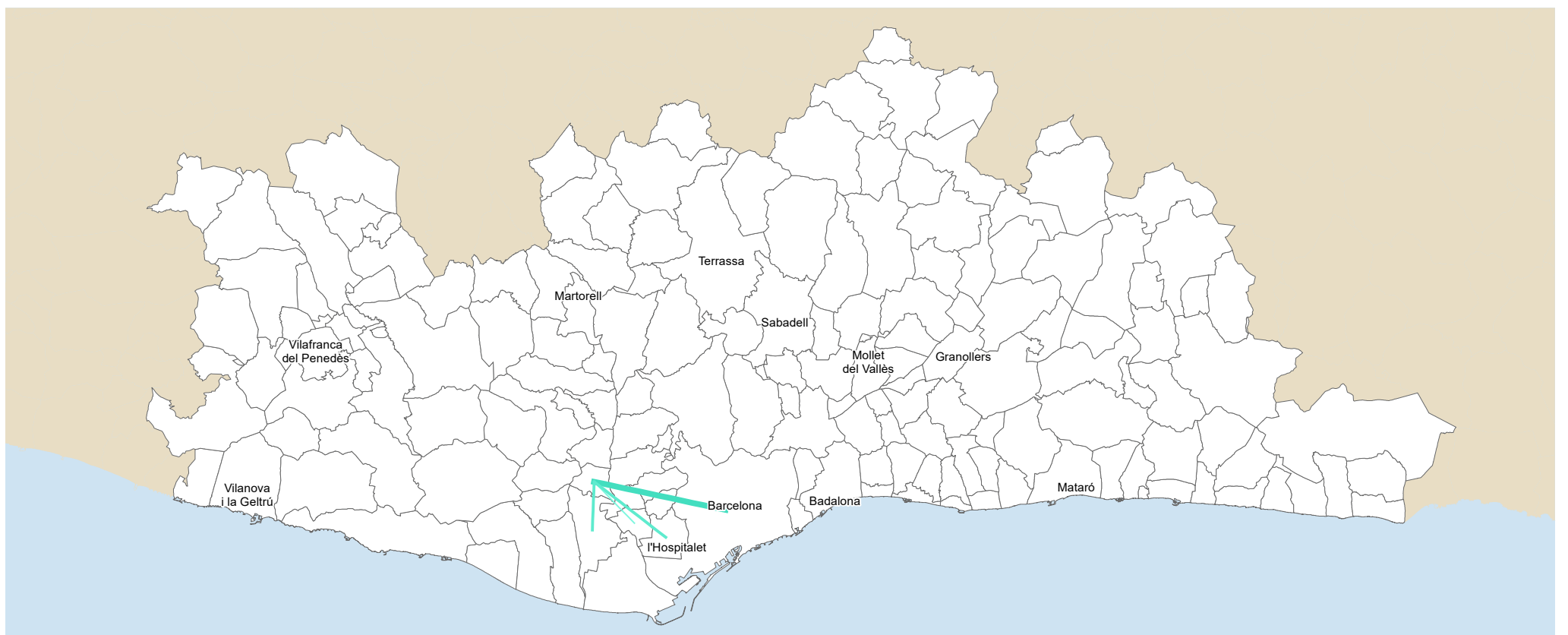
Santa Coloma de Cervelló, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

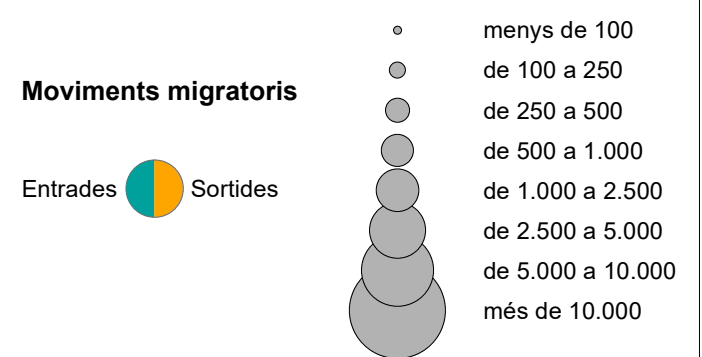
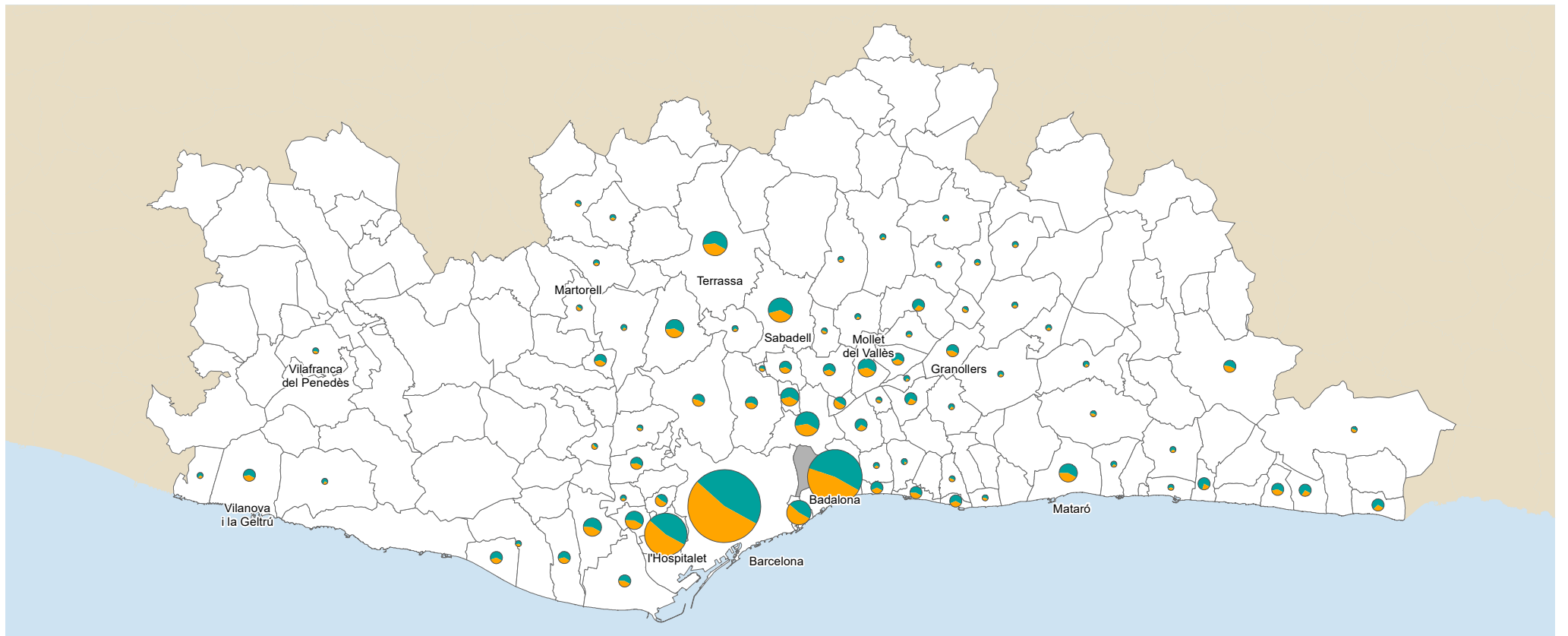
Saldos migratoris intermunicipals

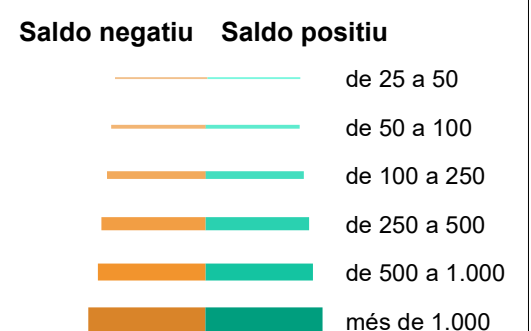
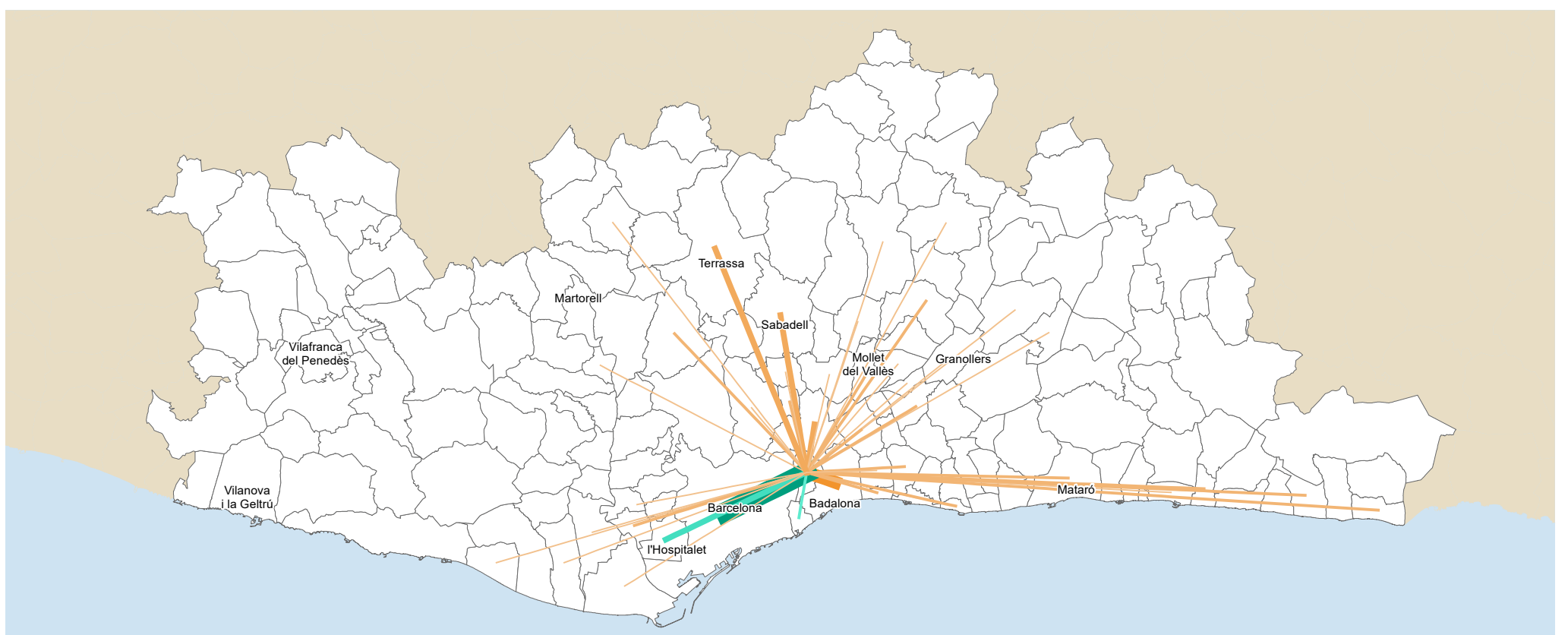
Santa Coloma de Gramenet, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

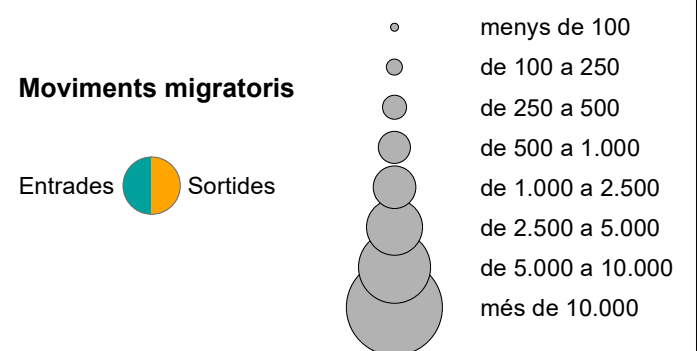
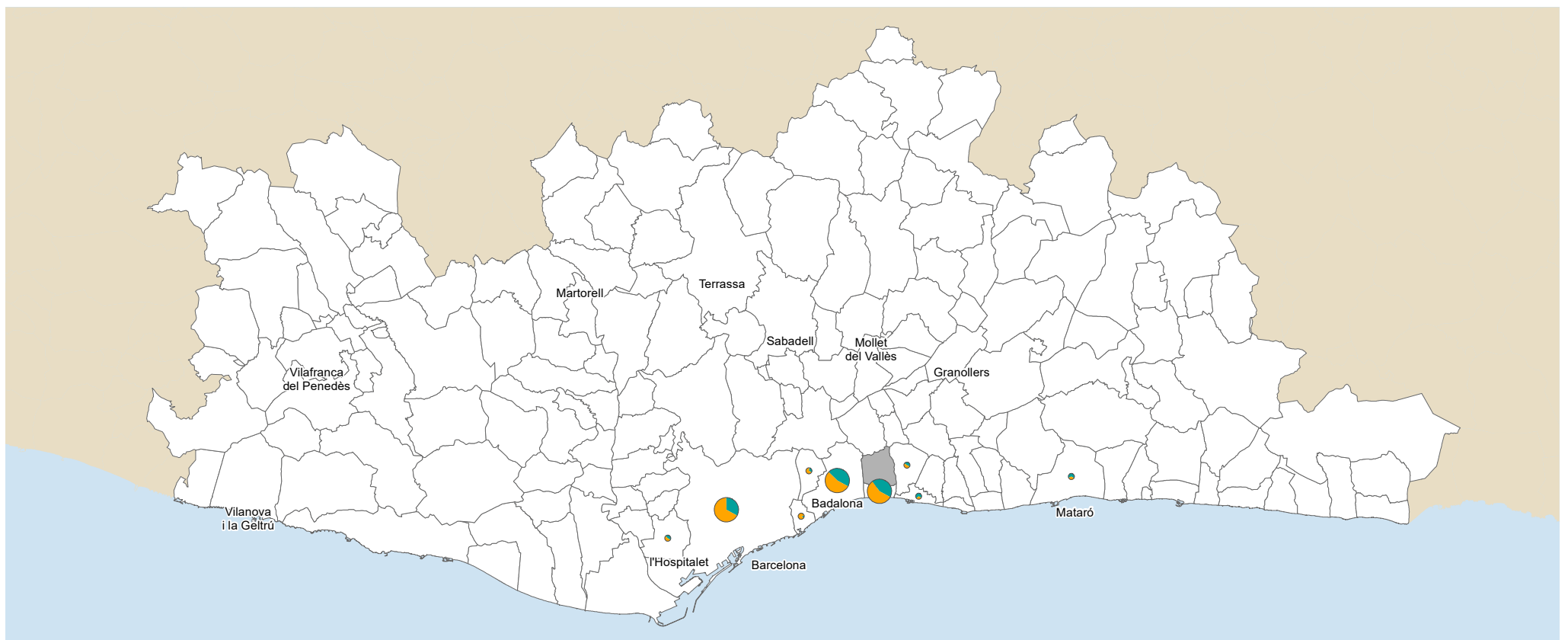
Saldos migratoris intermunicipals

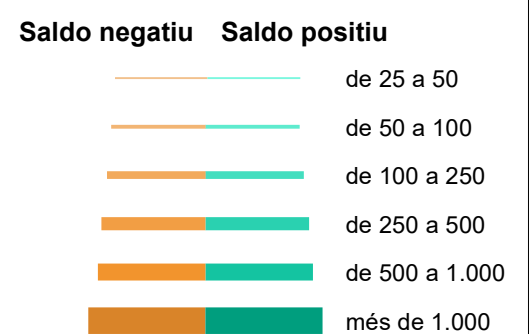
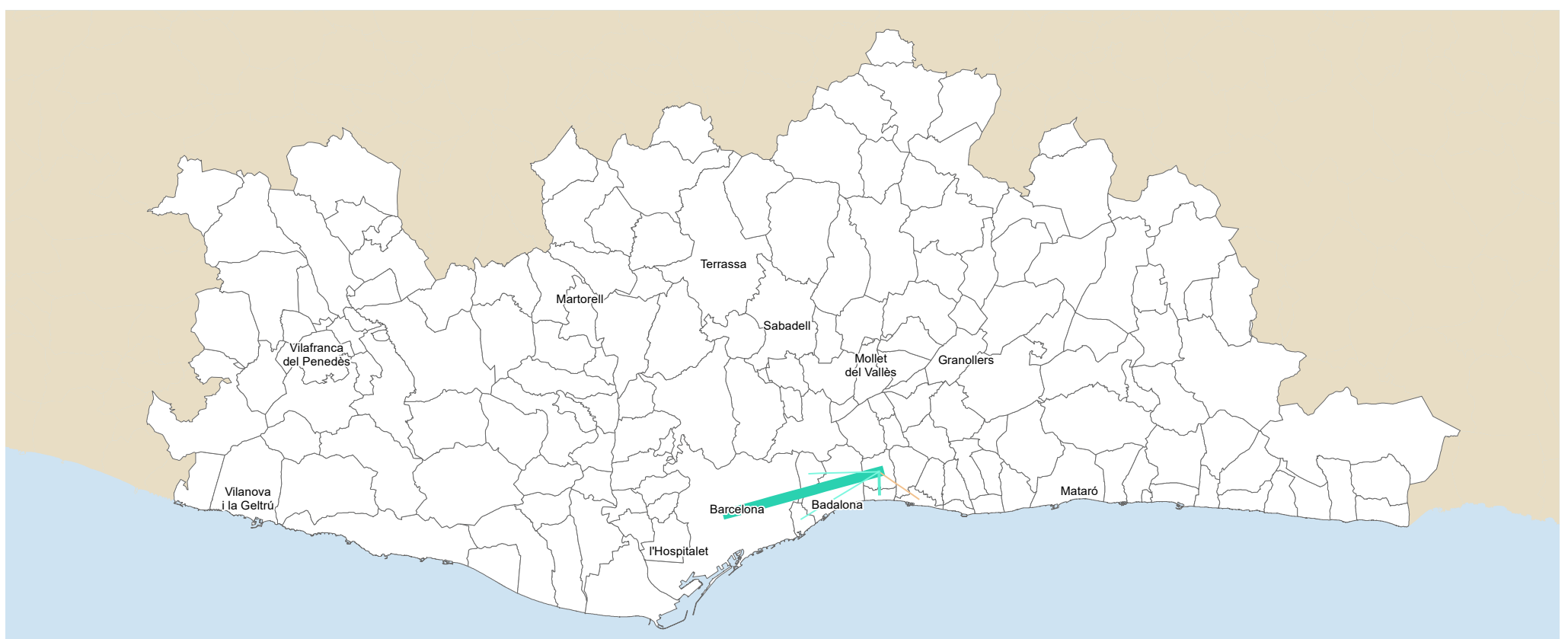
Tiana, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

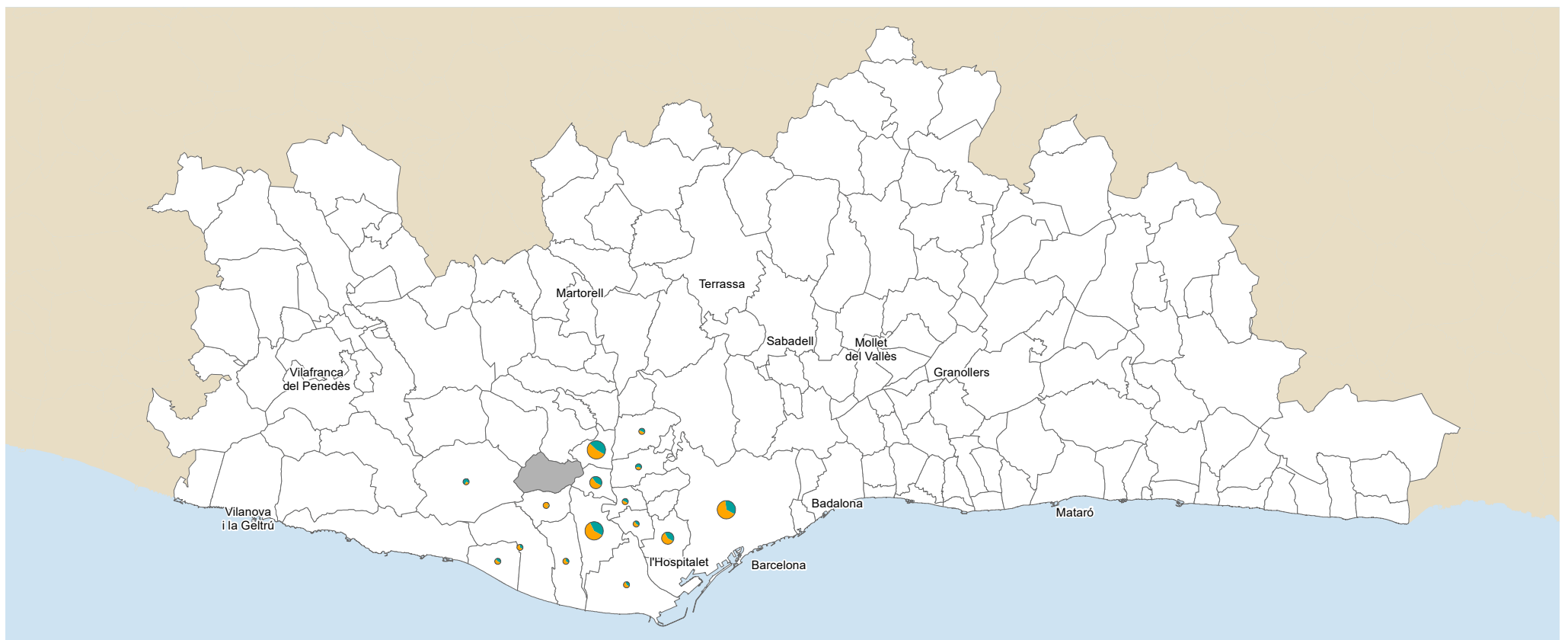
Saldos migratoris intermunicipals

Torrelles de Llobregat, 2016-2020

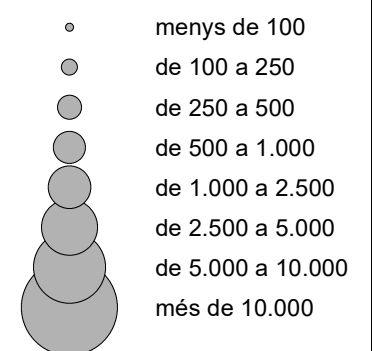
Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

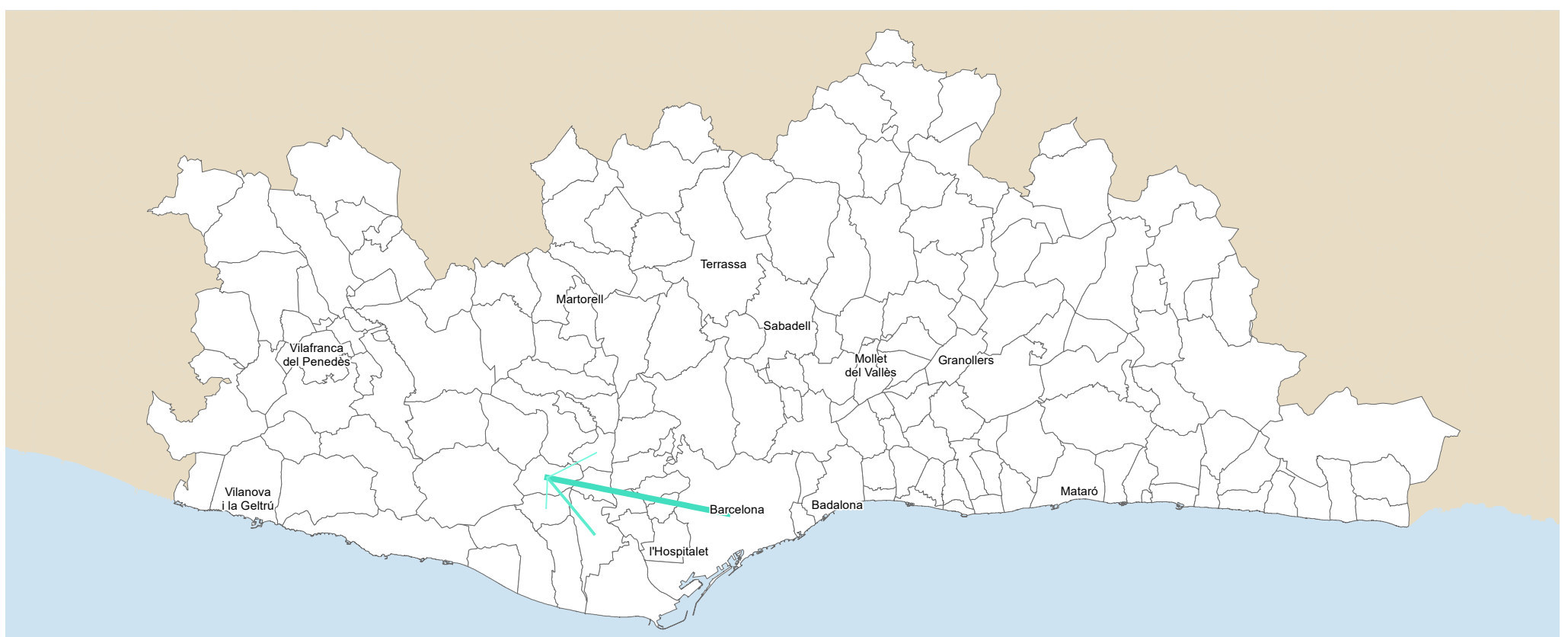

Moviments migratoris

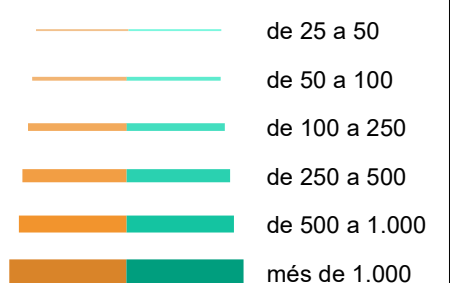
Entrades Sortides

Saldos migratoris intermunicipals

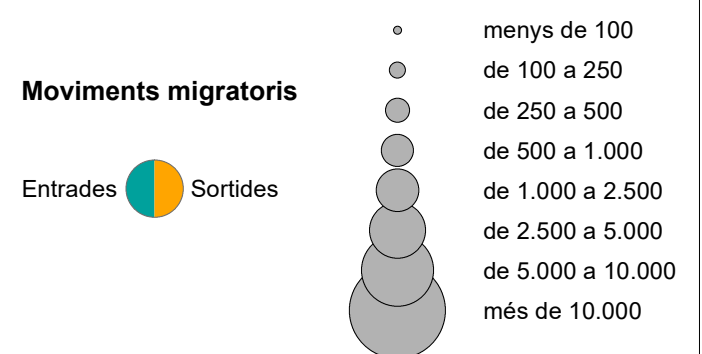
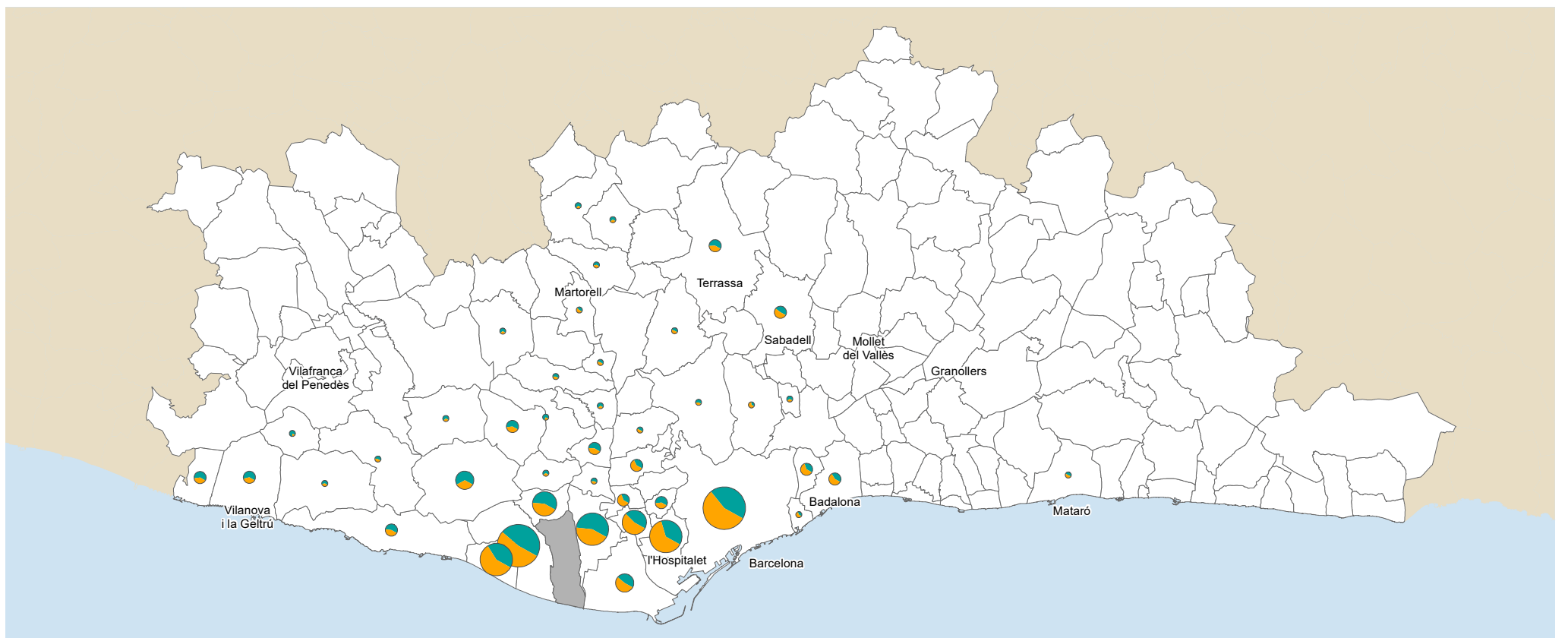
Saldo negatiu Saldo positiu

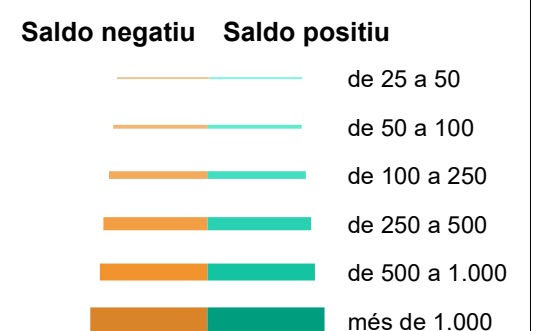
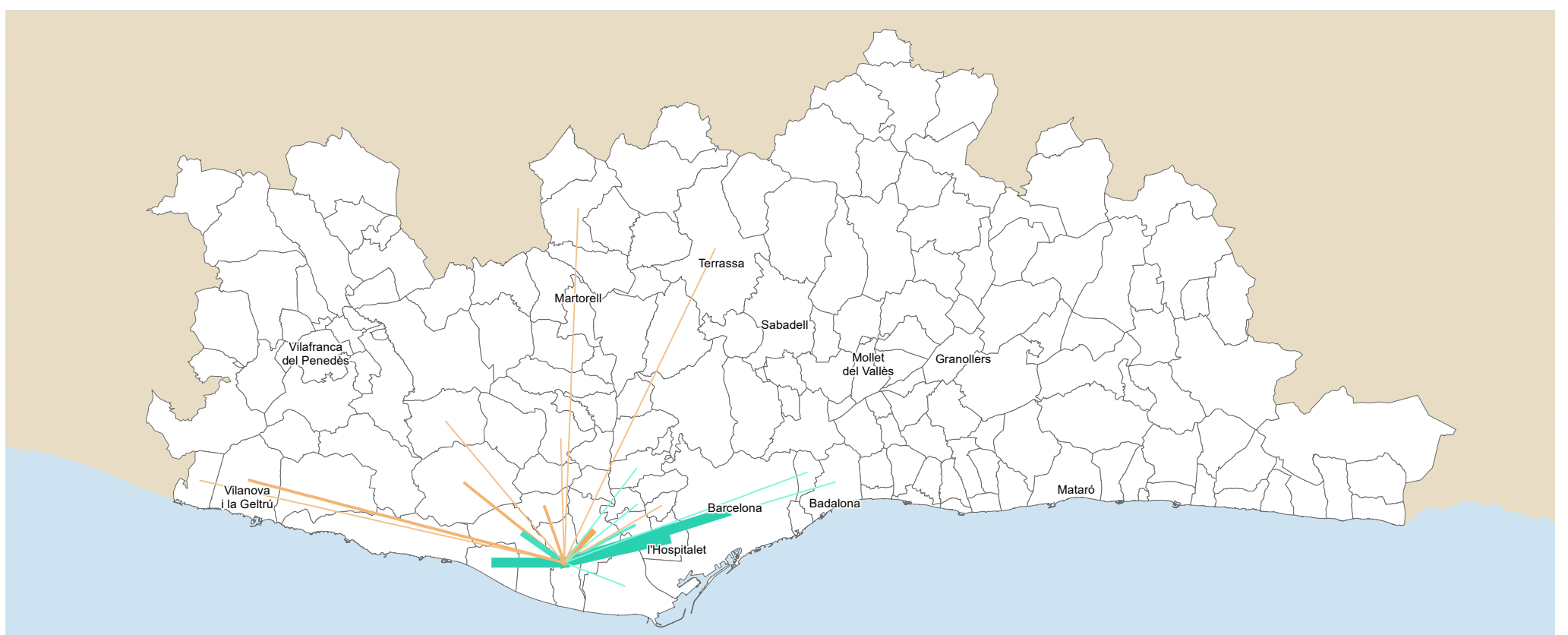
Viladecans, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

Saldos migratoris intermunicipals

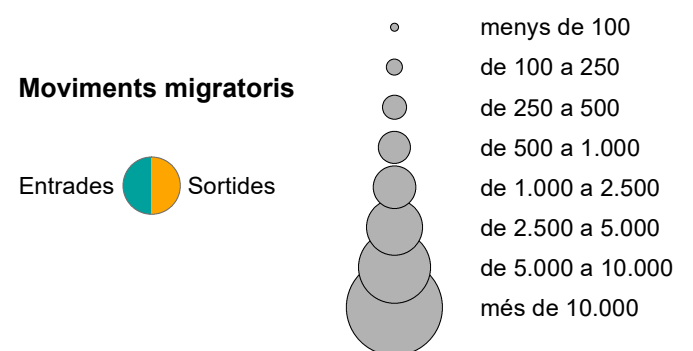
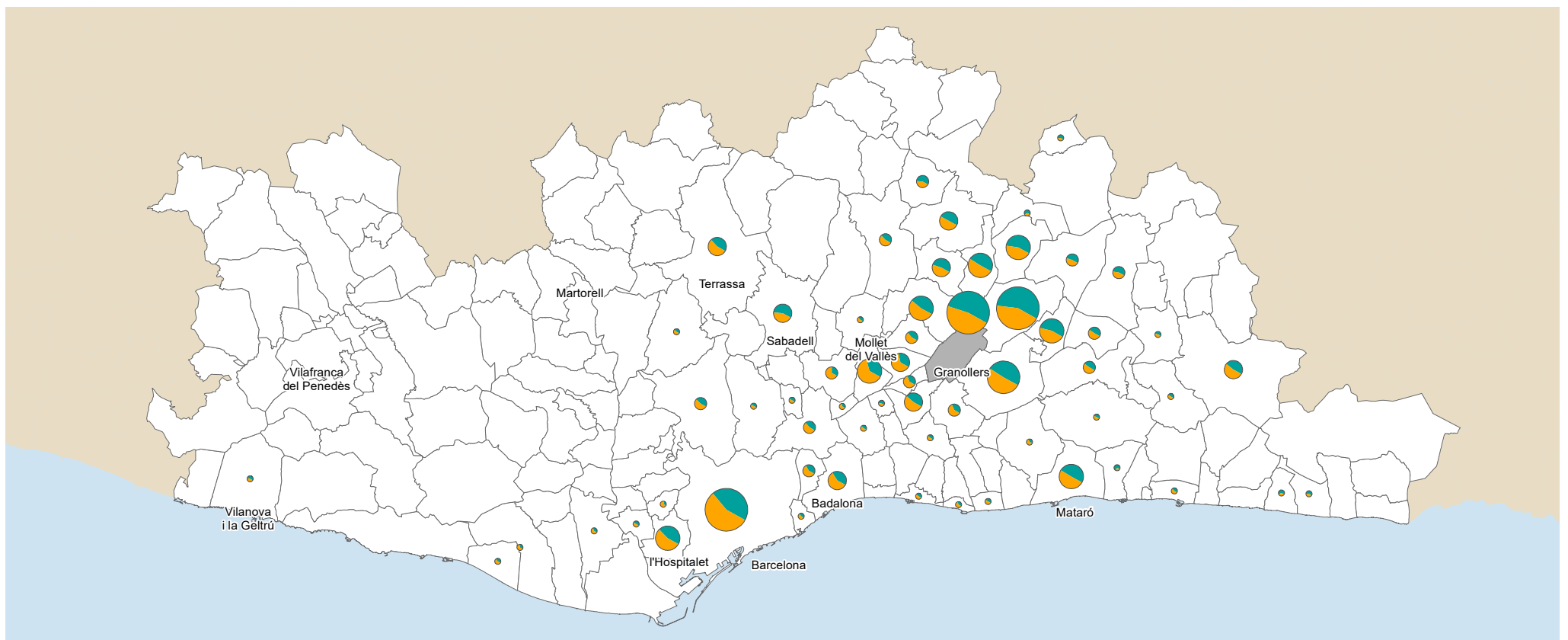
**Annex 2. Mapes de moviments i saldos migratoris intermunicipals 2016-2020.
Municipis de la segona corona metropolitana**

Granollers
Martorell
Mataró
Mollet del Vallès
Sabadell
Terrassa
Vilafranca del Penedès
Vilanova i la Geltrú

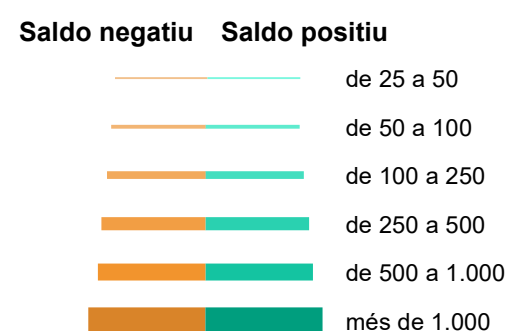
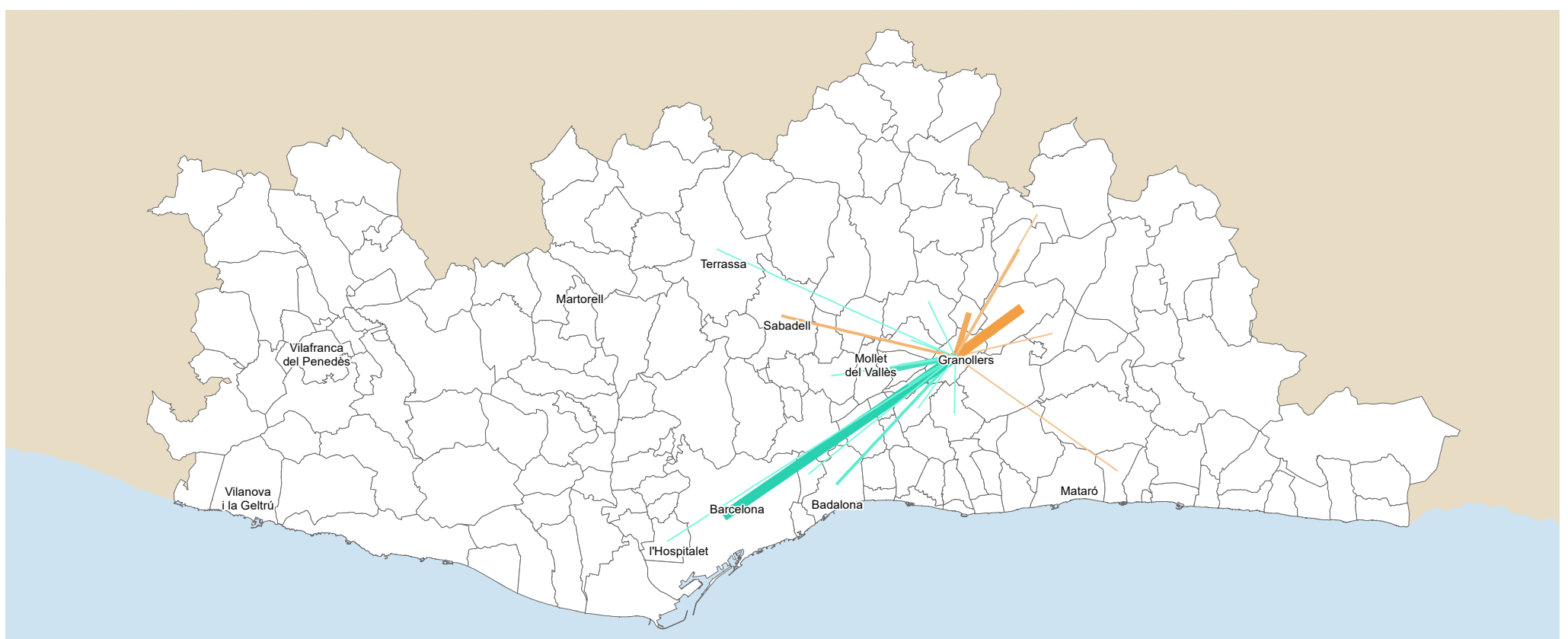
Granollers, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

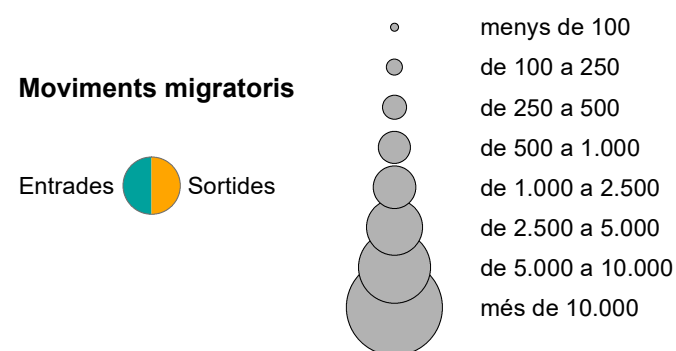
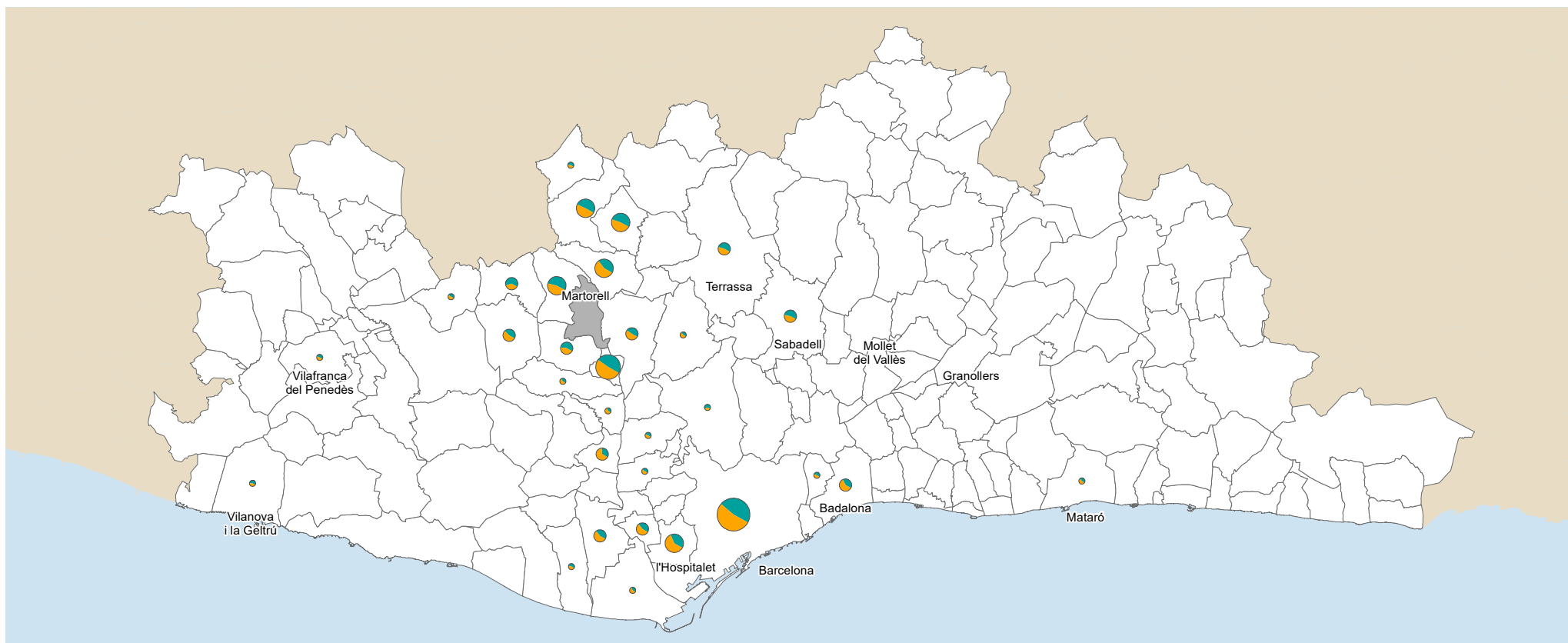
Saldos migratoris intermunicipals

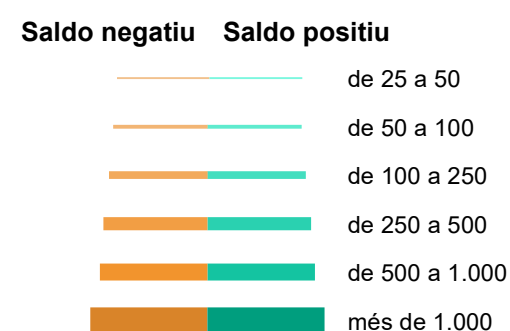
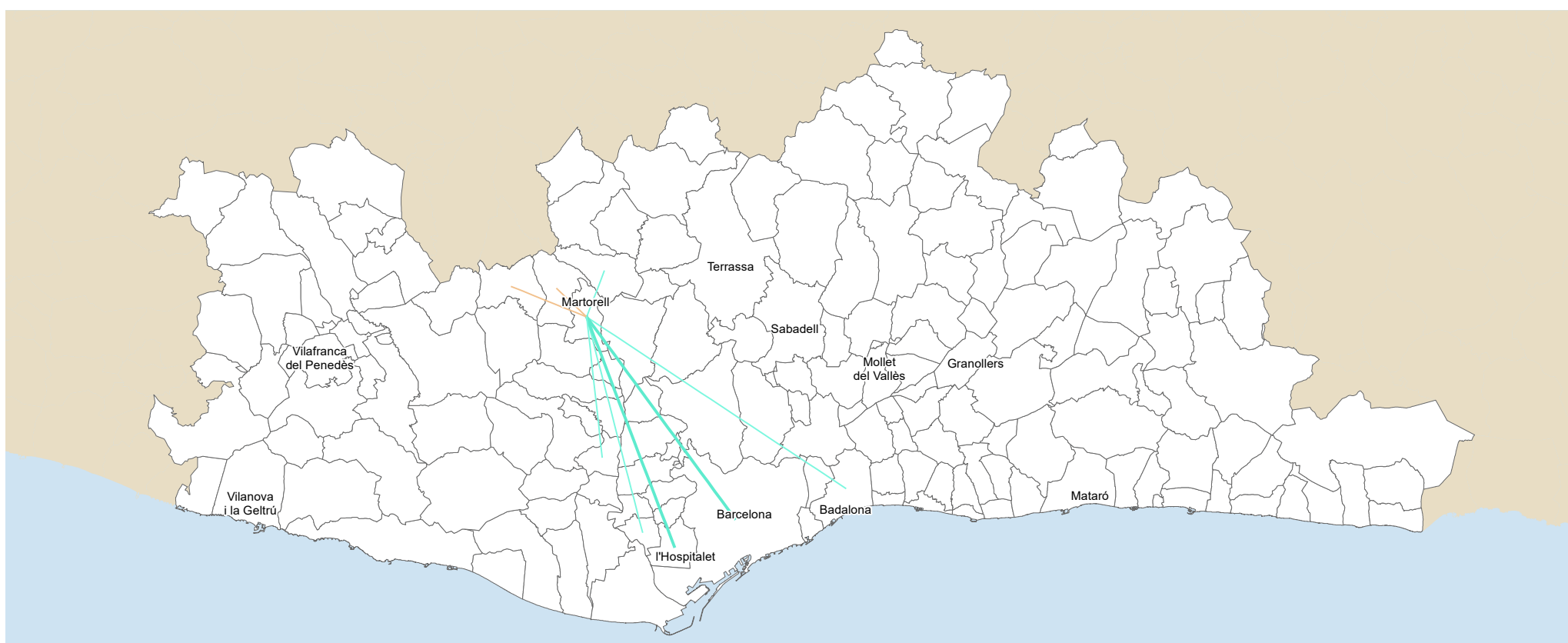
Martorell, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

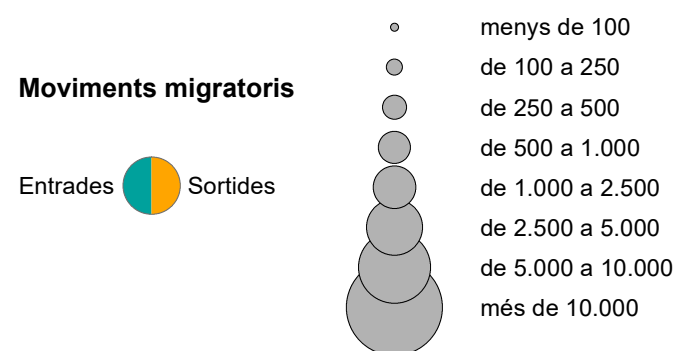
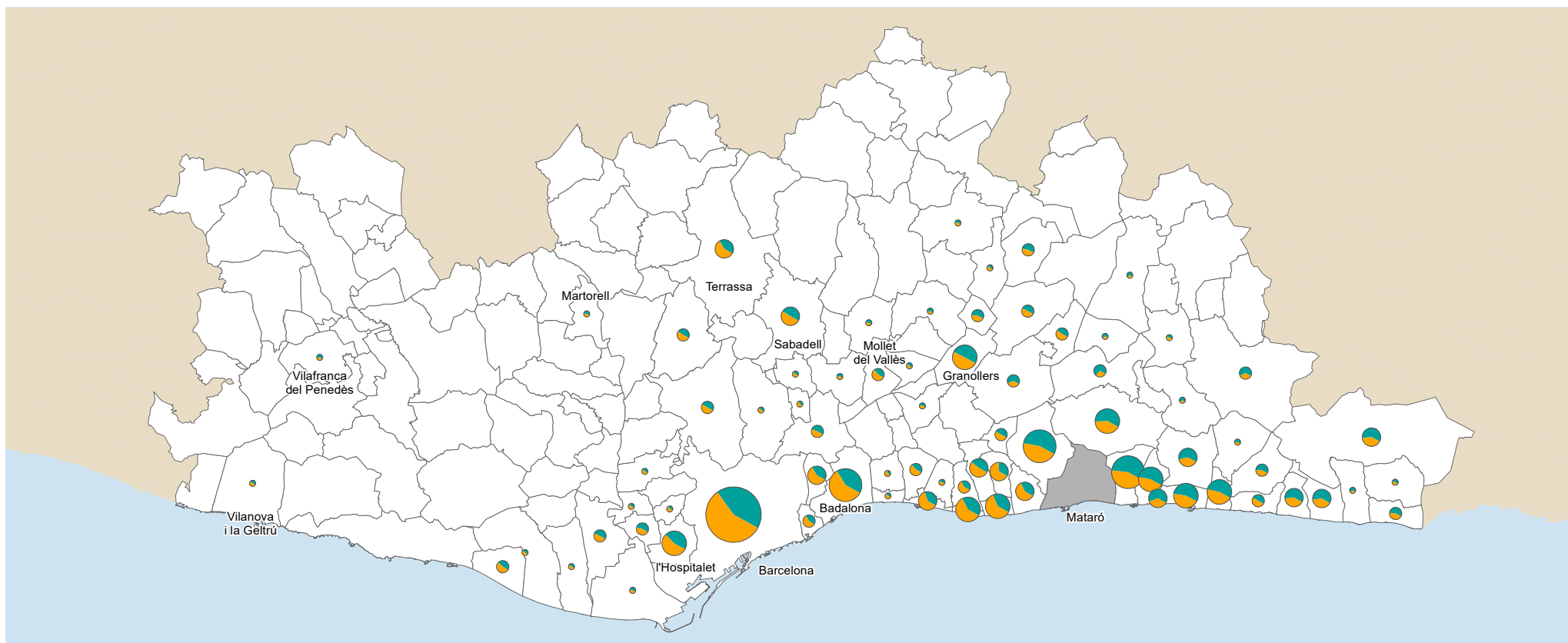
Saldos migratoris intermunicipals

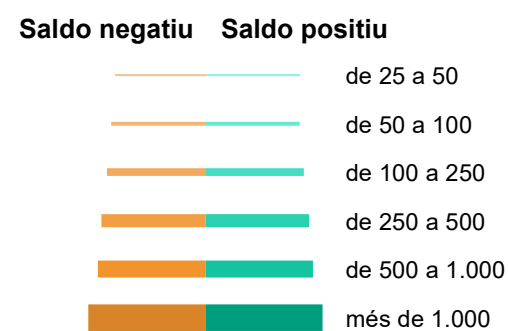
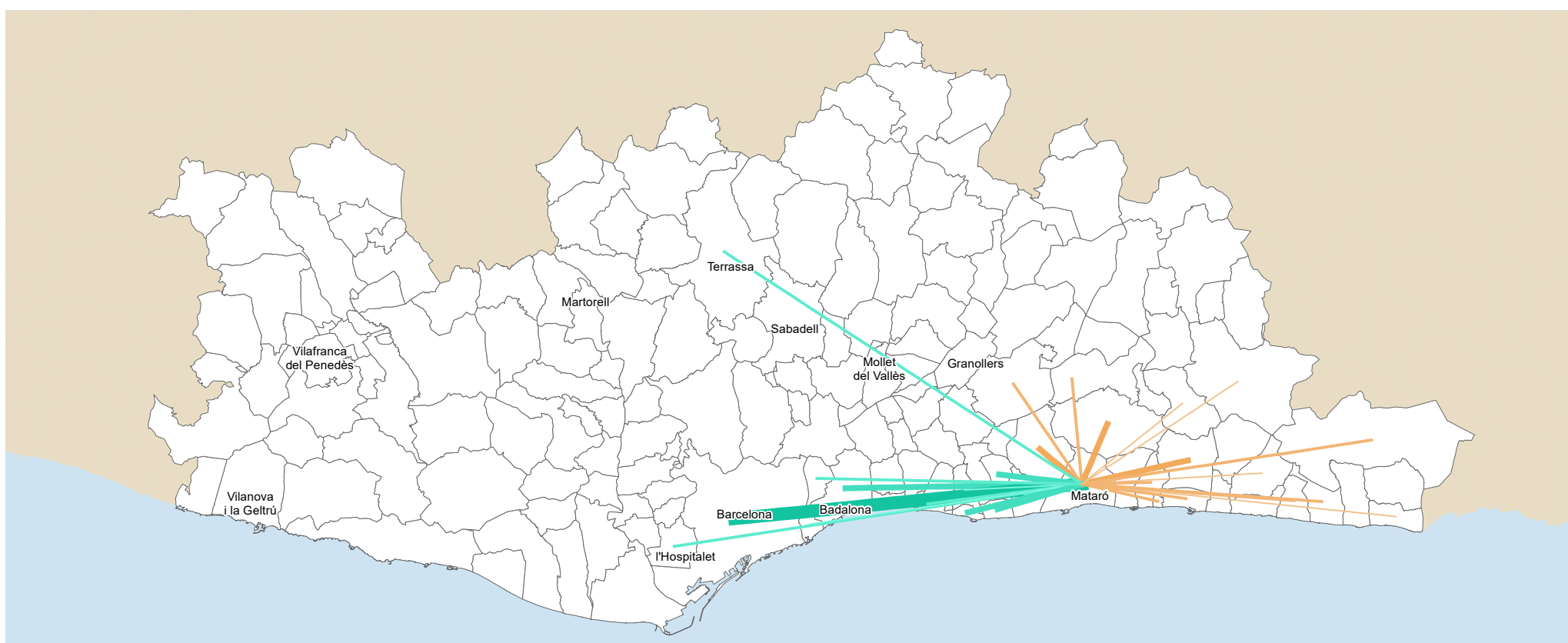
Mataró, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

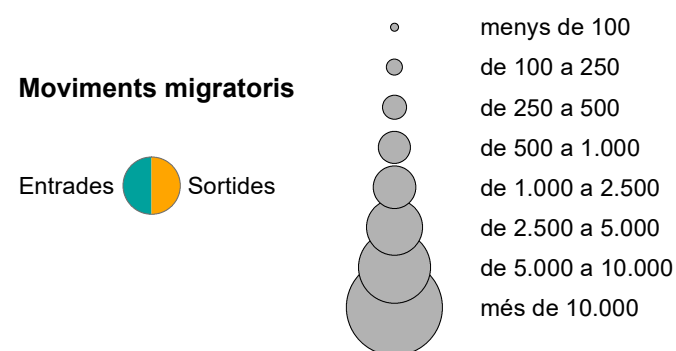
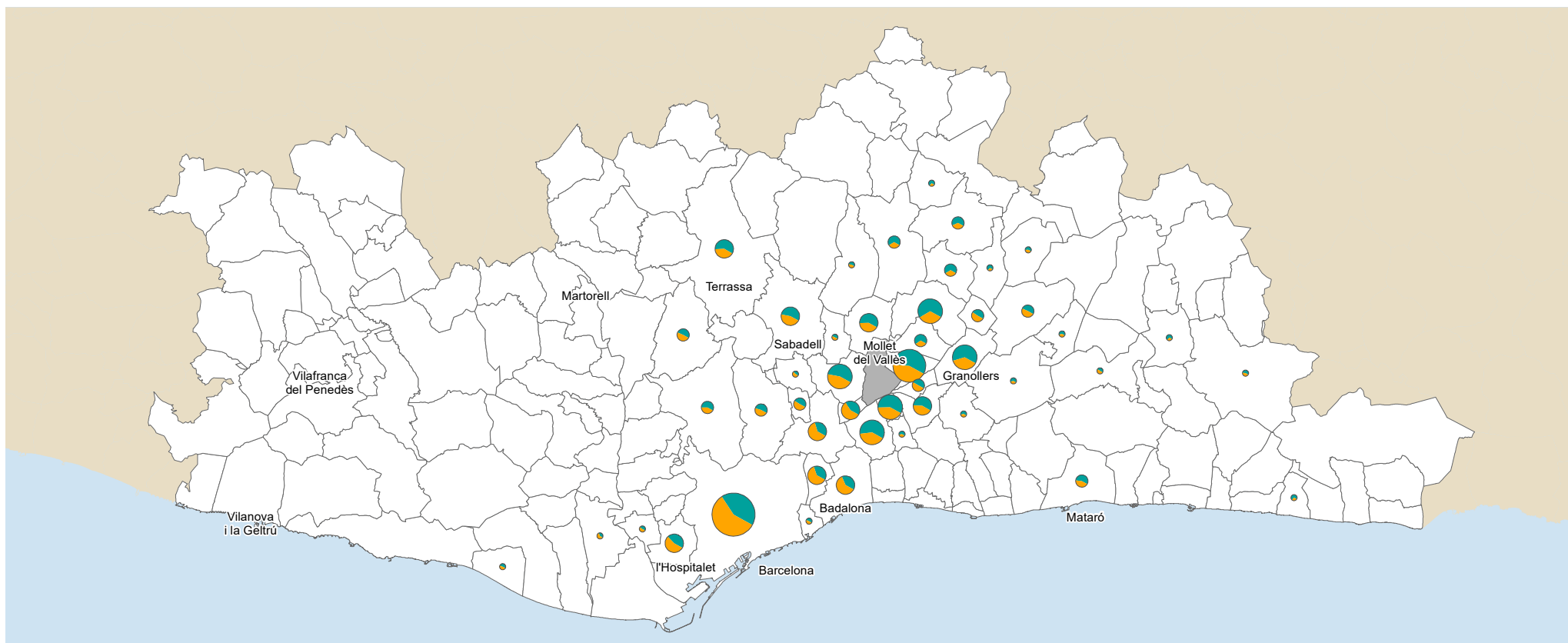
Saldos migratoris intermunicipals

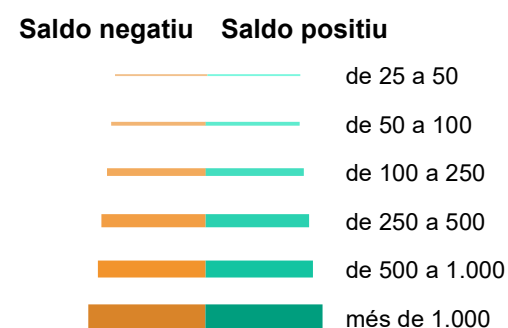
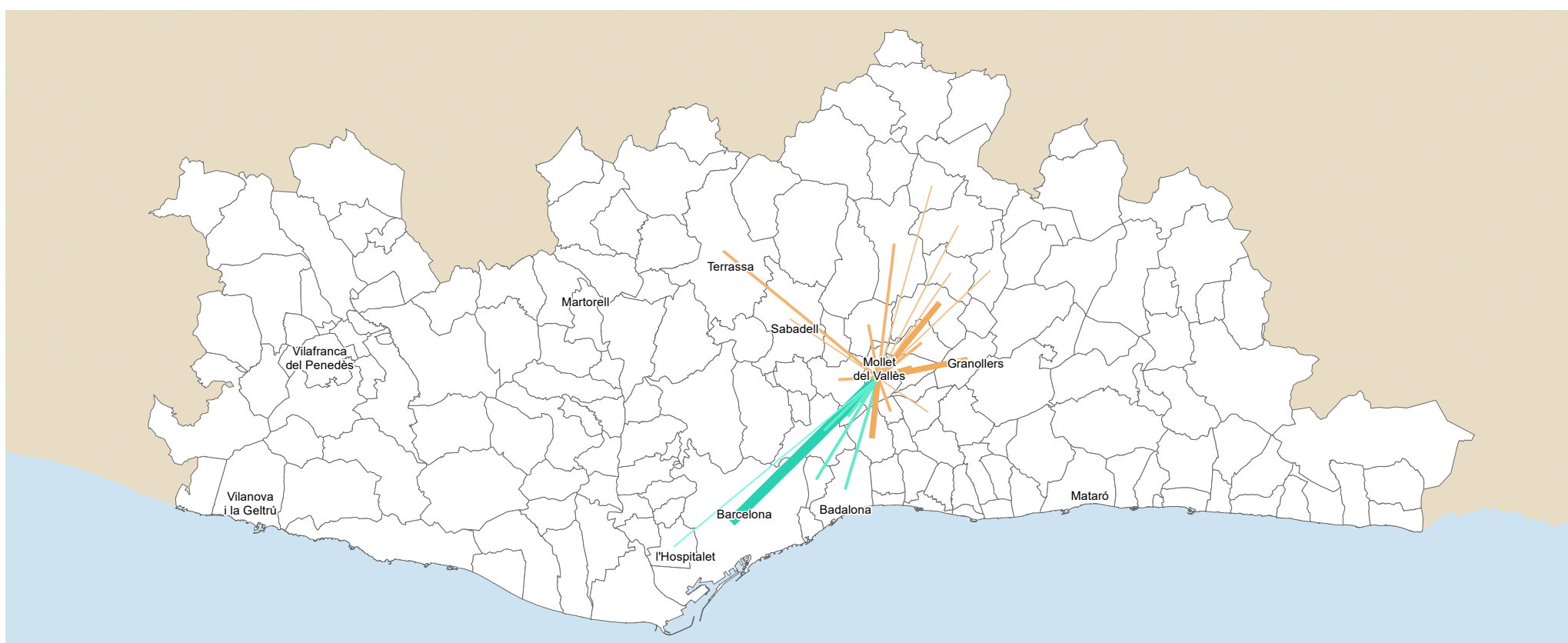
Mollet del Vallès, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

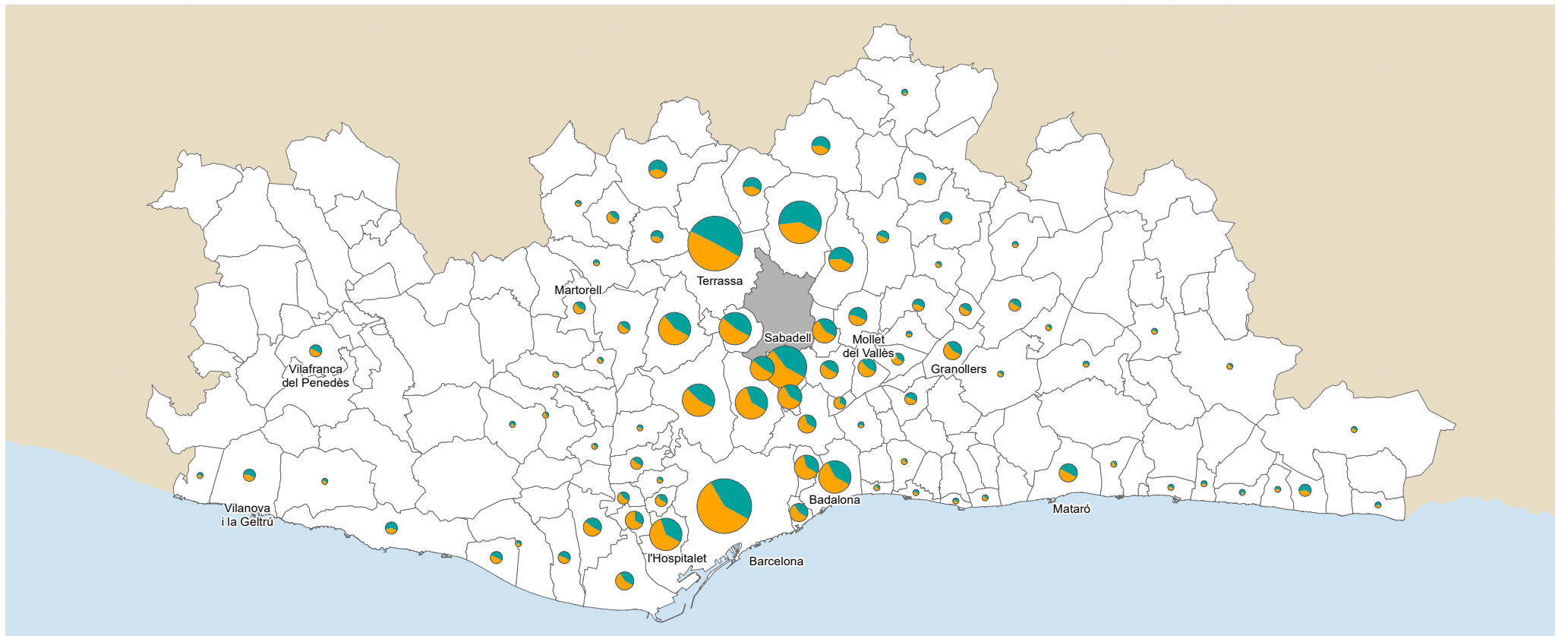
Saldos migratoris intermunicipals

Sabadell, 2016-2020

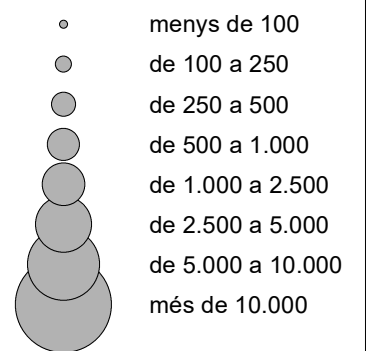
Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

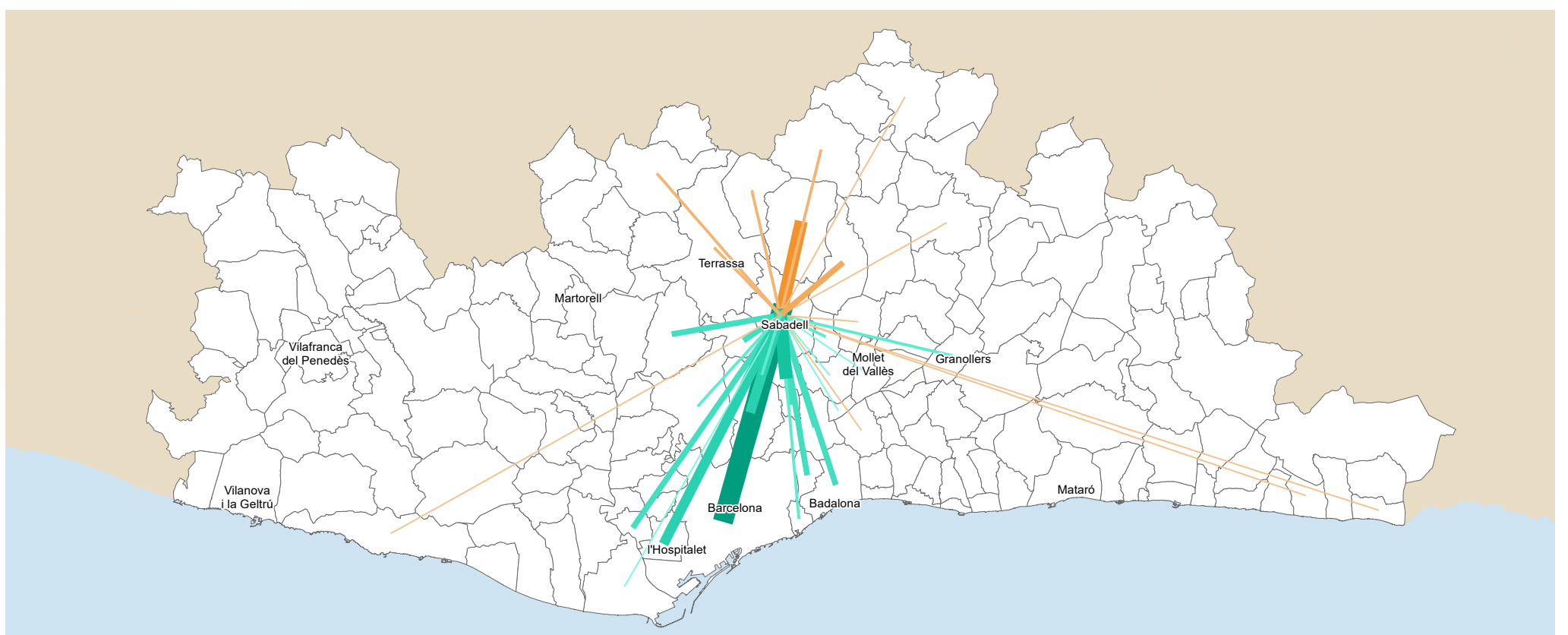

Moviments migratoris

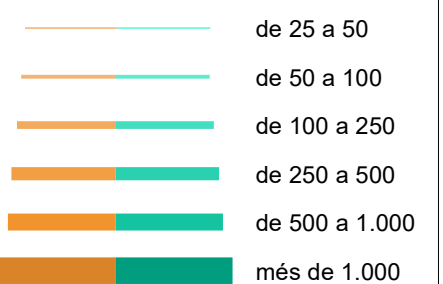
Entrades Sortides

Saldos migratoris intermunicipals

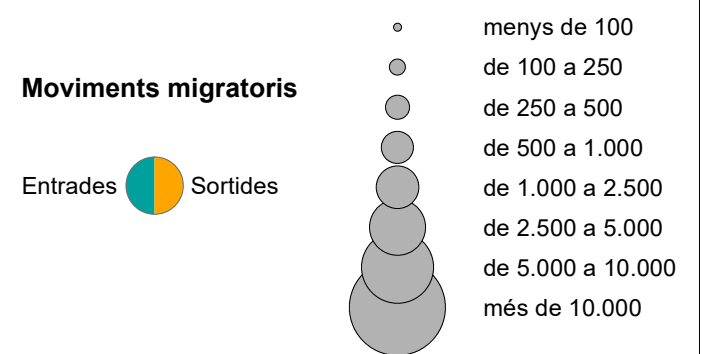
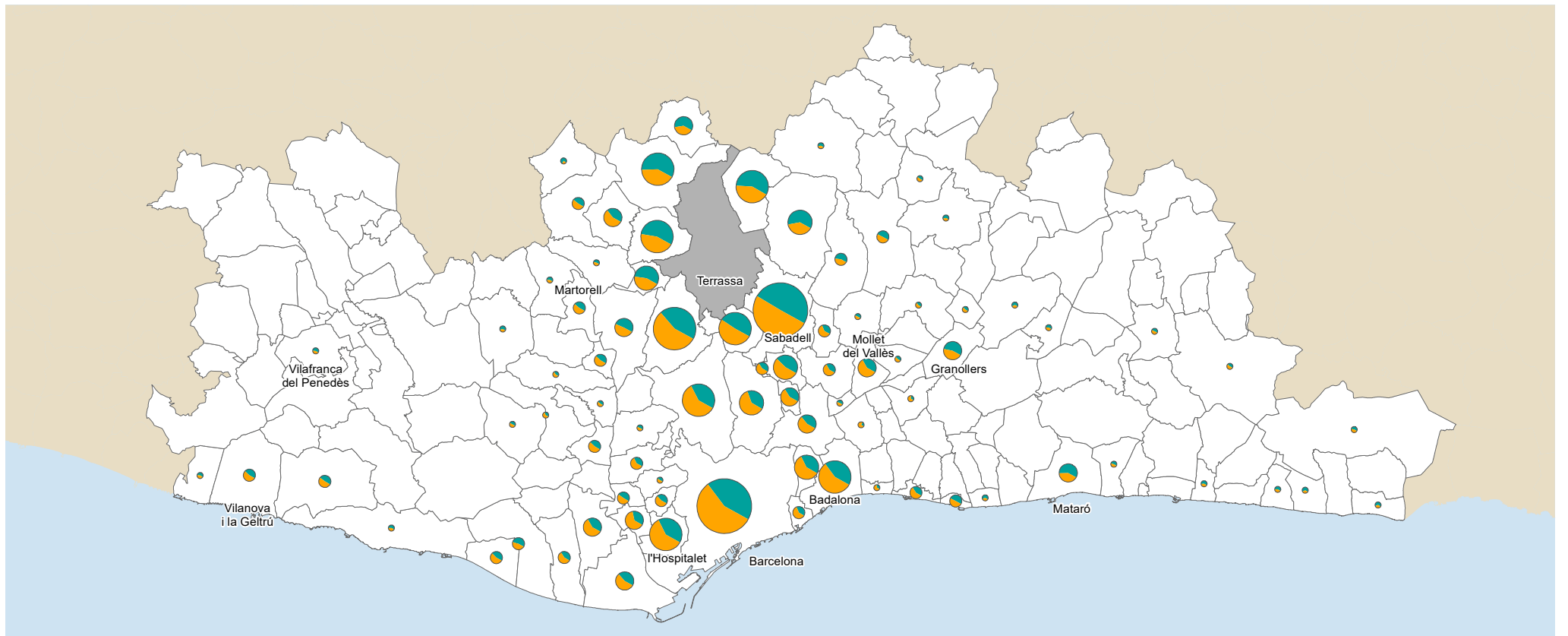
Saldo negatiu Saldo positiu

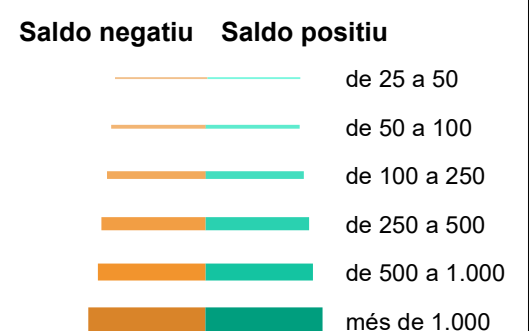
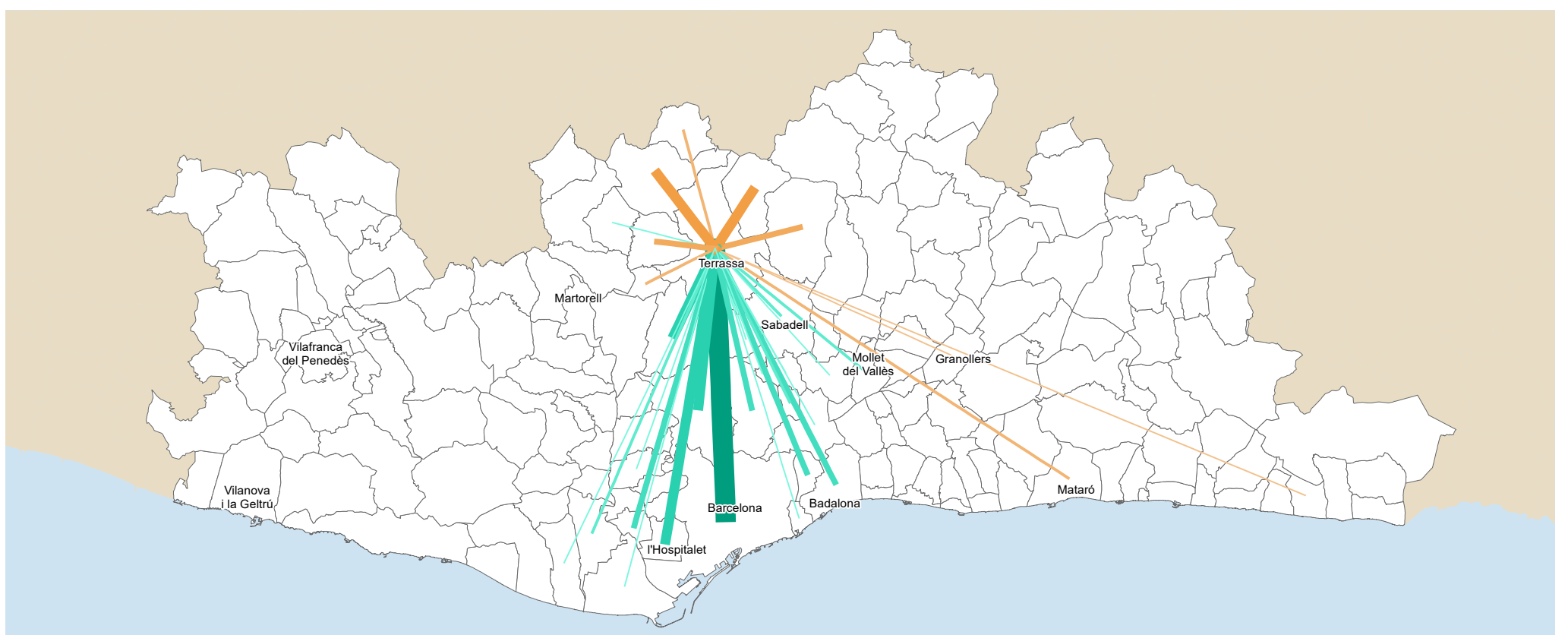
Terrassa, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

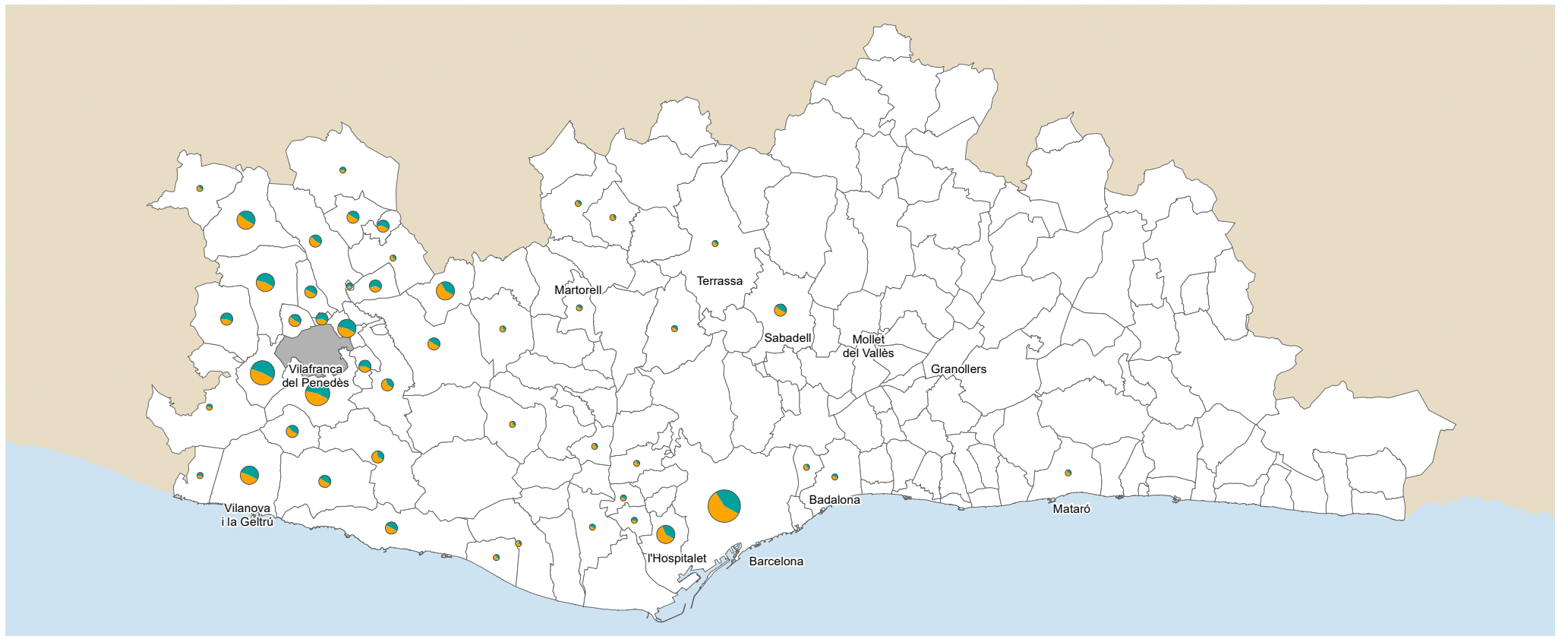
Saldos migratoris intermunicipals

Vilafranca del Penedès, 2016-2020

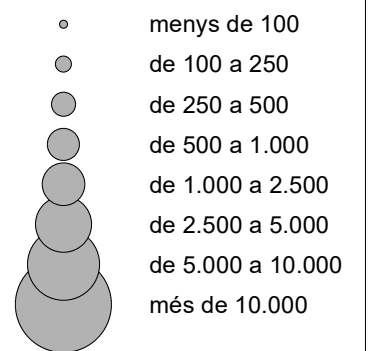
Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

Moviments migratoris

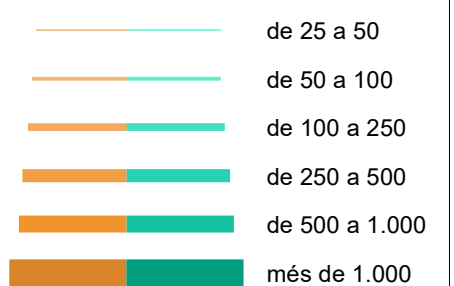
Entrades Sortides

Saldos migratoris intermunicipals

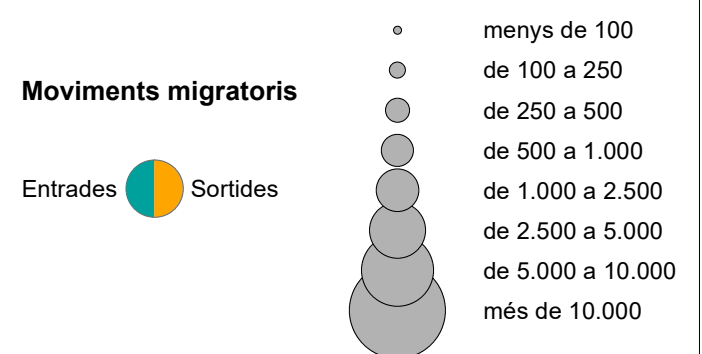
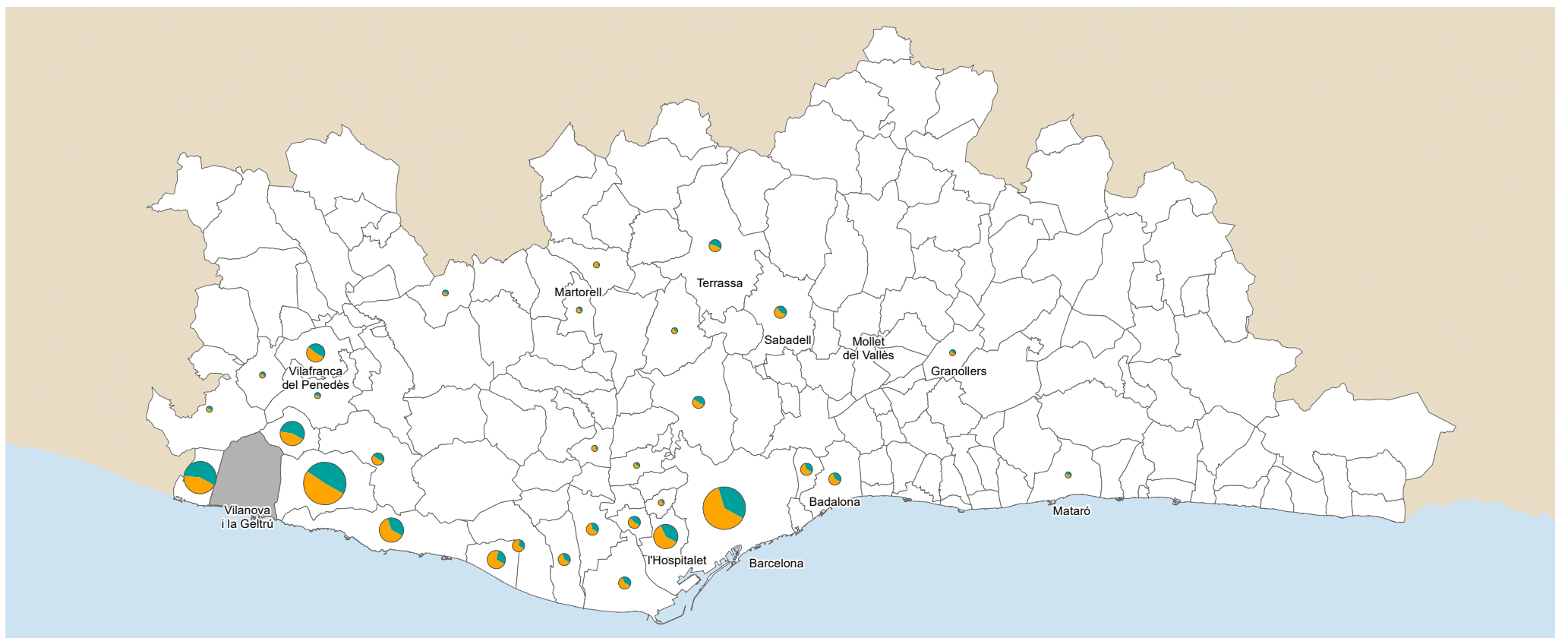
Saldo negatiu Saldo positiu

Vilanova i la Geltrú, 2016-2020

Regió Metropolitana de Barcelona

Moviments migratoris intermunicipals

Saldos migratoris intermunicipals

